CORĂBIILE VIKINGILOR

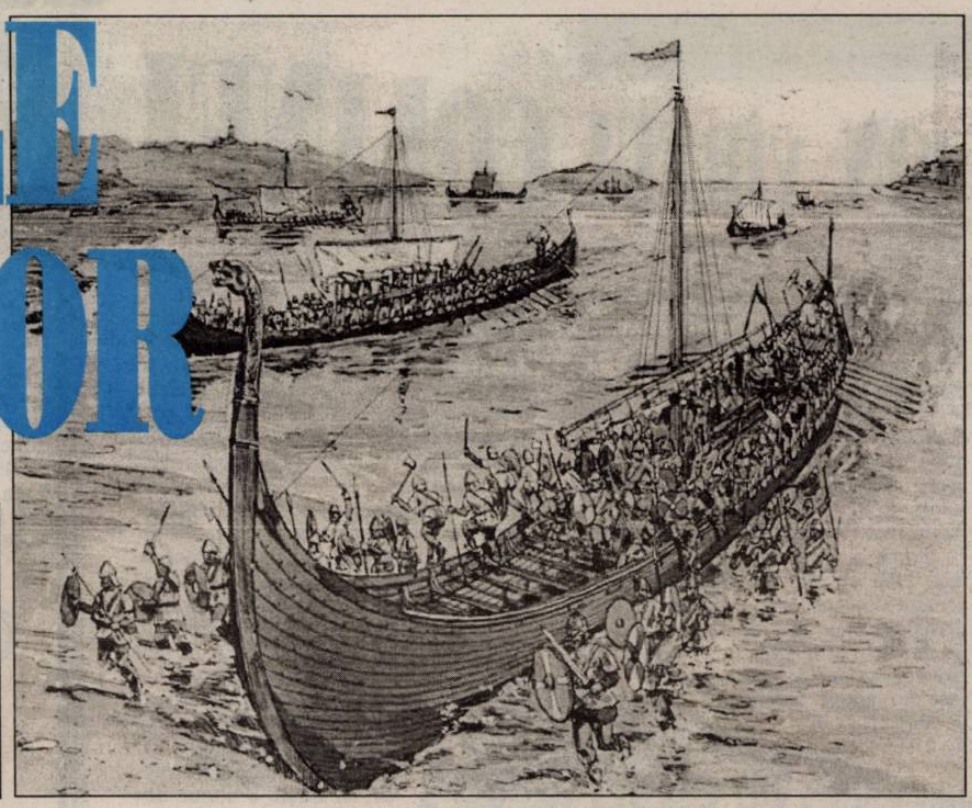

IRINA STOICA

● În septembrie 1997 arheologii danezi au descoperit o ambarcaţiune în mîlul portului Roskilde, la 40 de kilometri est de Copenhaga. După ce a fost scoasă la lumină, a fost dusă la Muzeul Corăbiilor Vikinge unde, dată fiind lungimea ei neobişnuită, a trebuit să i se amenajeze un loc special.
● După Ole Crumlin-Pedersen, vechiul director al Muzeului, corabia s-a răsturnat în timpul unei furtuni, fiind apoi acoperită cu mîl, cu mai multe secole în urmă.
● Cercetînd atent scîndurile de stejar, arheologii au stabilit că vasul a fost construit în jurul anului 1025, sub domnia lui Canut cel Mare, care a creat un imperiu în care erau incluse Danemarca, Norvegia, sudul Suediei şi Anglia.

Avînd o lungime de 35 de metri, nava din Roskilde este cea mai lungă corabie de acest fel descoperită pînă acum. De altfel toate aceste ambarcaţiuni sînt cunoscute sub numele de langskip, însemnînd tocmai „corabie lungă". În acelaşi timp ele se mai numesc şi drakkare, după capul de dragon de la proră (în vechile limbi nordice drakar însemnînd tocmai dragoni).

Flotele alcătuite din aceste corăbii lungi şi înguste au atacat coastele Angliei, ale Africii de Nord şi au instalat războinicii în insulele britanice şi în Normandia, făcînd din vikingi cea mai temută putere maritimă între anii 800 şi 1000.

De-a lungul anilor au fost descoperite şi readuse la suprafaţă multe asemenea ambarcaţiuni. Astfel în 1751 au fost scoase cele din tumulii regali de la Gokstad şi d'Oseberg în Norvegia. Totuşi lungimea lor rămăsese cam aceeaşi pînă la cea descoperită în mormintele clanului Ladby. Aceasta avea 20,6 metri lungime, măsura 3,2 metri în centru, la cocă. Arheologii se îndoiau încă de veridicitatea celebrelor „saga" care descriau corăbii vikinge mult mai lungi.

Apoi, în 1953 un scufundător a găsit o asemenea ambarcaţie în portul Hedeby, care fusese odinioară o piaţă prosperă de frontieră. Corabia nu a fost ridicată la suprafaţă dar interesul publicului a fost sensibilizat de o emisiune radio realizată de apă. Printre autorii fascinaţi de emisiune se număra şi tînărul de 18 ani Ole Crumlin-Pedersen care s-a hotărît să devină el însuşi arheolog şi, la vîrsta de 22 de ani, a început o serie de descoperiri care au convins scepticii. El s-a consacrat unei cariere de conservare şi studiu al corăbiilor vikinge scoase la lumină după cea de la Ladby. Între 1957-1962 el a condus o echipă care a degajat două vase de război şi trei de comerţ într-un canal înfundat în apropierea de Skuldelev. Cea mai lungă din primele două măsura 21 de metri şi se pare că a dispărut după cel puţin o traversare a Mării Nordului. Fusese fabricată în Irlanda, dintr-un stejar doborît în jurul anului 1060, în apropiere de Dublin. Pe cele două corăbii erau vizibile urme ale trecerii anotimpurilor, dovedind capacitatea acelor vase de a înfrunta apele mării. În 1979 Ole Crumlin-Pedersen şi-a realizat unul dintre visele tinereţii sale conducînd echipa de cercetători din Hedeby. S-a descoperit atunci că „langskipul" fusese incendiat intenţionat în jurul anului 1000 şi folosit ca o armă în atacul oraşului. Lemnul din care fusese cioplit era de o calitate remarcabilă, aparţinînd unui stejar de circa 300 de ani şi avînd o lungime de peste doi metri.

Cele cinci corăbii de război descoperite după 1935 sînt diferite. Cele mici aveau pînă la 20 de bănci şi erau folosite în serviciul regelui pentru a răspunde mobilizărilor anunţate printr-o săgeată simbolică. Navele de război clasice, care aveau pînă la 30 de rînduri de vîslaşi constituiau mîndria regilor nordici. Mai mult de 30 de asemenea nave circulau pe ape la sfîrşitul perioadei vikinge.

Aceste descoperiri probează că dulgherii respectivi creau corăbiile la proporţii extreme cu calităţi deosebite.

Dat fiind raportul între lungime şi lăţime şi mai ales slaba capacitate de a menţine apa în interior, aceste vase puteau eşua pe o plajă pentru a reintra pe cursul unui rîu, schimbîndu-şi astfel direcţia.

Dulgherii urmăreau în primul rînd viteza. De aceea reduceau grosimea bordajului eliminînd orice lemn în plus din membruri. Ei nu neglijau însă frumuseţea liniilor, făcînd din aceste corăbii-dragoni adevărate opere de artă.

Perfecţiunea concepţiei şi a realizării acestor nave nu a fost rezultatul gîndirii unui geniu izolat. Aceste corăbii au necesitat, pentru ajungerea la o adevărată artă, aproape 6000 de ani de evoluţie tehnică.

În neolitic, locuitorii coastelor daneze construiau pirogi. Cele mai vechi au fost realizate cu 5000 de ani î. Ch. Folosind unelte de silex, oamenii sculptau trunchiuri de tei, lemn moale şi rezistent în acelaşi timp, pînă cînd obţineau o grosime de doi centimetri. În aceste pirogi, conduse cu pagae se aventurau pe mare în căutare de peşte. Uneori tot ele le slujeau drept sicrie.

Apoi, ***cu circa 5000 de ani*** în urmă, constructorii danezi au început să cioplească găuri în partea superioară a bordului. Cu ajutorul unor frînghii din fibre vegetale au fixat aici o planşă de lemn cu găuri identice. Astfel s-a născut o tehnică specifică Europei de Nord, tehnica bordajului.

Corăbiile scandinave au evoluat în timpul epocii bronzului, fiind împodobite cu spirale şi capete de animale, de cele mai multe ori acestea reprezentînd şerpi sau dragoni. Aceste capete au devenit specifice navelor de război, în final fiind puse la ambele capete ale vaselor respective.

Treptat, bordajele au fost multiplicate, ajungîndu-se la opt în langskipuri.

Au apărut apoi catargele şi pînzele, acestea din urmă fiind folosite pentru explorarea „lumilor" necunoscute, pentru comerţ şi chiar în ritualul de înmormîntare, conducînd, aprinse, războinicii pe ultimul lor drum.

De la pirogă la langskip se parcursese o cale lungă făcînd din vikingii războinici temuţi, cuceritori şi mai temuţi ai mărilor.

Aceste vase, cu îndepărtaţi strămoşi în preistorie, au rezistat pînă în secolul al XV-lea cînd au devenit ineficace într-o lume în care porturile erau adevărate cetăţi iar bătăliile navale din ce în ce mai complicate. După o asemenea bătălie din anul 1429, langskipurile au intrat în legendă. În 1843 însă, căpitanul Magnus Andersen a reconstituit corabia de la Gokstad, demonstrînd extraordinarele calităţi şi supleţea vaselor de comerţ vikinge. În 1963 danezii au construit o replică a corăbiei Ladby, avînd ca model o tapiserie de Bayeux din secolul al XI-lea. În acest secol au fost reconstruite mai mult de 30 de asemenea vase, avînd rame şi pînze, unele folosite în mod curent în croaziere, părînd că vikingii au recucerit mările.

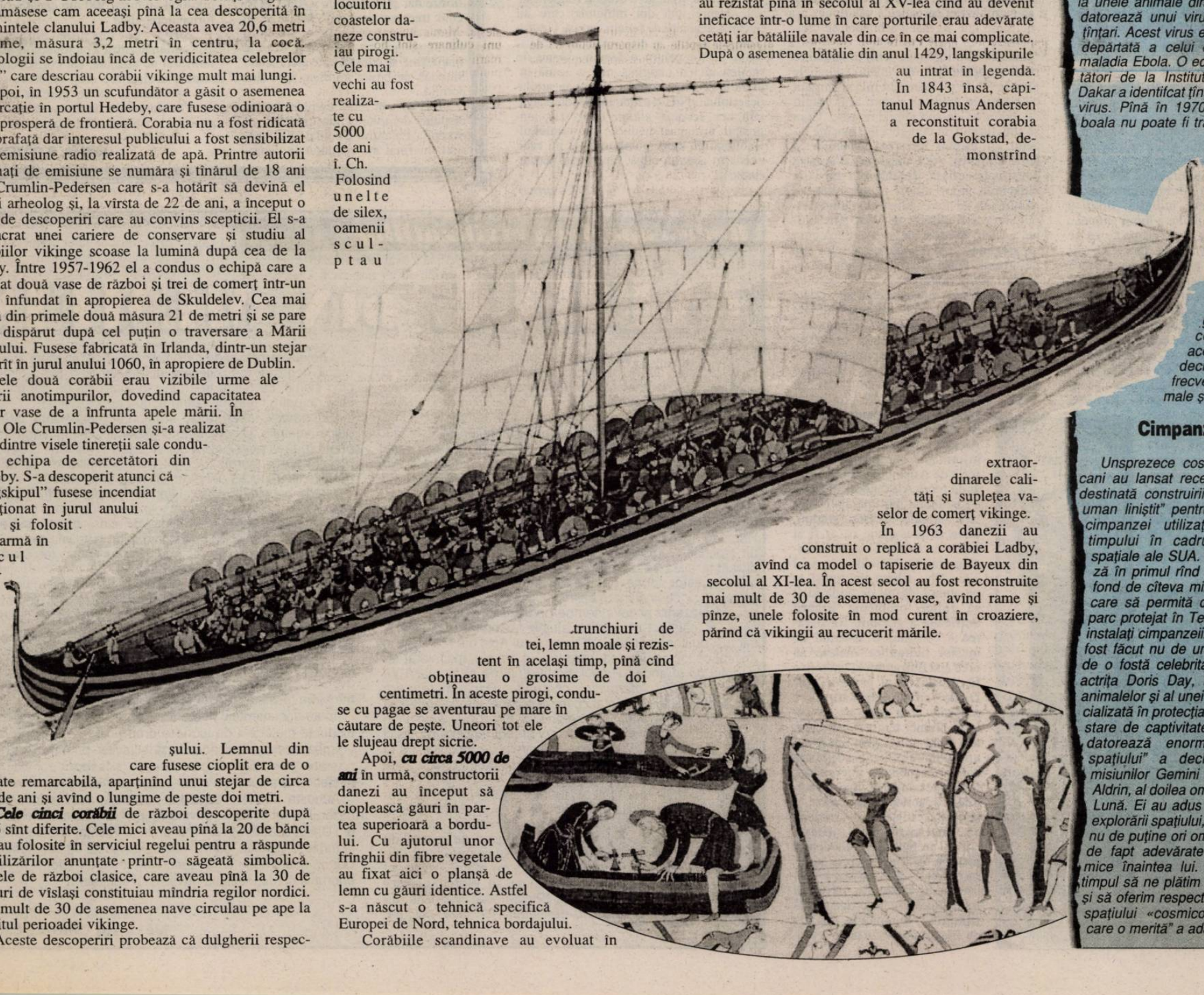

Omul de Neanderthal - strămoşul nostru?

Două echipe de oameni de ştiinţă germani şi americani, au descoperit independent unii de ceilalţi că fosila găsită în 1846 în valea Neanderthal nu este strămoşul nostru. Descifrînd codul genetic conţinut de acesta, au descoperit diferenţe substanţiale faţă de omul modern. Asemănările existente au dus la concluzia că acesta s-a separat de linia strămoşului nostru cu mai bine de 600000 de ani în urmă.

Explorări într-un cîmp vulcanic submarin

Totul s-a petrecut între 11 şi 12 iulie 1997 într-un peisaj fascinant, presărat cu hornuri care aruncau nori de fum negru la 2500 m adîncime, pe fundul oceanului Atlantic. Mai precis, la sud de Insulele Azore, de-a lungul liniei de separare dintre cele trei plăci tectonice, americană, eurasiatică şi africană, plăci ce se îndepărtează cu o viteză de 2 cm pe an. E vorba de o „pădure" de circa 100 m² cu peste 100 de hornuri, unul din cele mai mari cîmpuri vulcanice din Atlantic. Submarinul Nautile care a descoperit acest loc în 10 iulie 1997 a făcut apel la submarinul american Alvin care se găsea întîmplător prin apropiere. Şase oameni de ştiinţă de naţionalităţi diferite au participat la primele cercetări geologice, geochimice şi biologice. Un prim pas abisal într-o aventură multinaţională captivantă.

Ţîntarii şi epizotiile

Febra hemoragică, manifestată la unele animale din valea Rift, se datorează unui virus transmis de ţîntari. Acest virus este o rudă mai depărtată a celui care provoacă maladia Ebola. O echipă de cercetători de la Institutul Pasteur din Dakar a identifcat ţîntarul purtător de virus. Pînă în 1970 s-a crezut că boala nu poate fi transmisă omului dar situaţia pare să se fi schimbat în urma inundaţiilor din zonă. Studiile au arătat că 15 la sută dintre rumegătoarele din apropierea fluviului Senegal poartă anticorpi împotriva acestui virus, care deci poate circula frecvent printre animale şi oameni.

Cimpanzei cosmici

Unsprezece cosmonauţi americani au lansat recent o campanie destinată construirii unui „adăpost uman liniştit" pentru cei 142 de... cimpanzei utilizaţi de-a lungul timpului în cadrul programelor spaţiale ale SUA. Proiectul vizează în primul rînd colectarea unui fond de cîteva milioane de dolari care să permită construirea unui parc protejat în Texas unde să fie instalaţi cimpanzeii. Comunicatul a fost făcut nu de un cosmonaut, ci de o fostă celebritate a ecranului, actriţa Doris Day, în numele Ligii animalelor şi al unei organizaţii specializată în protecţia cimpanzeilor în stare de captivitate. „Cosmonauţii datorează enorm cimpanzeilor spaţiului" a declarat veteranul misiunilor Gemini şi Apollo, Buzz Aldrin, al doilea om care a păşit pe Lună. Ei au adus servicii enorme explorării spaţiului, substituindu-se nu de puţine ori omului şi realizînd de fapt adevărate premiere cosmice înaintea lui. „A venit acum timpul să ne plătim această datorie şi să oferim respectivilor veterani ai spaţiului «cosmicodihna» liniştită care o merită" a adăugat Aldrin.

Minunile lumii

ATHLETUL DIN VÎRFUL COLINEI

ADRIAN HOAJĂ

...Pe locul anticului Babilon, deşertul e azi atotstăpînitor... Doar răzleţe fiare sălbatice care se pitesc de căldură în grotele şi scorburile pămîntului, ici-colo, mici urme de vegetaţie sărăcăcioasă, chircită de sete şi căldură, şi rare pîlcuri de curmali. În acest dezolant peisaj, a cărui tristeţe e întărită de falnicele amintiri ale trecutului, acum doar cocoloaşe de lut măcinat de vreme, în vîrful unei umflături a pustiului care marchează locul unde odinioară se aflau vestitul palat al lui Nabucodonosor şi fundaţiile acelei minunăţii a lumii antice, Grădinile suspendate, s-ar putea să mai existe şi azi - cel puţin, cu nişte ani buni în urmă, încă mai exista! -, dominînd zarea, un secular *athlet (tamarix orientalis)*. Pentru aceia dintre noi pentru care visul trecutului şi, în aceeaşi măsură, visul viitorului sînt o superbă formă de a ne prelungi gîndul dincolo de hotarele propriului timp, acest *athlet* ar putea fi ultima amintire a Paradisului... Cu toate acestea, astfel de *athleţi* probabil că, plantaţi fiind, puteau fi zăriţi în aceste grădini despre care Diodor din Sicilia, preluînd zisele lui Ctesias (ale cărui scrieri s-au risipit prin vremuri), ne spune că au fost construite de legendarul - şi totuşi realul! - rege Nabucodonosor, ca dovadă a nemăsuratei iubiri pe care o purta pentru una din soţiile sale (că avea mai multe!), Amitis (sau Amuhea), fiica regelui Ciaxares al mediei, care tînjea după imaginile locurilor pitoreşti în care se născuse, ţinuturi muntoase, cu vegetaţie bogată. Firesc, greu de „adus" în cîmpie astfel de peisaje, însă nimic imposibil pentru un prea puternic rege, atunci cînd a fost vorba de a ostoi - ca totdeauna, pe seama trudei robilor, vechi de cînd lumea! - tristeţile inimii uneia dintre alesele sale... Cu toate că, probabil aceasta e originea adevărată a celebrelor Grădini suspendate, legendele consemnate de grecii antici susţineau că ele fuseseră construite de nu mai puţin legendara regină Semiramida. De aici şi frecventa sintagmă „Grădinile suspendate ale Semiramidei", utilizată pentru a denumi această minune a lumii antice...

Înainte de a le descrie, poate că se cuvine să facem o scurtă, dar utilă, paranteză filologică: termenul *„suspendat"*, care însoţeşte permanent numele acestor grădini, a fost folosit de toţi scriitorii greci şi latini (Strabon, Ctesias, Diodor din Sicilia, Quintus Curtius Rufus, Philon din Bizanţ ş.a.). În limba greacă veche cuvîntul *„kremastos"*, iar în limba latină cuvîntul *„pensile"* au o dublă semnificaţie: pe de o parte, un obiect, (construcţie) care „atîrnă", iar pe de altă parte, o construcţie înălţată, susţinută pe coloane, stîlpi sau arcade, un balcon sau terasă - în general, o construcţie (obiect) *susţinută*, într-un anume fel, la o înălţime oarecare. Aceasta din urmă este adevărata semnificaţie a termenului cu care a fost desemnată construcţia din Babilon.

Grădinile Raiului

Cum oare arătau aceste grădini „suspendate" în vremurile cînd cei ce vedeau înălţîndu-se în mijlocul unei cîmpii toropite de Soare o falnică pădure ce suia spre cer, amuţeau de uimire şi admiraţie, crezînd că au înaintea ochilor înseşi grădinile zeilor Cerului?... Acelaşi Diodor din Sicilia ne ajută să pricepem, descriindu-le. Potrivit afirmaţiilor acestuia, ele erau alcătuite din terase etajate, dispuse în amfiteatru, după un plan pătrat, cu latura de circa 400 de picioare greceşti (123 m). Terasele erau sprijinite de ziduri din piatră, de 22 picioare grosime (6,80 m), dispuse la o distanţă de 10 picioare (3,08 m) unul de altul. Înălţimea totală, pînă la ultima terasă, era de 75 de picioare (23 m) - adică aproximativ înălţimea unui bloc de 9 etaje! Spaţiul dintre zidurile de sprijin era acoperit cu bolţi confecţionate din lespezi de piatră de 16 picioare lungime (4,95 m), de secţiune pătrată, cu latura de 4 picioare (1,23 m), sprijinite de cele două ziduri alăturate. Lespezile erau acoperite cu un strat de trestie îmbibat cu asfalt. Peste acest strat, era aşezat un dublu rînd de cărămizi arse, consolidate cu mortar de ipsos. În sfîrşit, peste cărămizi erau aşezate foi de plumb. Toată această strădanie era menită să asigure o perfectă izolare hidrofugă, cum am spune noi azi. Abia peste acest ultim strat izolator era depus un strat consistent de pămînt, suficient de gros cît să îngăduie pătrunderea şi fixarea rădăcinilor celor mai falnici arbori. Dacă e să-l credem pe istoricul latin Quintus Curtius Rufus (sec. I. d. Ch.) - şi nu avem motive să ne îndoim de adevărul scrierilor sale!, - aflăm că „aşa de mare era vigoarea arborilor ce cresc pe acest sol artificial, încît ei au la bază pînă la 8 coţi (aproape 4 m) în circumferinţa trunchiurilor, îşi înalţă coroanele pînă la 50 de picioare (24 m!) şi sînt atît de bogaţi în roade ca şi cum ar fi hrăniţi de pămîntul de sub tălpile noastre. Cum se ştie, timpul, în curgerea lui, măcină încetul cu încetul lucrarea oamenilor şi chiar a naturii. Aici, dimpotrivă, această construcţie uriaşă, apăsată din greu de rădăcinile atîtor arbori ce alcătuiesc o pădure atît de mare, durează, sfidînd timpul, fără a fi ştirbită de vreo stricăciune"... Deh, n-a fost să fie aşa, după cum ne dovedesc azi cocoaşele de lut ale deşertului, poate şi acum străjuit de secularul *athlet* singuratic...

În grosimea teraselor erau amenajate coridoare şi odăi ce primeau lumina astfel încît toate galeriile şi camerele unui nivel aveau drept unică priveliştе grădina ce se înalţa pe plafonul galeriilor şi camerelor etajului inferior! Istoricul grec Arrian (secolul II d. Ch.), devenit consul şi administrator al provinciei romane Capadocia, în lucrarea sa de căpătîi „Expediţia lui Alexandru", afirmă, preluînd informaţia din jurnalul regal scris de Aristobul, că în a treia zi de febră Alexandru cel Mare a fost mutat într-una din camerele teraselor acestei grădini, unde se presupune că ar fi şi murit în ziua a 11-a de la declanşarea fierbinţelilor, în anul 323 î.Ch... Clima era, totuşi, şi pe atunci, destul de aridă încît să ridice problema irigării artificiale a grădinii. Rezolvarea a constituit-o sistemul de maşini hidraulice menite să urce apa Eufratului la înălţimea fiecărui nivel al grădinii. Atît Diodor, cît şi Strabon afirmă că maşinile erau instalate în galeria ultimei terase superioare, apa fiind urcată prin interiorul uneia dintre coloanele de piatră care era scobită în interior sub forma de conductă. Sub rădăcinile copacilor erau croite o serie de canale care umezeau continuu pămîntul - o genială antică prefigurare a modernei metode de irigaţie „prin picurare" atît de utilizată azi în sistemele agricole din ţările cu agricultură puternic dezvoltată ştiinţific şi tehnologic, departe de plugul cu brăzdar de lemn, tras de vacă sau măgari... Şi toate „maşinăriile" funcţionau ascunse cu abilitate, astfel încît nimeni nu le putea bănui, din exterior, prezenţa! În urma săpăturilor arheologice efectuate, în partea de nord-est a palatului lui Nabucodonosor, în anul 1903, a fost scoasă la iveală fundaţia construcţiei ce susţinea Grădinile suspendate, fundaţie realizată aproape integral din piatră - un lucru de excepţie pentru o civilizaţie în care lutul, cărămida nearsă (rareori arsă) erau principalul material de construcţie! Piatra nu este întîlnită nici măcar la construcţia zidurilor de apărare, a palatelor, a templelor... Este cu atît mai demn de admiraţie acest fapt, cu cît cariere de piatră nu se află în zona Babilonului decît la sute de... kilometri distanţă şi, mai mult decît atît, dacă o construcţie era demolată, piatra era recuperată integral spre a fi refolosită la alte construcţii! În sfîrşit, o ultimă dovadă a existenţei acestor grădini o oferă Robert Koldewey, cel ce a condus lucrările arheologice, în cartea sa „Săpăturile Babilonului": el a descoperit „un puţ care se deosebeşte de orice alt puţ cunoscut în lumea antică şi mai ales în Babilon: de fapt, este vorba despre trei puţuri alăturate, în serie, unul central, cu secţiune pătrată, între două cu secţiune ovală. Pentru această dispoziţie nu izbutesc să găsesc o altă explicaţie decît existenţa unei maşini hidraulice (...) care dădea un flux continuu de apă..."

...Cît de trist, de-a dreptul tragic, este ca, despre una din minunile care au încîntat generaţii de fericiţi care au putut-o admira, înălţată pentru nemurirea iubirii unui bărbat pentru o femeie, să nu ne rămînă nici o imagine, nici o urmă în afara unor ruine, adînc ascunse în argila deşertului... Nici o urmă, decît poate acel stingher secular *athlet*, cine ştie, un posibil urmaş al pădurii din văzduhul Babilonului, care, poate, nici el nu mai există în această clipă, cînd citiţi aceste rînduri...

(Va urma)

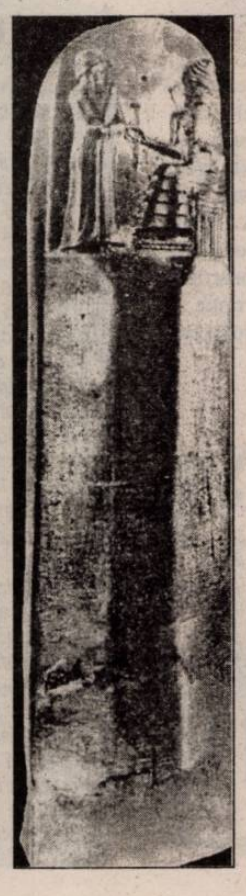

Amprente ale spiritualităţii noastre

Mănăstirea Antim

Mănăstirea Antim, cunoscută şi sub numele „Mănăstire a tuturor sfinţilor" este, fără îndoială, una din minunile Capitalei, îmbinînd cele mai de seamă tradiţii religioase străbune, cu mărturii ale unei culturi cu o neîntreruptă evoluţie.

Pe altarul unei biserici din lemn, construită în „mahalaua Popii Ivaşcu" de către pa-harnicul Staicu Merişanu, cunoscutul cărturar al vremii Antim Ivireanu, mitropolit al Ţării Româneşti între 1708-1716, începe la februarie 1713 zidirea sfîntului locaş. Sfinţirea a avut loc în 1715, iar din 1745 va purta numele „Antim". Încă de la început, din 1715, au funcţionat aici o bibliotecă şi o tipografie, înfiinţate de acelaşi ctitor, el însuşi meşter vestit al tiparului. Tot aici a funcţionat din 1797 o şcoală pentru preoţi devenită din 1836 Seminarul Mitropoliei Ungro-Vlahiei.

Biserica şi întregul ansamblu au cunoscut îndelungi perioade de înflorire dar şi inevitabile ruinări, marcînd trecerea timpului. În 1909, în vreme ce ministrul cultelor era Spiru Haret, socotit, de asemenea, ctitor al mănăstirii, se construieşte aici Palatul Sinodal, pe latura nordică, spre clopotniţă.

În 1984, în febra demolărilor, se dispune demolarea ansamblului cu excepţia Palatului Sinodal şi a bisericii. În final s-a renunţat la demolarea sau translaţia jumătăţii de sud a ansamblului, care cuprindea turnul de la intrare. Pe latura de nord s-au demolat chiliile şi bucătăria care, translată, nu-şi mai avea locul potrivit. Palatul Sinodal a fost mutat - o operaţie nespus de dificilă - a fost executat un corp de legătură, alcătuit din chilii, şi suprafaţa incintei s-a micşorat cu circa 500 mp căpătînd o formă neregulată.

Strivit de blocurile din jur, aspectul mănăstirii a pierdut mult din farmecul de altădată, dar construcţia rămîne acelaşi loc drag credincioşilor, sperîndu-se să se găsească un mod de punere în lumină a valorilor artistice şi istorice aflate aici.

IRINA STOICA

Redescoperirea civilizaţiilor

TAURUL DIN MEMFIS

Cînd Auguste Mariette a descoperit mormintele taurilor Apis, multe dintre aspectele considerate bizare şi neliniştitoare, semnalate de cei care străbăteau Egiptul, au început să fie descifrate şi apoi înţelese. Cum arătau zeii egipteni? era întrebarea pe care toţi cercetătorii şi-o puneau, dar al cărei răspuns încă nu se conturase. Istoricul Mariette a revelat esenţa cultului egiptean, al cărui fond religios, perpetuat de-a lungul secolelor, reprezenta zeii sub forma unor semne, sau plante sau animale, mult mai tîrziu dîndu-le înfăţişare omenească.

O zeiţă - floare de lotus, iar o alta - scut peste care erau încrucişate două săgeţi, sau zeul-berbec (Klinum), zeul Horus întruchipat printr-un şoim, Thot, o pasăre ibis, Sebek, un crocodil, o zeiţă era reprezentată printr-o pisică, o altă divinitate avea ca simbol un şarpe şi aşa mai departe. În afara acestor forme grafice de adoraţie, vechii egipteni protejau şi se închinau animalului însuşi, mai ales cînd acesta prezenta şi ceva semne particulare. Vestit, în acest sens, şi căruia i se oficiau slujbe fastuoase, considerat sacru, „slujitorul zeului Ptah" era taurul Apis din Memfis, un animal ce locuia, la modul propriu, în templu, înconjurat de tot felul de ofrande. „Preoţii aveau grijă de el, notează W. Ceram în *«Zei, morminte, cărturari»*. Dacă murea era îmbălsămat şi înmormîntat cu mare pompă, după care un alt taur, purtător al aceloraşi semne, îi lua locul. Animalele sacre aveau cimitire demne de zei şi regi (cimitire de pisici de la Bubastis şi Beni-Hasan, cimitirele de crocodili de la Ombos, cimitirele de păsări ibis de la Aşmunen, cimitirele de berbeci de la Elefantina ş.a.)".

Cum arătau mormintele taurilor Apis? Intrarea era precedată de o capelă ce se continua cu un fel de alee în pantă spre cavourile taurilor Apis, construite, încă din vremea lui Ramses cel Mare pe o lungime de o sută de metri. Ulterior, săpăturile au scos la iveală camere mortuare înşirate pe aproape trei sute cincizeci de metri. Fascinant este faptul că ponderea culturală ce se oferea acestor animale, chiar pînă în epoca Ptolemeilor, echivala cu ritualurile acordate înalţilor demnitari. Cu alte cuvinte, cimitirele erau identice.

„Grelele sarcofage în care fuseseră aşezaţi taurii erau de granit negru şi roşu, fiecare dintre ele fiind făcut dintr-un bloc şlefuit, de peste trei metri înălţime, lat de doi metri şi lung de patru metri, cîntărind 65000 de kilograme!"

Din păcate, doar două morminte rămăseseră intacte, adică nejefuite, şi conţineau bijuterii. În schimb, lîngă Serapeum (partea principală a construcţiilor), Mariette a dezgropat din nisip, mormîntul unui înalt demnitar de curte, pe numele lui Ti, locaş al morţii terminat în anul 2600 î.e.n., în perioada construirii piramidelor lui Keops, Kefren şi Mikerinos.

În afara bijuteriilor existente, Mariette a găsit o serie de obiecte de uz casnic, picturi, imagini în relief, dar, şi aici intervine noutatea, reprezentarea plastică a „tot ceea ce jucase un rol oarecare în viaţa lui".

Frescele, reliefuri stilizate, unele lineare relevau, pe lîngă aspecte de la chefurile bogaţilor şi îndeletniciri extrem de utile pentru înţelegerea vieţii acelei extraordinare civilizaţii milenare: pregătirea inului, vînturatul grîului, secerători la lucru, crescători de măgari, aurari; „se pot urmări toate etapele construirii unei corăbii de acum patru mii cinci sute de ani; tăierea copacilor, confecţionarea scîndurilor, mînuirea teslei, a maiului şi a ciocanului..."

Toate documentele pomenite ca şi multe altele scoteau în evidenţă metodele de lucru (e drept extrem de primitive la vremea aceea, cînd doar forţa sclavilor prima) ce au dat naştere unor opere grandioase, adeseori considerate misterioase şi, unanim recunoscut, de neegalat.

Auguste Mariette după ce pusese, pentru prima oară, piciorul în ţara Nilului, privind Egiptul din înălţimile citadelei din Cairo, aşadar opt ani mai tîrziu, a înfiinţat la Bulak marele muzeu egiptean, ca în 1902 colecţiile să fie transferate la Cairo, acordîndu-i-se marelui arheolog şi istoric francez onorurile şi recunoştinţa guvernului egiptean.

Selecţie şi prezentare de
MELANIA CHIRIACESCU

■ Ingeniosul peţitor

FARSE CU GUST AMAR

Pentru a se răzbuna pe cele patru foste soţii, americanul Robin Newin (în imagine), de profesie antrenor de karate, a înfiinţat o agenţie matrimonială în Los Angeles. Atunci cînd primea solicitarea unui bărbat în vîrstă şi de preferinţă cu un handicap fizic, Newin le recomanda pe fostele lui neveste. El mai avea fotografiile şi adresele lor şi întocmea cereri false de căsătorie din partea lor.

Au reuşit primele două farse. Solicitanţii s-au prezentat la domiciliile recomandate şi pînă să se dezmeticească, au fost luaţi la bătaie de soţii respectivelor doamne. În al treilea caz, lucrurile au luat o întorsătură de-a dreptul dramatică. Michael Simpson, de 67 de ani şi fără un ochi, a fost atît de insistent, încît Clarise, una din fostele soţii a lui Newin, l-a lovit cu o bîtă de baseball în cap, lăsîndu-l fără cunoştinţă cîteva minute. Femeia, speriată, i-a acordat primul ajutor, apoi a chemat ambulanţa. Simpson a leşinat iarăşi şi peste două zile a murit de apoplexie. A intrat pe fir poliţia din Los Angeles şi, pe baza anunţurilor din ziare, a fost descoperit glumeţul peţitor... Dar nu oriunde, ci la un azil de bătrîni, unde încerca să racoleze candidaţi la căsătorie. Robin Newin şi-a recunoscut matrapazlîcurile şi a declarat că e mulţumit că şi Clarise va face închisoare pentru lovituri cauzatoare de moarte. Pe timpul propriei lui detenţii, va încerca să corespondeze cu ea şi poate că peste cîţiva ani o va seduce din nou!... *(P. Ioan)*

■ „Memorie scurtă" sau...

ŞASE LUNI DE ÎNCHISOARE

Un bărbat în vîrstă de 40 de ani, Leslie Knott, din Blacon, Anglia, a fost adus în faţa tribunalului fiind acuzat de bigamie.

În ultimele 18 luni, acesta fusese căsătorit cu două femei. În timpul procesului avocatul lui Knott a încercat să dovedească nevinovăţia clientului său, pretinzînd că acesta are o memorie cît se poate de... scurtă. De altfel, Knott însuşi a declarat că uitase complet de prima căsătorie. Fără a ţine cont de această scuză puerilă, magistraţii locali l-au condamnat pe uitucul bigam la şase luni de închisoare. *(I. Stoica)*

■ Disperare cu happy-end

HOAŢA STĂTEA PROST CU NERVII

Soţii Garick din Silver City, statul american Nebraska, au trăit o perioadă de douăsprezece zile care nu poate fi etichetată altfel decît un coşmar. După mai multe tentative nereuşite de a aduce pe lume un copil, Linda Garick duce la bun sfîrşit o sarcină grea, plină de peripeţii şi îndoieli. Jimmy scoate primul scîncet la 8 aprilie 1998. Pruncul adorat e sănătos şi dolofan. La 11 aprilie ar fi trebuit să părăsească maternitatea, însă în dimineaţa acelei zile - ia-l de unde nu-i! Cineva furase puiul de om din dormitorul comun.

Poliţia a început imediat o anchetă minuţioasă, întreg personalul spitalului încercînd să lămurească această dispariţie dureroasă. Linda şi soţul ei, Patrick, erau atît de şocaţi, încît nu puteau scoate o vorbă. Amîndoi plîngeau şi nimeni nu reuşea să-i domolească. Treptat, cercetările au redus numărul suspecţilor şi peste patru zile de la furtişag nu mai rămăsese nimeni pe lista poliţiei. Disperarea proaspeţilor părinţi îndurerea pe toată lumea, crizele de isterie ale mamei erau cu greu evitate cu ajutorul calmantelor. În a zecea zi de aşteptare, Linda a avut chiar o tentativă de sinucidere prin otrăvire, fiind salvată în ultimul moment. Şi totuşi, în a douăsprezecea zi se prezintă la maternitate, senină şi fără nici o umbră de remuşcare, Dora Culvert. Această femeie născuse o fată în aceeaşi zi cu Linda. Invidioasă că aceasta adusese pe lume un băiat, complotase împreună cu o infirmieră să fure pruncul Lindei. Totul decursese ca la carte, numai că hoaţa s-a răzgndit întrucît nou-născutul „împrumutat" era atît de plîngăcios, încît a renunţat la el după mai multe nopţi albe...

Dona Culvert s-a dovedit a fi o psihopată şi a scăpat de urmărirea justiţiei. Reîntregită familia Garick (în imagine) s-a grăbit să se fotografieze împreună cu cel mai proaspăt membru al ei. *(P. Ioan)*

■ Exces de zel

„PLAY-BOY" PE BAZĂ DE REŢETĂ

Potrivit ziarului „Kommersant Daily", de la Moscova, aleşii organelor municipale din Novossibirsk au propus un proiect de lege vizînd limitarea vînzării „produselor cu caracter erotic, precum articolele şi accesoriile destinate satisfacerii unei dorinţe sexuale" numai la „stabilimentele medicale specializate ale oraşului, la farmaciile private şi la punctele farmaceutice municipale". Iniţial, acest proiect prevedea să nu se autorizeze vînzarea revistelor-magazin erotice, a casetelor audio şi video decît pe baza unei reţete eliberate de un sexolog, însă aleşii poporului au decis pînă la urmă să se simplifice procedura, mulţumindu-se să ceară un certificat medical specificînd o anume problemă sexuală. Pe de altă parte, revistele-magazin cu pricina trebuie să se vîndă obligatoriu în ambalaj. O comisie de experţi specializaţi în „problemele difuzării produselor cu caracter erotic" va elibera autorizaţiile de vînzare. Este prevăzută chiar remunerarea membrilor acestei comisii din banii ce se obţin prin vînzarea licenţelor prin care se autorizează spectacolele erotice din localurile de noapte. *(L.C.)*

Exces de birocraţi

Cei 122 de birocraţi ai arhivelor din Cosenza primesc în medie, după cum precizează „Corriere della Sera", din Milano, zece vizitatori zilnic, adică unul la zece arhivari. Instituţia eliberează zilnic 44 de fotocopii. Actualmente nu se mai arhivează nici un nou document, din „lipsă de spaţiu", potrivit unui raport al Curţii de conturi italiene. Într-adevăr, fiecare loc de lucru ocupă spaţiul de 4m², confom prevederilor legale.

AMUZANTUL „FILM DE GROAZĂ"

■ Atac la credulitate

Doi studenţi englezi, William Hobson şi Ryan Oderson, s-au decis să facă bani într-un mod cît mai original. În vara trecută, ei au plantat pe autostrada ce leagă oraşele Glasgow şi Edinburgh două manechine deghizate în fantome. Într-un tufiş din apropiere şi-au plasat o cameră de luat vederi, cu care şi-au propus să imortalizeze modul cum şoferii se comportă faţă de bizarele „autostopiste". Filmul rezultat durează patru ore, rod al unei munci de peste două săptămîni, şi a fost cumpărat de o prestigioasă televiziune britanică.

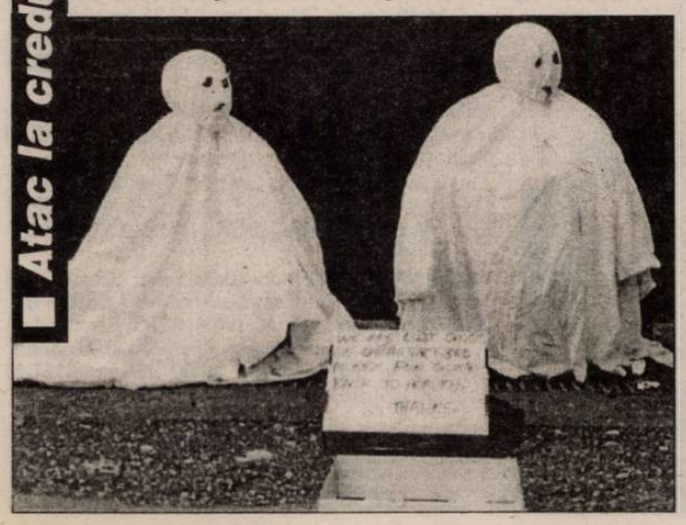

Printre cele mai interesane întîmplări surprinse, se află şi următoarele: o bătrînică ce conducea o maşină din 1983 a coborît şi, adresîndu-se cît se poate de firesc fantomelor, le-a rugat să-i spună ce mai face Billy, decedat de peste zece ani... Văzînd că nu e luată în seamă, curioasa pensionară a distrus cu duşmănie cele două manechine, apoi a luat cele două cearşafuri şi a plecat cu ele în portbagaj. Dintr-o altă maşină s-a tras cu un revolver spre „autostopiste", din mers. Peste cîteva minute, făptaşii s-au întors şi la rîndul lor au înşfăcat imaculata îmbrăcăminte. În fine, o tînără aflată într-o ţinută elegantă s-a apropiat de fantome le-a spus ceva la „ureche", apoi le-a lăsat un bileţel cu numărul ei de telefon! În total, patruzeci şi opt de persoane au încercat să converseze cu acele arătări, fără să arate iniţial vreo surprindere sau teamă. Trei echipaje de poliţie le-au dat tîrcoale, apoi s-au depărtat în cea mai mare viteză. Şase persoane au aruncat mărunţiş la picioarele lor şi opt le-au servit, fără să se apropie, cu batoane de ciocolată! Pe cînd ploua, o femeie a abandonat în dreptul lor o umbrelă! Într-adevăr, prin Anglia bîntuie reumatismul. *(P. Ioan)*

■ Micul erou

CU UN PISTOL JUCĂRIE

În acea zi nefastă, Davide, în vîrstă de 10 ani, şi mama sa Adriana se aflau în apartamentul lor din cartierul Centocelle din Roma. La un moment dat, cineva a sunat la uşă. Era tînărul Luca Binachini, un vecin, student care locuia cu cîteva etaje mai sus şi care îşi revendica maioul căzut pe balconul familiei Ferrini. Adriana s-a îndreptat spre balcon dar nu a găsit nici o urmă de maiou. Cînd s-a înapoiat în sufragerie, paşnicul student a devenit brusc agresiv. S-a repezit la Adriana, i-a lipit palma de gură şi după cîteva lovituri a trîntit-o la podea şi a început s-o dezbrace ameninţînd-o cu un cuţit. Micuţul Davide a auzit zgomotele din sufragerie şi s-a grăbit să-şi ajute mama. Adriana era însîngerată şi se zbătea disperată sub greutatea agresorului. Primul lucru care i-a venit în minte lui Davide a fost să-l ameninţe cu un pistol cu capse pe Luca. În acel moment era cu totul convins că ţinea în mînă un pistol adevărat şi că dacă ar fi apăsat pe trăgaci glonţul ar fi străpuns pieptul agresorului. Acesta s-a ridicat brusc şi l-a implorat pe Davide să nu tragă după care s-a repezit spre uşă şi a dispărut. Davide s-a grăbit să-i dea primul ajutor mamei sale după care a telefonat la poliţie. Aceasta a descins în apartamentul studentului pe care l-a găsit aşezat în fotoliu, plin de sînge. Pe faţa sa nu se citea nici o urmă de vinovăţie sau de frică. Era calm şi senin şi nu îşi amintea nimic din cele întîmplate. A fost arestat şi internat într-o clinică de psihiatrie. Davide a primit din partea poliţiei o insignă şi a fost purtat pe braţe de zeci de copii din cartier în focurile pistoalelor cu capse pe care şi le-au cumpărat cu toţii în aceeaşi zi. Fericirea care a umplut inimile părinţilor săi a fost însă cea mai mare răsplată pentru micul erou.

Săptămâna 7 - 13 septembrie

TVR 1

LUNI 12.00 TVR Info 14.10 Serial (r): „Santa Barbara" 16.00 Emisiune în limba maghiară 18.10 Desene animate 18.35 Serial: „Hollyoaks" 19.00 Serial: „Sunset Beach" 20.00 Jurnal 21.00 Serial: „Echipa de intervenţie" 21.50 Serial: „Nimic sfînt" 23.00 Festivalul Internaţional George Enescu 0.15 Repriza a treia.

MARŢI 6.00 România, ora 6 fix! 9.00 TVR Cluj-Napoca 10.05 TVR Iaşi 11.00 TVR Timişoara 14.10 Serial (r): „Santa Barbara" 16.00 Emisiune în limba maghiară 18.10 Desene animate 18.35 Serial: „Hollyoaks" 19.00 Serial: „Sunset Beach" 20.00 Jurnal 21.00 Telecinemateca: „Aguirre, mînia zeilor" (RFG, 1972) 23.00 Festivalul Internaţional George Enescu 24.00 Avocatul poporului.

MIERCURI 6.00 România, ora 6 fix! 9.00 TVR Cluj-Napoca 10.05 TVR Iaşi 11.00 TVR Timişoara 14.10 Serial (r): „Santa Barbara" 15.30 Pro Patria 17.30 Medicina pentru toţi 18.10 Desene animate 18.35 Serial: „Hollyoaks" 19.00 Serial: „Sunset Beach" 20.00 Jurnal 21.00 Teatru TV prezintă: „Invitaţie la castel" de Jean Anouilh 23.00 Festivalul Internaţional George Enescu 0.45 Cultura în lume.

JOI 6.00 România, ora 6 fix! 9.00 TVR Cluj-Napoca 10.05 TVR Iaşi 11.00 TVR Timişoara 14.10 Documentar 15.30 Ecclesiast '98 16.00 Convieţuiri 18.10 Desene animate 18.35 Serial: „Hollyoaks" 19.00 Serial: „Sunset Beach" 20.00 Jurnal 20.30 Festivalul Internaţional George Enescu 23.00 Dintre sute de catarge 0.05 Bank-note.

VINERI 6.00 România, ora 6 fix! 9.00 TVR Cluj-Napoca 10.05 TVR Iaşi 11.00 TVR Timişoara 12.30 Convieţuiri 14.10 Serial (r): „Santa Barbara" 15.30 Emisiune în limba germană 17.30 Mapamond 18.00 Ora Warner • Desene animate • Serial: „Casa plină" 19.00 Serial: „Sunset Beach" 20.00 Jurnal 21.00 Film: „Consimţămîntul" (SUA, 1992) 23.00 Festivalul Internaţional George Enescu 0.15 Cinematograful de noapte: „Vacanţă în Jamaica" (SUA, 1997).

SÎMBĂTĂ 7.00 Bună-dimineaţa, de la... Timişoara şi de la Bucureşti! 8.30 Alfa şi Omega 11.00 Film: „Efect întîrziat" (D.O.A.-SUA, 1950) 13.00 A doua alfabetizare 14.30 Video-magazin 16.15 Disney 17.35 Serial: „Justiţie militară" 18.25 Serial: „Hollyoaks" 18.50 Teleenciclopedia 19.40 Săptămîna sportivă 20.00 Jurnal 20.30 Serial: „Cer întunecat" 21.30 Festivalul Internaţional George Enescu 22.35 Filmele secolului • Colecţia Warner: „Ciocnirea titanilor" (SUA, 1981) 0.50 Arena AS.

DUMINICĂ 7.00 Bună dimineaţa de la... Bucureşti! 8.30 Lumină din lumină 9.05 Desene animate 11.00 Viaţa satului 14.30 Video-magazin 16.30 Disney 16.55 Fotbal: F.C. Bacău - Rapid 19.00 Robingo 20.00 Jurnal 21.00 Film: „Decepţie" (SUA, 1991) 23.00 Festivalul Internaţional George Enescu 23.50 Serial: „D-na King, agent secret".

TONY CURTIS
ANTENA 1,
sîmbătă, ora 22.00

TVR 2

LUNI 12.00 Serial (r): „Sunset Beach" 14.00 Convieţuiri-magazin 15.35 Desene animate 16.00 Serial: „Dragostea contează" 16.50 Serial: „Santa Barbara" 18.00 Hei-Rup! Hei-Rap! 19.40 Sănătate, că-i mai bună decît toate! 20.10 Serial: „Natacha" 21.00 Credo 22.00 Film: „Jenny Marx" (Franţa, 1993) 0.05 S.O.S. Patrimoniu!

MARŢI 6.30 TVM Telematinal 8.00 Desene animate 11.00 Sporturi extreme 14.00 Convieţuiri 15.35 Desene animate 16.00 Serial: „Dragostea contează" 17.00 Festivalul Internaţional George Enescu 19.10 Dosarele istoriei 20.10 Serial: „Natacha" 22.00 Teatru TV prezintă: „Uniforme de general" de Mircea Eliade 24.00 Pelerinaje.

SIGOURNEY WEAVER
PRO TV,
luni, ora 20.30

MIERCURI 6.30 TVM Telematinal 8.00 Desene animate 11.00 Comorile lumii (r) 13.30 Ecclesiast '98 (r) 14.00 Emisiune în limba maghiară 15.35 Desene animate 16.00 Serial: „Dragostea contează" 16.50 Serial: „Santa Barbara" 18.00 Hei-Rup! Hei-Rap! 19.10 Contemp-art 20.10 Serial: „Natacha" 21.00 Pentru dv., doamnă! 22.00 Film: „Păstrăvul" (Franţa, 1982).

JOI 6.30 TVM Telematinal 8.00 Desene animate 11.30 Cultura în lume (r) 13.00 Medicina pentru toţi (r) 14.00 Emisiune în limba germană 15.35 Desene animate 16.00 Serial: „Dragostea contează" 17.00 Festivalul Internaţional George Enescu 19.10 Faţă în faţă cu autorul 20.10 Serial: „Natacha" 22.00 Cinematograful de artă: „Întunericul acoperă Pămîntul" (Germania, partea I) 23.20 Lumea sportului.

VINERI 6.30 TVM Telematinal 8.00 Desene animate 11.00 Comorile lumii 12.00 Serial (r): „Sunset Beach" 14.30 TVR Cluj-Napoca 15.35 Desene animate 16.00 Serial: „Dragostea contează" 16.50 Serial: „Santa Barbara" 17.45 Atletism 20.10 Serial: „Natacha" 22.00 Time out 22.40 Panoramic jazz 23.20 Serial: „Familia Borgia".

SÎMBĂTĂ 8.05 Desene animate 9.00 Comorile lumii 9.30 Pas cu pas 10.35 Documente culturale 11.20 TVR Timişoara 14.00 Eminesciana 15.30 Atletism 17.30 Tradiţii 18.00 Serata muzicală TV (r) 19.00 Club 2020 19.30 Teatrul TV prezintă: „Cumetrele" de Michel Tremblay 23.30 Convieţuiri.

DUMINICĂ 8.00 Desene animate 8.30 Sporturi extreme 9.35 Ferestre deschise 10.35 Cinematograful vremii noastre: „Jacques Rivette" (Arte) 11.20 TVR Iaşi 14.00 Eminesciana 15.30 Atletism 18.00 Alo, tu alegi! 19.00 Serial: „În plină acţiune" 20.00 Ultimul tren 21.00 Sportmania.

PRO TV

LUNI 7.00 Bună dimineaţa, PRO TV e al tău! 11.45 Film: „Oameni de onoare" (r) 15.00 Serial: „Tînăr şi neliniştit" 16.00 Serial: „Nano" 17.30 Serial: „Suflet de femeie" 18.15 Rişti şi cîştigi 18.50 Roata norocului 19.30 Ştirile PRO TV 20.30 Film: „Alien" (SUA, 1979). Cu: Sigourney Weaver 22.35 Serial: „Seinfeld" 23.35 Audienţa naţională 1.00 Serial: „Seaquest".

MARŢI 7.00 Bună dimineaţa, PRO TV e al tău! 10.45 Film: „Alien" (r) 15.00 Serial: „Tînăr şi neliniştit" 16.00 Serial: „Nano" 17.30 Serial: „Suflet de femeie" 18.15 Rişti şi cîştigi 18.50 Roata norocului 19.30 Ştirile PRO TV 20.30 Serial: „Spitalul de urgenţă" (ep.1) 21.30 Serial: „Pensacola" 22.30 Serial: „Veronica" (ep.1) 23.30 Profesiunea mea, cultura 1.00 Serial: „Seaquest" 1.45 Serial: „Viaţa ca-n filme" 2.15 Serial: „Grace" (ep.1) 2.45 Serial: „Cheers" (ep.1) 3.15 Serial: „Taxi" (ep.1).

MIERCURI 7.00 Bună dimineaţa, PRO TV e al tău! 10.45 Serial: „Gesturi însemnate" (ep.1) 12.30 Serial: „Fiica oceanului" 15.00 Serial: „Tînăr şi neliniştit" 16.00 Serial: „Nano" 17.30 Serial: „Suflet de femeie" 18.15 Rişti şi cîştigi 18.50 Roata norocului 19.30 Ştirile PRO TV 20.30 Film: „Mireasa însingerată VI" 22.30 Serial: „Nebun după tine" (ep.1) 23.30 Pro şi contra 1.00 Serial: „Seaquest" 1.45 Serial: „Viaţa ca-n filme" 2.15 Serial: „Grace" 2.45 Serial: „Cheers" 3.15 Serial: „Taxi".

JOI 7.00 Bună dimineaţa, PRO TV e al tău! 15.00 Serial: „Tînăr şi neliniştit" 16.00 Serial: „Nano" 17.30 Serial: „Suflet de femeie" 18.15 Rişti şi cîştigi 18.50 Roata norocului 19.30 Ştirile PRO TV 20.30 Serial: „Melrose Place" 21.30 Serial: „Nikita" 22.30 Serial: „Prietenii tăi" (ep.1) 23.00 Întîlnire cu presa 1.00 Serial: „Seaquest" 1.45 Serial: „Viaţa ca-n filme" 2.15 Serial: „Grace" 2.45 Serial: „Cheers" 3.15 Serial: „Taxi".

VINERI 7.00 Bună dimineaţa, PRO TV e al tău! 10.45 Serial: „Beverly Hills" (r) 12.30 Serial: „Fiica oceanului" 15.00 Serial: „Tînăr şi neliniştit" 16.00 Serial: „Nano" 17.30 Urmărire generală 18.15 Rişti şi cîştigi 18.50 Roata norocului 19.30 Ştirile PRO TV 20.30 Serial: „Ultima frontieră" 21.30 Film: „Băieţi buni" (SUA, 1990). Regia: Martin Scorsese. Cu: Robert De Niro 0.45 Serial: „Poltergeist" 1.30 Serial: „American Gothic" (ep.1) 2.00 Serial: „Cafeneaua groazei" (ultimul ep.).

SÎMBĂTĂ 7.00 Desene animate 9.00 Serial: „Ciberkidz" 9.30 Film: „Fuga lui Tarzan" (SUA, 1936) 11.00 ProMotor 12.00 Punctul pe I 13.00 Serial: „Dragul de Raymond" 13.30 Serial: „Tom Show" 14.00 Generaţia PRO 16.30 Lumea filmului 17.30 Serial: „Conan" 18.30 Te uiţi şi cîştigi! 19.30 Ştirile PRO TV 20.00 Serial: „Specialiştii" 21.00 Serial: „Academia de poliţie" 22.00 Film: „Barton Fink" (SUA, 1991) 0.05 Serial erotic: „Sex în Beverly Hills" (ep.1) 1.35 Serial: „Efecte speciale" 2.20 Serial: „Crimă cu premeditare" 3.05 Serial: „Suspect de crimă".

DUMINICĂ 7.00 Desene animate 9.00 Super Abracadabra 11.00 Serial: „Doctor în Alaska" 13.05 Serial: „Dragul de Raymond" 13.35 Serial: „Tom Show" 15.00 Formula 1 - Marele Premiu al Italiei 17.00 Serial: „Buffy, spaima vampirilor" 18.00 Serial: „Beverly Hills" 19.00 Preţul corect 19.30 Ştirile PRO TV 20.00 Serial: „Ally Mc Beal" 21.00 Film: „Don Juan de Marco" (SUA, 1995). Cu: Marlon Brando, Johnny Depp 23.15 Procesul etapei 0.35 Serial erotic: „Sex în Beverly Hills".

acasă

LUNI 8.00 - 13.30 Reluări 15.00 Serial: „Marielena" 16.00 Serial: „Te iubesc" (ep.1) 16.30 Serial: „Din toată inima" 17.30 Serial: „Uneori avem aripi" (ep.1) 18.30 Serial: „Sărmana Maria" (ep.1) 19.30 Desene animate 20.00 Serial: „Dragoste şi putere" 20.45 Serial: „Misterioasa doamnă" 21.30 Tenis: US Open 22.30 Fotbal 24.30 Serial: „Matlock".

MARŢI 7.00 - 12.15 Reluări 13.00 Film: „Cireşarii" (România, 1984) 15.00 Serial: „Marielena" 16.00 Serial: „Te iubesc" 16.30 Serial: „Din toată inima" 17.30 Serial: „Uneori avem aripi" 18.30 Serial: „Sărmana Maria" 19.30 Desene animate 20.00 Serial: „Dragoste şi putere" 20.45 Serial: „Misterioasa doamnă" 21.30 Tenis: US Open 22.30 Film: „Tocuri înalte" (Spania, 1991) 24.30 Serial: „Matlock".

MIERCURI 7.00 - 13.00 Reluări 15.00 Serial: „Marielena" 16.00 Serial: „Te iubesc" 16.30 Serial: „Din toată inima" 17.30 Serial: „Uneori avem aripi" 18.30 Serial: „Sărmana Maria" 19.30 Desene animate 20.00 Serial: „Dragoste şi putere" 20.45 Serial: „Misterioasa doamnă" 21.30 Tenis: US Open 22.30 Film: „Vis de glorie" (SUA, 1944). Cu: Elizabeth Taylor 24.30 Serial: „Matlock".

JOI 7.00 - 13.00 Reluări 15.00 Serial: „Marielena" 16.00 Serial: „Te iubesc" 16.30 Serial: „Din toată inima" 17.30 Serial: „Uneori avem aripi" 18.30 Serial: „Sărmana Maria" 19.30 Desene animate 20.00 Serial: „Dragoste şi putere" 20.45 Serial: „Misterioasa doamnă" 21.30 Tenis: US Open 22.30 Film: „Complot de familie" (SUA, 1976). Regia: Alfred Hitchcock 24.30 Serial: „Matlock".

VINERI 7.00 - 13.00 Reluări 15.00 Serial: „Marielena" 16.00 Serial: „Te iubesc" 16.30 Serial: „Din toată inima" 17.30 Serial: „Uneori avem aripi" 18.30 Serial: „Sărmana Maria" 19.30 Desene animate 20.00 Serial: „Dragoste şi putere" 20.45 Serial: „Misterioasa doamnă" 21.30 Tenis: US Open 22.30 Film: „Cei care plătesc cu viaţa" (România, 1989) 24.30 Serial: „Matlock".

SÎMBĂTĂ 7.00 - 13.00 Reluări 15.00 Serial: „Marielena" 16.00 Serial: „Te iubesc" 16.30 Serial: „Din toată inima" 17.30 Serial: „Uneori avem aripi" 18.30 Serial: „Sărmana Maria" 19.30 Tenis: US Open 22.00 Fotbal: Spania 24.00 Film: „Vise" (Japonia/SUA, 1990) 24.00 Serial: „Matlock".

DUMINICĂ 9.00 Tenis 10.00 Sport extrem 11.00 Volei 13.00 WNBA Action 14.00 Rugby 15.30 FIFA 18.00 Tenis US Open 1997 20.30 Fotbal: Spania 22.30 Film: „Caleidoscop" (SUA, 1990) 24.00 Serial: „Matlock".

ELIZABETH TAYLOR
ACASĂ,
miercuri, ora 22.30

ANTENA 1

LUNI 12.10 Film: „Glasul inimii" (r) 14.10 Serial: „Tarzan, stăpînul junglei" (ultimul ep.) 15.10 Documentar: „Descoperiri" 16.05 Serial: „Iluzii" 17.00 Serial: „Sandra, prinţesa rebelă" 18.00 Serial: „Decepţii" 19.00 Observator 19.30 Serial: „Dallas" 20.20 Serial: „Caracatiţa 2" 21.15 Serial: „Omul cu o mie de feţe" 22.00 Serial: „Hombres" 23.15 Serial: „Cape Canaveral - eroii spaţiului".

MARŢI 7.00 Ştiri 10.25 Serial: „Animal Show" 13.25 Desene animate 14.10 Serial: „Sirenele" (ep.1) 15.10 Funny Face 15.30 Serial: „Iluzii" 16.30 Serial: „Sandra, prinţesa rebelă" 18.00 Serial: „Decepţii" 19.00 Observator 19.30 Serial: „Dallas" 20.20 Film: „Cum să reuşeşti la Hollywood" (SUA, 1996) 22.00 Serial: „Hombres" 23.15 Serial: „Cape Canaveral - eroii spaţiului".

MIERCURI 7.00 Ştiri 10.25 Serial: „Animal Show" 13.25 Desene animate 14.10 Serial: „Sirenele" 15.10 Funny Face 15.30 Serial: „Iluzii" 16.30 Serial: „Sandra, prinţesa rebelă" 18.00 Serial: „Decepţii" 19.00 Observator 19.30 Fotbal Super Cupa României 21.15 Film: „Tentaţii periculoase" (SUA, 1994) 23.00 Serial: „Cape Canaveral - eroii spaţiului".

JOI 7.00 Ştiri 10.25 Serial: „Animal Show" 13.25 Desene animate 15.10 Funny Face 15.30 Serial: „Iluzii" 16.30 Serial: „Sandra, prinţesa rebelă" (ultimul ep.) 18.00 Serial: „Decepţii" 19.00 Observator 19.30 Serial: „Dallas" 20.20 Serial: „Twin Peaks" 21.15 Serial: „Cronici paranormale" 22.00 Serial: „Hombres" 23.15 Serial: „Cape Canaveral - eroii spaţiului".

VINERI 7.00 Ştiri 10.25 Serial: „Animal Show" 13.25 Desene animate 14.10 Serial: „Sirenele" 15.10 Funny Face 15.30 Serial: „Iluzii" 16.30 Serial: „Legea lui Burke" (ep.1) 18.00 Serial: „Decepţii" 19.00 Observator 19.30 Serial: „Dallas" 20.20 Serial: „Navarro" 22.00 Serial: „Hombres" 23.00 Serial: „Cape Canaveral - eroii spaţiului" 0.00 Film: „Experimentul Nightbreaker" (SUA, 1990).

SÎMBĂTĂ 7.00 Ştiri 7.05 Film: „Dincolo de răsărit" (SUA, 1943) 8.35 Desene animate 10.15 Serial: „Alertă pe plajă" 11.00 Între prieteni 12.00 Mileniul III 13.30 Film: „Dincolo de lege" (SUA, 1996) 15.00 Film: „Căsătorie de convenienţă" (SUA, 1992) 16.30 Serial: „Uragan în Paradis" 17.15 Serial: „Legea lui Burke" 18.00 Serial: „Decepţii" 19.00 Observator 20.00 Film: „Secrete de familie" (SUA, 1997) 21.30 Serial: „A treia planetă de la Soare" 22.00 Film: „Ţinta principală" (SUA, 1991). Cu Tony Curtis 23.30 Film: „Fata misterioasă" (Canada, 1994).

VICTORIA PRINCIPAL
ANTENA 1,
luni-vineri, ora 19.30

DUMINICĂ 7.00 Ştiri 8.45 Spirit şi credinţă 9.15 Serial: „Animal Show" 9.45 Desene animate 11.00 Poveştile prietenilor mei 12.30 Doc.: „Descoperiri" 14.00 Duminica în familie 18.00 Serial: „Decepţii" 19.00 Observator 19.30 Serial: „Sparks" 20.00 Film: „Apartamentul California" (SUA, 1978) 21.45 Film: „Glasul inimii" (partea a II-a) 22.45 Fotbal Club la Antena 1 0.30 Film: „Capăt de drum" (Canada, 1987).

prima

LUNI 7.00 Prima oră 10.00 - 13.15 Reluări 16.15 Serial: „Pretutindeni cu tine" 16.45 Serial: „Prietenul nostru Jake" 17.15 Serial: „1999" 18.00 Serial: „Călătorii în lumi paralele" 19.00 Focus 19 20.00 Serial: „Meşterul casei" 20.30 Serial: „Misterele din New Orleans" 21.20 Serial: „Gideon Oliver" 23.30 Starea de veghe.

MARŢI 7.00 Prima oră 10.00 - 13.15 Reluări 16.15 Serial: „Pretutindeni cu tine" 16.45 Serial: „Prietenul nostru Jake" 17.15 Serial: „1999" 18.00 Serial: „Călătorii în lumi paralele" 19.00 Focus 19 20.00 Serial: „Meşterul casei" 21.20 Film: „Stafia lui Scotty" (SUA, 1992) 23.30 Starea de veghe.

MIERCURI 7.00 Prima oră 10.00 - 13.15 Reluări 16.15 Serial: „Pretutindeni cu tine" 16.45 Serial: „Prietenul nostru Jake" 17.15 Serial: „1999" 18.00 Serial: „Călătorii în lumi paralele" 19.00 Focus 19 19.45 Serial: „Meşterul casei" 20.15 Film: „Justiţie oarbă" (SUA, 1986) 22.00 Fotbal: Chelsea - Arsenal 0.00 Starea de veghe.

JOI 7.00 Prima oră 10.00 - 13.15 Reluări 16.15 Serial: „Pretutindeni cu tine" 16.45 Serial: „Prietenul nostru Jake" 17.15 Serial: „1999" 18.00 Serial: „Călătorii în lumi paralele" 19.00 Focus 19 20.00 Serial: „Meşterul casei" 20.30 Serial: „Masada" 21.20 Film: „Insula morţii" (SUA, 1995) 23.30 Starea de veghe.

VINERI 7.00 Prima oră 10.00 - 13.15 Reluări 16.15 Serial: „Pretutindeni cu tine" 16.45 Serial: „Prietenul nostru Jake" 17.15 Serial: „1999" 18.00 Serial: „Călătorii în lumi paralele" 19.00 Focus 19 20.00 Serial: „Meşterul casei" 20.30 Serial: „Atingerea îngerilor" 21.20 Film: „Casă, dulce casă!" (SUA, 1984) 23.30 Starea de veghe.

SÎMBĂTĂ 8.00 Serial: „Lumea lui Eric" 10.30 Serial: „Adună-ţi gîndurile" 11.30 Serial: „Pămîntul: bătălia finală" 12.30 Eurofotbal 13.30 Automobilism 14.00 Film: „Soluţie 7%" (SUA, 1976) 16.00 Zona M 17.00 Fotbal: Premier League Live 19.00 Focus 19 19.45 Film: „Războiul din insulă" (SUA, 1988) 22.00 Serial: „Centennial" 23.15 Fotbal 2.00 Film: „Art Deco" (SUA, 1993).

DUMINICĂ 8.00 Serial: „Căutătorii de aur" 10.00 Serial: „Mecanica distractivă" 10.30 Serial: „1999" 14.30 Doc.: „Faţă în faţă la Hollywood" 16.00 Doc.: „Explorer" 19.00 Focus 19 19.45 Film: „Stroker Ace" (SUA, 1983). Cu: Burt Reynolds 21.30 Serial: „Călătorii în lumi paralele" 22.30 Serial: „Nimeni nu e perfect" 23.15 Fotbal: Tottenham - Middlesborough 1.30 Film: „Madigan" (SUA, 1968). Cu: Henry Fonda.

TELE 7 abc

LUNI 7.00 Bună dimineaţa, România 10.20 Serial: „Renegatul" 15.50 Serial: „Cele două Diane" 16.40 Serial: „Falcon Crest" 17.35 Serial: „Hotel" 18.30 Serial: „Pacific Drive" 20.00 Serial: „Străzile din San Francisco" 21.00 Telejurnal 21.35 Serial: „Dragă John" 23.00 Serial: „Kung Fu".

MARŢI 7.00 Bună dimineaţa, România 10.20 Serial: „Renegatul" 15.50 Serial: „Cele două Diane" 16.40 Serial: „Falcon Crest" 17.35 Serial: „Hotel" 18.30 Serial: „Pacific Drive" 19.00 Serial: „McGyver" 20.00 Serial: „Străzile din San Francisco" 21.00 Telejurnal 21.35 Serial: „Drumul spre Rai" 22.30 Linia întîi.

MIERCURI 7.00 Bună dimineaţa, România 10.20 Serial: „Renegatul" 15.50 Serial: „Cele două Diane" 16.40 Serial: „Falcon Crest" 17.35 Serial: „Hotel" 18.30 Serial: „Pacific Drive" 19.00 Serial: „McGyver" 20.00 Serial: „Străzile din San Francisco" 21.00 Telejurnal 21.35 Serial: „Dragă John" 22.05 Serial: „Secţia de poliţie" 23.05 Serial: „Kung Fu".

JOI 7.00 Bună dimineaţa, România 10.20 Serial: „Clientul" 15.50 Serial: „Cele două Diane" 16.40 Serial: „Falcon Crest" 17.35 Serial: „Hotel" 18.25 Serial: „Pacific Drive" 19.00 Serial: „McGyver" 20.00 Serial: „Medici la datorie" 21.00 Telejurnal 21.40 Film: „Omen 1" (SUA, 1976). Cu: Gregory Peck 23.30 Serial: „Kung Fu".

VINERI 7.00 Bună dimineaţa, România 10.20 Serial: „Clientul" 15.45 Serial: „Cele două Diane" 16.40 Serial: „Falcon Crest" 17.35 Serial: „Hotel" 18.30 Serial: „Pacific Drive" 20.00 Serial: „Medici la datorie" 21.00 Telejurnal 21.35 Serial: „Dragă John" 22.00 Serial: „Secţia de poliţie" 23.25 Serial: „Cobra".

GREGORY PECK
TELE 7 abc,
joi, ora 21.40

SÎMBĂTĂ 8.00 Ştiri 10.00 Serial: „Un om de milioane" 13.05 Serial: „Dosarele Rockford" 15.00 Topul Românesc 17.15 Cinema '98 18.35 Serial: „Lou Grant" 19.30 Serial: „Pacific Drive" 20.00 Serial: „Aventuri la Snowy River" 21.00 Telejurnal 21.35 Film: „Poveste de vară" (SUA, 1988) 23.10 Rendez-vous la Tele 7.

DUMINICĂ 8.00 Ştiri 10.00 Serial: „Incredibilul Hulk" 13.00 Serial: „Dosarele Rockford" 15.00 Film: „Idilă de vacanţă" (SUA, 1968) 18.35 Serial: „Lou Grant" 19.30 Serial: „Pacific Drive" 20.00 Serial: „Aventuri la Snowy River" 21.00 Telejurnal 21.40 Film: „Angel street" (SUA, 1992) 23.10 Gala TELE 7.

„Magazin" nu răspunde de modificările efectuate ulterior de către posturile de televiziune

„GREASE” un „rock'n'rose” al verii '98

Dăm timpul înapoi cu 20 de ani. Sîntem în vara anului 1978. Cei ce au acum în jur de 40 de ani, poate chiar mai mult, cu siguranță și-o amintesc. O dată cu lansarea filmului muzical „Grease”, tinerii de atunci aveau un nou idol - un bărbat de 24 de ani, cu trup armonios și elastic, cu o figură deosebit de carismatică, neîntrecut dansator și un talent actoricesc ce promitea o carieră artistică longevivă și plină de succes. Era John Travolta.

În ceea ce privește filmul, acesta s-a transformat la rîndul său, cu o rapiditate fantastică, într-un fenomen social. Ritmul și stilul de dans de pe ecran au invadat discotecile, iar vestimentația actorilor a devenit modă în rîndul adolescenților. Băieții visau la pantaloni de skai și geacă „Perfecto” (geacă motor), purtată peste cămașă din satin, iar fetele la șorturi sau pantaloni bine mulați pe corp, la șosete asortate cu sweater-e ușoare din bumbac sau din lînă subțire. Fabricanții occidentali de îmbrăcăminte și-au rotunjit atunci considerabil veniturile pe seama succesului de care filmul se bucura.

Pentru Robert Stigwood, inspiratul producător al spectacolelor muzicale de genul „Jesus Christ Superstar” sau „Tommy”, „Grease” s-a dovedit a fi un succes peste așteptările tuturor, de vreme ce încasările s-au ridicat la peste 340 milioane de dolari. Aceasta, fără a mai vorbi de banda originală cu muzica lansată în film (autori fiind membrii grupului Bee Gees), care s-a vîndut în zeci de milioane de exemplare. Numai în Franța și numai în anul 1978, s-au vîndut peste două milioane de albume și casete.

Ulterior, au apărut compact discurile, care au invadat piața și au pătruns în aproape fiecare casă, apoi casetele video care s-au „democratizat” și ele, iar Travolta l-a întîlnit pe Tarantino, evoluînd către alte tipuri de personaje de film. Doar hitul „Grease” a rămas aceeași valoare certă, mereu tînără, mereu proaspătă. Nu întîmplător, videocaseta „Grease” s-a situat și anul trecut în topul vînzărilor.

Motive suficiente așadar ca în acest ani, la aniversarea a două decenii de la apariția filmului ce declanșa pe-atunci psihoza denumită „travoltita”, să se relanseze pe ecrane acel miraculos „Grease”, trecut însă prin laboratoarele de colorare a peliculei și transpunere digitală a sunetului.

Deși este un film... retro, „Grease” a cucerit din nou publicul american, apoi, rînd pe rînd, țările europene în care a fost difuzat, pentru că, paradoxal, el are încă aerul unei creații avant-gardiste, care anunță valurile hertziene din ce în ce mai ample și chiar o repunere pe tapet a kitsch-ului atît de controversat în ultimii ani și totuși pe cale să obțină un statut oficial cu titlu artistic.

„Grease” - de pe Broadway pe marele ecran

Încă de la premieră, era în iunie 1971, musicalul „Grease” obținea ropote de aplauze în sala teatrului experimental din Chicago. Succesul a fost atît de răsunător încît doi producători de pe Broadway au dat o fugă pînă în Illinois pentru a se convinge de realitate și, recunoscînd calitatea de excepție și mai ales potențialul acestui spectacol, au decis să-l aducă pe scena din Great White Way. În 1972, de Valentine's Day, musicalul își aniversa al 50-lea spectacol printr-o premieră la Eden Theatre. Șase ani mai tîrziu, în vara anului 1978, povestea de dragoste dintre Danny Zuko și Sandy Olsson avea să dea naștere celebrului film „Grease”, rolurile protagoniștilor fiind interpretate de John Travolta și Olivia Newton-John. Regia: Allan Carr.

Swayze, Gere sau... Travolta

Pentru rolul masculin, producătorii îi aveau în vedere pe Patrick Swayze sau Richard Gere, care jucaseră în „Grease” pe Broadway. Dar, în cele din urmă, au considerat că nici unul dintre ei nu este mai potrivit decît John Travolta care, din punctul lor de vedere, își dovedise talentul în „Febra de sîmbătă seara”, deși filmul nu apăruse încă în sălile de cinematograf, așa că succesul actorului la public nu era încă pe deplin testat. Totuși l-au preferat pentru rolul lui Danny.

În privința Oliviei Newton-John, n-au avut ezitări. Au mizat în special pe solida ei carieră muzicală, dar și pe imaginea de adolescentă fragilă, inocentă și romantică, în ciuda faptului că împlinise deja 29 de ani. Olivia a avut însă mari rețineri în acceptarea rolului.

Încrederea personală în talentul ei ca actriță îi fusese zdruncinată de cîteva apariții în filme nu tocmai bine cotate, iar ideea de a fi partenera lui Travolta constituia pentru ea încă un factor de stres. Încercînd indirect să refuze rolul, l-a rugat pe Allan Carr să dea mai întîi o probă. Ezitarea ei i-a convins și mai mult pe producători că Olivia Newton-John este cea care trebuie să dea viață personajului central din film. Măiestria regizorului a ajutat-o enorm, și astfel ea a reușit să se identifice perfect cu Sandy și să realizeze singurul ei rol memorabil ca actriță. Suferința pe care ulterior boala de cancer i-a provocat-o a scos-o și din lumea muzicii, apoi, treptat, și din memoria publicului. Și totuși, după cum ea însăși mărturisește, i s-a întîmplat ca după mulți ani de la filmul în vogă să fie strigată, spre bucuria ei, Sandy și nu Olivia, iar în diferite ocazii să fie întrebată: „Ce-i cu John, unde este?”. Oamenii au refuzat multă vreme să-i vadă pe cei doi altfel decît împreună, de parcă povestea de dragoste din film fusese reală.

Filmul „Grease” poate fi privit acum, după 20 de ani de la apariția sa, ca un act de naștere a unui nou tip de star american, tipul de erou al filmelor de acțiune din ultimii 10-15 ani. Nu e vorba numai de Travolta. În „Grease”, în imaginea de profunzime, apar tineri cu trup de culturiști și aer de rebeli. Printre ei, se află și Lorenzo Lamas, devenit pe parcurs răzvrătitul din „Falcon Crest” și „Renegatul” non-conformist.

JEAN RÉNO și visul său... medieval

Vă amintiți comedia franțuzească „Vizitatorii” cu Jean Réno („Marele Albastru”, „Leon”, „Misiune: imposibilă”, „Godzilla”) și Christian Clavier, film care a fost considerat în 1993 un hit european? Despre el s-a vorbit și în America și a fost o vreme cînd Mel Brooks a intenționat să facă un film asemănător (sau o continuare) la Hollywood. Dar proiectul nu s-a realizat. Acum, cînd Jean Réno și-a impus numele și în America alături de regizorul și prietenul său Luc Besson, se pare că există șanse mai mari ca filmul european să aibă o continuare.

Cel mai încîntat să vorbească despre această posibilă producție pare a fi Jean Réno care, cu umoru-i caracteristic, mărturisește: „Am sperat mult să joc în noul film al lui Luc Besson, «Jeanne D'Arc», dar Luc mi-a spus: «Nu acum, Jean, nu de această dată». Așa că atunci cînd John Hughes mi-a vorbit despre intenția lui de a face o continuare la „Vizitatorii”, în variantă americană, am fost extrem de bucuros, mai ales că dintotdeauna m-a fascinat epoca medievală. Din păcate, încă nu avem un scenariu scris, un regizor sigur și nici suficiente fonduri. Am însă convingerea că în această toamnă, după ce voi deveni din nou tată, voi îmbrăca și hainele medievale pentru filmări”...

DAVID HASSELHOFF, în pericol de înec

Scenaristul Pat Proft, al cărui nume se asociază cu întîmplările din „Hot Shots” și „Naked Gun”, lucrează la un scenariu extrem de ambițios, avînd în vedere succesul fantastic de care s-a bucurat creația lui James Cameron - „Titanic” - încununată în acest an cu atîtea premii Oscar. Cu alte cuvinte, Pat Proft și-a propus elaborarea unei noi variante de scenariu privind catastrofa vasului Titanic. De pe acum se au în vedere și cîțiva actori care ar urma să dețină rolurile principale ale viitorului film. Printre aceștia se numără și David Hasselhoff care, dacă filmul se va face, va uita pentru un timp rolul de salvamar din „Baywatch” și va accepta ipostaza unui om în pericol de înec. Priscilla Presley („Naked Gun”) este o altă candidată la... lupta cu valurile ucigașe.

„9½ Săptămîni” Din nou scandal

Sortit unui scandal continuu a fost să fie filmul lui Adrian Lyne „Nouă săptămîni și jumătate”, avîndu-i ca protagoniști pe Kim Basinger și Mickey Rourke. Dar ce s-a mai întîmplat? Distribuitorii americani de film au intentat proces producătorului Peter Hoffman care, împreună cu compania canadiană Lions Gate Film, intenționează să realizeze o continuare a filmului din 1986, cu titlul „The First 9½ Weeks”. Motivul? Rețeaua americană de difuzare a filmului original deține în exclusivitate prin contract toate drepturile privind realizarea unui remake sau a unei continuări. Așadar, din acest punct de vedere, pentru restul... lumii, „9½ Weeks” este un film... tabu.

Pagină realizată de
AURORA POPESCU

HOROSCOP

7.09 - 13.09

BERBEC (21.03 - 20.04): Două veşti bune (luni şi joi) vor limpezi situaţia dv. financiară şi/sau profesională. Ele sînt cele mai reprezentative momente ale acestei perioade, în general lipsite de situaţii dramatice, tensionate. Probabil la începutul săptămînii viitoare veţi primi bani, o sumă considerabilă, aşteptată de multişor.

TAUR (21.04 - 21.05): Toate şi totul vă merg din plin, de parcă la partida de poker a acestei săptămîni vă intră numai careu de aşi. Marţi sau miercuri primiţi bani, iar spre finele intervalului o veste excelentă de departe, de la rude sau prieteni. Interesant este că acest fond de bună dispoziţie pot apărea conflicte (minore) în cuplu.

GEMENI (22.05 - 21.06): În primele zile ale intervalului sînteţi într-o dispoziţie de sărbătoare, umorul dv. este molipsitor şi omniprezent. Apoi, avînd în vedere o scăpare bruscă a curbei psihicului, se pare că veţi fi protagonistul unei situaţii delicate, ce vă va picura plumb în suflet. Deocamdată, nici o veste despre bani.

RAC (22.06 - 22.07): Parcurgeţi o săptămînă remarcabilă, mai ales din punct de vedere profesional. Sînteţi asaltat de probleme de tot felul, însă faceţi faţă cu nonşalaţă tuturor dificultăţilor. Cele mai favorabile zile vor fi marţi şi miercuri, cînd vă veţi remarca prin tact şi înţelepciune. Curba financiară este în creştere lentă dar sigură.

LEU (23.07 - 22.08): Se pare că aveţi o tendinţă accentuată de a vă complica singur, luînd decizii hazardate, cu consecinţe imprevizibile. Vă trădează temperamentul dinamic şi ambiţia de a vă lua la întrecere cu dv. însivă. Oscilaţiile psihologice pot fi aplatizate dedicîndu-vă mai mult iubirii. Mai ştiţi care este parfumul tandreţii?

FECIOARA (23.08 - 21.09): Contrar pasivităţii caracteristice zodiei, acum sînteţi extrem de activ şi implicat în tot felul de probleme, casnice şi profesionale. Afacerile merg bine şi cred că veţi primi bani joi sau vineri. Mici disensiuni în familie (în weekend) pot pigmenta negativ o săptămînă senină, fără turbulenţe atmosferice.

BALANŢA (22.09 - 22.10): Săptămînă monotonă, fără evenimente spectaculoase, poate doar cu mici enervări în mediul profesional. Marţi sau miercuri veţi primi o vizită neaşteptată, cu urmări de ordin sentimental-afectiv. Pentru cei născuţi în primul decan al zodiei, aceasta poate fi o bună oportunitate de stabilire a unei legături de durată.

SCORPION (23.10 - 21.11): Influxul astral al acestei perioade vă găseşte plin de optimism şi încredere în forţele dv. Curba financiară are o creştere bruscă (marţi, miercuri) şi se pare că vă veţi redresa din acest punct de vedere. Cei aflaţi în vacanţă pot avea o viaţă sentimentală deosebit de picantă, chiar aventuroasă, fără sechele sufleteşti.

SĂGETĂTOR (22.11 - 20.12): Luni sau marţi veţi fi pus în situaţia de a alege între două variante de afacere, care mai de care mai atrăgătoare. Avînd în vedere că Mercur este bine poziţonat faţă de Soare, cred că veţi face o opţiune cu consecinţe din cele mai favorabile. Pe de altă parte, viaţa sentimentală şchioapătă cîteva zile.

CAPRICORN (21.12 - 19.01): Uranus, necontracarat de o planetă favorabilă în plan sufletesc, vă induce un fel de somnolenţă sau indiferenţă faţă de ceea ce se întîmplă în jur. Acest fapt conduce la neglijarea unor interese imediate, la o pasivitate total neproductivă. Vă aliaţi doar cu visele şi idealurile pe care, o ştiţi prea bine, nu le veţi îndeplini.

VĂRSĂTOR (20.01 - 18.02): Farmecul şi inteligenţa dv. vor triumfa în încleştările de interese (mai mult sau mai puţin principiale) din această săptămînă. Curba psihicului indică solicitări puternice, urmate de surmenaj nervos. Pe de altă parte, curba financiară tinde să scadă sub normal, deci un semnal de alarmă de care veţi ţine cont.

PEŞTI (19.02 - 20.03): Începînd de luni, curba financiară creşte vertiginos şi are un maxim joi sau vineri. Se pare că veţi primi o sumă consistentă, sau o veste foarte bună despre bani. De asemenea, o satisfacţie profesională vă va întîmpina miercuri sau joi, cu urmări pozitive în timp. Două întîlniri importante, spre finele acestei săptămîni pline de satisfacţii.

Grădina

micul nostru Paradis

Ardei ornamental

În pieţele de flori în special, se găsesc de cumpărat ghivece cu ardei ornamental, deşi planta se înmulţeşte uşor şi prin seminţe şi, deci, puteţi încerca şi această variantă în cazul în care doriţi să realizaţi propria dv. „cultură".

Fructele - ardei mici, coloraţi intens, de la portocaliu la roşu aprins, şi foarte iuţi - apar din abundenţă începînd din septembrie pînă spre sărbătorile de iarnă. Dacă planta e aşezată într-un vas ornamental, poate deveni un element de decor de mare efect de exemplu la masa de Crăciun.

Cînd începe să rodească, fructele coapte se culeg imediat, pentru ca planta să fie productivă în continuare. În general, planta se poate aşeza pe pervazul geamului de la bucătărie, în lumină puternică, dar la o temperatură moderată. Preferă umiditatea ridicată, aşa că e recomandabil ca ghiveciul să fie aşezat pe un strat de pietriş permanent umed. *(A. Popescu)*

Utile

Fermoarele de la rochii sau pantaloni nu se vor mai înţepeni dacă plimbaţi pe dinţii lor - de mai multe ori - o lumînare (ceara lumînărilor nu păteză).

Perdelele albe s-au cam învechit, nu mai au aspectul atrăgător de odinioară. Daţi-le o nouă tinereţe, adăugînd în ultima apă de limpezit o cantitate oarecare de ceai de tei, materialul căpătînd astfel o minunată nuanţă aurie, extrem de odihnitoare pentru ochi.

Lentilele ochelarilor se curăţă bine cu o bucată de tifon sau cu un şervet de hîrtie pe care se picură spirt rafinat sau medicinal cu care se spală suprafeţele lentilelor iar apoi, fără a lăsa să se usuce, se şterg energic cu o cîrpă moale sau cu un şervet de hîrtie care să nu lase scame sau, cel mai bine, cu o cîrpă din piele de căprioară.

După ce aţi spălat tacîmurile, introduceţi-le într-un borcan gol cu coada în borcan pînă ce se usucă. Astfel nu mai e nevoie să le lustruiţi înainte de a le aşeza la locul lor. Din cînd în cînd, scurgeţi apa din borcan şi opăriţi-l cu apă fierbinte.

Doriţi ca sticla să devină mai rezistentă la variaţiile bruşte de temperatură? Obiectul de sticlă se scufundă într-un vas cu apă la care se adaugă sare de bucătărie (un pumn de sare la un litru de apă). Se încălzeşte totul la foc domol pînă ce lichidul dă în clocot. Se lasă apoi să se răcească lent. Cu cît încălzirea şi răcirea se produc mai lent cu atît sticla va dobîndi o rezistenţă mai mare la şocurile termice.

Un borcan mai poate servi la depozitarea tacîmurilor înainte de a fi spălate. Se umple borcanul cu apă caldă şi se introduc tacîmurile cu mînerul în sus. Astfel, resturile alimentare nu se vor usca şi spălarea va fi uşoară.

ŞAH

PROBLEMA DE AZI:

Negrul mută şi cîştigă

BERN - PEDERSEN, 1989

© ŞERBAN TEODORESCU

1...C:c4! 2.Cb3 (2.C:c4 D:c1+ cu cîştig c3)(cu ameninţarea 3... C:c2+ 4.D:c2 De3+ 5.Rf1 Na6+ etc.) 3.f4 D:f4! 4.D:f4 C:g2+ 5.Rf2 C:f4 cu final uşor de cîştigat

Pe drumuri de munte

Plecarea

Pentru a ne asigura o excursie reuşită, aceasta trebuie pregătită cu grijă. Orice amănunt neglijat, orice obiect uitat poate compromite întreaga drumeţie.

Înainte de a porni la drum e bine:

- să pregătim rucsacul şi echipamentul cu o zi sau cel puţin cu cîteva ore înainte de plecare;
- să verificăm atent lucrurile de îmbrăcăminte şi încălţămintea. Bocancii, pe care, de obicei, îi încălţăm mai rar, sau dacă sînt noi, trebuie purtaţi cîteva zile înainte, pentru a ne feri de surprize neplăcute;
- să încercăm să ajungem la locul de întîlnire (eventual gară sau autogară) cu cel puţin o jumătate de oră înainte de ora plecării, pentru ca ceilalţi să nu se nelinişteaşcă şi să avem timp suficient pentru a ne urca în tren, autobuz, maşină;
- dacă rucsacul este prea greu, să-i verificăm încă o dată conţinutul renunţînd la lucrurile de prisos;
- să consultăm buletinele meteo. Vremea proastă nu trebuie să ne sperie, dar nici nu e recomandabil să o înfruntăm pe trasee dificile;
- să anunţăm cel puţin o persoană asupra traseului, aşa cum vom proceda, de altfel, la fiecare popas, comunicînd cabanierului sau salvamontistului punctul următoarei opriri;
- odată ajunşi la locul unde trebuie să coborîm din tren (sau maşină), să verificăm dacă nu am uitat ceva şi să pornim în grup pentru a nu-i incomoda pe ceilalţi;
- înainte de a intra pe traseu să mai aruncăm o privire pe hartă şi să pornim la drum verificînd, dacă este cazul, marcajul;
- să nu uităm că în natură se intră ca într-un templu, aşa că ar fi bine să renunţăm la gălăgie şi la glume proaste pentru a nu deranja nici liniştea locurilor, nici alţi iubitori ai muntelui. *(Irina Stoica)*

Pe 4 roţi

Situaţiile pe care le putem întîlni în traficul rutier sînt deosebit de variate. Şi la fiecare astfel de situaţie trebuie dat un răspuns adecvat, prin care să o rezolvăm în deplină siguranţă pentru noi înşine, precum şi pentru ceilalţi participanţi la trafic. Toţi am fost martori, din păcate, la depăşiri neregulamentare sau chiar sinucigaşe, la forţări de intersecţie (neacordarea priorităţii), la nerespectarea indicaţiilor luminoase ale semaforului de către alţi automobilişti sau pietoni etc., etc. În astfel de situaţii este nevoie de întreaga atenţie, concentrare şi abilitate pe care ni le poate oferi experienţa pentru a preîntîmpina sau evita producerea unui eveniment rutier, după cum numesc poliţiştii de la circulaţie acel... Doamne fereşte! Ei bine, în astfel de momente, este de-a dreptul dezastruos ca un pasager să-şi exprime teama prin felurite exclamaţii. Din proprie experienţă, şoferii ştiu că mai multe bătăi de inimă pot provoca nişte „ah-uri", „oh-uri" sau vaiete, decît o anumită situaţie de trafic întrucît, de fiecare dată, instinctiv, ne aruncăm privirile spre cel/cea care a exclamat, pentru a ne asigura că n-a păţit nimic... iar acea fie şi numai o fracţiune de secundă, în care atenţia ne-a fost distrasă, poate însemna distanţa de la pămînt la cer (la propriu!). Iată un alt motiv pentru care, atunci cînd sîntem pasageri, se impune un control al reacţiilor emoţionale pe care le putem încerca.

Scriam, nu de mult, despre consecinţele dezastruoase ale unei coliziuni frontale, petrecute la 60 km/h sau la 100 km/h, asupra feluritelor organe interne ale omului. Dintre toate posibilele accidente rutiere, coliziunile frontale, deşi deţin o pondere relativ redusă, ca număr, se dovedesc a fi de departe cele mai distrugătoare, cu efecte „garantat" mortale pentru pasagerii autovehiculului. Principala cauză a unor astfel de accidente o constituie manevra de depăşire, manevră efectuată în următoarele situaţii:

- Aprecierea eronată a distanţei care ne desparte de vehiculul care circulă în sens contrar, precum şi a vitezei cu care se deplasează acesta.
- Aprecierea eronată a posibilităţilor de accelerare rapidă a propriului nostru vehicul, aspect esenţial în efectuarea unei depăşiri în deplină siguranţă în cel mai scurt timp posibil. Vom continua discuţia în numărul viitor.

Serisori primite

Fără îndoială, stimată Doamnă „Anonimă", aveţi dreptate! Nu totdeauna feluritele echipe de cercetare ajung la acelaşi rezultat. Ba, uneori, rezultatele se bat cap în cap, aşa încît numai timpul va da dreptate unora sau altora. Se mai poate întîmpla chiar ca şi specialiştii practicieni să aibă păreri diferite în probleme ce par a fi, temporar, soluţionate. Revista noastră, ca, de altfel, oricare mijloc de comunicare în masă de pe întreg Pămîntul, informează cu promptitudine asupra diferitelor păreri, opinii, cum vreţi să le spunem, ale oamenilor de ştiinţă. Faptul că în pagina „Medicina la zi" au apărut două păreri contradictorii cu privire la margarină - una a unei echipe de cercetători din străinătate iar alta a unui reputat colaborator al revistei noastre - nu înseamnă nimic definitiv, din simplul motiv că, în absolut toate domeniile, dar mai ales în medicină şi biologie, cercetările socotite a avea rezultate „definitive" se dovedesc, la proba contrarie, că sînt... relative. Spre exemplu, cu aproape patru decenii în urmă, streptomicina era socotită de medici ca fiind un antibiotic infailibil, fără a genera efectele secundare. Din nefericire, tratamentul otitei cu streptomicină s-a dovedit în nenumărate cazuri că produce în timp astfel de... efecte, mai bine zis defecte, care pot chiar schimba destinul unor oameni. Sînt oare de condamnat medicii, cercetătorii de odinioară că nu au cunoscut aceste efecte? Cu alte cuvinte, ce vrem să spunem: NU revista e vinovată că oamenii de ştiinţă, specialişti nu au căzut de acord sau nu cunosc toate implicaţiile generate de un fenomen (aliment, medicament etc.) sau altul. Din simplul motiv că NU avem posibilitatea ştiinţifică de a verifica tot ce studiază oamenii de ştiinţă în laboratoarele din întreaga lume. Nu credeţi că ne cereţi prea mult?!... Cît priveşte reproşurile referitoare la pagina „Incursiune în paranormal", daţi-ne voie să nu fim de acord cu Dv! Se petrec suficiente fenomene ciudate pe Pămînt,pe care, DEOCAMDATĂ, nu ştim să le explicăm. Ca atare, nu avem dreptul să refuzăm orice ipoteză care propune o posibilă explicaţie, indiferent că ipoteza respectivă ne place ori nu. Cine ne dă dreptul să spunem NU, după bunul nostru plac, fără nici un alt argument, uneia sau alteia dintre ipoteze?! Toleranţa, faţă de opinii cărora nu le putem spune nici DA şi nici NU, amîndouă la fel de categorice, este un semn de înţelepciune. Ah, şi să nu uit: ne scrieţi cum că „toţi sîntem oameni normali şi trăim normal". Sîntem tare curioşi să aflăm cum definiţi Dv starea de „normalitate", în raport cu CE putem decreta că noi „sîntem normali" iar alţii - „anormali" sau „paranormali". Pentru că, vedeţi Dv., stimată Doamnă, nu credem să fie cineva pe lume în stare să ne spună ce înseamnă „normalitate"... Uitaţi-vă în jurul Dv: vi se pare „normal" tot ce vedeţi, tot ce trăim cu toţii, indiferent unde ne-am afla pe Pămînt?... Cît priveşte subtila ameninţare că ne vom „pierde cititorii" (citez: „din pricina paranormalului, din pricina idolilor, din pricina faptului că daţi prea multă ştiinţă, prea mult rock, prea multă istorie, prea multă medicină"), fiţi fără grijă! Cei ce ne iubesc - ne iubesc pentru cum sîntem, nu pentru cum aţi vrea Dv. să fim!... Aferim şi sănătate!

Rubrică realizată de
ADRIAN HOAJĂ

Cursuri

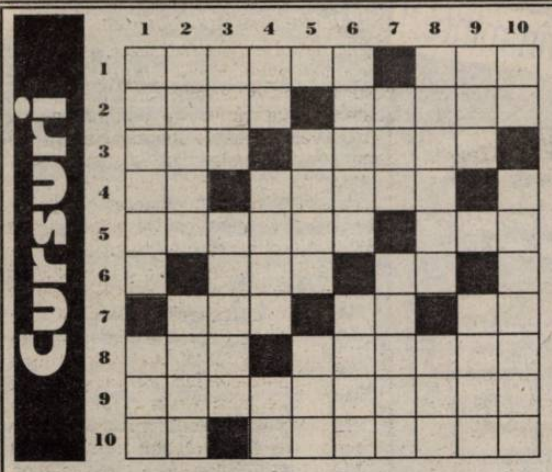

ORIZONTAL: 1) Urmăresc cu atenție, cursurile (sing.) - La cursul zilei... în verde!! 2) Subiect de studiu la cursuri - De la un făurar, din Baia de Arieș! 3) Diviziuni ale cursurilor - Curs... într-un județ. 4) I se cunoștea cursul la fiecare roman în parte - Pește, curs în Mehedinți! 5) Se scurg pe undeva la cursuri - A deposeda. 6) Aria arenei! (pop.) - La izvoarele Merei! 7) Greu... la curs! - Marița la izvoare! - Șes! 8) Usturoiat - Curs, fără fond (fem.). 9) Tip de expunere la cursuri. 10) Pare! - Vechiul curs (înv.).

VERTICAL: 1) Curs în noapte - Prezență obișnuită la un curs (pl.). 2) Categorie a cursurilor - Mult zgomot, pentru nimic... 3) Uium (pop.) - Cu deschidere... la cursuri. 4) Elev! - Evoluție tematică - Pom gol! 5) Magnific sfîrșit al unor cursuri - Insula pe cursul Nilului. 6) Fac plinul la cursuri - Curs... la picioare (înv.). 7) Curs rusesc din zona Uralului - O mică imitație pentru noi. 8) Brățară de aur, la cursul piețiii ocupaționale (pl.) - Fir. 9) Mentor al unor vechi cursuri la arabi (sec. VIII) - Curs cu perdea, peste friți... 10) Număr redus! - Pune punct... temei.

DICȚIONAR: RARE, ARE, AIT, OEM, SAI, URA, AAS.

LAURIAN BUTURE - Adjud

Soluția careului „MILITĂREASCĂ"

Orizontal: COMBATANTI - A - CATANA - N - VE - RANI - ES - APT - CA - ACT - LORE - RETOR - ELICE - TONU - REA - XL - MOC - IT - STEA - MT - S - PARADA - I - TRAGATOARE.

Verificați-vă cunoștințele

1. Unde se află orașul Marrakech?
2. Cine era, în mitologia greacă Technites?
3. Ce se înțelege în biologie prin „detritus"?
4. Cine a inventat revolverul?
5. Ce importantă funcție politică în stat a îndeplinit poetul Dimitrie Bolintineanu (1819-1872) în timpul domniei lui Alexandru Ioan Cuza?
6. Cînd a fost inaugurat primul metrou din lume?
7. Cine a realizat basorelieful „Muzica" de pe fațada Operei Române din București?
8. Ce este malahitul?
9. Eroina cărei drame romantice este tînăra Luise Miller?
10. Cine a efectuat prima traversare a Africii de la Luanda (Angola) la Quelimane (Mozambic)?

Răspunsurile din numărul trecut

1) Capitala Republicii Costa Rica este orașul San José. 2) Arborele de scorțișoară este originar din Ceylon și India. 3) Adevăratul nume al scriitorului francez Vercors (1902-1991) este Jean Bruller. 4) Plicul a fost inventat în 1820 de Brewer, în Marea Britanie, la Brighton. 5) Dermapterele sînt un ordin de insecte din care fac parte, printre altele, urechelnițele. 6) În mitologia romană Faustitas era zeița care ocrotea fertilitatea și calitatea turmelor. 7) Familiile radioactive ale toriului, radiului și actiniului au fost descoperite de fizicianul englez Ernest Rutherford de Nelson (1871-1937). 8) Autorul lucrărilor „Cetatea Dacică de la Piatra Roșie" și „Dacica" este istoricul român Constantin D. Daicoviciu (1898-1973); premiul Herder 1968). 9) Constelația Lepus (Iepurele) se află în emisfera sudică a cerului, vizibilă din România în timpul iernii. 10) Muzica pentru vodevilul „Nunta țărănească" și opereta „Salba de aur" a fost compusă de George Fotino (1858-1946). (IRINA STOICĂ)

PAR(anormale) de ToPAN

PERSPICACITATE
Atenție mărită

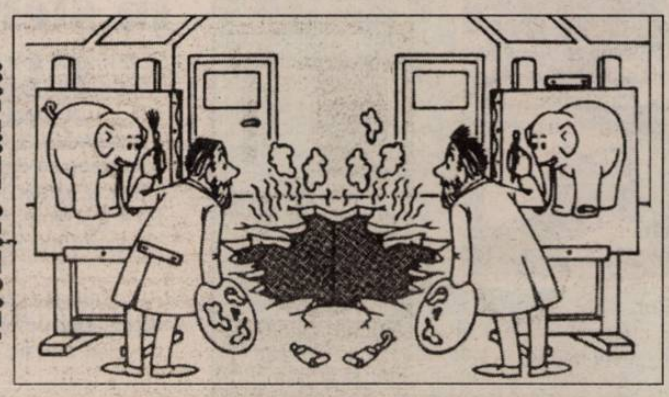

Cele două desene sînt identice în afara a cinci elemente grafice mărunte. În plus mai există și alte diferențe. Vă invităm să le identificați.

(Soluția în numărul viitor)

Ce detalii lipsesc?

În acest desen lipsesc cinci elemente particulare care, conform logicii ar trebui să existe.

(Soluția în numărul viitor)

Umor

Am auzit că ai devenit tată. E adevărat?
- Nu e chiar sigur dar se știe precis că nevastă-mea a devenit mamă.

Credeți că dacă stau trei zile în hotelul dumneavoastră pot obține o reducere de preț?
- Știu eu? Atît de mult n-a stat încă nimeni!

Ați suportat bine operația!
- Mulțumesc, domnule doctor, dar de fapt eu am intrat în spital ca să repar liftul!

Un tînăr îl întreabă pe un prieten într-o discotecă:
- Îți place fata cu care am dansat? Eu i-am făcut rochia și pantofii!
- Da! E teribil de drăguță și elegantă! De aia i-am făcut și eu cearcănele!

De ce l-ai lăsat pe bătrînul acela să plece fără să plătească? îl întreabă un măcelar pe colegul său.
- O mică atenție din partea mea!
- Cum asta?
- A fost profesorul meu la facultate și dacă nu mă pica la toate examenele ajungeam și eu un biet inginer...

Ionele, am fost la ghicitoare și mi-a spus că nu mă mai iubești!!!
- De ce dai banii pe prostii? Asta puteam să-ți spun și eu.

Aforisme

Destinul nu te avertizează cînd trebuie să-ți îmbraci armura.

Oedip țipa la zei. Noi - unii la alții.

Unii devin nimic după moarte. Alții - mult mai devreme.

Trebuie să ajungi pe eșafod, ca să ai dreptul la ultima dorință.

Alcoolul asigură verva discuțiilor. Nu și calitatea lor.

Pot trece drept curajoși și cei care nu au înțeles întrebarea.

Ne-am gîndit că e de preferat să ne mîncăm noi, decît să ne înghită alte specii.

V. GHICA

Integramă de MARIAN MINCULESCU

„AMPRENTE"

LIDERA / LEGĂTURĂ NEFASTĂ		A SCROBI / MATELOȚI		CIUR / FRICOASĂ		3,14 / ȘANȚURI		CALAPOD / ECHIPE		LOCURI DE CASĂ / ÎNTREAGĂ
POVESTITĂ / DESTINATARĂ							CÎINELE DELTEI / DIN STRAT!		AMAR! / INVADATOR	
A OMITE / SALINĂ					OȘTIRI / FIR					
				INSTRUMENT MUZICAL / KILLER						CINSTIT
ABIS! / MOMÎTĂ			FIRE / PARTICULE				CURĂ! / FĂRĂ GUST			BOLD
						ORGAN / CULTIVĂ INUL				
OAIE / PRECUM					SERVEȘTE / ASTFEL			AICI / DIN TIMP!		
		CONDAMNAT / DÎNSUL								ACCEPT
DATĂ / OPAIȚE							SE SCHIMBĂ CONTINUU			
								DIN PRATER!		

Dezlegarea integramei „TSUNAMI"

Orizontal: C - C - D - M - B - R - NOMINALIZATA - NATURALIZAT - OTRAVITI - AVE - ACTE - ITARI - ABA - LETAL - TE - INTER - RELAS - ALTA - ORARA - C - IARASI - TRIO - IZ - TR - STEGAR - ALOCATE - IST - STARET - NATIE.

Soluțiile testelor din nr. trecut

E SE AFLĂ DEDESUBT?
Un televizor „surd" la toate solicitările...

ÎN FAȚA BARIEREI
1) Tăblița de sub roata de rezervă. 2) Părul călătoarei. 3) Mîneca ei dreaptă. 4) Lungimea cămășii șoferului. 5) Extremitatea stîngă a barierei. 6) Partea din față a mașinii. 7) Șina de tren din partea dreaptă. 8) A doua barieră.

Abonamente la „Magazin" direct la redacție!

PERIOADA	VALOAREA	PERIOADA	VALOAREA
❑ 1 LUNĂ	5500 LEI	❑ 4 LUNI	22000 LEI
❑ 2 LUNI	11000 LEI	❑ 5 LUNI	27500 LEI
❑ 3 LUNI	16500 LEI	❑ 6 LUNI	33000 LEI

(Marcați cu un X perioada dorită a abonamentului)

DATA DE ÎNCEPERE A ABONAMENTULUI: _____

NUME _____ PRENUME _____

VÎRSTA: _____ OCUPAȚIA: _____

ADRESA: str. _____, nr. _____, bl. _____

sc. _____, et. _____, ap. _____, sector _____, localitate _____

cod _____, județul _____.

Plata abonamentului se va face prin mandat poștal la adresa:
Ionescu Simion, P-ța Presei Libere, nr. 1,
sector 1, București, cod 71341

Vă rugăm să decupați acest talon, să-l completați și să-l expediați, la adresa mai sus menționată, pentru primirea corectă a abonamentului dv.
În cazul în care nu specificați data de începere a abonamentului, acesta va fi expediat de la data încasării mandatului poștal.
DE REȚINUT Toți cititorii care se vor abona pentru trimestrele următoare, *direct la redacție,* vor participa la trageri la sorți trimestriale, la care pot cîștiga valoroase premii în bani și obiecte!
Pentru informații suplimentare vă rugăm să sunați la tel. 01/222.83.36

SPORT FLASH

În sfîrşit, după lupte seculare, am avut parte de un Mare Premiu cum numai ultimii fanatici şi-l doreau: plin de răsturnări de situaţie. Marele Premiu al Belgiei, ce s-a alergat pe circuitul de la Spa-Francorchamps, a oferit puţinilor spectatori şi sutelor de milioane de telespectatori un spectacol total, lupta pe viaţă şi pe moarte dintre cei mai buni piloţi ai momentului: Hakkinen şi Schumacher, luptă anunţată de diferenţa de doar 7 puncte dintre cei doi în clasamentul general. În fruntea grilei de start

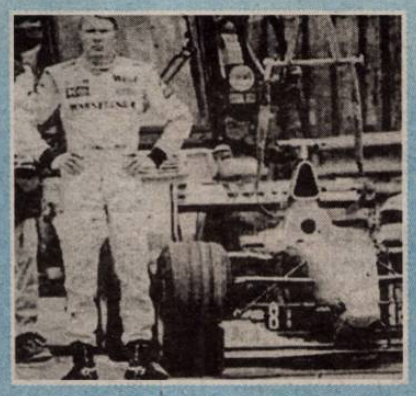

s-a clasat Mika Hakkinen, urmat de colegul său de la McLaren-Mercedes, David Coulthard. A doua linie a grilei a fost ocupată de fostul campion mondial Damon Hill şi de Michael Schumacher, urmaţi de Eddie Irvine şi de actualul campion mondial, Jaques Villeneuve. Pista era udă dar s-a pornit normal în cursă, Bernnie Eclestone fiind împotriva safety car-ului la pornire şi în favoarea spectacolului. Se dă startul, Mika îl pierde, în frunte se instalează Damon Hill. Asta doar pentru cîteva secunde, cît timp a durat pînă ce David Coulthard a derapat şi s-a pus de-a latul pistei. Ce a urmat e greu de descris deoarece carambolul a fost imens, bucăţi de monoposturi şi roţi zburînd peste tot. Toţi piloţii au scăpat nevătămaţi, doar Irvine acuza dureri la picior. Cursa a fost imediat oprită pentru a degaja pista de tonele de monoposturi contorsionate şi de petele de ulei, operaţiune ce a durat aproape 45 de minute. Soseşte şi momentul re-startului dar istoria se repetă. De data aceasta, Hakkinen este acroşat de Irvine, rămîne cu „căruţa şifonată" în mijloçul drumului şi este silit să abandoneze. În frunte era din nou Hill urmat de Schumacher, Irvine, Alesi (va coborî pe poziţia a 6-a din cauza unei erori de pilotaj), Villeneuve şi Frentzen. Safety-car-ul îşi face imediat apariţia, timp în care Coulthard iese puţin în decor dar profită de încetinirea cursei şi revine pe poziţia a 14-a, după o trecere pe la standuri. Cursa se dezlănţuie din nou, Hill încercînd din răsputeri să-i facă faţă lui Schumacher recunoscut pentru agresivitatea sa şi pentru abilitatea sa pe timp de ploaie. Inevitabilul se va produce în turul al 8-lea, germanul fiind prea rapid pentru Hill. Urmează o perioadă în care Schumi va conduce ca un sinucigaş, mărind diferenţa dintre el si britanic cu 2 secunde în fiecare tur! Colegul său de la Ferrari, Irvine, avariază maşina şi cade de pe poziţia a 3-a pe a 9-a dar nu abandonează. În turul al 16-lea Jaques Villeneuve forţează şi se loveşte de parapet fiind nevoit să renunţe la cursă. Nouă tururi mai tîrziu avea să se producă şi dezastrul pentru Ferrari: Schumacher îl ajunge din urmă pe Coulthard (locul al 9-lea în acel moment), acesta din urmă încetineşte pe linie dreaptă dar Schumi nu sesizează din cauza norilor de apă ridicaţi şi se izbeşte violent de spatele monopostului McLaren, rămînînd fără roata dreapta-faţă. Amîndoi se retrag la boxe unde Schumacher nu poate fi oprit de nimeni din drumul său nervos către Coulthard pentru a-i cere socoteală, pretinzînd că a fost scos intenţionat din cursă. Şi ca dezastrul să fie complet, Irvine iese în decor de pe locul al 4-lea! Din acest moment nu se mai înregistrează evenimente majore (în afară de revenirea lui Coulthard după vreo 8 minute de reparaţii) şi linia de sosire este trecută, în ordine, de Damon Hill aflat la primul său succes după aproape 2 ani, urmat de colegul său de la Jordan, Ralf Schumacher (primul Mare Premiu cîştigat de această echipă după 8 ani de participări), Jean Alesi, Heintz-Harald Frentzen, Pedro Paolo Diniz şi Iarno Trulli. De altfel, aceştia sînt şi singurii piloţi care au terminat cursa, împreună cu David Coulthard la 4 tururi distanţă. Deoarece nici McLaren-Mercedes şi nici Ferrari nu au reuşit să plece cu măcar un punct (!) din Belgia, clasamentele generale nu se schimbă la nivelul liderilor, diferenţele rămînînd aceleaşi.

„Ei, ce părere aveţi de Dinamo!?" vă întreb, parafrazînd un coleg. Adevărul e că prea îi bate la scor pe toţi care-i ies în cale. Ultimii ghinionişti s-au numit Olimpia Satu Mare şi au primit 4 goluri la ei acasă. Să fie oare flerul lui Cornel Dinu sau aerul de Bundesliga adus de Lupescu şi Vlădoiu? Nu prea contează, cert este că Dinamo este pe primul loc, acolo unde nu a mai stat de mulţi ani. Şi va mai sta ţinînd cont că următorul meci e cel cu Astra Ploieşti.

Derbyul etapei a 5-a s-a disputat lîngă podul Grant unde Rapidul a primit vizita campioanei, Steaua Bucureşti. Feroviarii nu o mai învinseseră pe Steaua de 4 ani dar asta nu a putut opri ofensiva alb-vişiniilor. Deşi au cîştigat cu un lejer 3-0, au avut totuşi noroc la ratările lui Lăcătuş, Răchită, Dănciulescu şi Denis Şerban şi au fost împulsionaţi de eliminarea lui Belodedici care a faultat în poziţie de ultim apărător. Şumudică, Dulca şi Radu au fost artizanii unei victorii care pune Rapidul în fruntea clasamentului, lîngă Dinamo, cu maxim de puncte dar cu golaveraj mai mic.

ANDREI TOMA

Ce le trece unora prin minte?!

Lumea se joacă. Este o certitudine că apetitul pentru distracţii e în continuă creştere, uitîndu-se că se apropie aşa-zisa „apocalipsă" din vecinătatea anului 2000. Astfel, pentru a se răzbuna pe soţiile lor, George Duwell şi Michael Ford s-au dat în scrînciob, aproape continuu, 15 zile, pe o plajă californiană! În tot acest timp ei nu au consumat decît lichide, refuzînd mîncarea „nesărată" a consoartelor lor, prea puţin abile în ale culinăritului. Profitînd de răgazul oferit de stabilirea acestui record, cele două „părăsite" au urmat un curs de artă culinară. În cele din urmă, epuizaţi, cei doi soţi s-au lăsat ospătaţi de jumătăţile lor.

Două doamne din Los Angeles au înfiinţat pe aceeaşi plajă un „centru de copii pierduţi". Succesul a fost uriaş, mai ales că pentru fiecare odraslă rătăcită percepeau o taxă, în funcţie de vîrstă. Secretul acestui pariu cu mamele neglijente a fost următorul: cele două inimoase atrăgeau copiii cu dulciuri şi cu un televizor la care puteau urmări filme cu desene animate... Uneori, inteligenţa se îmbină cu cinismul, nu-i aşa?

Ray Sunderland se specializase în realizarea de fotografii trucate, în care soţii unor doamne apăreau în compania unor „trufandale" de ocazie - complicele lui. Acestea erau trimise prin poştă, iar pentru detalii se cerea o sumă frumuşică. Cînd a fost prins, Ray introdusese dihonia în peste zece mariaje liniştite, dar el nu avea nici cea mai mică remuşcare. Dimpotrivă, susţinea că le-a făcut viaţa mai interesantă.

PUDOARE în sfera politicii

Se întîmplă şi-n Parlamentul englez! Tînăra deputată din partea Partidului laburist, Helen Brinton, a fost acuzată că s-a prezentat la lucru într-o ţinută scandaloasă. O parte a parlamentarilor britanici au relatat că dna Brinton purta o fustă atît de scurtă, încît se putea constata că nu are nimic pe dedesubt! Ea a fost poreclită „Sharon Stone a politicii" - aluzie la una din scenele picante din „Basic Instinct". Însă Helen Brinton a negat aceste acuzaţii, afirmînd tranşant că este vorba doar de bîrfele adversarilor politici, care nu au găsit nici un motiv temeinic pentru a o defăima... Aşa să fie?

INSOLITE

Shakespearemania

În capitala SUA există peste 60 de trupe teatrale, care cel mai adesea lucrează în săli minuscule, uneori ajungînd la 50 de locuri. Dar multe din ele au decis să-şi deschidă noua stagiune cu opere ale lui Shakespeare. Avîndu-se în vedere interesul aproape general pentru piesele marelui Will, unele trupe au introdus inovaţii în creaţiile lui. Astfel, un teatru care a pregătit în premieră „Comedia erorilor", piesă în care întreaga intrigă este construită în jurul a două perechi de bărbaţi gemeni, a decis să înlocuiască personajele principale cu două perechi de surori gemene. La un alt teatru se pregăteşte piesa „Otello". Toate personajele acestei piese sînt interpretate de actori negri, cu excepţia eroului principal, al cărui rol este încredinţat unui actor alb.

Performanţă sau... o altă escrocherie?

La preţul de 2000 de dolari, automobilul Z-600 va fi maşina cea mai puţin scumpă din lume?, se întreabă săptămînalul „Mail & Guardian", şi tot el răspunde: da, dacă va ajunge la stadiul fabricaţiei în serie. Conceput şi construit în Nigeria cu 90% din piese de producţie locală, Z-600 atinge viteza de 140 km/oră. Prototipul s-a bucurat de o primire plină de entuziasm pe străzile din Lagos. Ezekiel Izogu, realizatorul automobilului, n-a precizat cum anume se aşteaptă să adune fondurile necesare pentru producerea lui în masă. Nigeria s-a ilustrat deja prin cîteva escrocherii internaţionale de răsunet. Se speră că Z-600 nu este o capcană destinată să-i tragă pe sfoară pe eventualii investitori străini.

Noutate rutieră în Suedia

Ce-i drept, cînd te afli într-un automobil şi te depăşeşte în mare viteză un trailer de mare putere, te cam ia cu fiori. În Suedia s-a hotărît încetarea unor asemenea cazuri prin adoptarea următoarei măsuri: motoarele tuturor camioanelor grele (peste 12 tone) trebuie să aibă obligatoriu regulatoare speciale, care să nu permită şoferilor să depăşească viteza de 90 km/oră.

Poliţiştii spun că măsura este bună, întrucît şoferii cărora le place viteza la volanul unui trailer enorm, a cărui greutate depăşeşte uneori 60 de tone, pot prezenta un pericol prea mare pentru toţi participanţii la traficul pe şosele. Şoferii însă sînt nemulţumiţi, referindu-se la faptul că pericolul apare atunci cînd, brusc, pedala de acceleraţie încetează să funcţioneze, căci tocmai pe acest principiu este acţionat respectivul regulator. Se întîmplă, spun ei, ca un automobil ce se deplasează în faţă să meargă prea încet, însă limitatorul nu permite o depăşire rapidă a lui, pentru aşa ceva fiind nevoie de un lung segment de şosea, care se întîlneşte rar. Drept rezultat, rapiditatea transporturilor va scădea. Cei care nu-şi montează regulatorul riscă să se aleagă cu o amendă (echivalentul a 150 de dolari) la prima constatare, a doua oară măsurile fiind mai drastice.

Ouă la... sticlă!

Revoluţie alimentară într-un domeniu neaşteptat! Pe viitor ouăle nu se vor mai vinde în binecunoscutele cutii de carton ci în... sticle, precum laptele pasteurizat. Insolita ştire a fost difuzată de mass-media din Anglia unde a fost experimentată această modalitate în mari magazine alimentare. Sticlele respective conţin albuşuri şi gălbenuşuri bine delimitate.

În numărul viitor

■ Un straniu fenomen: Sunetul transformat în lumină ■ Primul hotel printre stele ■ Bioluminiscenţa şi delfinii ■ Visul între ştiinţă şi mister ■ Războiul telepatic ■ Experimente genetice în evoluţia speciei ■ A anticipa lumea de mîine ■ Medicina la zi ■ Arca lui Noe a navigat pe Marea Neagră?! ■ Cea de-a doua moarte a oraşului Pompei ■ Efes, cetatea ocrotită de Artemis ■ Femina club ■ Întîmplări adevărate ■ Timp liber

Fotografia săptămînii

Tînărul Chris Pearce s-a născut fără urechi şi este prima persoană din Australia căreia i s-a implantat în cutia craniană un aparat acustic de mare fidelitate. El ţine în mînă o ureche din acrilsilicon din gama celor pe care le foloseşte. Acum el percepe sunetele într-o proporţie de 85%.

Cititorii din străinătate

care doresc să se aboneze la revista noastră pot contracta abonamente prin Casa Editorială „Magazin" S.R.L., Bucureşti, Piaţa Presei Libere nr. 1, Fax 2230866 sau 2228336, cont nr. 4020105330 (USD) şi 4020105331 (DM), Banca Comercială „Ion Ţiriac", Sucursala Bucureşti.

PUBLICITATE
prin Revista „MAGAZIN"!

Doritorii se pot adresa redacţiei la Tel./Fax: 223.08.66; 222.83.36, zilnic între orele 10^00 - 14^00

NU UITAŢI!

Abonarea, acum, direct la redacţie vă pune la adăpost, în viitor, de eventualele majorări ale preţului revistei. Pe cei care vor să se aboneze direct la redacţia „Magazin" îi informăm că în pagina 15 găsesc talonul ce cuprinde şi alte informaţii utile.

Biblioteca Judeţeană MUREŞ TIRGU-MUREŞ

SERIE NOUĂ - 382 • ANUL XLI • 10 SEPTEMBRIE 1998 • 16 PAGINI • 1500 LEI Nr. 37 (2132)

magazin

EMail: magazin@com.pcnet.ro Adresă INTERNET – HTTP://WWW.MAGAZIN.RO

SĂPTĂMÎNAL CULTURAL - ŞTIINŢIFIC INDEPENDENT

„Guvernul are un braţ lung şi unul scurt: cel lung îi serveşte ca să ia şi ajunge peste tot; braţul scurt îi serveşte ca să dea, dar nu ajunge decît la cei apropiaţi."
IGNAZIO SILONE

„De multe ori te căieşti cînd vorbeşti prea puţin dar te căieşti şi mai des, cînd vorbeşti prea mult. Iată o regulă de purtare pe care o cunoaştem toţi, dar pe care nimeni nu o respectă."
LA BRUYÈRE

ŞTIREA SĂPTĂMÎNII

Astrofizica pe calculator

O NOUĂ CIUDĂŢENIE A GĂURILOR NEGRE

Teoria ştiinţifică, potrivit căreia o navă cosmică (sau orice alt corp) atrasă de cîmpul gravitaţional al unei găuri negre ar putea să o „străpungă", realizînd o deplasare „într-o clipă" în alt punct al Universului, a fost pusă recent la îndoială. O echipă de cercetători israelieni - Tsvi Piran şi Shakar Hod, de la Universitatea Hebrew din Ierusalim, au creat un program de simulare pe calculator a comportamentului unui cîmp gravitaţional foarte puternic ce se creează din resturile stelelor.

„Simularea ne-a arătat - *spun cercetătorii* - că o gaură neagră creează o altă ciudăţenie: într-un anumit punct, spaţiul şi timpul se curbează la infinit şi toată materia se divizează. Fenomenul este numit... inflaţia masei. Dacă «un călător» se îndreaptă spre o gaură neagră, masa aparentă a acestuia creşte la infinit, pentru ca, în final, «călătorul» respectiv să fie rupt în bucăţi"...

- *Primul „hotel orbital", pe planşetele arhitecţilor.*
- *Turismul spaţial va deveni o realitate...*
- *...în primele două decenii ale mileniului viitor.*
- *Hotelul, de formă circulară, va avea 100 de paturi, piasate în camere cu acelaşi grad de confort.*
- *Cîştigătorul „loteriei planetare" va obţine un voiaj extraterestru gratuit...*

Primul hotel printre stele

pagina 3

Programele posturilor bucureştene de televiziune 12
TVR 1 • TVR 2 • PRO TV • ACASĂ • ANTENA 1 • PRIMA TV • TELE 7 abc

3 **Fascinaţia ştiinţei**
Sunetul transformat în lumină

Incursiune în paranormal 4
Visul între ştiinţă şi mister

5 **Starea de veghe**
A anticipa lumea de mîine

Medicina la zi 7
Alchimia şi medicina strugurilor

8 **Enciclopedie**
Tehnici spaţiale şi etologia

Homo Sapiens 9
Cea de-a doua moarte a oraşului Pompei

Terra X Dosarele planetei 10

Farmecul indiscret al orhideelor

13 **Idoli**
Mireille Darc inspirată de Jeanne D'Arc

Timp liber 14
Horoscop • Grădina • Pe 4 roţi • Scrisori primite

femina club

Bibliotecă Universitară ARAD

✉ *Dan Cristea - Slobozia:* Nu eşti singurul care reclamă epuizarea rapidă a revistei noastre la chioşcurile de ziare şi nu eşti nici singurul pe care îl sfătuim să se aboneze pentru a-şi asigura primirea revistei (detalii în pagina 15). 2) Despre *Cargo* am vorbit aici, şi numai de bine, nu se putea altfel deoarece albumul *„Ziua vrăjitoarelor"* face toţi banii! Despre single-ul omonim am aceeaşi părere dar la puterea a doua!... Meserie...

✉ *Dana Toma - Curtea de Argeş:* Numele real al lui *Babyface* este *Kenneth Edmonds,* născut pe 10 aprilie 1958 în Indianapolis. Este cel mai tare compozitor american, mai bine de 110 (!) melodii scrise, ele intrînd în Topul 10 american, melodii interpretate de nume mari ca *Michael Jackson, Madonna, Mariah Carey, Eric Clapton, Whitney Houston, Boyz II Men, Chaka Khan, Toni Braxton, Celine Dion, Lionel Richie,*

Aretha Franklin... Un adevărat fenomen, un artist fără de care muzica acestui sfîrşit de secol ar fi fost mult mai săracă!

Tolba cu SCRISORI

„How Come, How Long", nu-i aşa, Dana?

✉ *Sabina Mezeş - Sighişoara:* Vorbind de compact-discuri nu putem face o comparaţie între preţurile lor şi cele ale noastre! Dacă în Germania preţul mediu al unui CD variază în jurul sumei de 15 DM iar în Regatul Unit este de 10 £ la noi contrabanda face ca piraţii să ofere CD-uri la preţuri incredibile - 25-35000 de lei! Cumpărătorul român poate fi mulţumit de produsul contrafăcut dar, în ultimul timp, s-au înmulţit teribil cazurile în care cumpărătorul dă banii pe nişte copii care nu mai reflectă fidel conţinutul originalului. Deci atenţie!

✉ *Vasile Racoltea - Plopeni:* Vă mulţumim pentru cuvintele adresate redacţiei noastre! *„Magazin"* va continua să fie cel puţin tot atît de variat ca pînă acum, accentul fiind pus pe informaţii care vizează în special cultura generală a tuturor! Subiectele pe care ni le-aţi trimis se adresează exclusiv unui cerc restrîns de specialişti şi nu se încadrează în specificul revistei noastre...

✉ *George Troncu - Urziceni:* Nu eşti singurul dezamăgit de producţiile muzicale ale verii, puţine şi modeste! Privind retrospectiv se observă clar că anul muzical 1998 este, cel puţin pînă acum, unul dintre cei mai slabi ai acestui deceniu... Poate că cele patru luni care au mai rămas vor reuşi să mai dreagă busuiocul!

✉ *Florina Ulieru - Giurgiu:* La origini curentul *acid rock* era considerat a fi exponentul senzaţiilor încercate sub influenţa halucinogenelor, dar foarte rapid el a devenit sinonimul unui rock caraterizat printr-un sound suprasaturat de experimente schimbîndu-şi şi numele în *psychedelic rock*, perioada sa de glorie fiind la finele anilor '60, vîrfurile de lance numindu-se *Jefferson Airplane, Grateful Dead* şi *Love,* dintre soliştii acestora detaşîndu-se *Jerry Garcia...*

Albumul Săptămînii

Sittin'On Top Of The World

Încă o dată, America se dovedeşte a fi tărîmul tuturor posibilităţilor, un exemplu strălucit a ceea ce numim *„the american way of life"* şi a afirmării rapide fiind incredibila *LeAnn Rimes* (foto) care la doar 15 ani are editate deja trei albume şi cîştigă aproape 15 milioane de dolari anual! Născută în Mississippi, *LeAnn* a tulburat serios apele muzicii americane stabilind al doilea record din toate timpurile la vînzarea unui single: este vorba de *„How Do I Live"* care a depăşit 3 milioane de exemplare, performanţă care a mai fost atinsă doar de mult mai galonata *Whitney Houston* cu, aţi ghicit, *„I Will Always Love You"*! Single-ul *„How Do I Live"* a staţionat 45 (!) de săptămîni în topul 10 american şi face o bună recomandare restului albumului a cărui muzică aparţine registrului country-pop, „un amestec de *Shania Twain* şi *Celine Dion"* (am citat din presa americană - Billboard Magazine)...

Radiografii sonore

JBO A Perspective 1988-1998. O compilaţie, pe un dublu CD, care redă cîte ceva din sound-ul insular al ultimului deceniu, printre numele prezente aici fiind şi *U2, New Order, Primal Scream, Chemical Brothers* şi *Björk.* Pop-rock, indie, dance, acid house...

Gloria! - Gloria Estefan. „Conga Queen" n-a murit, dimpotrivă, reuşeşte să se adapteze prezentului, amestecul de *Miami Sound Machine* şi ceva *Black dance music* făcînd din *„Gloria!"* un produs excelent pentru toţi amatorii de muzică de dans. La împlinirea vîrstei de 40 de ani *Gloria* îşi face un frumos cadou, aflîndu-se şi într-o formă de zile mari! Aţi văzut-o pe *VH1* în *„Diva's Concert"*?

Odyssey Through O2 - Jean-Michel Jarre. Veteranul muzicii electronice dă puternic, bine de tot, cu bîta în baltă! Aflat de o bună bucată de timp într-o evidentă criză de inspiraţie *Jarre* ne bombardează cu tot felul de remixuri, care mai de care mai nereuşite, toate întorcîndu-se spre anii '70. Ce ziceţi de-o pauză?

Supernatural - Des'ree. Single-ul excelent *„Life"* a deschis foarte bine calea acestui al treilea album din discografia cantautoarei londoneze (primele două fiind *„Mind Adventures"* - 1992 şi *„I Ain't Movin'"* - 1994 - albumul lui *„You Gotta Be"!)* întărindu-i solistei poziţia de frunte în topul celor mai bune interprete. Stilul? Cel cunoscut: soul, pop, funk...

Situation Critical - Ultra Naté. Un album interesant al unei interprete care promite mult. Primul extras pe single este *„Free"*, bine clasat pe ambele maluri ale Atlanticului, restul albumului continuînd linia sonoră începută de acesta-dico-pop. Un debut care urmează să fie confirmat. Sau nu...

Where We Belong - Boyzone. Şi scoţienii au ajuns la al treilea album dar acesta nu

Candy From A Stranger - Soul Asylum. Se pare că *Dave Pirner* şi Compania au depăşit momentul de criză, destul de lung, din cariera lor muzicală şi particulară şi cînd spun asta mă bazez pe materialul sonor prezent pe noul lor album - *„Candy From A Stranger"* („O bomboană de la un străin") care ne readuce soundul perfect al albumelor *„Hang Time"* (din 1988), *„Soul Asylum And The Horse They Rode In On"* (1990) şi *„Grave Dancers Union"* (1993, albumul lui *„Runaway Train"*). Prin urmare, vă invit să acceptaţi, totuşi, „Bomboana de la un străin" deoarece acesta merită pe deplin încrederea voastră...

Premonition - John Fogerty. Da, „presimţirea" nu vă înşală, fostul celebru component al nu mai puţin celebrului grup *Creedence Clearwater Revival* rupe tăcerea şi ne oferă un live de zile mari, cu melodii mai vechi şi mai noi, din repertoriul *CCR*, personal sau al altor nume mari. Pop-rock original şi de calitate maximă...

prezintă decît variaţiuni pe aceeaşi temă, arhicunoscută tuturor: un pop călduţ şi balade mai mult sau mai puţin leşinate... *Ronan Keating* şi prietenii săi au făcut greşeala, într-un fel firească, de a se culca pe laurii trecutului!

He Got Game - Public Enemy. Celebra casă *Def Jam* dă încă o lovitură cu acest soundtrack al filmului regizat de cunoscutul *Spike Lee!* Dacă am spus *Public Enemy* ştiţi deja la ce vă puteţi aştepta - la un rap din categoria hard, care nu ezită să metiseze pe alocuri cu rock-ul şi chiar cu gospelul. O delicatesă pentru amatorii genului...

Pagină realizată de
MARIAN MINCULESCU

Top Albume

1. Blue - Simply Red
2. Supernatural - Des'ree
3. When We Were The New Boys - Rod Stewart
4. Imagination - Brian Wilson
5. Greatest Hists Vol. I, II, III - Billy Joel
6. Talk On Corners - Corrs
7. Trampoline - Mavericks
8. Back For Good - Modern Talking
9. Candy From A Stranger - Soul Asylum
10. Vuelve - Ricky Martin

Propuneri: Before These Crowded Streets - Dave Matthews Band, Premonition - John Fogerty, Sittin'On Top Of The World - LeAnn Rimes, He Got Game - Public Enemy, The Cappucino Songs - Tanita Tikaram.

Săptămînalul „Magazin"
este editat de
CASA EDITORIALĂ „MAGAZIN" S.R.L.

magazin

Înmatriculată la
Oficiul Registrului Comerţului Bucureşti
sub nr. J/40/2623/1991 din 8 mai 1991.
Adresa: Bucureşti sector 1,
Piaţa Presei Libere nr.1, cod. 71341.

Cont: 40 10 10 85 00 (lei); 40 20 10 53 30 ($);
40 20 10 53 31 (DM)
Banca Comercială „Ion Ţiriac" S.A.

COLEGIUL DE REDACŢIE:

ECATERINA BĂTRÂNEANU
Preşedinte al Consiliului de Administraţie
Tel./Fax: 223 08 66;
GEORGE CUŞNARENCU
Redactor şef
Tel.: 222.51.11;
ADRIAN HOAJĂ
Secretar general de redacţie
Tel.: 222.51.11;
DOREL DORIAN, ION ŢUGUI

REDACŢIA:
Telefon: 222.83.21
Aurora Popescu, Mihaela Dorobanţu, Dorin Măran,
Marian Grigore; Dumitru Mateuţă, Ionel Cojocaru,
Vasilica Mărgărita; Melania Constantiniu,
Maria Rădoi, Elena Ilie; Irina Stoica, Paul Ioan,
Teodora Bujor-Panaitescu

ECHIPA DE SERVICIU:
Responsabil de număr:
Dorin Măran
Secretar de redacţie: Ionel Cojocaru
Corectură: Melania Constantiniu, Maria Rădoi

PUBLICITATE: Tel./Fax: 223.08.66
DIFUZARE: Tel./Fax: 222.83.36,
Nicuşor Dincă (şef departament),
Simion Ionescu, Titi Baboi
FINANCIAR-CONTABIL:
Margareta Drăghici (contabil-şef),
Nicoleta Cochinţiu, Aurel Frăcea Tel.: 222.83.21

Cititorii din străinătate se pot abona prin
Casa Editorială „Magazin" S.R.L.
Fax: 223.08.66 sau RODIPET S.A. - P.O.
BOX 3357, Fax: 222.64.07
Telex: 1 1995, Piaţa Presei Libere nr.1,
sector 1, Bucureşti, România

TEHNOREDACTARE
COMPUTERIZATĂ:
„MAGAZIN"
Gabriela Niţu, Rodica Niţu

Tiparul: **INTACT S.A.**

● Ultrasunetele produc în apă o lumină albăstruie ● Temperaturi de 10000ºC, comparabile cu temperatura Soarelui! ● „Mini-laboratoare" pentru reacțiile de fuziune? ● Descoperitorul secretelor straniului fenomen - un viitor laureat al Premiului Nobel pentru fizică!

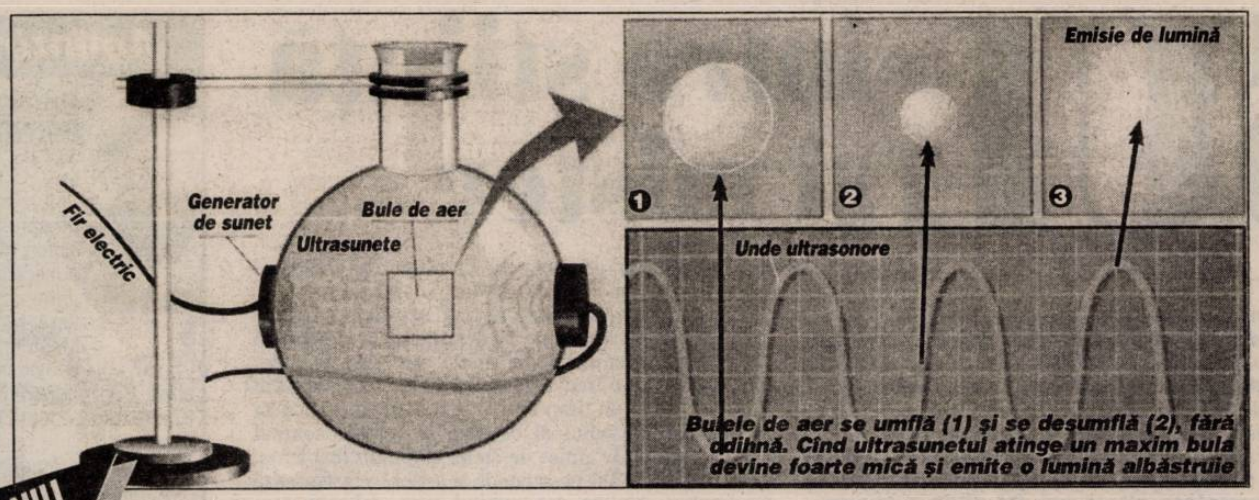

UN STRANIU FENOMEN

SUNETUL transformat în LUMINĂ

AUREL DIANU

Fizicienii germani Frenzel și Schulter au observat că, atunci cînd într-un bazin cu apă e scufundat un emițător de ultrasunete, în lichid apare o lumină albăstruie. Această lumină pare să provină de la micile bule care se formează în momentul în care ultrasunetele trec prin lichid. Ulterior, alți cercetători, studiind aceste bule de apă, au constatat că de fiecare dată cînd unda sonoră atinge un maxim, ea sparge bulele iar cînd atinge un minim, acestea doar își măresc volumul. În momentul în care raza bulei se micșorează, ajungînd la o milionime dintr-un metru, ea emite o lumină strălucitoare ce durează numai 50 de picosecunde (50 de milionimi dintr-o milionime de secundă!), totul reluîndu-se la fiecare ciclu al undei ultrasonore. Bulele din apă sînt atît de mici și se creează atît de rapid, încît numai cu lumina emisă de un laser pot fi identificate. S-a mai constatat că, în centrul acestor bule, temperatura poate ajunge pînă la 10000 de grade C, comparabilă cu temperatura Soarelui! Pornind de la aceste observații, unii oameni de știință au început să se gîndească la transformarea acestor bule în... „mini-laboratoare" în interiorul cărora să se efectueze experiențe ce impun utilizarea unor energii foarte înalte, de genul celor necesare în cazul reacției de fuziune produsă, firește, la scară terestră - reacție a cărei producere ridică, deocamdată, nenumărate obstacole în calea oamenilor de știință.

Însă, pînă se va ajunge la astfel de experiențe, cercetătorii au drept țintă înțelegerea fenomenelor fizice care au loc în interiorul unei astfel de bule de apă. Christian Petrier, cercetător la Laboratorul de chimie moleculară al Universității din Chambery, studiind emisia luminoasă a bulelor de apă, a constatat că, în condițiile în care temperatura lichidului se apropie de 0ºC sau dacă se introduce în lichid un gaz oarecare - de exemplu, argon - luminozitatea crește spectaculos. Cercetările de pînă acum sînt insuficiente pentru a explica, măcar și parțial, nenumăratele semne de întrebare pe care le ridică acest fenomen. Potrivit unor fizicieni, e de presupus că în interiorul bulei ultrasunetul produce o undă de șoc ce se deplasează cu o viteză superioară vitezei sunetului, fapt de natură să producă o concentrare a energiilor în centrul bulei. Alți cercetători consideră că în interior se produc infime descărcări electrice care sînt responsabile de producerea luminozității.

Nenumăratele semne de întrebare - care împiedică explicarea integrală a fenomenului - constituie o dură provocare pentru oamenii de știință, fapt de altfel confirmat și de afirmația lui Christian Petrier: „Cel ce va descoperi secretul bulei luminoase de lichid să se aștepte că va obține într-o zi Premiul Nobel"! Că va fi ori nu așa, nu ne rămîne decît să așteptăm răbdători, în anii ce vin, nominalizările pentru Premiul Nobel pentru fizică!...

Turism spațial

Primul HOTEL printre stele

MIHAELA DOROBANȚU

2017 este anul în care turismul spațial are toate șansele să devină o realitate, părăsind planșetele arhitecților pentru a-și începe epopeea stelară.

Nu, nu este vorba nici de visele cine știe cărui proiectant cu o imaginație prea bogată, nici de o nouă (sau veche) pagină de literatură științifico-fantastică. Atelierele de arhitectură WAT&G din Honolulu au proiectat deja primul „hotel orbital". Și nu singuri, ci recurgînd la asistența unui adevărat specialist: cosmonautul Edwin Aldrin, al doilea om din istorie care a pășit pe Lună.

Cum va arăta el? Așa cum îl puteți admira și în fotografie, hotelul stelar al mileniului trei va avea o formă circulară, cu un diametru de 160 de metri. Pentru realizarea sa, arhitecții propun o metodă deosebit de ingenioasă: folosirea rezervoarelor goale ale navetelor spațiale care sînt decuplate înainte de intrarea acestora pe orbită și a căror soartă este de a „plonja" în atmosferă, unde sfîrșesc prin a lua foc.

Hotelul propriu-zis se află - de fapt va fi ancorat - în interiorul acestei structuri portante și, conform proiectului, va conține 100 de paturi, toate camerele beneficiind de același grad de confort.

Dar nu camerele, oricît de elegante vor fi ele, reprezintă marea problemă a proiectanților. Datorită condițiilor cu totul speciale „din hotel", în particular lipsa gravitației, vor trebui amenajate săli de gimnastică speciale, care să permită exerciții necesare evitării slăbirii aparatului muscular care ar surveni în mod fatal din cauza imponderabilității. Ceea ce nu înseamnă că turiștii nu vor avea posibilitatea să profite din plin de adevăratul spectacol al gimnasticii în absența gravitației! Iar, pentru că regimul alimentar va trebui și el luat în considerație, hotelul va adăposti și zone special amenajate destinate culturilor care să furnizeze permanent legumele proaspete de care va fi cu siguranță nevoie.

Desigur, multă lume va fi tentată să inaugureze era spațială a turismului. Problema este cîți își vor putea permite să plătească prețurile care se întrevăd! Și care într-o oarecare măsură se pot estima de pe acum. Într-adevăr, începînd de anul viitor va intra în probe noua navetă Venture Star, care va înlocui în 2007 navetele spațiale actuale. Cu această ocazie se consideră că prețul pentru transportul unui kilogram în spațiu va scădea de zece ori: de la cei 20000 de dolari cît costă acum, la „numai" 2000. Un preț „interesant", după părerea societăților turistice care se gîndesc de pe acum la intrarea din plin în afacerile turismului spațial și care estimează la sub 50000 de dolari costul unei scurte călătorii spațiale de antrenament, inclusiv costul ghidului expert însoțitor. O inițiativă pentru lansarea căreia Aldrin se gîndește de pe acum la o loterie „planetară", al cărei cîștigător să beneficieze de un prim voiaj extraterestru gratuit...

BIOLUMINISCENȚA ȘI DELFINII

IRINA STOICA

Antile, la sud de Porto Rico - golful fosforescent oferă vizitatorilor o minunată ilustrare a bioluminiscenței.

Apa, fiind bogată în dinoflagel, un fitoplancton luminiscent, oricine înoată noaptea în aceste ape tropicale este înconjurat de un halou luminos. În afara aspectului estetic insolit, bioluminiscența oferă biologilor informații prețioase privitoare la animalele marine și la deplasările marilor mamifere.

Datorită acestei originale metode de studiu, cercetătorii de la Universitatea din San Diego au demonstrat că nimbul luminiscent din jurul unui delfin ne informează despre structura fluxului hidrodinamic din jurul animalului.

Bioluminiscența este un fenomen răspîndit printre animalele de coastă, pentru că aici concentrația de plancton este mult mai mare. Ea este activată de deformarea celulelor planctonului dar încă nu se știe în ce fel stimulii mecanici pot declanșa în final reacția chimică de natură să genereze lumina.

În mod curios, bioluminiscența delfinilor este absentă din literatura științifică. Această ignorare este cel puțin ciudată întrucît fenomenul a fost consemnat în numeroase jurnale de bord care vorbeau despre delfini fantomatici însoțind vapoarele. Din nefericire nu erau notate și condițiile externe cum ar fi cantitatea de plancton din zonele respective, neputîndu-se astfel studia înotul delfinilor. De aceea, biologii și fizicienii au întreprins un studiu sistematic privind legătura dintre deplasarea acestor viețuitoare și bioluminiscență.

De vreme ce deformarea celulelor planctonului declanșează producerea luminii, înseamnă că acest fenomen este comandat în primul rînd de acea zonă de întrerupere ce separă două straturi de apă care se deplasează cu viteze diferite în volumul de lichid al oceanului. Pentru a preciza această relație, cercetătorii au plasat dinoflagel într-un bazin ale cărui zone de întrerupere variază ca număr și intensitate. Au fost măsurate diversele concentrații ale fitoplanctonului și intensitatea bioluminiscenței în funcție de apariția zonelor de întrerupere. Bioluminiscența începe sub un anume prag și crește simțitor o dată cu multiplicarea acestor zone de întrerupere și intensitatea lor.

Cercetătorii au creat modelul unui delfin, cu corp elipsoidal, cu o lungime de șase ori mai mare decît lățimea, pe urmă s-a simulat curgerea apei în jurul modelului cu o viteză fixă. S-a determinat grosimea stratului lichid exterior și pelicula subțire de lichid care înconjoară delfinul și unde viteza fluxului este simțitor diminuată.

Delfinii înotînd în apropierea vapoarelor au dovedit că fenomenul de bioluminiscență se manifestă de-a lungul întregului corp, exceptînd aripioarele. În mod obișnuit, curgerile hidrodinamice în jurul vapoarelor sînt vizualizate în bazine cu ajutorul coloranților. Prin dinoflagel, hidrodinamicienii au găsit o vizualizare naturală a fluxului în jurul marilor mamifere.

Un delfin bioluminiscent înotînd cu 2,2 metri pe secundă, văzut de sus

ARHEOLOGIE

Cel mai mare baraj din lume

Pe fluviul Yang-Tse urmează a se construi cel mai mare baraj realizat pînă azi în lume precum și o centrală hidroelectrică, ce va produce energie cît 15 centrale nucleare. Acest proiect faraonic va deveni viabil în anul 2009 și va costa, după o primă estimare, în jur de 40 de miliarde de dolari. Construcția va ridica și o serie de probleme statului chinez. În primul rînd vor trebui mutate în alt loc 1200000 de persoane, cărora va fi nevoie să li se asigure locuințe și locuri de muncă. În al doilea rînd, specialiștii avertizează că o asemenea construcție este foarte periculoasă și cu multe riscuri. În schimb, prin devierea fluviului Yang-Tse se va putea realimenta albia fluviului Galben, rămasă aproape fără apă de cîțiva ani datorită construcției unui alt baraj.

INFORMATICĂ

Video-discul digital

În curînd, clasicele casete VHS și Compact Discurile (CD) vor fi înlocuite la scară mondială de „vărul" lor mult mai sofisticat pe nume Video Discul Digital (DVD), care va apărea anul acesta pe piață. Nu trebuie însă să renunțăm la colecțiile audio, pentru că CD-ul va putea fi rulat pe viitoarele playere de DVD, amîndouă avînd aceleași dimensiuni și folosind același principiu de citire: laserul. Playerul DVD însă, folosește o rază de laser mult mai densă decît cel de CD, ceea ce îi permite să citească o cantitate mult mai mare de date. În plus o față a unui DVD cuprinde de șapte ori mai multă informație decît un CD. O lentilă cu hologramă împarte raza

laser pentru ca noul player să poată citi și vechile CD-uri. Un DVD va cuprinde 17 gigabiți de informație pe cele două părți ale sale și va putea găzdui 8 ore de film. Pe lîngă avantajul capacității sale de memorie, DVD-ul va oferi o calitate a imaginii de două ori superioară față de o bandă VHS: rezoluție de 500 de linii față de numai 250. Cum DVD-ul nu folosește suport magnetic, el nu se deteriorează, indiferent cît de mult este folosit. Astfel, un copil se poate uita la filmul de desene animate „Alladin" pînă la vîrsta adolescenței și îl va putea oferi și copiilor săi. DVD-ul va oferi și alte facilități. Filmele vor putea fi urmărite pe ecran lat sau în trei dimensiuni, iar coloana sonoră va putea fi schimbată în orice limbă, după preferință, la o simplă apăsare de buton. Telespectatorii de diferite naționalități vor putea urmări filmul în spaniolă, în timp ce el va putea fi subtitrat și în altă limbă. Telespectatorul va putea schimba unghiul camerei sau mări imaginea, după preferință. Calitatea sunetului va fi similară cu cea a unui CD. Videoul DVD va costa aproximativ 500 de dolari, însă prețul va scădea vertiginos în anul următor. Dacă publicul va prefera DVD-ul actualelor video sau audioplayere cu CD sau casete, atunci vîrsta VHS-ului va lua sfîrșit în anul 2000.

VISUL între știință și mister

ION ȚUGUI

Fenomen incitant, care a obsedat omul încă de la „vîrsta de aur" a miturilor prin Hypnos și Morfeu, visul a intrat în sfera cercetării științifice foarte tîrziu. Abia în secolul nostru s-au putut evidenția mai multe aspecte ale fiziologiei visului. A fost nevoie de psihiatrul german Berger care, în anul 1924, descoperă electroencefalograma, apoi de Jasper, care demonstrează că somnul nu este pasiv sau de doctorul Bremer care demonstrează, în anul 1937, că mecanismul ritmului somn-veghe se află în trunchiul cerebral... și au urmat alți cercetători, oameni de știință, care au adăugat la cunoștințele proaspăt acumulate altele noi. De pildă, francezii Dell și Bonvallet izolează în anul 1955 adrenalina și impun o teorie nouă despre misterele somnului.

Stadii și cicluri

Somnului îi sînt caracteristice mai multe stadii și cicluri în care fenomenul oniric se manifestă determinat de doar unele din ele. Pentru o înțelegere mai exactă a procesului, se pot distinge cele opt stadii, care ne vor ajuta să știm cînd și cum și de ce visăm. Nu vom spune că problema semnificației visului a fost în felul acesta rezolvată. Rămîne în continuare un mister orice vis care are un caracter premonitor. Ce spune știința despre stadii?

Primul stadiu se caracterizează în faza de început a somnului prin emiterea de către creier a undelor *beta*, cu o frecvență de 30 de pulsații pe secundă; în al doilea stadiu apare starea de amorțeală, de pierdere în sine - este o stare plăcută și atunci creierul emite unde *alfa* într-un ritm de 8-12 pulsații pe secundă; în stadiul al treilea al somnului apar undele *teta*, cu 4-6 pulsații pe secundă, cînd se mai păstrează unele senzații acustice și vizuale - acest stadiu nu depășește 20 de minute; în al patrulea stadiu creierul emite unde *sigma* care sînt de mare amplitudine, cu o frecvență de 12-15 pe secundă, ritm ce durează și el un timp limitat la maximum patruzeci de minute; în stadiul al cincilea se așterne somnul profund, pulsațiile emise de creier sînt mult mai lente, ele nu depășesc 2-4 pe secundă și astfel se instaurează cu drepturi depline așa-numitul ritm *delta* în care caracteristică este pierderea cunoștinței - dar și acest stadiu se înscrie între zece și treizeci de minute; în stadiul al șaselea somnul este foarte profund, undele au un caracter constant, acesta este așa-numitul somn al copilului, sistemul muscular este pe deplin relaxat, iar la vîrstele tinere, acum, celulele aflate în creștere se înmulțesc iar cele cicatrizate se refac; în stadiul al șaptelea întîlnim așa-numitul somn paradoxal, deoarece creierul nu mai transmite semnale motorii - în acest stadiu se manifestă excitația sexuală, apar unde rapide de tip *beta* și, dacă ne-am trezit în acest stadiu după ce am avut vise, le vom putea relata cu lux de amănunte; ultimul stadiu, al optulea, este acela care încheie ciclul și reapariția undelor *alfa*, ceea ce înseamnă că somnul a fost bun și ne-am trezit lin...

Este mai greu să explicăm de ce, totuși, toate viețăile care dorm mult au șansa să trăiască mai mult. Spre exemplu, un om la 60 de ani, 5 ani i-a trăit în somn!

Misterul visului

În trecutul îndepărtat, pe lîngă faraoni, regi sau împărați făceau carieră uneori strălucită superdotații care se pricepeau să decripteze simbolurile onirice. Mai puțină lume știe azi, de pildă, că numeroase hotărîri istorice și decizii cu impact larg au fost sugerate în vis sau împlinite precum visul o sugerase. Astfel se poate trage concluzia că visul a avut o menire importantă în conducerea multor state sau chiar imperii.

Dacă Aristotel știa că visul nu-i altceva decît „rațiunea continuată în somn", deci o prelungire a rațiunii, Galenus era sigur că visul nu-i altceva decît o reflectare a stării organismului, instituind de fapt relația naturală dintre vise și maladiile omului. Galenus avusese dreptate, fie și parțial, pentru că de la el pînă astăzi multe boli și-au aflat diagnosticul și remediile prin vis. Există chiar un fel de dicționar al relației dintre vise și boli. Pe alt meridian, chinezii sînt primii care fac o legătură bine fundamentată între vise și fiecare din organele omului. Prin vis, chinezii recomandă tipul de alimentație necesară organismului...

Dacă toate acestea fac parte azi dintr-un fond de cunoaștere ce se aprijină atît pe experimentul științific, cît și pe tradiția onirică de multe mii de ani, visul premonitor încă nu a putut fi integrat unei „fiziologii onirice". Asta pentru că el scapă oricărei evaluări științifice și raționale. Deci visul rămîne încă un mister, chiar dacă îl putem detalia printr-o cunoaștere corectă a fenomenului. Misterul constă în faptul că, se presupune, există ceva, cineva care se folosește de unul sau altul din stadiile somnului pentru a introduce în memoria onirică informații ce se vor dovedi reale. Așadar, cine umblă prin somnul nostru și ocupă zonele tihnite și relaxate pentru a le umple cu mesaje și avertismente ce nu au nici o legătură cu aspectul fiziologic al somnului? O întrebare care s-ar putea să mai dureze fără răspuns încă vreo cîteva secole...

Experimente genetice

DAN D. FARCAȘ

Conform celor spuse de victimele unor răpiri OZN, examinate de cercetători precum John Mack, Edith Fiore, David Jacobs, Budd Hopkins, Raymond Fowler și mulți alții, ființe venite de nu se știe unde și dotate cu puteri care ne depășesc puterea de înțelegere, colectează, eventual cu ace lungi, material genetic uman, care, după fecundare artificială și modificări ale genelor, se implantează în uterul unei femei pămîntene. Aceasta va constata că este însărcinată într-un mod inexplicabil, apoi, peste trei sau patru luni că i-a dispărut sarcina într-un mod la fel de misterios. Embrionul recuperat ar fi mutat într-un uter artificial în care se va dezvolta pînă la „naștere". Pentru cei care cred că această nebunie este doar o modă a Americii sfîrșitului nostru de veac, menționăm că Jacques Vallée, în *Dimensions*, relatează că deja într-un calendar francez din secolul XV există imagini cu demoni penetrînd abdomenul victimelor lor cu ace lungi. Dar pentru cei ce urmăresc serialul nostru, presupusele experimente geneticę ale unei inteligențe superioare constituie un nou argument care probează paralelismul dintre fenomenul OZN, tradițiile folclorice și cele religioase.

Din Biblie aflăm că „fii lui Dumnezeu au văzut că fetele oamenilor erau frumoase; și din toate și-au luat de neveste pe acelea pe care și le-au ales... s-au împreunat fiii lui Dumnezeu cu fetele oamenilor, și le-au născut ele copii: aceștia erau vitejii care au fost în vechime, oameni cu nume." (Geneza 6; 2, 4).

OZN-uri de pe celălalt tărîm

Biologia ne spune că indivizii unor specii diferite nu pot avea urmași, sau, dacă speciile sînt înrudite, urmașii sînt sterili. Deci, dacă acceptăm litera Bibliei, fie „fiii lui Dumnezeu" la care se face referire sînt oameni (deși din altă rasă decît cea care începe cu Adam și Eva), fie copiii nu au fost concepuți pe căi firești, ci folosind tehnici speciale, cum ar fi cele de tipul ingineriei genetice.

În Biblie se spune că urmașii hibrizi pe care îngerii i-au avut cu pămîntencele nu au fost pe placul lui Dumnezeu. El a hotărît prin urmare să-i pedepsească pe îngeri (care mai aveau și alte păcate) și să nimicească urmașii acestora prin potop. Dar în *Cartea lui Enoh* mai există un pasaj tulburător în acest sens. Cînd s-a născut *Noe*, el a fost atît de *diferit de orice alt copil* încît tatăl său, Lameh, disperat, spunea că: „nu-i seamănă deloc și nu pare să țină de neamul omenesc". Enoh (bunicul lui Lameh) îl lămurește: „Domnul este pe cale să facă o nouă lucrare pe Pămînt", prezicînd potopul. Iar potopul urma să nimicească *toți* pămîntenii, nu numai hibrizii procreați de îngerii căzuți, cruțînd doar pe Noe și pe descendenții săi. Apare deci firească întrebarea dacă nu cumva, după repetate experimente genetice, Noe reprezenta, în sfîrșit, hibridul reușit. Aceasta ar însemna că Divinitatea însăși era implicată în îmbunătățirea speciei umane, urmașii imediați ai lui Adam și Eva nefiind încă găsiți corespunzători.

Cititorii vor înțelege desigur că raționamentul pe care l-am făcut mai sus nu trebuie luat *ad litteram*, ci metaforic. Dar istorii privind relații amoroase între îngeri și femeile pămîntene (evident, *după* Potop) se găsesc din abundență în scrierile religioase ale celor vechi, între care: Justin, Flavius Josephus, Athenagoras, Lactantius, Tertulian, Marcus Ephesianul, Eusebius, Sfîntul Ambrozie, Sfîntul Augustin etc. De plidă ei apreciază că femeile trebuie să se roage cu capul acoperit pentru a nu ispiti îngerii.

Dar aluzii privind hibridarea cu nepămînteni se găsesc și în folclor. Ne putem gîndi la *incubii* și *succubii*, ființe care vin noaptea în așternutul femeilor, respectiv al bărbaților, pentru a-i urmări cu dragostea lor. Putem adăuga motivul zînelor care răpesc tineri frumoși, ori legendele despre eroii Greciei antice care considerau că sînt hibrizi născuți din mame pămîntene și tați din rîndul zeilor.

Nu cumva - se întreabă unii autori - întreaga evoluție a speciei umane a fost controlată de o instanță suprapămînteană? Nu cumva ea acționează și azi sub forma OZN-urilor? Această viziune caută, între altele, să împace și contradicția dintre creaționism și evoluționism. Conform ei omul ar fi fost într-adevăr creat de o Inteligență Superioară, dar nu din nimic, ci îmbunătățind creaturi inferioare deja existente, asupra cărora a intervenit prin tehnici de inginerie genetică. Cu alte cuvinte, „țărîna" din care a fost făcut omul conform tradiției biblice, ar trebui interpretată ca „materie pămînteană", incluzînd aici și viețuitoarele de pe Pămînt.

(Va urma)

Amintirile subconștientului

MIHAELA DOROBANȚU

Memorandumul pe care Franz Anton Mesemer îl publică la Paris „lansează" o nouă forță, pe care Mesmer este convins că a descoperit-o: *magnetismul animal*. El îi rezumă esența în trei „propoziții":

- prima afirmă existența unei influențe care generează un răspuns, a tuturor corpurilor cerești și a Pămîntului asupra tuturor corpurilor vii;
- a doua specifică modul în care este transmisă această influență - prin intermediul unui fluid care umple într-un mod continuu întregul Univers, nelăsînd nici un loc vid și capabil să transmită orice perturbație mecanică;
- în fine, cea de a treia afirmă că acțiunea reciprocă este controlată de legi mecanice pe care încă nu le cunoaștem.

Strania modă a magnetismului animal

Așa s-a declanșat nu doar moda, ci o adevărată furie a ședințelor de magnetism animal care au implicat de la bun început - dar nu a fost așa în toate timpurile, vechi sau moderne? - cele mai proeminente personalități ale Parisului. Și cine ar fi putut lipsi, mai ales că Mesmer făcea din toate un adevărat spectacol! Metodele sale erau extrem de teatrale. Am vorbit la începutul acestui serial despre „bazinul" pe care îl folosea. Să mai spunem că Mesmer apărea totdeauna purtînd o mantie în culori strălucitoare, se oprea la întîmplare în fața cîte unuia dintre participanți și îl privea fix în ochi, deasupra unora făcea tot felul de pase iar pe alții îi atingea cu o baghetă metalică.

„Crizele magnetice" care cuprindeau uneori asistența (și care impuseseră construirea unei camere speciale, numită de altfel „sala crizelor"), evidentele succese ale noii tehnici într-un număr substanțial de cazuri, l-au determinat pe Mesmer să solicite recunoașterea oficială (adică, printre altele, din partea celor mai înalte foruri științifice) pentru metoda sa de vindecare. O cerere care nu putea fi refuzată cu nici un chip, drept care în 1872 se înființează o comisie în acest sens. Printre membrii săi, noul ambasador al Statelor Unite în capitala Franței - nimeni altul decît celebrul Benjamin Franklin.

Iată cum descrie comisia însăși celebrele crize magnetice:

„La ultima examinare, comisia a urmărit pacienții timp de trei ore; au fost observate expectorații de materie viscoasă, expulsate din piept în urma unor convulsii. Uneori erau și urme de sînge. Convulsiile sînt caracterizate de mișcări spasmodice involuntare ale membrelor și ale întregului corp, contracția gîtului, spasme ale zonelor hipocondriacă și epigastrică; ochii se mișcă haotic și privesc fără țintă; se observă lacrimi, țipete ascuțite, sughițuri, rîs de nebunie. Convulsiile sînt precedate sau urmate de stări de langoare și reverie, de oboseală și amețeală".

Nu este deci de mirare că pacienții leșinau de multe ori. Adeseori însă, ei înșiși se declarau vindecați și părăseau tratamentul după două-trei ședințe. Dar cine mai poate spune astăzi care să fi fost adevărul privind situația și motivele deciziei lor...

Spectator la granița realității

RĂZBOIUL TELEPATIC

Confruntîndu-se de mai multe luni cu abilitatea unui criminal în serie ce înspăimîntase întreg statul California, sergentul-detectiv Roy McDenis a apelat - prin intermediul mamei sale - la o ghicitoare din Monterey. Departamentul de poliție din Sacramento stabilise cu precizie portretul psihic al psihopatului, iar McDenis, exasperat, a realizat că numai o persoană cu înzestrări naturale deosebite poate intui următoarea faptă a imprevizibilului (ca loc și timp) asasin.

PAUL IOAN

MARTIE 1996

Dna Kalsie McDenis, mama detectivului, se prezintă la un discret „Fortune Teller Office" (Cabinet de ghicitoare autorizat) din Sacramento. Ghicitoarea ce-și spune Miss Moon (Domnișoara Lună) află, fără să fie surprinsă, că suspectul a ucis pînă la data respectivă patru femei, chiar în ziua lor de naștere, în patru localități diferite din California. El se prezenta ca din partea unei firme-fantomă de flori și ornamente florale, cu o dedicație din partea soțului sau iubitului femeii respective, pentru a fi mai convingător (și dovedind că studia viața personală a victimelor). În buchetele respective se afla o substanță volatilă plăcută ca miros, dar cu efect fatal asupra mușchiului inimii - tropodoxină. Acest fapt evidența și unele cunoștințe de chimie ale făptașului. Fără să stea mult pe gînduri, Miss Moon îi spune dnei McDenis că asasinul nu-și poate folosi mîna dreaptă și că are un defect greu observabil la piciorul stîng, unde a suferit o operație complicată... Apoi îi dă întîlnire a doua zi clientei sale, pentru noi amănunte. Și, într-adevăr, în ziua următoare Miss Moon face o afirmație uluitoare, extrem de utilă pentru poliție: psihopatul este obsedat de triunghiuri și următoarea victimă se află fie în Monterey, fie în Baskerfield! Mai mult, studiind datele precedentelor fapte, Miss Moon susține cu seninătate că numele de familie al femeii urmărite în prezent de „grădinarul ucigaș" - cum fusese numit de presa americană - începe cu litera „D"... Dna McDenis, stupefiată de tot ce aflase de la ghicitoare, transmite ușor jenată fiului ei toate acele amănunte. Dar pentru McDenis informațiile sînt cețoase și inoperante. Detaliile privind defectele fizice ar putea, totuși, reduce lista suspecților la persoane care au suferit un accident de circulație sau au un handicap din naștere...

APRILIE 1996

În ziua de 7 a lunii, o femeie de pe strada St. James din Baskerfield primește uimită și înduioșată în același timp un buchet de flori din partea soțului ei. Mesagerul politicos refuză bacișul, urîndu-i „La mulți ani!" Era ziua de naștere a dnei Debish! De-abia plecase furgoneta „grădinarului" și dna Debish face un stop cardiac, inhalînd tropodoxină... Spusa ghicitoarei se confirmase; detectivul McDenis se decide să ia legătura cu poliția din Monterey, localitatea unde ar trebui să trăiască (încă) viitoarea țintă a psihopatului. Nopți la rînd, detectivul stă aplecat deasupra hărții statului California și constată, în sfîrșit, că și o altă predicție a ghicitoarei prinde contur. Localitățile Eureka, Fort Bragg și Redding formau un triunghi. Aici se produseseră primele trei crime. Apoi Fresno, Monterey și Baskerfield alcătuiau și ele un triunghi. În Fresno și Monterey acționase, deci urma, în această logică macabră, Monterey! Și nu orice femeie de acolo, ci una cu numele de familie începînd cu litera „E". Trecînd peste rezervele sale, polițistul se hotărî să ia el însuși legătura cu ghicitoarea...

(Va urma)

Mărturii ale trecutului

IRINA STOICA

Muzeul de Istorie Națională și Arheologie din Constanța așteaptă, răbdător, oamenii care, trăind intens prezentul și ispitind viitorul, vor să-și cunoască trecutul, conștienți că nu peste multă vreme - la scară istorică, bineînțeles - vor deveni ei înșiși trecut.

Dacă am spune că Muzeul e bogat și frumos ar fi o desăvîrșită banalitate. Muzeul este document, este viața însăși, cioplită în os, în piatră, în fier sau pur și simplu surprinsă în imagini.

Din mulțimea exponatelor, în galeria zeităților pot fi admirate reprezentări sculpturale sau epigrafice ale lui Jupiter, Pan, Hercules, Cybele - adesea în compania Cavalerului Trac.

Imaginea acestui tînăr zeu al tracilor balcanici, reprezentat călare, adesea în împrejurări cinegetice, a constituit un obiect de cercetare și controversă pentru mulți dintre gînditorii noștri de seamă. Numit de greci „stăpîn, căpetenie" iar de romani „Deus sanctus Heron" se pare că a patronat războiul și cultul funerar. Identificările sînt riscante dar merg pînă la Zamolxe sau Sfîntul Gheorghe.

Cultul morților în antichitate este evidențiat printr-un cap al lui Thanatos, stele funerare și mai ales celebrul sarcofag din secolul II d.Ch descoperit la Mangalia. Acesta reprezintă, pe lîngă sicriul original, găsit într-un bloc de piatră complet închis, numeroase obiecte de bronz, aur și sticlă, părți de îmbrăcăminte, pantofi și ghirlande de flori carbonizate și - bineînțeles - rămășițele trupești. Deosebit de interesante sînt locuința românească de la Capidava, din secolul al X-lea, sabia și prietenii lui Alexandru Ioan Cuza, vestita sa oca, mobilier aparținînd lui Mihail Kogălniceanu. Sînt expuse documente și obiecte din primul și al doilea război mondial, fără a fi neglijată viața culturală. Apar machete de vapoare, de avioane, de poduri. Sînt evocate nume de seamă ca Aurel Vlaicu sau Anghel Saligny.

Edificiul roman cu mozaic (sec. IV e.n.) - vedere panoramică a interiorului

Mîndria Muzeului o constituie, însă, tezaurul aflat la parter. Aici, pe lîngă vase, bijuterii, statuete tip Tanagra, poți admira un tezaur de 24 de piese, sculpturi antice. Dintre acestea se detașează grupul statuar *Fortuna cu Pontos*, apariție unică a acestor zei în postură de divinități protectoare ale portului și orașului Tomis și *Șarpele Glykon* reprezentare fascinantă, avînd cap cu bot de antilopă, ochi, urechi și păr lung de om, trup serpentiform și coadă de leu. Realizată dintr-un singur bloc de marmură, statuia este, probabil, o ipostază a lui Asklepios, constituind un simbol al vindecării.

Domnul Traian Cleante, muzeograf, șef de secție arheologie, ne-a vorbit despre expozițiile în aer liber din Constanța, printre care și cea de alături de Muzeu, de șantierele arheologice din Dobrogea cum este cel de la Adamclisi la care lucrează, alături de arheologi români, specialiști din Franța, Germania, Olanda. Unele piese au fost trimise chiar la expoziții în străinătate. Astfel, celebrul sarcofag din secolul al II-lea a luat în 1990 drumul Italiei.

Șarpele Glycon (sec. II - III e.n.)

Prin străduințele directorului Muzeului, Dr. Adrian Rădulescu, și ale tuturor lucrătorilor de aici, Muzeul deschis permanent este cunoscut în circuitul oamenilor de știință din țară și de peste hotare, mai puțin de cei care ar putea poposi cîteva ore aici, apelîndu-se, în acest sens, la elevi și studenți.

Aparținînd aceluiași Muzeu, Edificiul Roman cu Mozaic este - de asemenea - una dintre mîndriile orașului și ale țării.

Ghidul de aici, doamna Matrona Prodan, profesoară, ne-a informat că acesta a fost descoperit la 6 august 1959.

Mărturiile arheologice au definit vechea clădire, marele complex terasat, drept centrul de desfășurare a vieții social-economice și comerciale a orașului Tomis. Distrus probabil de avari, în urma unui incendiu, conservă încă porțiuni întregi de ziduri, unele păstrînd o parte din pilaștri, nișa și tribuna.

Mozaicul trebuie să fi avut peste 2000 m.p. ceea ce-l situează printre primele din întregul Imperiu Roman. Porțiunea păstrată are o suprafață de 850 m.p. Chenarele, cercurile, motivele florale și geometrice și porumbelul din cercul de sud, singura imagine zoomorfă păstrată, sînt rezultatul unei tehnici speciale, uimind prin eleganță.

Din nefericire și aici vizitatorii sînt destul de rari, iar infiltrațiile de apă riscă să compromită pentru totdeauna această splendidă mărturie a trecutului.

Meditînd asupra celor văzute (și nu pentru întîia oară!) ne gîndim cu durere la soarta culturii românești. Prețul biletelor de intrare este aproape ridicol dar mai avem, oare, nevoie de Muzee?

E vorba de bani? de timp? de interes? de scăderea apetitului pentru cultură? E mai pasionant să urmărești un spectacol modern decît să pătrunzi în trecutul istoriei noastre? Sînt întrebări la care, pînă cînd vom primi răspunsuri, nu putem decît să ne lăsăm copleșiți de tristețe.

Fortuna cu Ponts

Anatomia secundei

A ANTICIPA LUMEA DE MÎINE

ALEXANDRU MIRONOV

Nu mă îndoiesc că rîndurile din această pagină, de fapt, toată revista, au drept cititori pe intelectualii curioși și responsabili, care vor să știe cum ticăie inima lumii. Ce mai e nou sub soare - și sub alți sori - constituie „combustibilii" foarte stimatei publicații „Magazin" și, bineînțeles, al interesului cititorilor noștri. De aceea eu cred că și întîmplările sociale și politice de pe planetă, anatomia metabolismului societății trebuie puse sub lupă și privite cu atenție, pentru că ce se petrece aiurea se poate petrece cîndva și la noi.

Am în față un articol al lui Jacques Delors, un francez vizionar, unul din fondatorii Uniunii Europene, poate părinte al acelei Fata Morgana care s-ar numi, cîndva, *Federația Statelor Unite ale Europei*. Analizînd poziția Franței în contextul global (poziția financiară și economică, pentru că aceasta contează!) Jacques Delors este de părere că orice țară europeană trebuie să țină cont de dubla sfidare a anilor viitori, cea a mondializării, în exterior, și a șomajului, în interior, *dacă nu vrea să transmită sarcini insuportabile generațiilor active de după anii 2010!*

Aflîndu-ne, toți cetățenii planetei, într-o adevărată revoluție culturală (comparabilă cu epoca industrială, declanșată, cu două secole în urmă, în Marea Britanie) ceea ce statele, societățile trebuie să facă este să asigure condițiile pentru o dezvoltare autosusținută și creatoare de locuri de muncă, atrăgînd investiții în interiorul țării dar și accelerînd ritmul investițiilor în exterior (acesta-i valabil la ei, nu la noi, remarc cu amărăciune...). Deși se pare că în ultimii ani Franța a reușit foarte bune performanțe economice practicînd homeopatia și nu chirurgia (în timp ce la români se practică, pe economie, direct vivisecția, ba chiar autopsia!) fostul președinte al Parlamentului Uniunii Europene crede că a sosit timpul ca și marile țări europene să demareze marile reforme pe care le implică noul val al progresului științific, al tehnologiilor informatice și al biotehnologiilor (val pe care, spune Delors, nord americanii l-au încălecat și îl călăresc foarte bine...)

Trebuie deschise noi „șantiere sociale", cere Delors, investiția în *educație continuă* fiind, poate, cea mai importantă. De ce? Pentru că, pînă acum, în școala de tip uzină, școala oarbă, pe bandă rulantă, cum se spune, se adîncește dramatic și ireversibil prăpastia între o școlarizare prea lungă și prea teoretică, pe de o parte și, pe de altă parte, realitățile pieței muncii. (Personal sînt alături de revoluția pe care încearcă să o inducă în școala românească ministrul Andrei Marga - păcat că „zguduiala" nu s-a pornit din 1990...). În sfîrșit, spune fostul demnitar, se cere o regîndire a cheltuielilor bugetare, mărindu-se subvențiile pentru educație, inovație, investiții publice, prin decapitarea drastică a birocrației.

În era globalizării, își încheie dl. Delors pledoaria, esențială este *arta de a anticipa lumea de mîine* și de a realiza, la timpul potrivit, reformele necesare. Cu pași mici nu se intră în secolul viitor, nici pe teritoriul Uniunii Europene, nici în țările din afara ei.

PARADOX

DE LA RELATIVIZAREA CERTITUDINII la certitudinea relativității 2

MARIAN GRIGORE

Timp de doi ani de zile pentru Einstein capitolul paradoxului născut din „Teoria relativității restrînse" părea a fi ieșit dintre preocupările sale. În 1907, însă, mai mulți fizicieni, printre care și Max Plank, i-au cerut lui Einstein să redacteze un nou articol, sintetizînd, dar și detaliind principiul relativității. Prilej pentru acesta de a relua reflecțiile inițiale, aprofundîndu-le și meditînd la consecințele pe care le implică. Reluînd analiza, Einstein a realizat că, prin teoria relativității restrînse reușise „doar" reconcilierea mecanicii cu teoria electromagnetică, reunind două principii fundamentale: Constanta vitezei luminii și principiul relativității (enunțat, într-o primă formă, oricît ar părea de surprinzător, de Galileo Galilei, cu trei secole mai înainte). Principiu care, în esență, spune că, din punctul de vedere al legilor mecanicii, este neesențial dacă un corp se află în repaus sau în mișcare rectilinie uniformă: astfel, o piatră îți cade la picioare, cînd îi dai drumul, și dacă stai pe loc, pe pămînt, și dacă ești într-un tren ce aleargă cu 100 km/h. Nu același lucru se întîmplă, însă, în cazul mișcărilor accelerate, respectiv nici în cazul celor determinate de acțiunea gravitației. Or, s-a întrebat Einstein, ***de ce doar în cazul mișcărilor uniforme?*** Și, apoi, uniforme în raport cu ce? Care ai fi ***reperul absolut*** față de care să le definim ca atare? Stadiul în care lăsase Galileo lucrurile nu îi părea mai convingător decît teoria lui Aristotel privind Pămîntul ca centru al Universului. Încercînd să rezolve aceste nedumeriri, Einstein a ajuns să explice echivalența (sesizată, dar neexplicată, deja de Newton) între *masa inerțială* care face corpurile să se opună schimbării stării lor de mișcare, deci accelerațiilor, și *masa gravitațională*, care le face să se atragă reciproc. *„Meditînd la această echivalență* - spune Einstein - *am avut ideea cea mai fericită din viață"*. Povestește: *„Eram așezat pe scaunul meu din biroul Oficiului de Invenții din Berna, cînd m-a frapat un gînd: Dacă un om se află în cădere liberă, el nu-și mai simte greutatea... Acest gînd m-a condus la teoria gravitației"*. Este însăși ideea ***relativității generalizate.*** Căci, dacă mișcările accelerate sînt relative - un om care cade (accelerat, sub acțiunea gravitației) se află în aceeași situație cu un cosmonaut aflat pe orbită, într-o mișcare uniformă și circulară - atunci se întrevede posibilitatea ca aceste două mișcări să poată fi echivalate printr-o „simplă" schimbare a coordonatelor de referință. Ceea ce revine la a spune că și ***gravitația însăși depinde de schimbările de coordonate,*** astfel încît putem „să uităm" sursele de gravitație - astre, galaxii etc. - luînd în seamă doar efectele acestora asupra sistemului spațiu-timp în care stabilim coordonatele. O adevărată definire geometrică a gravitației, grație căreia se reușea pentru prima oară demonstrarea echivalenței între gravitație și accelerație, precum și reunirea acestei echivalențe cu principiul relativității generalizat la orice mișcare, fie ea uniformă sau accelerată.

Articolul de sinteză rezultat din aceste noi reflecții și publicat în decembrie 1907 conținea toate ideile de bază ale teoriei relativității generalizate, între care și aceea că gravitația provoacă o curbare a spațiului și, în consecință, a razelor de lumină. În spațiul euclidian era mai mult decît un paradox: Era o erezie.

(Va urma)

INDISCREȚII

Staruri în vacanță...

Și în această vară la Saint-Tropez „și-au dat întîlnire" cele mai frumoase femei din lume. Nu pentru vreo reuniune de mare importanță, ci pentru petrecerea vacanței.

Familia Stallone s-a îmbogățit cu o mică „prințesă": Sistine. Sly joacă din ce în ce mai bine rolul de tată. Jennifer Flavin, la rîndul său și Sophia Rose (ce are acum 2 ani) sînt pregătite pentru o croazieră cu yahtul „Princess Marie", ceea ce coincide cu o vacanță de vis...

Cîntăreața australiană Kilie Minogue este indecisă: ce să facă oare cu minusculul său bikini?

Melanie Griffith, împreună cu cei trei copiii așteaptă impacientată întoarcerea soțului, seducătorul Antonio Banderas. Vine, nu vine...

Oare Spice Girls Mel C. este o potențială rivală pentru Demi Moore? Oricum, șarmul englezoaicei l-a capacitat pe proaspătul „burlac" Bruce Willis. El a inaugurat în compania cîntăreței, un nou „Planet Hollywood" la Montreal.

Reflecții psihologice

FEMINITATEA
tulburător farmec al sexului frumos

Femeile o poartă în ele, bărbații o percep, cînd se cere o definiție toată lumea rămîne perplexă. Este arta de a fi femeie? Și atunci prin ce se diferențiază de arta de a fi mamă? Maternitatea nu epuizează subiectul, se grăbesc specialiștii să răspundă. Feminitatea este de fapt rezultatul unei stranii și misterioase alchimii care-și găsește componentele în cea mai profundă intimitate. Pentru Gerard Depardieu „feminitatea este ospitalitate, uvertură, este știința de a exista, de a nu se lăsa atinsă de priviri vătămătoare, insistente, abuzive...". Ce este deci această calitate cu care ar trebui să fie înzestrată orice ființă de sex feminin? Și de ce există sentimentul că nu toată populația feminină ar avea și mult apreciata calitate. De ce se spune despre unele că strălucesc de feminitate și de ce nu se spune același lucru despre altele? Arta de a fi femeie are unele zone comune cu planul frumuseții. Ar fi o eroare să gîndim că drumul feminității se reducele la... centimetrii taliei sau bustului. Feminitatea scapă legilor formelor și contururilor generale. Frumusețea sînilor, talia fină și crupa îndrăzneață nu pot să ne facă să uităm inima uscată, capul nu prea inteligent sau comportarea provocatoare afișată cu grosolănie. De fapt, a încerca să înțelegem feminitatea înseamnă să abandonăm aparențele pentru a pătrunde tainele sufletului, inimii corpului feminin. Întrebați ce este feminitatea, bărbații răspund instinctiv, spontan prin sintagma „ceva deosebit". Feminitatea - problemă sacră... Arta de a fi cu adevărat femeie. În 1932 Freud definea feminitatea prin negație: „Femeia nu este bărbat, dar ea poate fi o ființă umană...". Exegeții lui Sidmund Freud remarcă perplexitatea sa în fața sexualității feminine pe care magistrul o numea „continentul negru"... Ce spun psihiatrii, psihologii despre acest subiect? „A fi femeie înseamnă a avea capacitatea de a ajunge la dorință și plăcere sexuală, ceea ce nu e atît de frecvent cum se crede" - spune psihologul Anie Anzien. Și imediat adaugă că „feminitatea nu se construiește decît în perspectiva unui partener". Iată-ne deci în inima misterului. „Feminitatea unei femei se definește în măsura în care acceptă sau nu statutul de femeie, acceptă sau nu corpul său". Cînd ne gîndim cu adevărat la sensul cuvîntului, lucrurile devin foarte serioase. Și nu se poate ocoli ideea că feminitatea trece obligatoriu prin maternitate sau oricum prin acceptarea ideii de maternitate.

Feminitatea presupune de asemenea o anumită manieră de a vorbi, de a merge, de a se mișca, de a asculta, de a vibra. De la anatomie nu e decît un pas spre psihologie pe care dacă-l facem constatăm faimoasele calități de receptivitate, atenție, sensibilitate, intuiție, despre care se și spune că sînt specific feminine. „Feminitatea este frumusețea interioară, spune Jeanloup Sieff, un remarcabil fotoreporter francez. Ea este mai mult un comportament decît o aparență. Frumusețea, feminitatea nu sînt altceva decît proiecția calității interioare. Aceasta se poate eventual cultiva dar nu se poate niciodată decreta, impune autoritar. Pentru acest motiv feminitatea nu este afectată de vîrstă. Din contră, timpul o amplifică. În același timp feminitatea nu este în exclusivitate proprie femeii. Există bărbați care au idealul feminin în minte și deci ochii au capacitatea de a-l descoperi..."

E BINE DE ȘTIUT

La orice vîrstă, femeile au nevoie de vitamine, esențiale funcționării organismului dar și păstrării frumuseții trupului și echilibrului psihic. Sînt unele perioade, fie de vîrstă, fie din succesiunea anotimpurilor, cînd aportul de vitamine trebuie crescut. Pentru a vă păstra o mină bună și o formă deosebită nu este obligatoriu să apelați la vitamine sintetice, ci la o alimentație adecvată. În plus, lucrul ignorat din păcate de multe dintre reprezentantele sexului frumos, exercițiul fizic făcut cotidian își pune amprenta frumos și pentru mult timp pe trupul dv.

Între 12 și 20 de ani fetele parcurg o perioadă bulversantă. Organismul fetițelor cunoaște transformări deosebite ce ar trebui să fie susținute de o alimentație adecvată. De multe ori însă adolescentele nu țin cont de consumul energetic ci de „glasul oglinzii" ce le îndeamnă la suplețe și implicit la regimuri frustrante pentru organism. O adolescentă trebuie să mănînce mai mult decît un adult. Are nevoie de mai multe proteine, dar și de vitaminele C și B, care împreună cu fierul și calciul au o incidență directă asupra creșterii, vitalității și performanțelor școlare.

Adesea adolescentele au probleme ce țin de aspectul tenului. Sub efectul hormonilor pielea devine vulnerabilă la coșuri. Este eronată ideea că unele alimente (în special ciocolata) ar contribui la apariția coșurilor. În schimb un aport constant de vitamine A, B5 și B6 poate regla procentul de sebum, favorizînd cicatrizarea și protejînd epiderma fragilă. În cazurile extreme, un tratament cu vitamina A acidă, prescris de dermatolog își poate demonstra eficacitatea în înlăturarea acneei. Cum adolescența este vîrsta unor examene școlare importante, trebuie știut că suplimentele vitaminice nu ameliorează capacitatea intelectuală dar rămîn un atú în perioadele de examen. Se recomandă cure de două sau cel mult trei săptămîni.

De regulă, între 25 și 45 de ani femeia nu numai că lucrează în profesia pentru care s-a pregătit, dar are și grija căminului, a copiilor. Fără să uite și secvențele de gimnastică de întreținere, viața sa este un veritabil maraton. În aceste condiții, dimineața adesea uită de micul dejun, prînzul îl ia în fugă, iar la cină ori mănîncă pentru toată ziua, ori este prea obosită și mănîncă ceva, la întîmplare. În acest sistem, nu dobîndește vitaminele și mineralele ce-i sînt necesare și în consecință se va simți epuizată. Pentru a învinge stresul și starea proastă, la fel ca sportivele de perfomanță, va trebui să fiți atente cu vitaminele B (B_1 și B_2, esențiale în producerea de energie și B_6, necesară echilibrului sistemului nervos). B-urile sînt mai eficiente atunci cînd sînt asociate cu magneziu, element ale cărui virtuți antistres sînt bine cunoscute. Vitaminele C și E luptă împotriva „agresorilor" și măresc capacitatea de apărare a organismului. Pîinea, cerealele, legumele uscate, carnea, ouăle, produsele lactate conțin și aceste vitamine și minerale.

Stresul, poluarea, accentuează acțiunea radicalilor liberi accelerînd îmbătrînirea cutanată. Cum vă puteți apăra? Cu antioxidanți, vitamine E, C și caroteni (provitamina A). Aceasta se transformă în vitamina A, care favorizează sinteza colagenului și regenerarea țesuturilor. Aceste elemente acționează sinergic cu seleniu.

Pagină realizată de **ECATERINA BĂTRÂNEANU**

Pentru dumneavoastră, doamnă

Un caz pe săptămînă

„Mă numesc N.C., am 42 de ani, sînt româncă dar de cîțiva ani locuiesc în Italia. În timpul unei vizite făcute în țară am avut șansa să citesc în revista „Magazin" despre harul doamnei Vasilica Ciupea și al fiicelor sale, doamnele Ana Stoica și Mariana Ciupea. Astfel am reușit să-mi tratez cu ajutorul bioenergiei o veche spondiloză și nevroza de care sufeream. Chiar de la primele ședințe de tratament bioenergetic, făcute telepatic, la întoarcerea mea în Italia, m-am simțit excelent. Durerile datorate spondilozei au cedat. La fel, insomnia și stările proaste datorate nevrozei"...

Redacția revistei noastre facilitează cititorilor dornici să beneficieze de tratament bioenergetic accesul la „Cabinetul Ciupea" pe baza talonului alăturat. Posesorul unui astfel de talon decupat din revistă beneficiază de o reducere cu 10 la sută a costului tratamentului, ceea ce echivalează cu 25000 lei.

10% REDUCERE adică 25000 lei

TALONUL NR. 35

Numele și prenumele pacientului.....

.....

Adresa.....

Intervalul efectuării tratamentului.....

Valabil pînă la 15 octombrie 1998

Programări la telefon: 6862046

Gastronomice

Publicăm și în această săptămînă două rețete sugerate de cititoarea noastră fidelă din Brașov, d-na Ariadna Făgărășanu. Reînnoim invitația adresată tuturor cititoarelor de a ne trimite rețete culinare.

Prăjitură cu fructe

4 ouă, 300 g zahăr, 8 linguri ulei, 350 g făină, 1 praf de copt, 150 ml lapte, coajă rasă de lămîie, 1,500 kg fructe.

Ouăle întregi se freacă bine cu zahărul se adaugă treptat uleiul, apoi făina amestecată cu praful de copt și alternativ laptele. Se toarnă compoziția în tava de aragaz unsă și deasupra se așază fructele curățate de sîmburi (cireșe, vișine, caise, piersici, prune). Se coace la foc potrivit și apoi se pudrează bine cu zahăr.

Papanași cu brînză de vaci

500 g făină se amestecă cu 30 g drojdie înmuiată în lapte călduț, se adaugă 100 g margarină, se amestecă bine, se adaugă 500 g brînză de vaci, 150 g zahăr, sare, coaja rasă de lămîie, 3 ouă. Se face un aluat bine lucrat, iar la urmă se pun 150 g stafide. Se formează cu mîna papanașii, se lasă să crească pe o scîndură presărată cu făină și se prăjesc în ulei. Se presară cu zahăr vanilat și se servesc calzi.

Prim-ajutor

Muşcăturile de animale

Muşcătura animalelor domestice (nevaccinate) sau a celor sălbatice poate fi extrem de periculoasă pentru viaţa omului, prin virusul turbării care se poate transmite la om pe această cale. Acest virus poate fi transmis de către cîine, pisică, vulpe, lup, bovine. Avîndu-se în vedere că, o dată declanşată turbarea, aceasta nu se mai poate trata, acordarea primului ajutor corect în cazul unui asemenea accident este deosebit de importantă.

Aşadar, ***imediat după muşcătură,*** plaga trebuie spălată cu multă apă şi săpun, pentru a se îndepărta cît mai bine saliva animalului. Dacă rana nu este mare şi adîncă, „se va arde" cu o substanţă caustică (tinctură de iod), cu scopul de a distruge o parte din viruşi, înainte ca aceştia să pătrundă în organism. Atenţie însă! Persoana care face aceste operaţiuni de prim ajutor nu trebuie să aibă, la rîndul său, nici o zgîrietură pe mîini, pentru a nu se expune riscului de contaminare. Senzaţia de durere poate fi atenuată cu un antialgic obişnuit (Antinevralgic, Algocalmin, Panadol etc.). Ulterior, prezentarea de urgenţă la un cabinet medical este absolut obligatorie.

Stresul oamenilor agresivi

Cercetătorii de la Duke University Medical Center, din Durham, Carolina de Nord (SUA) au elaborat un studiu care arată că stresul afectează mai puternic persoanele care au un temperament agresiv decît persoanele calme. Investigaţia s-a desfăşurat cu ajutorul a 52 de voluntari de sex feminin, vîrstă medie şi cu o sănătate solidă. Raportul publicat de Duke University arată că o expunere repetată la evenimente stresante de-a lungul vieţii poate duce, la persoanele înclinate spre ostilitate, chiar la blocarea arterelor. Stresul emoţional a fost pus în legătură pînă acum cu afecţiunile cardiovasculare, dar studiul arată că el este dăunător doar persoanelor pentru care iritabilitatea şi ostilitatea sînt trăsături specifice de caracter.

ALCHIMIA şi MEDICINA STRUGURILOR

ARCADIE PERCEK

Pentru că începe să rugunească frunza din vii şi pentru că decorul pieţelor este dominat de data aceasta de struguri, ne propunem ca, în acest articol, să scoatem în evidenţă aspecte mai puţin cunoscute din alchimia şi medicina acestor nobile fructe.

Astfel, în primul rînd, vom evidenţia faptul că, într-adevăr, Soarele este tatăl tuturor fructelor, el este, implicit, şi tatăl strugurilor. Or, într-o asemenea situaţie, este cît se poate de normal de a considera vinul nu numai un produs al strugurilor, ci chiar „Soare în stare lichidă".

În al doilea rînd, vom mai evidenţia faptul că viţa de vie a fost considerată, milenii de-a rîndul, ca fiind un arbust sacru, în timp ce seva sa, pe care o extrage din profunzimile pămîntului, a fost considerată ca fiind un sînge vegetal. Mai mult decît atît pentru medicul naturist francez, J. Herpin, aceeaşi sevă reprezintă „un fel de lapte vegetal".

Cum virtuţile nutritive ale strugurilor sînt în general cunoscute, ne vom concentra, în continuare, asupra acelora medicale, care sînt mai puţin cunoscute. În acest sens, reţineţi faptul că strugurii sînt foarte digestibili, reprezentînd în plus un excelent energetic muscular şi nervos, ca şi un remineralizant. Tot strugurele este un stimulent şi decongestionant hepatic, apoi laxativ (decî fluidifică conţinutul intestinal), diuretic (adică favorizează urinarea) şi colagog (adică favorizează eliminarea secreţiilor biliare).

Pentru medicul, tot francez, H. Leclerc, strugurii reprezintă o modalitate total necunoscută de a mai da jos din kilogramele de prisos, sus-numitul recomandînd ca, în acest scop, să se consume, timp de două zile din zece, exclusiv struguri, cam 1,200 kg pe zi.

Şi, pentru a vă evidenţia aspecte mai puţin cunoscute din complexa alchimie a strugurilor şi a produselor sale, am să vă pun, în continuare, şapte întrebări la care, numai încercînd a răspunde, vă veţi convinge de complexa valoare a strugurilor şi a arbustului sacru din care aceştia provin:

1. Ştiaţi că viţa de vie a reprezentat bucuria multor popoare preistorice, cu mult timp înainte de apariţia cultului lui Dionisos, respectiv încă din epoca de piatră?

2. Ştiaţi că celebra medalie pe care au bătut-o romanii, în cinstea supunerii acestei turbulente ţări de la periferia imperiului roman, care a fost Dacia, medalie intitulată „Dacia Felix", prezintă pe una din feţe o femeie ţinînd în mînă un sceptru, iar pe cealaltă, doi copii care îi oferă femeii în cauză struguri şi spice de grîu - fructele simbol al acestor meleaguri?

3. Ştiaţi că viţa de vie este considerată în majoritatea mitologiilor şi tradiţiilor colectivităţilor umane, ca fiind un arbust sacru sau chiar cosmic?

4. Ştiaţi că seva extrasă de acest arbust din adîncurile pămîntului, metamorfozată de acţiunea cuptorului solar, deci a Soarelui, în sucul strugurilor, iar acesta metamorfozat în continuare în vin, ne pune în contact direct cu cel mai vechi drog cunoscut de om şi cu cea mai răspîndită băutură cunoscută tot de om?

5. Ştiaţi, în legătură cu această ultimă realitate, că *nu se aseamănă întru totul vin cu vin, după cum nu se aseamănă benzină cu benzină,* şi asta tocmai pentru că alchimia acestor produse este foarte complexă?

6. Ştiaţi că în tradiţia poporului român viţei de vie i se spunea şi „tufa dătătoare de putere"?

7. Ştiaţi, în sfîrşit, că strugurele, la o aceeaşi cantitate, „bate" portocala, şi asta atît sub raport nutritiv, cît şi caloric?

ÎN 2004 RINICHIUL BIO-ARTIFICIAL!

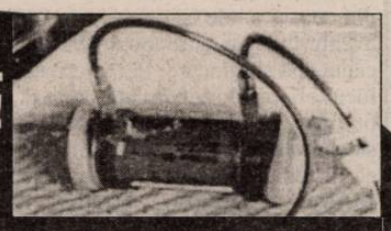

Profesorul Humes, de la Centrul medical al Universităţii din Michigan - SUA, a realizat un prototip de rinichi, care combină părţi artificiale pentru filtrarea sîngelui cu un tub umplut cu celule vii, de rinichi, ce au rolul de a absorbi zahărul şi aminoacizii. Diferitele componente ale acestui rinichi bio-artificial vor fi testate pe om la finele anului 1998 - începutul anului 1999, iar în cazul unor rezultate corespunzătoare, acest tip de aparat va putea fi transplantat celor suferinzi, pe la finele anului 2004.

Terapie naturală

CĂTINA

Cătina (Hippophăe Rhamnoides) - două specii: cătina albă, cu frunze înguste, lanceolate, argintii pe faţa interioară şi cătina roşie, cu frunze mici în formă de solzi şi flori de culoare roz sau albe. Creşte pe albiile rîurilor şi în nisipurile şi pietrişurile litorale. În scopuri medicinale se folosesc fructele mature, proaspete sau uscate şi se recoltează imediat după coacere şi pînă la apariţia primului ger.

Ce principii active posedă? Cătina are următorii componenţi principali: Vitamina B_1, B_2, C şi PP; acid folic, acizi graşi nesaturaţi, inozitol, fitosteroli, izoramnetol, acid nicotinic şi ulei volatil.

La ce e bună? Acţionează ca un tonifiant general, acţiune antiscorbutică, astringent şi vermifug. Fructele proaspete acţionează ca o polivitamină naturală şi se consumă sub formă de suc, marmeladă, gem, siropuri etc.

Cum se recoltează? În scopuri medicinale se recoltează fructele mature, coapte, pînă la lăsarea primului ger, după care conţinutul în vitamina C scade brusc.

Cum se foloseşte? Intern: infuzie din 2 linguri de fructe zdrobite, la 500 ml apă clocotită; lăsăm vasul acoperit timp de 3 minute, după care se bea fracţionat în cursul unei zile; o băutură plăcută şi răcoritoare se obţine astfel: 750 g fructe de cătină, fierte în 6 litri apă şi 1 kg zahăr; după răcire se toarnă conţinutul în sticle şi se păstrează numai la loc răcoros. Datorită conţinutului său, industria de medicamente realizează produsul Hiramnitan spray - capsule şi soluţie.

DUMITRU RĂDUCANU

MEDICUL vă răspunde

Scleroza în plăci

Bolnava Harabagiu Camelia, 34 ani, din oraşul Roman, jud. Neamţ, ne scrie o epistolă pe cît de lungă, pe atît de lipsită de speranţe, în legătură cu boala de care suferă (scleroză în plăci) - boală care i s-a diagnosticat încă din 1988. În 1995 şi 1996 s-a mai internat şi la Clinica de neurologie din cadrul Spitalului Fundeni din Capitală, cînd a urmat diverse tratamente, care i s-au indicat, tratamente care însă n-au fost pe măsura aşteptărilor.

Boala de care suferiţi, stimată doamnă sau domnişoară Camelia Harabagiu, adică *scleroza în plăci,* cunoscută în medicină şi cu denumirile de boala Charcot-Vulpian, scleroză diseminată sau scleroză multiplă, este o boală ce afectează predominant substanţa albă a nevraxului, sub forma unor multiple focare de demielinizare, urmate de plăci de scleroză, diseminate de-a lungul întregului nevrax. (Termenul de *nevrax,* provenind de la cuvîntul grecesc *neuron,* înseamnă *nerv* şi *axis* care înseamnă axă. Tot prin nevrax medicina înţelege „systema nervosum centrale", cum se spune în limba latină). Această boală are o evoluţie caracteristică, în puseuri, cu remisiuni. Cu tot efortul pe care l-am făcut pentru a vă explica, pe înţeles, ce este scleroza în plăci, sînt convins că nu aţi înţeles mare lucru. De altfel, problema are multe pete albe şi pentru medicină. De aceea nu există nici un tratament cert, pe deplin promiţător. Tratamentul antiinfecţios nu a dat rezultate. S-au încercat tratamente cu antibiotice, în special cu aureomicină, dar tot fără mari rezultate. Nu au dat rezultatele scontate nici tratamentele antialergice încercate, şi nici acelea cu antihistaminice. Nici transfuziile cu sînge, în special acelea cu plasmă, (100-200 ml zilnic, pînă la 2-3 litri), nu au dat mari rezultate. Nu au dat rezultate, pe măsura aşteptărilor, nici tratamentele cu raze X, cu substanţe oxidante, cu săruri de cupru, sau cu extrase de mielină (tip Bayer 638). Totuşi, nu trebuie să vă pierdeţi speranţele, şi asta pentru simplul motiv că medicina se schimbă de la an la an, pe de o parte, prin clarificarea petelor negre existente încă în diverse domenii ale patologiei, inclusiv în acela al sclerozei în plăci, iar pe de alta, prin apariţia unor noi remedii şi metode de tratament. Aşa că, înarmaţi-vă cu multă răbdare, şi cu multă speranţă, păstrînd legătura prin controale periodice cu clinicile de specialitate, şi în special cu aceea din Iaşi, la care vi s-a stabilit diagnosticul.

Dr. ANDREI ONU

„Sînt disperat din cauza certurilor dintre părinţi..."

- Cititorul nostru Mircea (17 ani) din Costeşti, judeţul Argeş este, după cum ne scrie el, „disperat" din cauza certurilor dintre părinţi. Nu ştie dacă trebuie să intervină sau nu, dacă să apeleze la cineva din afara familiei lui. Scrie că „şi-a deschis sufletul" scriind aceste rînduri şi ne roagă să-l ajutăm cu un sfat.

- Dragă Mircea, este foarte greu pentru un copil să asiste la certurile dintre părinţii săi, fără ca acest fapt să lase urme adînci. Înţeleg că tu nu eşti de acord cu faptul că părinţii tăi au aceste discuţii permanente, nu eşti de parea vreunuia dintre ei şi asta este bine pe de o parte (pentru că în general nu există un singur vinovat), dar este şi rău pentru tine, dat fiind că astfel suferi mai mult.

Cred că părinţii tăi trebuie să ştie ce simţi tu în legătură cu relaţia lor; faptul că tu suferi ar trebui să fie un motiv suficient pentru ca ei să-şi reconsidere atitudinea şi să încerce să schimbe ceva în acest sens.

Doi soţi pot avea multe motive de discuţie în contradictoriu, de la lucruri importante, esenţiale pentru ei, pînă la diverse „nimicuri", care şi ele pot măcina viaţa cuiva. Sînt cazuri în care doi parteneri se complac efectiv în acest gen de relaţie conflictuală, certurile zilnice fiind un furnizor de energie, de tensiune benefică pentru ei. Sînt însă mai numeroase situaţiile în care asemenea discuţii îi pot îndepărta încet, încet pe cei doi, afectîndu-le foarte serios relaţia (în sens negativ).

Cînd însă există un copil în familie, care mai şi suferă pe deasupra din cauza situaţiei existente, impulsurile personale ale celor doi soţi ar trebui stăvilite pentru interesul copilului lor. Şi cred că orice părinte responsabil este conştient de acest lucru, dar trebuie cîteodată să i se aducă aminte de către cineva că îi face rău propriului său copil. La vîrsta adolescenţei, copilul este mai uşor impresionabil de asemenea evenimente, pentru că acum se sedimentează nişte modele (de relaţie în cuplu şi parentale), care la momentul potrivit vor intra în funcţiune, adolescentul de acum comportîndu-se în majoritatea cazurilor conform celor văzute şi învăţate în familie. Şi astfel ori va prelua modelul agresiv de comportament faţă de partener, ori va trăi cu teama de implicare emoţională pentru a nu suferi mai tîrziu din cauza agresiunii partenerului. Mai mult, mai devreme sau mai tîrziu îi va judeca pe părinţii săi pentru că nu au ştiut să depăşească momentele delicate prin care au trecut şi s-au lăsat antrenaţi într-o relaţie din care toată lumea a avut de suferit.

De aceea cred că ar trebui să stai de vorbă cu ei, împreună sau separat - cu fiecare în parte -, şi să le explici exact ce simţi. Îţi vor explica şi părinţii tăi, probabil, de ce relaţia lor s-a deteriorat, şi astfel vă veţi înţelege unul pe celălalt mai bine, şi se vor găsi şi soluţii de compromis, pentru ca atmosfera din casă să se detensioneze şi să tindă să redevină normală.

Ne întrebi dacă să apelezi la cineva din afara familiei. Şi da, şi nu. Dacă există cineva care are o autoritate asupra părinţilor, atunci poate este bine să îi ceri ajutorul acelei persoane, pentru a încerca să îi sfătuiască în bine. Dacă nu există nimeni care ar avea un asemenea ascendent, este mai bine să păstraţi problema între voi, pentru că în situaţiile de acest gen, intervenţiile neinspirate sau nedorite mai mult strică.

Dacă părinţii tăi ar fi de acord, ar fi bine să consulte un psiholog specializat pe probleme de cuplu, care i-ar putea ajuta să-şi conştientizeze mai bine poziţia faţă de celălat şi să adopte o atitudine pozitivă, constructivă în cadrul familiei. În acest sens, dacă nu aveţi altă alternativă, puteţi încerca la cabinetul de psihologie din cadrul oricărei policlinici sau spital.

În final, aş dori să adaug faptul că acolo unde toţi doresc să găsească o rezolvare pentru problemele cu care se confruntă, reuşita este 99 la sută garantată. Aşadar, aşteptăm noi veşti!

Rubrică realizată de
MIHAELA DOROBANŢU

Primul venit, primul servit!

Castorul nu-şi împarte teritoriul cu semenii săi. La această concluzie au ajuns cercetătorii Institutului olandez de cercetări agricole. Ei au perfectat un plan de reimplantare în două parcuri zoologice olandeze începînd cu anul trecut unde au fost introduşi 58 de castori. Ultimii sosiţi găsesc însă cu mare greutate un loc în care nu se face simţit mirosul neplăcut al congenerilor, miros care le provoacă o acută stare de stres pe fondul căreia devin foarte sensibili la unele boli. Se estimează că nouveniţii sînt de cinci ori mai vulnerabili în faţa morţii în primul an faţă de castorii veterani care şi-au adjudecat teritorii mult mai întinse decît cele rămase ultimilor veniţi.

Canibalism în „sos" european

Primul european care se hrănea cu carne de om a trăit în urmă cu 800000 de ani şi locuia în nordul Spaniei. Paleontologii spanioli au făcut numeroase cercetări în zona Atapuerc, unde au descoperit numeroase resturi umane din care jumătate prezentau urme de tăieturi în puncte „strategice" ale corpului şi incizii de-a lungul diferitelor oase efectuate pentru a desprinde carnea. Cercetătorii nu au încă suficiente date pentru a afla dacă aceste acte au avut un caracter izolat sau de masă. Singura certitudine se referă la faptul că această practică nu este specifică pentru toţi oamenii preistorici.

Matusalemul regnului vegetal

După estimările unor botanişti americani, lamatia tasmania descoperită în insula Tasmania (sudul Australiei), ar avea nu mai puţin de 43600 de ani. Astfel că recordul deţinut pînă-n prezent de mîrtila pensilvania, cu o vîrstă de 30000 de ani, a fost doborît. Lamantia tasmania, ce are o creştere foarte lentă, trăieşte după spusele botaniştilor, pe o suprafaţă de numai 1,2 kilometri pătraţi. Această zonă este ţinută însă într-un mare secret întrucît este unicul loc din lume unde această specie matusalemică trăieşte.

Apă... solară?!

Astrofizicianul Takeshi Oka, de la Universitatea din Chicago, afirmă că la suprafaţa Soarelui, în zonele lui „reci" cu pete solare, unde temperatura este în jur de 2900 grade de Celsius, se află apă! Este vorba de molecule de apă, cu o vechime de 5 miliarde de ani provenite din marii nori de gaz şi pulberi cosmice din care s-au format Soarele şi Sitemul Solar. Temperatura „scăzută" din aceste zone face ca moleculele să nu poată fi disociate.

OM / NATURĂ

TEHNICI SPAŢIALE ŞI ETOLOGIA

AUREL DIANU

Pentru stabilirea unor măsuri eficiente de protecţie a mediului, legate de mai bună cunoaştere a resurselor planetei şi a comportamentului animalelor, cercetătorii francezi şi americani au realizat balizele „Argos" care fac parte dintr-un sistem mondial de localizare şi transmitere a datelor prin sateliţi, de diferite forme şi dimensiuni. Cu ajutorul lor s-a putut stabili că plonjorul cel mai dibaci este foca de Weddell, care se poate scufunda pînă la 600 metri adîncime. Animalele sălbatice sînt dotate şi cu un colier ce emite pe o anumită frecvenţă, recepţia efectuîndu-se pe o rază de mai mulţi kilometri. Prin acest mijloc sînt supravegheaţi trei urşi, proveniţi din Slovenia, care urmează a fi aclimatizaţi în Pirinei. Pelicanul regal, din insulele Crozet aflate la sud de Madagascar, are o sondă internă, ce măsoară cantitatea de peşte înghiţit. Astfel, s-a putut stabili că un pelican regal de 15 kilograme mănîncă pînă la 5 kilograme de peşte în cinci zile, se scufundă la 300 metri, în decurs de cinci minute şi înoată cu 11 kilometri pe oră. Păsările poartă o baliză ce înregistrează viteza, adîncimea de scufundare şi durata acesteia. Pentru păsările cu o greutate de 600 grame, baliza cîntăreşte 15 grame. Dar etologia, adică ştiinţa comportamentului vieţuitoarelor, nu este singura beneficiară a acestor studii. Somonii echipaţi cu balize constituie un mijloc ideal de a cunoaşte gradul de oxigenare a apei. În prezent se află în funcţiune aproximativ 5500 de balize „Argos", dotate cu mini-panouri solare.

La centrul de cercetări american Carl Hayden, din Arizona, au fost lipite etichete barate pe spatele albinelor dotate cu coduri fluorescente, ce se luminează cu ajutorul unui detector cu raze ultraviolete. În acest mod comportamentul lor poate fi urmărit uşor în învălmăşeala din stup.

ORFELINATUL urangutanilor

În Indonezia, existenţa celor mai mari primate, urangutanii, se află în pericol. Cauzele sînt multiple. Seceta prelungită distruge frunzele, florile şi fructele arborilor ce constituie hrana lor. În această situaţie femelele cu puii în braţe, coboară din copaci, unde îşi petrec cam 95 la sută din timp, aventurîndu-se către locuinţele sătenilor pentru a căuta apă şi mîncare. În majoritatea cazurilor, locuitorii satelor, înarmaţi, omoară femelele, iar puii răniţi şi stresaţi fug în pădure unde cad pradă sălbăticiunilor sau braconierilor. În plus, ecosistemul este mereu tulburat de diferitele societăţi ce defrişează copacii de pe terenuri întinse sau incendiază porţiuni mari de junglă pentru a înlocui vegetaţia naturală cu arbori de esenţe scumpe ce pot fi comercializaţi. În aceste condiţii puii răniţi, arşi, nemîncaţi, bolnavi şi mai ales stresaţi mor, reducînd numărul urangutanilor, care doar în cîţiva ani a scăzut cu 50 la sută, azi nedepăşind 25000 de exemplare. Pentru salvarea micilor urangutani şi deci a speciei, autorităţile indoneziene au creat Centrul de la Wanariset, din insula Borneo, un adevărat orfelinat pentru puii acestor mari primate, condus de medicul veterinar Willie Smits. Speranţa „pacienţilor" începe din momentul sosirii lor aici. Arşi, deshidrataţi, roşi de viermi, bolnavi, în special de tuberculoză, ei găsesc în orfelinat primele îngrijiri şi un climat de siguranţă. Cu gesturi tandre, materne, „bebeluşii" sînt hrăniţi cu biberonul de femei bine instruite şi culcaţi în pătucuri din plastic, pe măsura lor. Tot aici li se fac injecţii pentru combaterea hepatitei, malariei sau a altor boli, în majoritate contractate de la om. După cîteva săptămîni de îngrijiri intensive în acest orfelinat unic în lume, micii urangutani îşi regăsesc echilibrul psihic şi comportamentul lor natural. Pînă-n prezent prin acest Centru au trecut peste o sută de „bebeluşi" de acest gen, care, după ce mai cresc şi se pot descurca în viaţă singuri, sînt redaţi mediului lor natural, în speranţa salvării speciei.

(A.D.)

LOVELL - prototipul comandantului...

REMEMBER

Prof. dr. FLORIN ZĂGĂNESCU

▼La data selecţionării echipajului pentru zborul APOLLO-13, căpitanul de marină aviator James „Jim" Lovell (în prezent amiral în rezervă), era considerat printre cei mai experimentaţi astronauţi americani în activitate.

▼Pentru Lovell, APOLLO-13 era cea de a patra misiune în spaţiu: pilot pe GEMINI-7, comandantul navei GEMINI-12, pilot al Modulului de comandă pe APOLLO-8 şi, în plus, rezerva lui Neil Armstrong pentru istorica misiune selenară din iulie 1969...

▼James şi Marilyn Lovell aveau, la data acestei dramatice misiuni, patru copii: Barbara (n.1953), James (n.1955), Susan (n.1958) şi Jeffrey (n.1966).

▼Astronautul Lovell a fost reţinut în comentarea evenimentelor pe care el şi coechipierii săi le-au petrecut cu ocazia misiunii APOLLO-13; de la început el a subliniat că, dacă li se va cere, cei trei astronauţi sînt gata oricînd să pornească din nou spre... Fra Mauro!

▼Lovell a precizat că a perceput zgomotul exploziei din compartimentul de serviciu al Modulului de comandă, a observat emanaţiile de fluid în spaţiu şi a sesizat scoaterea din funcţiune a pilei de combustie destinată alimentării cu energie electrică şi oxigen.

▼„În adevăr, ne aflam în faţa unei probleme serioase. «Pămîntul» (echipa de la Houston, n.a.) ne-a comunicat că singura posibilitate de a supravieţui era trecerea în Modulul lunar", - a ţinut să sublinieze Lovell.

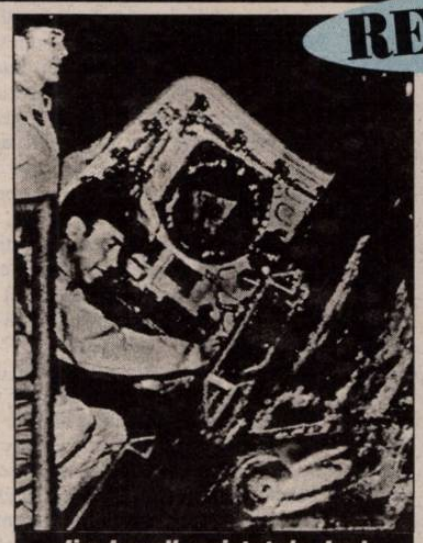

Jim Lovell, asistat de Jack Swigert (în picioare), inspectează cabina de comandă Odiseea

▼Ulterior, Lovell a declarat: „Noi mai făcusem cîteva exerciţii de acest gen înainte, dar niciodată nu ne-am imaginat că vom fi în situaţia de a le pune în aplicare în asemenea condiţii... Supravieţuirea devenise o problemă de iniţiativă şi inventivitate".

▼Chiar şi în momentele critice, Lovell a demonstrat că este un adevărat comandant, care îşi susţine coechipierii: la cererea celor de la Houston de a face o nouă şi obositoare serie de verificări la bord, Lovell a transmis răspicat: „Trebuie înţeles că sîntem obosiţi şi nu ne putem petrece tot timpul citind lungi liste de cifre!"...

▼În 1969 lui Lovell i s-a decernat de Universitatea din Illinois titlul de Doctor Honoris Causa, din 1971 a fost numit director la Centrul spaţial Johnson, iar din anul 1973 s-a retras de la NASA, intrînd în lumea afacerilor.

▼Lovell a condus magistral toate activităţile în care a fost angrenat echipajul navei APOLLO-13, astfel încît, pînă la sfîrşit, ea s-a transformat într-o victorie a imaginaţiei, curajului, competenţei, a sîngelui rece şi a profesionalismului, asupra pericolului şi a fricii, demonstrînd totodată că astronauţii sînt şi rămîn oameni curajoşi şi deosebit de competenţi.

(Va urma)

Cea de-a doua moarte a oraşului POMPEI

Ros de intemperii, de paşii şi indiscreţia turiştilor, Pompei se află în pragul unei noi dispariţii, după ce timp de secole a fost acoperit de cenuşa Vezuviului.

DORIN MĂRAN

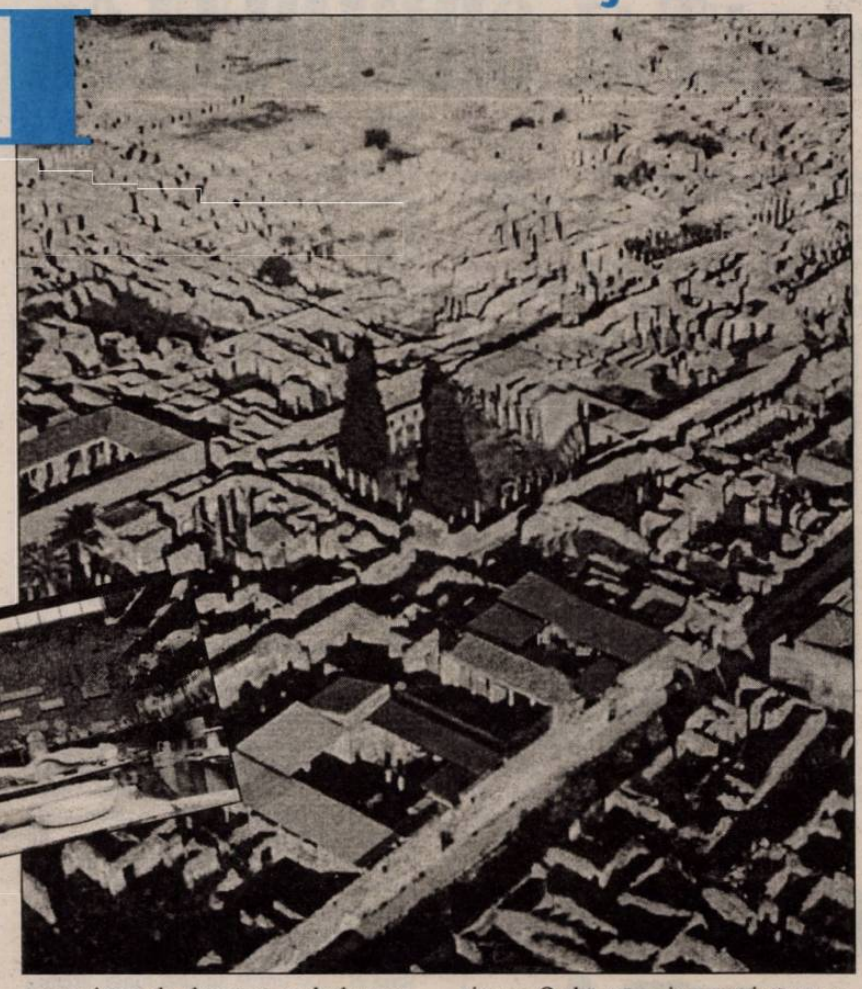

Oraşul fantomă

Pompei. Un corp mumifiat de peste secole, ieşit brusc la lumină. Plimbările pe străzile sale îţi dau sentimentul straniu că, paradoxal, chiar şi eternitatea are un sfîrşit. Viaţa care a îngheţat în 24 august anul 79 sub un nor de cenuşă incandescentă aruncată de Vezuviu a lăsat semne vizibile: urmele roţilor de căruţă pe dalele de piatră care acoperă străzile, marile brutării (pistrinae) în care se pregătea o delicioasă pîine rotundă dintr-un aluat fin, impozantele oale de lut aşezate pe tejghelele *thermopilium*-urilor, un fel de fast-food-uri în care se servea peşte fript, cîrnaţi şi varză; pereţii caselor purtînd urme de graffiti, evocînd freamătul străzii, viermuiala umană, discursurile din timpul alegerilor edililor din lunile martie. Inscripţiile protejate de plăcuţe din sticlă sînt însă din ce în ce mai puţin vizibile. Tencuiala pereţilor cade în plăci, desfigurînd frescele şi picturile care ornează cele mai frumoase case; pereţii se prăbuşesc, iarba şi uneori deşeurile invadează vestigiile. Clădirile nu au soliditatea monumentelor imperiale fiind construite din mici pietre aşezate pe un postament din ciment. Arhitectura oraşului e banală, asemănătoare unei aşezări de provincie.

Banii! O garanţie a resuscitării

Săpăturile au început în 1748. Deabia dezvelite, casele protejate de-a lungul secolelor de un corset de cenuşă vulcanică şi pietre, au început să se degradeze. Acest proces s-a accelerat cu timpul punînd în alertă oficialităţile locale. Pompei a devenit în acelaşi timp o victimă a turismului. În fiecare zi, mii de vizitatori sosiţi direct de la Roma pentru un scurt periplu pe străzile oraşului se plimbă în jurul celor mai reputate edificii, în preajma forumului cu templele lui Apollo şi Venus, fără să ocolească lupanarul cu faimoasele dar strîmtele sale încăperi ornate cu scene sugestive, casele cu delicate decoraţii murale. Degetele lor curioase ating picturile şi frescele fără ca vreun sistem de alarmă să se declanşeze. Cel mult un gardian la un hectar asigură securitatea vestigiilor. Pompeiul ar putea fi salvat dar pentru asta e nevoie de bani. De foarte mulţi bani. Şi aceşti bani, deocamdată, nu există. Pe strada Abundenţei se află o clădire mică. Arheologii au numit-o „Casa amanţilor casti", inspiraţi de o scenă pictată în *triclinium*, sala de mese a romanilor, reprezentînd un banchet în plin aer. Doi amanţi se sărută lîngă o găleată în care vinul se odihneşte pe bulgări de gheaţă adusă de sclavi de pe versanţii Vezuviului. În spatele lor, un bărbat ţine ridicat un baston deasupra amorezului. Este tatăl său şi gestul brutal e un protest faţă de venalitatea fiului pe care vrea să-l smulgă din graţiile unei tîrfe de lux. „Casa amanţilor" e ultimul şantier deschis la Pompei.

Ultimul cutremur

Se pare că săpăturile nu mai preocupă atît de mult arheologii. Ei stau aplecaţi acum asupra detaliilor, interpretîndu-le, căutînd să smulgă cît mai multe secrete din istoria oraşului. De pildă, se ştia că în oraşul antic n-a fost decît un cutremur, în anul 62 dar iată că o ipoteză recentă se referă la un nou seism care ar fi avut loc cu puţin timp înainte de erupţia vulcanică din 79. Arheologul Antonio Varone are o serie de argumente în acest sens. El a observat o crăpătură cimentată într-un cuptor care a fost restaurat după cutremurul din 62 înnegrită de fum şi alte crăpături „recente" care urmau a fi umplute cu mortar. Această ipoteză e întărită şi de faptul că lîngă cuptor se află o cuvă umplută cu ciment. O altă mărturie o prezintă un perete pe care e pictată o scenă bahică. Bucăţi de tencuială căzute urmau a fi refăcute, lîngă perete fiind găsite ustensilele necesare noilor reparaţii. S-au găsit gropi septice în latrine, pline cu piatră ponce aruncată de vulcan ceea ce înseamnă că ele au fost descoperite înainte de erupţie. Motivul? Pentru a fi reparate după ultimul cutremur. Scormonind în spatele „Casei amanţilor" arheologii au descoperit de curînd o nouă locuinţă. În marele salon s-a păstrat o frescă murală în curs de elaborare, mici cupe din pămînt ars conţinînd vopsele de pictură şi un compas. Peste scenele abia executate era aruncat un jet de scrobeală, folosită probabil pentru fondul lucrării. Să fi fost un gest de panică al pictorului în momentul în care a fost împins de norii de cenuşă fierbinţi ai vulcanului care înaintau cu o viteză de 80 km/oră şi care în numai 7 secunde puteau dărîma un perete? În imediata apropiere au mai fost găsite schelete umane, frînte în două de forţa incredibilă a vulcanului. Cercetările sînt aşadar axate în special pe o arheologie a „vieţii". Investigaţii paralele continuă să rămînă însă în atenţia specialiştilor. Scormonind prin cenuşa Vezuviului ei au dat la iveală nu mai puţin de un milion de amfore. Destinaţia lor e încă incertă. Pompei este un oraş extrem de generos în surprize dar un oraş bolnav, pe cale de a se prăbuşi. Înainte de toate, el trebuie restaurat. Or pentru asta nu sînt bani. Numărul arheologilor şi al restauratorilor a scăzut simţitor. Oraşul Pompei încearcă încă o dată sentimentul morţii. Inima sa palpită agonic. Oraşul Pompei poate fi însă salvat! Pilula miraculoasă? O cifră. O cifră cu multe zerouri...

O invenţie-minune

Încă din anii '80, specialiştii britanici au proiectat aşa-numitul „Hotol", un avion cu totul special care putea decola şi ateriza orizontal, aproape de pe loc şi care, sperau ei, putea fi folosit pentru ieşirea din atmosfera pămînteană şi lansarea pe orbita Terrei a sateliţilor militari şi de observaţii. Prima parte a proiectului a fost realizată cu succes, dar în ceea ce priveşte ieşirea în spaţiu, simulările efectuate pe calculator arătau că, imediat ce Hotol era pe cale să atingă viteza de 5 Mach (de cinci ori viteza sunetului), aerul din motoarele sale speciale se supraîncălzea, la temperaturi ce atingeau chiar şi 1000 de grade şi aparatul lua foc. Trebuia adaptat un răcitor sau construite motoare de rachetă spaţială, lucru care ar fi costat cît întregul proiect (motoarele rachetelor spaţiale suportă temperatura unei viteze de 6 Mach). În faţa acestei imposibilităţi de a transforma un avion terestru direct în navetă spaţială, proiectul a clacat şi guvernul britanic l-a suspendat. Iată că recent, James J. Murray, un student al Facultăţii de aeronave din Bristol a descoperit un „răcitor" minune, exact aparatul ce le-a lipsit mai vîrstnicilor săi colegi în urmă cu cîţiva ani. Dispozitivul de răcire, nu mai mare decît o cutie de chibrituri, are, în interior, „perii" din tuburi de fibră de sticlă, tuburi prin care se pompează continuu heliu lichid. Trecînd prin acest filtru, aerul este răcit, în cîteva secunde, de la 700°C la -100°C! Entuziasmat de invenţia genialului său student, Mark Hempsell, profesor de tehnologie spaţială la Bristol, i-a promis un post de asistent şi i-a lăudat invenţia ca fiind „cel mai bun şi mai practic răcitor pe care omenirea l-a construit vreodată!" (G.T.)

Cosmodrom pe ocean

Problema e că Pămîntul se roteşte de la vest către est şi suplimentul de viteză „gratuit" rezultat din mişcarea de rotaţie a planetei poate fi folosit la plasarea satelitului în Cosmos. Tocmai din acest motiv toate lansările se fac în direcţia est. Iar dacă ar exista posibilitatea de a alege locul lansării, cel mai avantajos ar fi acela în care acest adaos de viteză este cel mai mare - adică la Ecuator.

Cu toate acestea, posibilităţile de alegere a poziţiei geografice a locului şi direcţiei lansării sînt foarte limitate. Căci în prezent, lansările se efectuează de la cosmodroamele staţionare, de care dispun numai cîteva ţări.

Specialiştii prognozează deja pentru anii care urmează o creştere sensibilă a numărului de lansări cosmice.

Problema, în opinia unor cercetători, poate fi rezolvată cu ajutorul „Baikonurului plutitor" a cărui platformă de start poate fi deplasată, practic, pe orice coordonate de latitudine în locul de unde înscrierea pe orbita aleasă este cea mai convenabilă. Aprecierile arată că plasarea aceleiaşi încărcături utile de pe o platformă oceanică pe orbită revine de aproape 1,5 ba chiar 2 ori, mai ieftină decît de pe un cosmodrom terestru obişnuit.

În momentul de faţă se desfăşoară din plin pregătirea pentru realizarea amplului proiect internaţional „Sea Launch" (ad literam - „Lansarea maritimă") la care participă organizaţii din 4 ţări: cunoscutele firme aerospaţiale „Boeing" (S.U.A.), NPO „Energhia" (Rusia), NPO „Iujnoe" (Ucraina) şi compania norvegiană de construcţii navale „Kvaerner A.S.".

Este posibil ca, în toamna acestui an sau în iarnă, să fim martorii primei lansări a unui satelit artificial de pe platforma oceanică plutitoare „Odisseu". Astfel, la lansarea unui satelit geostaţionar, vor fi economisite mai multe zeci de milioane de dolari.

Dacă primii trei participanţi sînt celebri şi îşi aduc contribuţia la proiect în calitate de posesori de sisteme şi tehnologii spaţiale moderne, Norvegia a acumulat o experienţă considerabilă în construirea şi exploatarea platformelor maritime petroliere.

Pe platformă va fi montată o rampă de lansare şi instalaţiile de dirijare a startului de la care rachetele vor pleca în Cosmos. Tot aici vor fi dispuse toate utilajele necesare pentru încărcarea şi aşezarea lor în poziţia de lansare, pentru alimentare, instalaţiile de măsură şi control şi de servire în timpul pregătirii premergătoare lansării. În plus, se construieşte un vas cu destinaţie specială, care va fi folosit drept complex pregătitor de construcţii - motaj şi centru de dirijare în timpul lansărilor din ocean.

Platforma este deja acostată la şantierul navel din oraşul Vîborg, unde a început reutilarea.

Firma americană „Boeing" deţine conducerea generală şi finanţarea şi realizează unele detalii constructive legate de poziţionarea sateliţilor în interiorul părţii de sus a rachetei purtătoare.

NPO „Energhia" şi NPO „Iujnoe" din Dnepropetrovsk vor fi reprezentate în proiect de blocul de comandă şi, respectiv, prin racheta purtătoare, „Zenit-3SRL".

Cosmodromul oceanic a şi plecat spre Oceanul Pacific în apropierea insulei Christmas din apropierea Ecuatorului. De pe această platformă vor fi deja lansate pe orbită primele aparate cosmice. Se intenţionează ca prima lansare să fie cea a unui nou model satelit de comunicaţii al firmei „Hughes". *(A.D.)*

radio CONTACT
THE GREATEST FM EXPERIENCE
București 96,1 FM
Iași 92 FM
Cluj 89,8 FM
Ploiești 92,8 FM
Sibiu 91,8 FM
Constanța 91,1 FM
Baia Mare 88,5 FM
Râmnicu Vâlcea 66,14 FM
Pitești 90,7 FM
Câmpulung Muscel 94,1 FM
Botoșani 93,1 Mhz
Focșani 95,4 Mhz
Arad 65,95 Mhz
Brașov 105,5 Mhz

Arca lui NOE a navigat pe Marea Neagră?

Acum 7500 de ani, o catastrofă înspăimîntătoare s-a abătut asupra unui teritoriu despre care s-a crezut că ar fi fost în zona Eufratului. Potrivit Bibliei, Noe a strîns pe corabia lui animalele Terrei, cu care a navigat mult timp pe apele venite în torente din cer.

Dar iată că o echipă internaţională de geologi şi oceanografi, studiind sedimentele Mării Negre, a ajuns la o altă concluzie: pe locul acestei mări altădată exista un lac cu apă dulce! Creşterea mondială a nivelului mărilor şi oceanelor a transformat acest lac imens într-o apă sărată. Un val, cu un vuiet asurzitor şi cu un volum de apă de peste 400 de ori mai mare decît căderea de azi a Niagarei, avansînd cu mare viteză, s-a abătut asupra Bosforului acoperind cu ape sute de kilometri în jur. Populaţia, aflată în această regiune, îngrozită de catastrofă s-a refugiat în ţinuturile depărtate de malurile mării care se năştea din apele potopului. Deci, Arca lui Noe este posibil să fi plutit pe apele actualei Mări Negre!... *(A.D.)*

Demonul călătoriei

FARMECUL INDISCRET AL ORHIDEELOR

ALEXANDRU MARINESCU

Aceste rînduri despre orhidee încep, poate surprinzător, cu o evocare puţin nostalgică, a unui loc din Singapore, înfloritorul Oraş al Leului întemeiat, la începutul secolului trecut, de către Sir Thomas Raffles. Este vorba de aeroportul acestui oraş-stat, pe care eu îl consider drept unul dintre cele mai frumoase din lume, îmbinînd arhitectura sa interioară, cerinţele impuse de un intens trafic, cu subtilele rafinamente estetice ale Extremului Orient.

Dacă ochiul călătorului trece, aproape cu indiferenţă, peste mulţimea spaţiilor comerciale, aranjate cu gust sigur, nu poate să nu zăbovească plin de încîntare pe grădinile din care se desprind verticalele palmierilor, înalţi de două sau trei etaje, va remarca acvariile în care, printre coralii vii, înoată stranii peşti multicolori. Urechea sa va percepe, din cînd în cînd, susurul fîntînilor, răcoarea iluzorie a apei adăugînd o notă de noblete eficientelor sisteme de climatizare.

Aici, pe aeroportul din Singapore, trecînd, din ce în ce mai interesat, prin faţa zecilor de tonete încărcate de flori, aflate la tot pasul, în lungul culoarelor sau în hall-uri, am avut revelaţia frumuseţii şi diversităţii orhideelor. Feeria de culori, forme, dimensiuni şi parfumuri ale acestora mi-a transformat cele două ore de aşteptare a avionului pentru Jakarta într-un răgaz al bucuriei.

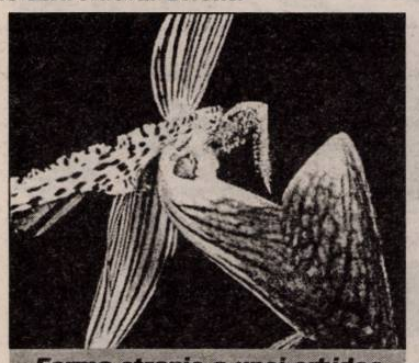

Forma stranie a unei orhidee din Asia tropicală, Paphiopedilum rothschildianum

Fără această primă întîlnire, probabil că nu aş fi căutat, cu acelaşi interes, superbele şi ciudatele plante în cursul şederii în insulele indoneziene. Şansa a fost de partea mea fiindcă în Java am putut locui o vreme la Bogor, chiar în incinta celebrei Grădini Botanice, întemeiată în 1817 şi care se întinde pe aproape 100 de hectare. Spaţiu de vis în care poţi întîlni cei mai diverşi reprezentanţi ai lumii vegetale, copaci cu dimensiuni impresionante sau specii extrem de rare. Încă din prima zi am descoperit, urmînd o alee plină de cotituri, o mare seră ce adăpostea mii de ghivece cu orhidee. Era aşanumita „Casă a orhideelor".

De cîte ori mi-a fost posibil, am revenit să o vizitez, în zori sau la ceasul care precede căderea bruscă a întunericului. Citeodată şi la orele toride ale amiezii cînd soarele toarnă plumb topit peste oameni, silindu-i să caute o umbră protectoare. În timpul şederii la Bogor, apoi, mai tîrziu, în jungla din Borneo, unde am avut adesea prilejul să întîlnesc orhidee epifite, fixate de crengile înalte ale unor arbori, nu rareori m-am gîndit la istoria acestor singulare şi multă vreme misterioase plante. Sumedenie de credinţe, de poveşti ciudate au circulat şi mai circulă încă, pe seama orhideelor.

Vechii botanişti socoteau că sînt plante fără seminţe care iau naştere din sperma risipită în cursul acuplării unor animale. John Parkinson, care a publicat în 1640 un interesant tratat de Botanică, intitulat *„Teatrul Plantelor"* (Theatrum Botanicum), descriind orhideea numită *Piatra mirositoare a ţapului*, credea că se formează din sperma acestui animal. „Nu numai că are un puternic miros de ţap - scria el - dar florile au cozi lungi, asemănătoare cu barba lui." Tot acest botanist englez consemnează şi o veche credinţă conform căreia unele orhidee au o influenţă benefică asupra virilităţii, fiindcă rădăcinile lor, sub formă de tuberculi, seamănă cu testiculii. Bărbatul care mănîncă cel mai mare dintre tuberculii orhideei va procrea totdeauna băieţi. De altfel chiar numele acestor plante provine de la grecescul *orkidion* care înseamnă testicul.

(Va urma)

Minunile lumii

EFES, CETATEA OCROTITĂ DE ARTEMIS

ADRIAN HOAJĂ

Să aruncăm o privire pe harta Asiei Mici: un ţărm dantelat cu golfuri ce muşcă adînc din uscat, mărginite de peninsule ce se avîntă îndrăzneţ în albastrul Mediteranei, şi promontorii ce par a fi, la rîndul lor, căzute în valuri iar uscatul e brăzdat de rîuri bogate. Cît despre climă, probabil că nu am putea decît să-i dăm dreptate bătrînului Herodot, vechea noastră cunoştinţă, care susţinea că ţărmul mediteranean al Asiei Mici se bucură „de un cer mai frumos şi o climă mai plăcută decît orice altă ţară"... Ei bine, în acest tărîm, fericit de zei, emigranţii ionieni, înfrînţi şi alungaţi de dorieni din ţinuturile lor de obîrşie aflate în Grecia continentală, după ce şi-au aflat sălaş temporar în insulele arhipelagului Egeei, s-au refugiat aici, dînd acestei coaste chiar şi numele - Ionia - unde vor înălţa aşezări vestite, precum Milet, Efes, Colofon, aşezări care au avut un rol deosebit de însemnat în făurirea culturii anticei Elade.

...Am spus Efes?...

...Oraşul ucis de un rîu...

...despre care Pliniu cel Bătrîn spunea că „se ridică pe muntele Pion, cu fîntîna Calipia şi cu templul Dianei, pe care-l îmbrăţişează cu apele lor calde cele două Selenuse"?... Să-i trecem, dar, hotarul peste care s-a prăvălit mîlul mileniilor, îngropîndu-l, călăuziţi fiind de cei din vechime, de arheologii şi istoricii veacului nostru şi, nu în ultimul rînd, de propria noastră imaginaţie, spre a-i redescoperi între ziduri încă una din minunile cu care se mîndrea Antichitatea!

În adîncul estuarului păzit de înălţimea Ortigia (Aia-Soluk de azi), avînd la nord Sardesul, unde se va afla înfloritoarea reşedinţă de mai tîrziu a ultimului rege al Lydiei înainte de cucerirea persană, legendarul Cressus (563-548 î.Ch.), vestit pentru imensele lui bogăţii, iar la sud muntele Coressos şi rîul Meandru (de la al cărui nume şi albie mai mult decît sinuoasă ne-au rămas „meandrele" rîurilor noastre!), se întindea rodnica vale a rîului Caistru. În aceste locuri, probabil cuceriţi de rodnicia şi frumuseţea ţinutului, s-au aşezat în secolul XI î.Ch. mai multe cete de ionieni pribegi, aflate sub conducerea lui Androcles. Găsind aici un cătun aproape de nezărit din pricina micimii, au pus umărul spre a-l preface în acea mîndră cetate de mai tîrziu, vestitul Efes de care va auzi mai apoi întreaga Mediterană!

Efes, opera amazoanelor?!

Curios lucru, Pliniu cel Bătrîn, trăitor în primul veac al erei noastre, deci mult mai „aproape" decît noi, cu vreo două mii de ani, de întîmplările certificate de istorie, acordă credit, fie şi în treacăt, legendei potrivit căreia Efesul fusese întemeiat de legendarul neam de femei războinice - amazoanele! - după cum reiese din cele scrise de el: „Efesul, opera amazoanelor, a avut multe nume înainte de acesta; Alopea, pe vremea războiului troian, Ortigia şi de asemenea Smirna, numită şi Tracheea, Samornion şi Pteleea. Destinul lui este legat de apele lacului Pegas, precum şi de Caistru, rîul ce-i scaldă zidurile şi care primeşte mai multe rîuri care aduc mari cantităţi de aluviuni, cu care Caistrul măreşte întinderea uscatului, astfel că a pus pe pămînt insula Siria." Mai mult decît atît, Strabon pare a fi mai mult decît convins că Efesul fusese întemeiat de amazoane - la fel ca şi oraşele Cimeea sau Smirna - precizînd că acest fapt „pare adeverit de numele oraşelor (?!? n.n.), de prezenţa mormintelor, încă în picioare, ale amazoanelor...".

(Va urma)

Amprente ale spiritualităţii noastre

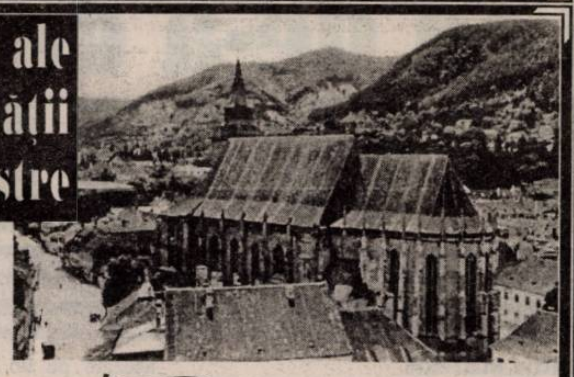

Biserica Neagră

Mîndrie a Braşovului şi a întregii ţări, Biserica Neagră pare a fi o cetate solidă, inexpugnabilă. Încrustată, aşa cum spunea George Călinescu „...ici-colo de ornamente sobre, scoţîndu-şi tot efectul din mozaicarea blocurilor de piatră", ea ilustrează faza finală a stilului gotic, depăşind ca mărime toate celelalte biserici gotice din Transilvania.

Construită între secolele al XIV-lea şi al XV-lea, (1385-1476), ea domina vechile construcţii ale cetăţii. Îndelungata. ei zidire, masivitatea şi verticalitatea nu au putut să o pună la adăpost de vitregiile istoriei. Ea a fost martora unor lupte aprige, cum a fost revoltă locuitorilor braşoveni din 1688 împotriva stăpînirii austriece, revolta înăbuşită prin forţa tunurilor.

În 1689 oraşul a căzut pradă unui catastrofal incendiu. Flăcările au pîrjolit zidurile bisericii înnegrindu-le pentru totdeauna. Atunci au ars turnul şi acoperişul, s-au prăbuşit bolţile şi au căzut, pe jumătate topite, cele cinci clopote acordate armonic. Tot atunci au fost distruse celebra orgă de pe timpul Reformei, covoare preţioase, amvonul lui Honterus, altarul de aur, epitafurile strălucitoare. Din acest moment, tragic, devastator, biserica s-a numit „Biserica Neagră".

Restaurată îndelung, ea s-a remarcat în special prin sobrietate. Exteriorul este consolidat prin contraforturi ornamentate cu sculpturi. În partea de sud se află statuia lui Ioan Honterus (1498-1549), marele umanist a cărui personalitate a fost legată de cea a bisericii. Orga din interior nu este numai „imensă" ci şi una dintre cele mai vestite din ţară. Sînt renumite concertele date aici de organişti celebri, atraşi de perfecţiunea acestui instrument muzical, construit în prima jumătate a secolului al XIX-lea. Una dintre valorile incontestabile ale bisericii este stema lui Matei Corvin şi a soţiei sale Beatrice de Aragonia. Biserica deţine de asemenea una dintre cele mai importante colecţii de covoare orientale din Europa. Monumentul este supus şi în zilele noastre unor serioase restaurări, care îi vor mai restitui, poate, ceva din strălucirea de odinioară, menţinîndu-i însă farmecul auster.

IRINA STOICA

CUM A MURIT ATTILA?

Iată o întrebare care stîrneşte încă nedumeriri printre istorici. Faimosul comandant hun, unul dintre cei mai mari cuceritori ai lumii s-a stins din viaţă atît de brusc, în plină putere şi în culmea gloriei, încît moartea sa a trezit, cum era şi firesc, numeroase controverse. Conform atestatelor istorice, Attila a sucombat în anul 453, în noaptea nunţii cu prinţesa germanică Ildiko (asimilată cu faimoasa Crimhilda din „Cîntecul Nibelungilor"), care a fost cea de-a cincizecea mireasă a sa! Istoricii momentului sînt zgîrciţi în privinţa amănuntelor. Iordanes spune doar că decesul regelui hun s-ar fi datorat unei hemoragii digestive foarte puternice. În rest, nici un detaliu suplimentar, despre vreun antecedent în această privinţă, despre vreo boală care să îl fi măcinat în prealabil. „Obişnuit cu viaţa militară, dormea pe pămînt, sub cerul liber, alături de războinicii săi şi, niciodată nu fusese bolnav. Avea o forţă uimitoare pentru un om de statura lui şi era viclean şi crud." Citind asemenea cuvinte, ne întrebăm: cum e posibil ca un astfel de „monument de sănătate" să moară atît de subit? Nu cumva a fost... ajutat? Varianta unui asasinat politic i-a sedus pe mulţi cercetători. Oare otrava să-i fi venit de hac celui înaintea căruia lumea tremura? Şi cine să fi avut interes să-l otrăvească? Dar e mai uşor să ne întrebăm cine *n-ar fi avut interes,* fiindcă însiruirea e mai scurtă... Attila era înconjurat de duşmani: alte seminţii barbare supuse cu cruzime, romanii, cărora le zdrenţuise Imperiul, ba chiar propriii supuşi şi propriile rude (a nu se uita că el însuşi l-a ucis pe fratele său, Bleda, în lupta pentru putere). Sînt unii care consideră că prinţesa germanică l-ar fi otrăvit, mînată de ai săi, în vreme ce alţii cred că generalul Aetius (care crescuse alături de Attila şi-i fusese prieten) n-ar fi fost străin de moartea cuceritorului hun, care-i învinsese la Cîmpiile Catalaunice şi de care vroia să se descotorosească definitiv, pentru liniştea Romei. ***(G.T.)***

Redescoperirea civilizaţiilor

JURĂMÎNTUL LUI PETRIE

„Este necesar, cu tot respectul datorat ştiinţei, să se cearnă pămîntul Egiptului, grăunte cu grăunte, nu numai pentru a se descoperi lucrurile pe care le ascunde, dar şi în scopul de a se cunoaşte aşezarea lor".

Iată jurămîntul de credinţă publicat în 1892 de un ziar londonez, rostit la vîrsta de 10 ani de William Mattew Flinders Petrie, cel care, peste două decenii, va deveni celebru prin analizele sale privind monumentele egiptene. Aşa cum a promis, Petrie a scormonit nisipul egiptean, pătrunzînd în istoria celor trei milenii de tăcere. A studiat şi a explicat „intimităţile" obiectelor de ceramică mai mici sau mai mari, pe cele ale statuetelor egiptene dar şi ale senzaţionalelor monumente - piramide sau mausolee - unice, grandioase, impresionante.

Aşadar, ce spun datele sale biografice?

William Mattew Petrie s-a născut lîngă Londra, la 3 iunie 1853, manifestînd, încă de copil, un interes deosebit pentru „comorile" vechilor egipteni, valori arheologice ascunse în pămînturile de pe malul Nilului. Din păcate, la vremea aceea nu existau lucrări fundamentale despre arheologie şi nici despre egiptologie, ceea ce elevul Petrie constatase cu mult regret. În compensaţie, el îşi manifestă interesul pentru antichităţi studiind... ştiinţele naturii, chimia şi, în mod special, matematica. Viaţa îi va dovedi, recunoaşte el după ani, că toate aceste ştiinţe exacte, aparent fără nici o legătură cu pasiunea pentru arheologie, îi vor fi de mare ajutor. Publică zeci de volume ştiinţifice, dintre care „Istoria Egiptului" (1894-1905), „Zece ani de săpături în Egipt" 1881-1891 (apărut în 1892) şi multe altele, urmare a patruzeci şi şase de ani dedicaţi arheologiei. „Descoperă, consemnează W. Ceram în *Zei, morminte, cărturari,* colonia greacească de la Naucratis. Din ruinele de la Nebeşe degajează un templu al lui Ramses. Aproape de Kantara (odinioară străbătută de marele drum militar care mergea din Egipt în Siria) „raclează colinele groparilor" ca să scoată la iveală o tabără a mercenarilor lui Psametic I şi descoperă că acest loc nu este altceva decît aşezarea greacă Daphnae sau Taşpauh din Biblie."

Mergînd pe urmele călugărului Vansleb care, cu două sute de ani înainte (în 1672) a semnalat, pentru prima oară, existenţa a două statui imense de gresie pomenite de Herodot, Petrie se înclină în faţa acelor, cum îi numeau grecii, „coloşi ai lui Memnon". Legenda spune că Memnon, fiul lui Eos, înduioşa inimile celor care îi auzeau gemetele şi suspinele, plînsul lui, scriau Strabon şi Pausanias, „emoţionînd mai mult decît orice pe lume". Petrie a estimat înălţimea statuilor la aproximativ 12 metri, dat fiind faptul că, „degetul mijlociu al uneia din mîinile colosului, orientat spre sud, măsura 1,38 metri".

Nu departe de aceste ruine, arheologul găseşte cavoul piramidei de la Hawara şi celebrul mausoleu al lui Amenemhat şi al fiicei sale Ptah - Nofru. Povestea acestei fascinante descoperiri merită a fi menţionată, atît pentru ineditul ei, cît şi pentru originalitatea faptelor.

Selecţie şi prezentare de
MELANIA CHIRIACESCU

■ Şi lăcomia se pedepseşte... uneori!

„DECEDATA" ERA VIE!!

Mireille, o fetiţă din nordul Franţei, rămăsese orfană de mică. Avea doar trei ani cînd fusese luată de un unchi, vărul mamei sale, ca să nu fie dată la un orfelinat. De altfel, avea rude foarte puţine.

Unchiul părea să se îngrijească atent de educaţia ei. De aceea la şase ani a trimis-o într-un internat, departe de casă, renumit pentru rezultatele obţinute. Cei doi se vedeau din ce în ce mai rar; în vacanţe fetiţa era trimisă în tabere şi excursii, fără să mai vină pe acasă.

După terminarea şcolii îşi găsise o slujbă şi programul deosebit de încărcat nu-i mai permitea nici măcar să se gîndească la o vizită atît de departe. Desigur, scria şi primea scrisori, vorbea uneori la telefon, dar atît!

Pînă cînd, într-o zi, avea acum 23 de ani, a întîlnit un tînăr care o iubea şi de care s-a îndrăgostit la rîndul ei. Cei doi au hotărît repede să se căsătorească şi atunci tînăra s-a hotărît să comunice personal ştirea unchiului ei. Mai mult decît atît, voia să-şi vîndă casa părintească, pămîntul şi livada pe care ştia că le moştenise de la părinţi. Aflase, întîmplător, de această „avere", de la un prieten al familiei din satul vecin, care o vizitase în ultimul an de şcoală. Ştia că şcoala ei nu-l costase prea mult pe unchi, ea învăţase bine, fusese permanent bursieră aşa că averea, sau cel puţin mare parte din ea, trebuia să existe. Cu banii obţinuţi voia să-şi cumpere o casă la oraş şi toate cele necesare pentru începerea unei vieţi noi.

Unchiul a primit-o frumos dar se simţea că e oarecum stînjenit. A doua zi, fără să-i spună nimic, fata s-a dus la primărie ca să-şi scoată actele necesare. Cînd a spus cine e, toţi au privit-o ca pe o fantomă şi fata a aflat că figura drept moartă în toate actele. „Decesul" fusese înregistrat cu mai bine de 10 ani în urmă, după care unchiul îşi însuşise averea ca singur moştenitor. Decepţia tinerei a fost cumplită, dar şi mai cumplită a fost decepţia unchiului care, prin aparţia ei neaşteptată, a suferit nu numai pierderea averii pe care şi-o însuşise şi pe care se credea stăpîn, dar şi rigorile legii. *(I. Stoica)*

BIBELOURI „IMPURE"

O colecţie de porci din porţelan, expusă în fereastra unui imobil din Leicester, a fost confiscată de poliţie, după cum ne încredinţează „The Independent", de la Londra.

Casa doamnei Nancy Bennett este situată pe aceeaşi stradă cu o moschee - la care vin să se roage circa 1000 de credincioşi în fiecare vineri, trecînd pe lîngă locuinţa cu pricina. D-na Bennett pare să fi fost conştientă de ofensa pe care o pricinuieşte, precum apreciază purtătorul de cuvînt al Federaţiei organizaţiilor musulmane din Leicester, dl. Yakub Khan. Asta dacă se are în vedere faptul că lîngă colecţia sa de porci - animale „impure" prin excelenţă - ea a expus un verset din Coran în care se spune că „nu este îngăduită constrîngerea pe motiv religios". (L.C.)

CÎINI DONATORI DE SÎNGE!

Medicii veterinari britanici au creat o clinică unică, în care se execută transfuzii de sînge pentru „clienţii" canini ai căror stăpîni sînt îngrijoraţi de sănătatea prietenilor patrupezi. Donatorii, bineînţeles, nu sînt oameni sau alte animale ci tot cîini, aşa cum este şi bravul animal din imagine. *(A. D.)*

■ Viaţa înfrînge prejudecăţile!

O INIMĂ UNEŞTE DESTINUL A DOI COPII

Yuval Kave era un băiat de opt ani căruia îi plăceau plimbările cu bicicleta. Numai că una dintre escapadele lui avea să-i fie fatală. Un automobil circulînd cu o viteză exagerată l-a accidentat grav. Doar la cîteva minute după ce ambulanţa l-a transportat la spitalul Telha-Shomer din Tel Aviv, micuţul Yuval a decedat în braţele părinţilor.

În acelaşi spital se afla internată Ril Al-Jerushi, o fetiţă în vîrstă de trei ani, cu o malformaţie gravă congenitală. Supravieţuirea ei depindea de un transplant de inimă. Decesul lui Yuval putea oferi o şansă pentru micuţa Ril. Pînă aici nimic deosebit în această poveste care oferea posibilitatea firească de a uni destinul celor doi copii print-un transplant de inimă.

Dar, întîmplarea se petrecea în Israel şi Ril aparţinea unei familii arabe, iar Yuval era israelian. O asemenea operaţie era combătută vehement de ambele tabere. Cînd însă medicii spitalului au făcut apel la părinţii lui Yuval pentru a putea folosi la transplant organele sale, aceştia nu au avut nici o ezitare. Printre beneficiari s-au numărat o fetiţă care a primit ficatul, un băiat un rinichi şi, evident, inima a fost donată fetiţei de origine arabă, Ril. Intervenţia chirurgicală la care a fost supusă aceasta a durat şase ore şi s-a încheiat cu un deosebit succes. Inima lui Yuval continuă să bată. În trupul micuţei Ril de data aceasta. *(Gh. R.)*

■ Voinţă de fier

ÎNVINGĂTORUL DIN ARENA CIRCULUI

Exerciţiul de echilibru şi forţă din imagine este de fapt un recital de voinţă al italianului Marco Monelli. În fiece sîmbătă seară, la Circul din Bergamo (Italia) el execută un număr dificil împreună cu soţia sa, Mirela. Publicul ştie că Marco a stat paralizat aproape un an, după un teribil accident petrecut în vara lui 1996.

Pe cînd se afla la cumpărături în plin centrul oraşului Bergamo, Marco Monelli - de meserie funcţionar la bancă - zăreşte un băieţel care se smulge din mîna mamei sale şi o zbughеşte de pe trotuar. Maşinile vuiau în ambele sensuri, semaforul era pe roşu pentru pietoni. În disperare de cauză, Marco se repede după copil şi, pe la mijlocul drumului, îl ia în braţe... Chiar în acea clipă, o limuzină ce rula cu peste 60 km/oră izbeşte în plin pe temerarul bărbat. Acesta se rostogoleşte cu puştiul în braţe, ferindu-l instinctiv de şocul violent... Internat în stare gravă la spital, salvatorul află că este paralizat de ambele picioare şi că neastîmpăratul băieţel este nepotul directorului Circului din Bergamo. A urmat o extrem de dură perioadă de recuperare şi după 11 luni de luptă cu inerţia muşchilor şi a nervilor, refacerea a fost totală. Învingîndu-şi boala, Marco a ascultat de îndemnul directorului de circ şi s-a supus unor exerciţii fizice dificile şi pentru un om perfect sănătos... Şi iată-l cum îşi uimeşte semenii, reuşind să-şi ţină în echilibru, cu o singură mînă, soţia de 54 de kilograme! Robusteţea lui fizică şi psihică smulge aplauze furtunoase, reprezentînd o lecţie de învingător absolut şi dovedind că se mai întîmplă miracole atunci cînd speranţa şi voinţa nu cedează în faţa soartei! *(P. Ioan)*

■ Bani din... piatră seacă?!

ASIGURĂRI ANTI-OZN

În Statele Unite, mai precis la Altamonte Springs (Florida), s-a înfiinţat, în 1988, o companie de asigurări împotriva...răpirilor de către extratereştri! Şi, ceea ce la început părea o glumă, s-a dovedit, în cele din urmă, o afacere foarte profitabilă. Astăzi, nu mai puţin de 80.000 de oameni, de pe întreg teritoriul american, ba şi din Canada, cotizează lunar suma de 37,95 $ în contul acestei companii - pe numele ei „UFO Abduction Insurance" (UFOAI) - , fiecare dintre ei temîndu-se, mai mult sau mai puţin, de o eventuală imixiune a civilizaţiilor extraterestre în viaţa lui. Ceea ce e şi mai interesant e că, pînă la ora actuală, mai bine de o sută de persoane au şi primit drepturi băneşti, în valoare de cîteva zeci de mii de dolari, drept despăgubire pentru că...au fost luaţi la bordul unor nave extraterestre şi supuşi unor experimente care, cum se precizează în documentele justificative ale companiei, „le-au pus în pericol viaţa şi le-au lezat demnitatea de fiinţe umane". Despăgubirile nu s-au acordat însă oricum, ci în urma unor serioase cercetări, demne de cei mai înflăcăraţi investigatori ufologi, ba chiar şi după şedinţe de hipnoză în care respectivele persoane au retrăit „răpirea". Cum ar zice americanul „Pe o planetă nesigură, UFOAI te asigură"... *(G. T.)*

„MAJESTATE, PERMITEŢI-MI SĂ MOR"...

Casa regală a Thailandei a atras atenţia că înalţii demnitari nu pot muri fără a fi cerut suveranului lor autorizaţia să părăsească această lume păcătoasă. Viitorii defuncţi sînt datori să adreseze în scris monarhului cererea lor. Scrisoarea, însoţită de un buchet de flori şi de batoane de mirodenii, trebuie trimisă maestrului de ceremonii al palatului, după cum a precizat presei un purtător de cuvînt. Dar ce se întîmplă dacă un candidat la moarte îşi „ia liber" fără a cere aprobarea regelui, se întreabă „Far Eastern Economic Review", sau dacă, după ce a primit autorizaţia, un demnitar în agonie şi-a revenit? Pe lîngă faptul că pun serioase probleme de protocol, se creează dileme sfîşietoare familiilor, care nu prea ştiu dacă trebuie să se bucure că-şi văd ruda agăţîndu-se de viaţă, sau dacă ar trebui să o pedepsească pentru nerușinarea ei. Pînă în prezent notează săptămînalul de la Hong Kong, suveranul nu a refuzat niciodată să-şi dea aprobarea. *(L.C.)*

Ce nu faci cînd eşti şomer!

Revista italiană „Stop" a relatat o interesantă întîmplare petrecută în locuinţa regelui Juan Carlos al Spaniei. Un tînăr, Biagio Boi, (28 ani), după trei tentative eşuate, a reuşit să pătrundă în... dormitorul regelui, fiind imediat arestat de serviciul de securitate. Individul era descălţat şi purta nişte haine vechi şi murdare. Iniţial s-a crezut că este vorba de un terorist dar după cercetările care au urmat, anchetatorii au ajuns la concluzia că aveau de-a face cu un şomer care dorea, prin acest gest, să atragă atenţia opiniei publice asupra situaţiei în care se află un mare număr de oameni lipsiţi de posibilitatea unei activităţi productive. Întîmplarea neobişnuită a avut însă o altă urmare: destituirea şefului de securitate, verificarea şi modernizarea sistemului de alarmă! *(Gh. R.)*

■ Unde dai...

...ŞI UNDE CRAPĂ...

Într-un mic şi paşnic orăşel din New Hampshire îşi duceau traiul lipsit de griji circa 6000 de nurci, în adăposturile bine amenajate ale unei crescătorii. Nici prin cap nu le trecea, lipsite de imaginaţie cum sînt, că va veni pentru fiecare o zi în care vor trebui să-şi plătească bunul trai cu propria şi preţioasa lor blană. S-a întîmplat însă că o organizaţie, denumită nici mai mult, nici mai puţin decît Frontul pentru Eliberarea Animalelor, să găsească a fi intolerabilă această situaţie, trecînd la măsura radicală a distrugerii împrejmuirilor şi la deschiderea cuştilor, printr-o acţiune de comando demnă de cele mai palpitante filme de acţiune.

Şi iată cum cele 6000 de vidre, obişnuite cu bunul trai şi masa la ore fixe, s-au trezit dintr-o dată libere să-şi împlinească „visul american" de a reuşi în viaţă prin ele însele. Şi aceasta fără nici o perioadă de tranziţie de la cazanul comun la masa obţinută în condiţiile concurenţei şi ale luptei pentru existenţă. Ca şi mulţi dintre oameni, aflaţi în aceeaşi situaţie, vidrele au ales soluţia cea mai la îndemînă pentru a-şi procura cele necesare traiului, luînd fără scrupule de la cei care au, fără a da însă celor ce n-au: hoţia şi tîlhăria. Astfel încît au dat iama în gospodăriile localnicilor, apucînd şi sfîşiind tot ce mişcă: pui, raţe, gîşte, curcani, godaci de lapte şi chiar... copii lăsaţi nesupravegheaţi.

Urmarea? Localnicii au uitat orice precepte creştine sau ecologice, punînd mîna care pe ce a avut în casă pentru autoapărare - furci, ciomege, pistoale sau chiar puşti de asalt - pentru a extermina nedoriţii intruşi. În scurt timp, cînd autorităţile locale s-au hotărît în sfîrşit să ia decizia autorizării anihilării „legale" a agresivelor adepte ale liberei iniţiative, se estima că mai rămăseseră în viaţă doar circa 2000 de exemplare.

De unde se vede că nu totdeauna celui ce-ţi vrea binele (cu de-a sila) trebuie să-i fii şi recunoscător. *(M. Grigore)*

Săptămâna 14 septembrie - 20 septembrie

TVR 1

LUNI 12.00 TVR Info 14.10 Serial (r): „Santa Barbara" 16.00 Emisiune în limba maghiară 18.10 Serial: „Hollyoaks" 18.35 Serial: „Stăpînul lumii" (ep.1) 19.00 Serial: „Sunset Beach" 20.00 Jurnal 21.00 Serial: „Justiție militară" 21.50 Serial: „Nimic sfînt" 23.00 Repriza a treia 24.00 Întîlnirea de la miezul nopții.

MARȚI 6.00 România, ora 6 fix! 9.00 TVR Cluj-Napoca 10.05 TVR Iași 11.00 TVR Timișoara 14.10 Dragoste sau foc de paie 16.00 Emisiune în limba maghiară 18.10 Serial: „Hollyoaks" 18.35 Serial: „Stăpînul lumii" 19.00 Serial: „Sunset Beach" 20.00 Jurnal 20.30 Festivalul Internațional George Enescu 21.15 Fotbal: Steaua - Valencia 23.30 Avocatul poporului.

MIERCURI 6.00 România, ora 6 fix! 9.00 TVR Cluj-Napoca 10.05 TVR Iași 11.00 TVR Timișoara 15.00 Tradiții 15.30 Pro Patria 17.30 Medicina pentru toți 18.10 Serial: „Hollyoaks" 18.35 Serial: „Stăpînul lumii" 19.00 Serial: „Sunset Beach" 20.00 Jurnal 20.30 Festivalul Internațional George Enescu 21.30 Fotbal: Real Madrid - Internazionale Milano 23.55 Cultura în lume 0.20 Fotbal: Juventus Torino - Galatasaray Istanbul.

JOI 6.00 România, ora 6 fix! 9.00 TVR Cluj-Napoca 10.05 TVR Iași 11.00 TVR Timișoara 14.10 Serial (r): „Santa Barbara" 15.30 Ecclesiast '98 16.00 Convieţuiri 16.30 Fotbal: Rapid - Valerenga Oslo 18.30 Serial: „Stăpînul lumii" 19.00 Serial: „Sunset Beach" 20.00 Jurnal 21.00 Serial: „Freud" 22.10 Cu ochii'4 23.00 Festivalul Internațional „George Enescu" 0.20 Bank-note.

VINERI 6.00 România, ora 6 fix! 9.00 TVR Cluj-Napoca 10.05 TVR Iași 11.00 TVR Timișoara 12.30 Convieţuiri 14.10 Serial (r): „Santa Barbara" 15.30 Emisiune în limba germană 17.30 Mapamond 18.10 Ora Warner • Desene animate • Serial: „Casa plină" 19.00 Serial: „Sunset Beach" 20.00 Jurnal 21.00 Film: „Efect întîrziat" (SUA, 1988) 23.00 Festivalul Internațional George Enescu 0.15 Cinematograful de noapte: „Fără scăpare" (SUA, 1993).

SÎMBĂTĂ 7.00 Bună-dimineața, de la... Iași! 8.30 Alfa și Omega 10.05 Serial: „Anna balerina" 13.00 A doua alfabetizare 14.30 Video-magazin 16.30 Disney 16.55 Serial: „Star Trek - Deep Space 9" 17.45 Serial: „Echipa de intervenție" 18.35 Serial: „Sabrina, vrăjitoare la 16 ani" 19.00 Teleenciclopedia 20.00 Jurnal 20.30 Festivalul Internațional George Enescu 21.15 Serial: „Cer întunecat" 22.35 Filmele secolului • Colecția Warner: „Gogomanii" (SUA, 1986). Cu: Danny DeVito 0.05 Hochei pe gheață.

DUMINICĂ 7.00 Bună dimineața de la... Cluj-Napoca! 8.30 Lumină din lumină 9.05 Desene animate 11.00 Viața satului 14.30 Autograful săptămînii 15.00 Robingo 16.30 Disney 16.55 Fotbal: Universitatea Craiova - Dinamo 19.00 Jurnal 19.30 Festivalul Internațional George Enescu 21.45 Film: „Pistolul din poșeta lui Betty Lou" (SUA, 1992) 23.25 Serial: „D-na King, agent secret" 0.20 Fotbal mondial.

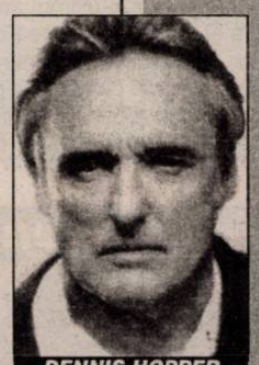

DENNIS HOPPER
ACASĂ,
miercuri, ora 22.30

TVR 2

LUNI 12.00 Serial (r): „Sunset Beach" 14.00 Convieţuiri-magazin 15.35 Desene animate 16.00 Serial: „Dragostea contează" 17.00 Festivalul Internațional „George Enescu" 19.40 Sănătate, că-i mai bună decît toate! 20.10 Serial: „Natacha" 21.00 Credo 22.00 Film: „Cei care se aruncă în foc" (SUA, 1996) 24.00 S.O.S. Patrimoniul!

SUSAN SARANDON
PRO TV,
sîmbătă, ora 22.00

MARȚI 6.30 TVM Telematinal 8.00 Desene animate 11.00 Sporturi extreme 14.00 Convieţuiri 15.35 Desene animate 16.00 Serial: „Dragostea contează" 16.55 Serial: „Santa Barbara" 18.00 Hei-Rup! Hei-Rap! 19.10 Dosarele istoriei 20.10 Serial: „Natacha" 22.00 Teatru TV prezintă: „Jocul de-a vacanța" de Mihail Sebastian 24.00 Fotbal.

MIERCURI 6.30 TVM Telematinal 8.00 Desene animate 11.00 Comorile lumii (r) 13.30 Ecclesiast '98 (r) 14.00 Emisiune în limba maghiară 15.35 Desene animate 16.00 Serial: „Dragostea contează" 16.55 Serial: „Santa Barbara" 18.00 Hei-Rup! Hei-Rap! 19.10 Contemp-art 20.10 Serial: „Natacha" 21.00 Pentru dv., doamnă! 22.00 Film: „Căutînd autorul atentatelor" (SUA).

JOI 6.30 TVM Telematinal 8.00 Desene animate 9.00 Fotbal: Manchester United - F.C. Barcelona 11.05 Comorile lumii 13.00 Medicina pentru toți (r) 14.00 Emisiune în limba germană 15.35 Desene animate 16.00 Serial: „Dragostea contează" 17.00 Ceaiul de la ora 5 19.10 Față în față cu autorul 20.10 Serial: „Natacha" 22.00 Cinematograful de artă: „Întunericul acoperă Pămîntul" (Germania) 23.20 Fotbal.

VINERI 6.30 TVM Telematinal 8.00 Desene animate 11.00 Sporturi extreme 12.00 Serial (r): „Sunset Beach" 14.30 TVR Cluj-Napoca 15.35 Desene animate 16.00 Serial: „Dragostea contează" 16.55 Serial: „Santa Barbara" 18.00 Universul cunoașterii 20.10 Serial: „Natacha" 22.00 Time out 22.30 Panoramic jazz 23.10 Serial: „Familia Borgia".

SÎMBĂTĂ 8.05 Desene animate 9.00 Comorile lumii 9.30 Pas cu pas 10.30 Documente culturale 11.30 TVR Cluj-Napoca 14.00 Eminesciana 15.35 Desene animate 16.00 Serial: „Dragostea contează" 16.55 Serial: „Santa Barbara" 17.40 Tradiții 19.00 Club 2020 19.30 Teatrul TV prezintă: „Gaițele" de Alexandru Kiriţescu 23.35 Convieţuiri.

DUMINICĂ 8.00 Desene animate 8.30 Sporturi extreme 9.30 Ferestre deschise 10.30 Cinematograful vremii noastre: „Jacques Rivette" (Arte, ultima parte) 11.20 TVR Iași 14.00 Eminesciana 15.35 Desene animate 16.00 Serial: „Dragostea contează" 16.55 Serial: „Santa Barbara" 18.00 Alo, tu alegi! 19.00 Serial: „În plină acțiune" 20.00 Sportmania • Hochei pe gheață 23.30 Bijuterii muzicale.

PRO TV

LUNI 7.00 Bună dimineața, PRO TV e al tău! 10.45 Film: „Don Juan De Marco" (r) 15.00 Serial: „Tînăr și neliniștit" 16.00 Serial: „Nano" 17.30 Serial: „Suflet de femeie" 18.15 Riști și cîștigi 18.50 Roata norocului 19.30 Știrile PRO TV 20.30 Film: „Aliens" (SUA, 1986). Cu: Sigourney Weaver 22.35 Serial: „Seinfeld" 0.15 Audiența națională 2.15 Tenis - Open România.

MARȚI 7.00 Bună dimineața, PRO TV e al tău! 10.45 Film: „Aliens" (r) 15.00 Serial: „Tînăr și neliniștit" 16.00 Serial: „Nano" 17.30 Serial: „Suflet de femeie" 18.15 Riști și cîștigi 18.50 Roata norocului 19.30 Știrile PRO TV 20.30 Serial: „Spitalul de urgență" 21.30 Serial: „Pensacola" 22.30 Serial: „Veronica" 23.30 Profesiunea mea, cultura 0.30 Tenis - Open România 1.20 Serial: „Seaquest" 2.05 Serial: „Viața ca-n filme" 2.35 Serial: „Grace" 3.20 Serial: „Cheers" 3.50 Serial: „Taxi".

MIERCURI 7.00 Bună dimineața, PRO TV e al tău! 11.00 Serial: „Gesturi însemnate" 12.30 Serial: „Fiica oceanului" 15.00 Serial: „Tînăr și neliniștit" 16.00 Serial: „Nano" 17.30 Serial: „Suflet de femeie" 18.15 Riști și cîștigi 18.50 Roata norocului 19.30 Știrile PRO TV 20.30 Film: „Bella Mafia" (SUA, 1997, partea I). Cu: Franco Nero 22.30 Serial: „Nebun după tine" 23.30 Pro și contra 0.30 Tenis - Open România 1.20 Serial: „Seaquest" 2.05 Serial: „Viața ca-n filme" 2.30 Serial: „Grace" 3.00 Serial: „Cheers" 3.30 Serial: „Taxi".

JOI 7.00 Bună dimineața, PRO TV e al tău! 15.00 Serial: „Tînăr și neliniștit" 16.00 Serial: „Nano" 17.30 Serial: „Suflet de femeie" 18.15 Riști și cîștigi 18.50 Roata norocului 19.30 Știrile PRO TV 20.30 Serial: „Melrose Place" 21.30 Serial: „Nikita" 22.30 Serial: „Prietenii tăi" 23.00 Întîlnire cu presa 0.30 Tenis - Open România 1.20 Serial: „Seaquest" 2.05 Serial: „Viața ca-n filme" 2.30 Serial: „Grace" 3.00 Serial: „Cheers" 3.30 Serial: „Taxi".

VINERI 7.00 Bună dimineața, PRO TV e al tău! 11.00 Serial: „Beverly Hills" (r) 12.30 Serial: „Fiica oceanului" 15.00 Serial: „Tînăr și neliniștit" 16.00 Serial: „Nano" 17.30 Urmărire generală 18.15 Riști și cîștigi 18.50 Roata norocului 19.30 Știrile PRO TV 20.30 Serial: „Ultima frontieră" 21.30 Film: „Vînătoare de oameni" (SUA, 1993). Cu: Jean Claude Van Damme 0.00 Serial: „Poltergeist" 0.45 Serial: „American Gothic" 1.30 Tenis - Open România 2.00 Serial: „Umbrele întunericului" (ep.1).

SÎMBĂTĂ 7.00 Desene animate 9.00 Serial: „Ciberkidz" 9.30 Film: „Tarzan în exil" (SUA, 1939) 11.00 ProMotor 12.00 Punctul pe I 13.00 Serial: „Dragul de Raymond" 13.30 Serial: „Tom Show" 14.00 Generația PRO 16.30 Lumea filmului 17.30 Serial: „Conan" 18.30 Te uiți și cîștigi! 19.30 Știrile PRO TV 20.00 Serial: „Specialiștii" 21.00 Serial: „Academia de poliție" 22.00 Film: „Safe Passage" (SUA, 1994). Cu: Susan Sarandon 23.50 Tenis - Open România 1.20 Serial erotic: „Sex în Beverly Hills" 3.00 Serial: „Efecte speciale" 3.45 Serial: „Crimă cu premeditare" 4.30 Serial: „Suspect de crimă".

DUMINICĂ 7.00 Desene animate 9.00 Super Abracadabra 11.00 Serial: „Doctor în Alaska" 13.05 Serial: „Dragul de Raymond" 13.35 Serial: „Tom Show" 15.00 Tenis - Open România 17.30 Serial: „Buffy, spaima vampirilor" 18.15 Serial: „Beverly Hills" 19.00 Prețul corect 19.30 Știrile PRO TV 20.00 Serial: „Ally Mc Beal" 21.00 Film: „Căutătorii arcăi pierdute" (SUA, 1981). Regia: Steven Spielberg Cu: Harrison Ford 23.05 Procesul etapei 0.35 Tenis - Open România 1.00 Serial erotic: „Sex în Beverly Hills".

acasă

LUNI 7.00 - 10.55 Reluări 11.00 Tenis - Open România 17.30 Serial: „Uneori avem aripi" 18.30 Serial: „Sărmana Maria" 19.25 Desene animate 20.00 Serial: „Dragoste și putere" 20.45 Serial: „Misterioasa doamnă" 21.30 Tenis - Open România 22.30 Rezumate din Campionatele de fotbal 24.30 Serial: „Matlock".

MARȚI 7.00 - 10.55 Reluări 11.00 Tenis - Open România 17.30 Serial: „Uneori avem aripi" 18.30 Serial: „Sărmana Maria" 19.25 Desene animate 20.00 Serial: „Dragoste și putere" 20.45 Serial: „Misterioasa doamnă" 21.30 Tenis - Open România 22.30 Film: „Piciorul meu stîng (Irlanda/Anglia, 1989) 24.30 Serial: „Matlock".

MIERCURI 7.00 - 10.55 Reluări 11.00 Tenis - Open România 17.30 Serial: „Uneori avem aripi" 18.30 Serial: „Sărmana Maria" 19.25 Desene animate 20.00 Serial: „Dragoste și putere" 20.45 Serial: „Misterioasa doamnă" 21.30 Tenis - Open România 22.30 Film: „Easy Rider" (SUA, 1969). Cu: Dennis Hopper, Jack Nicholson 24.30 Serial: „Matlock".

JOI 7.00 - 10.55 Reluări 11.00 Tenis - Open România 17.30 Serial: „Uneori avem aripi" 18.30 Serial: „Sărmana Maria" 19.25 Desene animate 20.00 Serial: „Dragoste și putere" 20.45 Serial: „Misterioasa doamnă" 21.30 Tenis - Open România 22.30 Film: „Hannah și surorile ei" (SUA, 1986). Regia: Woody Allen 24.30 Serial: „Matlock".

VINERI 7.00 - 10.55 Reluări 11.00 Tenis - Open România 17.30 Serial: „Uneori avem aripi" 18.30 Serial: „Sărmana Maria" 19.25 Desene animate 20.00 Serial: „Dragoste și putere" 20.45 Serial: „Misterioasa doamnă" 21.30 Tenis - Open România 22.00 Fotbal: Spania 24.00 Film: „Rapsodie în august" (Japonia, 1991) 1.45 Serial: „Matlock".

SÎMBĂTĂ 7.00 - 10.55 Reluări 11.00 Tenis - Open România 17.30 Serial: „Uneori avem aripi" 18.30 Serial: „Sărmana Maria" 19.25 Desene animate Serial: „Dragoste și putere" 20.45 Serial: „Misterioasa doamnă" 21.30 Tenis - Open România 22.00 Fotbal: Spania 24.00 Film: „Rapsodie în august" (Japonia, 1991) 1.45 Serial: „Matlock".

DUMINICĂ 9.00 Tenis 10.00 Sport extrem 11.00 Volei 13.00 WNBA Action 14.00 Rugby 15.30 FIFA 18.00 Tenis US Open 1997 19.00 Retrospectiva sportivă a săptămînii 20.30 Fotbal: Spania 22.30 Film: „Palomino" (SUA, 1991) 24.00 Serial: „Matlock".

GIULIANO GEMMA
TELE 7 ABC,
duminică, ora 15.30

ANTENA 1

LUNI 7.10 Dimineața devreme 10.15 Serial: „Iluzii" 13.25 Doc.: „Planeta vie" 15.30 Serial: „Dallas" 17.00 Serial: „Trei destine" 18.00 Serial: „Decepții" 19.00 Observator 19.30 Tucă Show 21.00 Serial: „Pericol iminent" (ep.1) 22.00 Serial: „Viitorul începe azi" 23.30 Cuiul din pantof.

MARȚI 7.10 Dimineața devreme 10.15 Serial: „Iluzii" 13.25 Doc.: „Planeta vie" 15.30 Serial: „Dallas" 17.00 Serial: „Trei destine" 18.00 Serial: „Decepții" 19.00 Observator 19.30 Tucă Show 21.00 Film: „La drum" (SUA, 1981) 23.30 Schimbul de noapte.

MIERCURI 7.10 Dimineața devreme 10.15 Serial: „Iluzii" 13.25 Doc.: „Planeta vie" 15.30 Serial: „Dallas" 17.00 Serial: „Trei destine" 18.00 Serial: „Decepții" 19.00 Observator 19.30 Tucă Show 21.00 Film: „Drumul spre adevăr" (SUA, 1996) 23.30 Prezentul simplu.

JOI 7.10 Dimineața devreme 10.15 Serial: „Iluzii" 13.25 Doc.: „Planeta vie" 15.30 Serial: „Dallas" 17.00 Serial: „Trei destine" 18.00 Serial: „Decepții" 19.00 Observator 19.30 Tucă Show 21.00 Serial: „Procurorul" (ep.1) 22.00 Serial: „Nightman" 23.30 Film: „Sărutul frivol".

VINERI 7.10 Dimineața devreme 10.15 Serial: „Iluzii" 13.25 Doc.: „Planeta vie" 14.30 Serial: „Hombres" 15.30 Serial: „Navarro" 17.00 Serial: „Caracatița 2" 18.00 Serial: „Decepții" 19.00 Observator 19.30 Serial: „Inspirația Carolinei" 20.00 Serial: „Detectivi la Malibu" 21.00 Film: „Un vis devine realitate" (SUA/Italia, 1984) 23.30 Serial: „Twin Peaks" 0.30 Film: „Comportament indecent 2" (SUA).

BRIGITTE NIELSEN
PRIMA TV,
duminică, ora 19.45

SÎMBĂTĂ 7.00 Serial: „Alertă pe plajă" 8.00 Serial: „Cape Canaveral - eroii spațiului" 9.00 Desene animate 10.00 Între prieteni 11.00 Mileniul III 13.00 Serial: „Fete de provincie" 15.00 Fotbal în direct 17.00 Serial: „Pe cont propriu" 18.00 Serial: „Decepții" 19.00 Observator 20.00 Serial: „Nash Bridges" 21.00 Film: „Ochi mincinoși" (SUA) 23.30 Serial: „Cronici paranormale" 0.30 Film erotic: „Emmanuelle 6" (SUA).

DUMINICĂ 7.00 Serial: „Uragan în Paradis" 8.30 Spirit și credință 9.00 Serial: „Animal Show" 9.25 Desene animate 10.30 Fir întins 12.00 Printre rînduri 14.00 Duminica în familie 18.00 Serial: „Decepții" 19.00 Observator 19.30 Serial: „A treia planetă de la Soare" 20.00 Film: „Prinși la înghesuială" (SUA, 1987). Cu: Michael Keaton 21.45 Film: „Un act de voință" (SUA) 22.45 Fotbal Club la Antena 1.

prima

LUNI 7.00 Prima oră 10.00 - 13.15 Reluări 16.15 Serial: „Pretutindeni cu tine" 16.45 Serial: „Prietenul nostru Jake" 17.15 Serial: „1999" 18.00 Serial: „Călătorii în lumi paralele" 19.00 Focus 19 20.00 Serial: „Meșterul casei" 20.15 Serial: „Gideon Oliver" 23.30 Starea de veghe.

MARȚI 7.00 Prima oră 10.00 - 13.15 Reluări 16.15 Serial: „Pretutindeni cu tine" 16.45 Serial: „Prietenul nostru Jake" 17.15 Serial: „1999" 18.00 Serial: „Călătorii în lumi paralele" 19.00 Focus 19 20.00 Serial: „Meșterul casei" 21.20 Film: „Viață de noapte" (SUA, 1991) 23.30 Starea de veghe.

MIERCURI 7.00 Prima oră 10.00 - 13.15 Reluări 16.15 Serial: „Pretutindeni cu tine" 16.45 Serial: „Prietenul nostru Jake" 17.15 Serial: „1999" 18.00 Serial: „Călătorii în lumi paralele" 19.00 Focus 19 20.00 Serial: „Meșterul casei" 20.30 Serial: „Un alt început" 21.20 Film: „Secrete bine păzite" (SUA, 1992) 0.00 Starea de veghe.

JOI 7.00 Prima oră 10.00 - 13.15 Reluări 16.15 Serial: „Pretutindeni cu tine" 16.45 Serial: „Prietenul nostru Jake" 17.15 Serial: „1999" 18.00 Serial: „Călătorii în lumi paralele" 19.00 Focus 19 20.00 Serial: „Meșterul casei" 20.30 Serial: „Masada" 21.20 Film: „Cu orice preț" (SUA, 1990) 23.30 Starea de veghe.

VINERI 7.00 Prima oră 10.00 - 13.15 Reluări 16.15 Serial: „Pretutindeni cu tine" 16.45 Serial: „Prietenul nostru Jake" 17.15 Serial: „1999" 18.00 Serial: „Călătorii în lumi paralele" 19.00 Focus 19 20.00 Serial: „Meșterul casei" 20.30 Serial: „Atingerea îngerilor" 21.20 Film: „Un nor de suspiciune" (SUA, 1997) 23.30 Starea de veghe.

SÎMBĂTĂ 8.00 Serial: „Lumea lui Eric" 10.30 Serial: „Adună-ți gîndurile" 11.30 Serial: „Pămîntul: bătălia finală" 12.30 Eurofotbal 13.30 Automobilism 14.00 Film: „Liberi și sălbatici" (SUA) 16.00 Zona M 17.00 Fotbal: Premier League Live 19.00 Focus 19 19.45 Film: „Amenințare din umbră" (SUA, 1995) 22.00 Serial: „Centennial" 23.15 Fotbal 2.00 Film: „Coșmaruri" (SUA, 1983).

DUMINICĂ 8.00 Serial: „Căutătorii de aur" 10.00 Serial: „Mecanica distractivă" 10.30 Serial: „1999" 11.30 Duminică la prînz 14.00 Serial: „Lumea lui Dave" 14.30 Doc.: „Față în față la Hollywood" 16.00 Doc.: „Explorer" 17.00 Fotbal: Leeds United - Aston Villa 19.00 Focus 19 19.45 Film: „Bye, bye, baby" (SUA). Cu: Brigitte Nielsen 21.30 Serial: „Călătorii în lumi paralele" 22.30 Serial: „Nimeni nu e perfect" 23.15 Fotbal: Arsenal - Manchester United 1.30 Film: „Uraganul" (SUA).

TELE 7 abc

LUNI 7.00 Bună dimineața, România 10.20 Serial: „McGyver" (r) 15.50 Serial: „Cele două Diane" 16.40 Serial: „Falcon Crest" 17.35 Serial: „Pacific Drive" 18.10 Serial: „Hotel" 20.00 Serial: „Străzile din San Francisco" 21.00 Dintre sute de ziare 21.30 Serial: „Dragă John" 23.30 Serial: „Kung Fu".

MARȚI 7.00 Bună dimineața, România 10.20 Serial: „McGyver" (r) 15.50 Serial: „Cele două Diane" 16.40 Serial: „Falcon Crest" 17.35 Serial: „Pacific Drive" 18.10 Serial: „Hotel" 19.00 Serial: „McGyver" 20.00 Serial: „Străzile din San Francisco" 21.00 Dintre sute de ziare 22.00 Cutia Pandorei 22.30 Serial: „Renegatul" 23.20 Serial: „Dosarele Rockford".

MIERCURI 7.00 Bună dimineața, România 10.20 Serial: „McGyver" (r) 15.50 Serial: „Cele două Diane" 16.40 Serial: „Falcon Crest" 17.35 Serial: „Pacific Drive" 18.10 Serial: „Hotel" 19.00 Serial: „McGyver" 20.00 Serial: „Străzile din San Francisco" 21.00 Dintre sute de ziare 22.00 Linia întîi 23.30 Serial: „Kung Fu" 0.30 Serial: „Secția de poliție".

JOI 7.00 Bună dimineața, România 15.50 Serial: „Cele două Diane" 16.40 Serial: „Falcon Crest" 17.35 Serial: „Pacific Drive" 18.10 Serial: „Hotel" 19.00 Serial: „McGyver" 20.00 Serial: „Medici la datorie" 21.00 Dintre sute de ziare 22.00 Cutia Pandorei 22.35 Serial: „Clientul" 23.30 Serial: „Dosarele Rockford" 0.30 Serial: „Secția de poliție".

VINERI 7.00 Bună dimineața, România 10.20 Serial: „Drumul spre rai" 15.45 Serial: „Cele două Diane" 16.40 Serial: „Falcon Crest" 17.35 Serial: „Pacific Drive" 18.10 Serial: „Hotel" 20.00 Serial: „Medici la datorie" 21.00 Dintre sute de ziare 21.30 Serial: „Dragă John" 22.30 Serial: „Cobra" 23.15 Telefon Top abc.

MICHAEL KEATON
ANTENA 1,
duminică, ora 20.00

SÎMBĂTĂ 8.00 Știri 10.00 Serial: „Drumul spre rai" 13.00 Studioul Tudor Vornicu 16.10 Magazinul femeilor 17.15 Cinema '98 18.35 Serial: „Lou Grant" 19.30 Serial: „Pacific Drive" 20.00 Serial: „Aventuri la Snowy River" 21.00 Varietăți 21.35 Film: „Dragoste disperată" (SUA, 1989). Cu: Christian Slater 0.20 Serial: „Pointman".

DUMINICĂ 8.00 Știri 10.00 Serial: „Incredibilul Hulk" 15.30 Film: „Bastardul" (SUA, 1969). Cu: Giuliano Gemma 18.35 Serial: „Lou Grant" 19.30 Serial: „Pacific Drive" 20.00 Serial: „Aventuri la Snowy River" 21.00 Dintre sute de ziare 21.40 Film: „Umbrele trecutului" (SUA, 1990) 23.25 Gala TELE 7.

„Magazin" nu răspunde de modificările efectuate ulterior de către posturile de televiziune

MIREILLE DARC inspirată de JEANNE D'ARC

Numele real al actriței Mireille Darc, care a împlinit anul acesta 60 de ani, este Mireille Aigroz. Dar, la 21 de ani, cînd a părăsit Toulon-ul (unde s-a născut) și s-a îndreptat spre Paris (unde urma să candideze la concursul de admitere la Conservator), Mireille, în căutarea unei noi identități, de fapt a propriei identități, a hotărît să-și schimbe numele. Și pentru că în copilărie își alinase singurătatea cu lecturi de tot felul, iar Jeanne D'Arc o fascinase prin forța de a-și înfrunta destinul, și-a spus Mireille Darc. Apoi, a pornit în bătălia cu viața, de una singură...

Așa cum se știa dintotdeauna

Crescuse în tăcere și singurătate. Cînd s-a născut, părinții ei nu mai erau prea tineri, iar cei doi frați mai mari, unul cu opt, altul cu zece ani, nu înțelegeau de ce mai fusese nevoie de încă un copil în familia lor. Timpul trecea într-o monotonie apăsătoare, părinții se ocupau cu cultivarea și vînzarea legumelor, într-un fel ciudat de conspirație a tăcerii și în absența totală a nevoii de a-și mîngîia copiii, de a le adresa un cuvînt de blîndețe sau de a le răspunde la întrebările cărora aceștia nu le găseau răspunsuri.

La 15 ani, cu părul negru și creponat

Prin forța împrejurărilor, micuța Mireille s-a învățat să trăiască în mijlocul grădinii, printre plante. Le privea ore în șir, le mîngîia, le îngrijea și, prin intermediul lor, asculta cum trec anotimpurile. Cînd a învățat să citească, și-a făcut cîțiva prieteni, personaje de opere litareare, și astfel și-a construit un univers fictiv în care s-a strecurat fericită.

Anomalia cardiacă, prilej de bucurie

Într-o zi, mama sa a fost convocată la școală. Mireille a asistat la următorul dialog: „Fiica dv. are un suflu sistolic./ - E grav?/ - Deocamdată nu. Dar mai tîrziu, s-ar putea./ - Mai tîrziu înseamnă... cîndva."

Doamna Aigroz a părăsit liniștită încăperea, în timp ce Mireille afla cu bucurie că din cel moment va fi scutită de sport. Abia că avea mai mult timp pentru lecturi, pentru visare. Visa deja să urmeze Conservatorul, măcar cel din Toulon, să devină actriță. Deși...

Mergea la școală singură, pe o bicicletă primită în dar de la fratele său. Un moment de neatenție, roata se agață de șina tramvaiului și Mireille cade cu fața pe asfalt. Se alege cu o cicatrice urîtă pe nas, care se adaugă la suita ei de complexe: prea înaltă, prea slabă, cu părul creponat și mult prea negru. Or, starurile din acea perioadă se numeau Martine Carol și Brigitte Bardot. Erau perfecte. Pe cînd ea... Totuși, va fi și ea actriță, în fond mai existau și Marie Laforêt și Audrey Hepburn, brunete și filiforme.

Termină cu premiu Conservatorul din Toulon și pornește spre Paris.

Rătăcind prin Paris

Parisul nu o sperie. Cu naivitate, aleargă să se înscrie la concursul de admitere în primul an de conservator, fluturînd premiul obținut la Toulon ca pe un passe-partout, dar nu obține decît zîmbete amuzate. Își compune numele nou, se prezintă la concurs și... ratează. Se înscrie totuși la un curs de teatru condus de Maurice Escande și, totodată, se prezintă la tot felul de interviuri și probe. Belmondo și Delon sînt și ei la început de carieră. Mireille privește cu tandrețe nasul șifonat al lui Belmondo și visează la frumusețea lui Delon.

Nimerește la un concurs organizat de Europe 1 pentru depistarea de tinere talente și, în vederea paticipării, e trimisă la surorile Carita. Aici este examinată, i se rotește capul în fel și chip pentru a-i observa profilul și se decide: va avea o nouă tunsoare, cea pe care o știm cu toții din filmele în care a jucat. Dar părul este încă negru.

Urmează o perioadă în care joacă la Teatrul Grammont, în piesa „Eroul și soldatul" de G.B.Show, apoi obține un mic rol într-un film alături de Belmondo și abia în 1961, cînd filmul lui Jean Prat, „Haute-Claire" în care Mireille joacă, este difuzat la tv, se poate vorbi de o lansare în lumea cinematografiei. Pentru a continua, simțea că a venit momentul să scape și de cicatricea de pe nas și chiar să-și schimbe culoarea părului din negru în blond. „Abia cînd m-am văzut blondă m-am recunoscut pe mine însămi", spune Mireille Darc.

Etapa de blondă sexy

În pelerinajele sale obișnuite prin studiourile de audiție, Mireille Darc îl cunoaște pe Lautner, cel care avea să deschidă pentru tînăra de atunci porțile unui tărîm mult visat. A învățat-o să vorbească, să meargă cu pași eleganți, să se poarte în societate, să-și facă prieteni. Împreună cu echipa de actori din preajma lui Lautner a jucat în... 13 filme. Apoi, a avut șansa ca Brigitte Bardot să refuze un rol, povestea unei fete cu o gîndire liberă - Galia. Galia nu se lasă aleasă, ci alege. Ea decide pentru ea. Nu concepe să trăiască decît eliberată de prejudecăți. Filmul „Galia" apare cu doi ani înainte de mișcarea feministă din '68 și Mireille, care interpretează rolul Galiei, devine peste noapte un fenomen social, o actriță asaltată de mass-media. Uluită de ceea ce se întîmplă, Mireille nu prea știe ce să răspundă ziariștilor care o sîcîie cu tot felul de întrebări și, în ciuda succesului de care se bucură, începe să se îndoiască de propria ei inteligență. Complexul sporește pe măsură ce Lautner îi oferă în continuare roluri de blondă sexy. În mai puțin de doi ani face alte patru filme.

Americanii, incitați de succesul pe care „Miss sexy cu picioare lungi" îl înregistrează, o invită pe Mireille Darc la Hollywood. Mireille se instalează în avion, își cuplează centura de siguranță, dar în ultimul moment simte că nu poate părăsi Franța, că plecarea ar însemna cea mai mare prostie. În fond, devenise un star în țara ei, ce voia mai mult? N-avea de gînd să cucerească lumea. Altceva o preocupa: să scape de imaginea de blondă sexy. Dar cum? Pe de-o parte nu avusese prilejul să întîlnească regizori ca Truffaut, Chabrol sau Antonioni. Pe de alta, se considera o actriță populară, amuzantă, simpatică, dar fără vălul de mister, de eroism, de tragic, specific altor actrițe. Cu toate acestea, se afla în apogeul carierei sale...

Întîlnirea cu Alain Delon sau rolul de gheișă

„Cu Alain Delon mă întîlnisem de nenumărate ori. Pe stradă, la diferite serate, în studiouri. De fiecare dată, el venea la mine. În '68 filmam la Roma. Mi-a telefonat și m-a întrebat dacă vreau să joc într-un film cu el, în „Jeff". A venit să-mi aducă scenariul și între noi a început o poveste de dragoste care a durat... 15 ani. De ce nu mai devreme? Pentru că mi-era frică de el. Era prea frumos. Un sex-simbol produce teamă. În '68, el trecea printr-o perioadă mai dificilă, cu afacerea Marcovic, avea nevoie de mine, așa că atunci am putut să-mi învingă teama. Avea 32 de ani și era de o frumusețe insuportabilă. Era înconjurat de persoane fascinante, care mă făceau să visez. Eram absolut uluită", mărturisea la un moment dar Mireille Darc.

Cu Alain Delon, Galia, fata cea liberă și nonconformistă se transformă într-o gheișă și, de bună-voie intră într-o colivie de aur. Are 30 de ani și e hotărîtă să-și abandoneze cariera pentru acest bărbat atît de frumos, atît de mare ca actor, atît de... îndrăgostit. Mireille nu-și dorește nimic altceva decît să trăiască alături de un bărbat, să se ocupe de el, să formeze un cuplu. Să aibă viața unei femei, nu a unei actrițe.

Cu Alain, Mireille învață să îngrijească o casă, două, trei, apoi patru. Paris, Douchy, Aix-en-Provence, Marrakech. E preocupată de mătăsuri pentru tapetat pereții, de vopseluri, de cele mai mici detalii decorative. Treptat, se ocupă de afacerile Alain Delon: parfum, mobilă, cămăși, cravate, ceasuri. Viața ei fuzionează total cu a lui. Trăiește numai pentru el. Din cînd în cînd, acceptă roluri minuscule în filme repede uitate de public, doar pentru a nu fi nevoită să stea prea mult departe de el. Suportă orice, chiar dacă, după cum avea să mărturisească mai tîrziu, „Alain a avut multe aventuri în timp ce era cu mine, dar s-ar fi putut altfel?"

„Mai tîrziu" înseamnă... acum

Boala anunțată în copilărie a ajuns-o pe Mireille din urmă. Oboseala fizică a început să devină o realitate din ce în ce mai supărătoare. Pînă cînd i-a fost imposibil să mai urce o scară, nici măcar cîteva trepte. Soluția? Operație pe cord deschis, intervenție care a durat șapte ore, dar care i-a salvat viața. A revenit acasă, afecțiunea cardiacă fusese rezolvată, dar o aștepta o surpriză care avea să-i sfîșie inima.

Pe 12 iunie 1983, Alain o anunță că este îndrăgostit de o altă femeie, deci relația lor a ajuns la final. Mireille trebuia să plece. Mecanic, și-a aruncat într-o valiză cîteva lucruri, și-a ascuns plînsul în spatele unor ochelari mari, fumurii și s-a trezit în stradă, cu același sentiment de singurătate încercat în august 1959, cînd a ajuns la Paris.

Și-a găsit o locuință, a continuat să se ocupe de afacerile lui Alain Delon și a sperat că totul nu e decît un coșmar din care se va trezi. Pe 7 iulie a intervenit însă un accident de mașină. Se întorcea din Italia, de la o fabrică de cravate „Alain Delon". Mașina în care se afla, condusă fiind de un șofer, a intrat sub un camion. Mireille s-a trezit în spital cu o fractură de coloană vertebrală. Delon a venit imediat la ea, a transportat-o de la spitalul din Aoste la cel din Geneva, dar din acel moment, fiecare dintre cei doi a fost convins că viețile lor s-au despărțit pentru totdeauna.

De la Galia la Mireille cea adevărată

Timp de trei luni, Mireille a stat imobilizată într-un corset de gips, de la gît pînă la călcîie. Orele de suferință i-au fost alinate de Pierre Baret pe care îl cunoscuse cu mai mulți ani în urmă - conducea Europe 1 - și era îndrăgostit fără speranțe de ea. Acesta a încurajat-o, i-a vorbit și a ajutat-o să se vindece. Abia cînd rănile fizice s-au cicatrizat, Mireille și-a ațintit mai cu atenție privirile asupra lui Pierre și a descoperit un bărbat domic să o învețe în continuare cum să se iubească pe sine, cum să se privească în oglindă și să se accepte. A învățat-o să se bucure de călătorii, de concerte, de sărituri cu parașuta, de raliuri și a îndemnat-o să-și reia munca. Ca realizatoare, Mireille Darc a făcut filmul „La barbare". De fapt, Pierre Barret a învățat-o o altă viață; mai simplă, mai autentică, mai liniștită.

Dar, un cancer de ficat curmă viața lui Pierre Barret la 16 octombrie 1988. Mireille e din nou singură și unica ei alinare sînt valurile nesfîrșite de lacrimi. Următorii opt ani și-i petrece printre cărți, încercînd să afle sensul vieții, călătorește, face reportaje pentru emisiunea „Envoyé special" și are sentimentul că mai devreme sau mai tîrziu i se va întîmpla ceva extraordinar.

În iunie 1986, la locuința ei din Marrakech, se prezintă un arhitect cu rugămintea de a i se permite să viziteze casa despre care prietenii i-au spus că este o operă de artă. Și astfel, acel bărbat intră în viața lui Mireille.

La 60 de ani, Mireille recunoaște: „Dacă e să fiu cu adevărat sinceră cu mine, trebuie să recunosc că sînt puternică numai cînd sînt în doi. Doar atunci simt că pot să mut și munții"...

Mireille Darc nu uită totuși că niciodată nu a cerut-o nimeni în căsătorie.

Pagină realizată de
AURORA POPESCU

HOROSCOP

14.09 - 20.09

BERBEC (21.03 - 20.04): Vă faceţi prea multe griji în legătură cu un obiectiv pe care nu reuşiţi să-l atingeţi. Poate că acum nu aveţi suficientă ambiţie sau voinţă, sau poate scopul propus e prea ambiţios. Oricum, configuraţia astrală este pozitivă, deşi nu dintre cele mai strălucite. Curba financiară stagnează în primele zile, apoi cunoaşte o creştere lentă şi sigură.

TAUR (21.04 - 21.05): Ceva nu este în regulă în constelaţia dv., căci Venus nu-şi poate desăvîrşi opera de optimizare a stărilor afective la care tînjiţi. Simţiţi că vă lipseşte mîngîierea, tandreţea altor vremuri, dar, în acelaşi timp, neglijaţi faptul că dv. însivă nu mai sînteţi la fel de generos... Pe de altă parte, situaţia financiară nu îmboboceşte deloc. Atenţie!

GEMENI (22.05 - 21.06): Aş putea spune că va fi o săptămînă zburdalnică în toate cele. Conform cu oscilaţiile principalelor curbe astrale, pe plan sentimental vă ţineţi de ghiduşii mai mult sau mai puţin pe placul altora, iar financiar faceţi imprudenţe (să le spunem cheltuieli anarhice) ce vă pot costa. Dar mai important decît toate este buna dispoziţie permanentă.

RAC (22.06 - 22.07): Psihicul dv. este dominat de un optimism robust, capabil să vă determine să ieşiţi din letargia de zi cu zi. Curba socio-profesională este în plină ascensiune şi alpinismul ei frenetic demonstrează că vă pîndesc niscaiva reuşite în profesiune. De asemenea, o bucurie în familie va ornamenta sfîrşitul de săptămînă. Nimic nou despre bani.

LEU (23.07 - 22.08): O întîmplare cel puţin ciudată (luni sau marţi) vă va pune serios pe gînduri şi vă va obliga să vă modificaţi proiectele de viitor apropiat. Va trebui să vă ajustaţi elanul cu care aţi pornit într-o afacere şi să fiţi cu ochii-n patru asupra unui partener care se dovedeşte a fi un „păpuşar" de mîna întîi. Joi sau vineri primiţi bani.

FECIOARA (23.08 - 21.09): Anumite presimţiri nefavorabile, cărora le daţi mare importanţă, se vor confirma în acest interval. Din fericire, consecinţele nu vor fi prea amare, căci sînteţi antrenat în suişuri şi coborîşuri sentimentale. Ar trebui să vă mai oţeliţi sensibilitatea şi să nu mai puneţi la suflet decît flori, evitînd buruienile. O veste bună de departe, sîmbătă.

BALANŢA (22.09 - 22.10): Aveţi tendinţa să vă purtaţi contradictoriu, vă contraziceţi pe dv. însivă de la o oră la alta şi nu reuşiţi să puneţi ordine în gînduri şi acţiuni. Curba psihicului se prezintă sinuos şi cred că aţi căzut pradă unui surmenaj nervos. O relaxare se impune, mai ales că va urma o perioadă dificilă pe plan profesional.

SCORPION (23.10 - 21.11): Fără Marte şi Venus pe firmamentul constelaţiei dv., parcurgeţi o săptămînă tihnită atît din punct de vedere sentimental, cît şi profesional. Nimic nu pare să tulbure serenitatea sufletului şi aveţi tot timpul să vă dedicaţi pasiunilor neglijate din cauza tumultului ce vă animă, de obicei, existenţa. Joi sau vineri primiţi bani.

SĂGETĂTOR (22.11 - 20.12): Două evenimente deosebite vor asezona această perioadă. Unul provine din sfera afectiv-emoţională (se pare că se înzdrăveneasc relaţiile cu o persoană interesantă şi de sex opus), iar celălalt din domeniul profesional. Aici veţi desfăşura un adevărat turnir (miercuri, joi) cu un preopinent care are mania contrazicerii. Succes!

CAPRICORN (21.12 - 19.01): Cea mai remarcabilă caracteristică a săptămînii pare să fie rolul important al hazardului. Aveţi noroc nevăzător atît la bani (cred că ar trebui să practicaţi jocuri decente de noroc, oficiale), cît şi în dragoste. Într-adevăr, curba financiară ascultă de îndemnurile lui Jupiter şi are un maxim (vineri sau sîmbătă).

VĂRSĂTOR (20.01 - 18.02): Multă monotonie în această perioadă, puţine evenimente remarcabile vor pigmenta plictisul cotidian. Şi cum în astfel de ocazii imaginaţia vă joacă feste, ghinionul financiar stă la pîndă şi vrea să umbrească o iniţiativă mai puţin fericită. Pe de altă parte, curba financiară scade pînă sub normal, deci atenţie la cheltuieli.

PEŞTI (19.02 - 20.03): Se pare că aţi aruncat în apele vieţii un năvod cu ochiuri prea mari pentru peştişorii nevinovaţi care-i dau tîrcoale. Altfel spus, vă faceţi prea uşor iluzii, al căror gust amar vă afectează din plin. Menajaţi-vă cu mai multă abilitate sensibilitatea specifică zodiei. Curba financiară rămîne indiferentă la năzuinţele dv. Deocamdată.

Grădina

micul nostru Paradis

Pămîntul folosit în ghivece

◆Domnul *Vasile Stoichiţă din Bucureşti* ne roagă să explicăm ce este „pămîntul de ţelină", ce este „pămîntul de frunze", ce este „mraniţa".

◆*Pămîntul de ţelină* este pămîntul care se obţine din brazde de iarbă recoltate vara şi aşezate în grămezi pentru putrezire. El poate fi înlocuit cu pămînt din muşuroaiele de cîrtiţă.

◆*Pămîntul de frunze* este pămîntul care se obţine din putrezirea timp de doi ani a frunzelor arborilor (fag, tei, paltin, arţar, carpen). Pămîntul rezultat din putrezirea frunzelor de stejar nu este bun pentru cultivarea plantelor în ghivece. În lipsa pămîntului de frunze poate fi folosit pămîntul de pădure.

◆*Mraniţa* provine din descompunerea gunoiului de grajd. Se foloseşte numai în amestecuri cu alte pămînturi, deoarece utilizat singur poate produce arderea rădăcinilor. Mraniţa poate fi înlocuită cu putregai de scorbură.

Este adevărat, locuitorii din zonele urbane pot procura mai greu asemenea pămînt, dar cel comercializat în florării este o variantă acceptabilă.

Transplantarea palmierilor

◆Stimată doamnă *Adela Voicu din Cîmpulung*, transplantarea palmierilor nu se face toamna, aşa cum sînteţi tentată să credeţi, ci primăvara. În cazul palmierilor tineri, de pînă la 6-8 ani, această operaţiune se face în fiecare primăvară, în timp ce plantele mai bătrîne trebuie schimbate din ghivece o dată la 3-4 ani. Mutarea în alt vas trebuie însă efectuată cu mare atenţie, pentru a se păstra aşezarea naturală a rădăcinilor, fără ca ele să fie prea mult deranjate ori rănite. Este indicat ca pe fundul vasului să se aşeze un strat de cioburi de ghiveci sau pietriş şi apoi pămîntul. Amestecul optim este format dintr-o parte pămînt de frunze, o parte mraniţă, o parte pămînt de ţelină şi puţin nisip grosier. *(A. Popescu)*

Utile

Apariţia mucegaiului este condiţionată de umezeală iar cea mai eficace luptă în prevenirea apariţiei sale este evitarea excesului şi persistenţei umezelii în locuinţă. O dată instalat, mucegaiul este foarte greu de îndepărtat. Acesta apare la început sub forma unor minuscule pete gri-verzui, cenuşii sau maro care treptat se întind şi se unesc emanînd un miros specific. Îndepărtarea mucegaiului, pe măsură ce se dezvoltă, devine dificilă. Pentru prevenirea apariţiei acestuia se recomandă:

✍***Combaterea igrasiei prin îndepărtarea tencuielii afectate şi înlocuirea ei cu o tencuială din ciment hidrofug. În acelaşi timp se vor face reparaţiile necesare pentru a înlătura sursa de umezeală.***

✍***Iarna se va evita încălzirea apartamentului aprinzînd gazele la bucătărie.***

✍***Se va evita pătrunderea în locuinţă a aburilor din bucătărie şi baie.***

✍***Pe timpul iernii, nu ermetizaţi ferestrele şi uşile cu material izolant.***

✍***Apariţia mucegaiului pe pereţi poate fi prevenită adăugînd în compoziţia pentru văruit (zugrăvit) sau tapetare, oxifenolat (fenoxid) de sodiu care se dizolvă în apă: o linguriţă oxifenolat la 1/2 pahar apă. Se adaugă cîte un sfert de pahar din această soluţie la fiecare 5 kg compoziţie văruit, zugrăvit, tapetat.***

ŞAH

PROBLEMA DE AZI:

Negrul mută şi cîştigă

PELEN - FEDEROWICZ, 1990

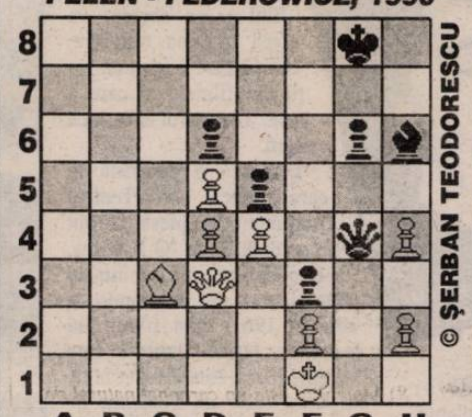

© ŞERBAN TEODORESCU

1... e:d4 2.Nb4 (2. N:d4? Nd2!! cu mat imparabil) Ne3! 3. R:e3 (3.e:d3 Dg2+ 4.Re1 f2+ etc.) De1+ 4.D:f1 N:f2+ şi albul pierde dama

Pe drumuri de munte

TRASEUL

Verificarea hărţii şi a traseului încă de la începutul drumului are un scop bine determinat. Orice deviere poate aduce mari neplăceri întregului grup.

Dacă am venit pînă la locul de pornire cu un mijloc de transport în comun este bine să pornim în paş lent pentru că organismul are nevoie de adaptare. În orice caz, ritmul de mers se fixează în funcţie de al persoanei care merge cel mai încet. Important este ca la urcuş să ne dozăm bine efortul, să nu mergem în salturi, pentru ca momentele de odihnă să nu depăşească un anumit timp. La coborîre pasul poate fi mai rapid, fără însă a alerga.

Bagajele trebuie împărţite judicios. Chiar dacă bărbaţii sînt capabili de eforturi fizice mai mari, e bine ca şi femeile şi copiii să aibă propriile rucsacuri.

Îmbrăcămintea la drum trebuie să fie uşoară pentru a înlătura transpiraţia, iar porţiunile periculoase pot fi evitate printr-un mic ocol. Dacă am pierdut marcajul nu trebuie să intrăm în panică. În acest caz e bine să ne întoarcem pînă la regăsirea ultimului semn pe care l-am văzut. Cînd deplasarea se face pe un teren nemarcat, ceea ce nu este întotdeauna recomandabil, trebuie să ne fixăm permanent repere, la care să recurgem în caz de întoarcere. Se păstrează direcţia hotărîtă, ajutîndu-i pe cei care se deplasează mai greu în locurile dificile.

În timpul urcuşului, mai ales, este bine să se vorbească puţin, dar o tăcere prelungită contribuie la crearea unei atmosfere apăsătoare.

În situaţii dificile, cum ar fi un eventual accident sau o schimbare bruscă a vremii, trebuie luat rapid, dar cu calm, cea mai bună soluţie pentru toţi membrii grupului. Să nu uităm că panica poate fi uneori chiar fatală.

Pe parcursul întregului traseu trebuie să respectăm natura. Un casetofon dat la maximum acoperă ciripitul păsărilor, chiotele noastre îi pot tulbura pe alţi turişti.

O condiţie esenţială a comportamentului civilizat este păstrarea curăţeniei la locurile de popas, pentru a nu mai obliga grupurile de tineri entuziaşti să strîngă în urma noastră munţi de gunoaie care alterează frumuseţea muntelui. *(Irina Stoica)*

Continuînd discuţia din numărul precedent, alte cauze, deloc rare, ale coliziunilor frontale (cu un alt autovehicul sau un obiect de pe marginea drumului - stîlp, copac, bornă kilometrică etc) sînt reprezentate de:

- Ieşirea imprevizibilă în depăşire, fără a semnaliza din timp şi minime măsuri de siguranţă presupuse de o astfel de manevră, astfel încît obligăm un alt conducător, care deja se înscrisese în depăşire, să se înscrie în periculoasa - şi de aceea interzisa - manevră de triplare, intrînd astfel pe contrasens sau, la fel de rău, ieşind în „decor", cu toate tragicele consecinţe.

- Angajarea în depăşirea unei coloane (sau a unui singur autovehicul), atunci cînd aceasta suie o rampă, cu 50 m înainte de atingerea vîrfului rampei.

- Intrarea bruscă în faţa altui autovehicul, cînd ne dăm seama că depăşirea nu poate fi executată, forţînd partenerul de trafic, astfel incomodat, fie să frîneze energic, fie, presat de manevra noastră, să iasă în „decor"".

O defecţiune majoră la partea mecanică a autovehiculului (spargerea unuia din amortizoarele din faţă, ruperea unei planetare etc.) sau explozia unei camere de la roţile din faţă.

O regulă extrem de simplă ne poate ajuta să apreciem relativ corect distanţa ce ne separă de vehiculul care vine din contrasens: dacă, în momentul cînd intenţionăm să ne înscriem în depăşire, observăm că acesta ne apare ca un punct nemişcat, înseamnă că, indiferent de viteza lui de deplasare, avem timpul material necesar efectuării în siguranţă a depăşirii. Dacă, însă, percepem clar mişcarea de apropiere a vehiculului, e limpede că se impune renunţarea la depăşire şi ar fi mult mai sănătos să aşteptăm un alt moment favorabil. Să nu uităm că nimeni nu ne obligă să efectuăm depăşirea în condiţii de risc pentru viaţa noastră!...

Înainte de a ne înscrie în depăşire, se impune obligatoriu să ne asigurăm că avem posibilitatea de a efectua în deplină siguranţă această manevră: să observăm dacă un autovehicul din spatele nostru nu s-a înscris cumva în depăşirea noastră, dacă autovehiculele din faţă şi din spate au observat funcţionarea semnalizatoarelor de direcţie ale vehiculului nostru şi au acceptat intenţia noastră de a ne angaja în depăşire. Acţiunea de asigurare cu ajutorul oglinzilor retrovizoare (centrală şi laterale) trebuie să fie continuă, să o efectuăm reflex.

Scrisori primite

Îţi mulţumim călduros, stimate Domnule ADRIAN TOFAN (Arbore, Suceava), pentru cuvintele de apreciere la adresa calităţii revistei noastre! Cît priveşte problema pe care o ridici în scrisoarea ta, soluţionarea acesteia nu depinde de colaboratorul nostru care semnează rubrica respectivă, ci... de noi, cei din redacţie! Prin urmare, îţi promitem că vom reexamina spaţiul disponibil în pagina respectivă - cu alte cuvinte, spaţiul destinat fiecărei rubrici - şi, în măsura posibilităţilor, vom decide „ce şi cum". Întrucît motivaţia solicitării tale este cît se poate de temeinică, vom încerca, repetăm, în măsura posibilităţilor, să o satisfacem. Mulţumit, cel puţin deocamdată ?...

Am remis scrisoarea Dv, stimate Domnule CRAIOVEANU, colaboratorului nostru spre a vă oferi un răspuns detaliat.

Şi scrisoarea ta, stimată Domnişoară FLORINA BADEA (Dridu, Ialomiţa), a poposit pe masa de lucru a colaboratorului nostru! Înainte de a încheia, îţi mulţumim pentru cuvintele adresate nouă şi îţi dorim mult succes în noul an şcolar care va începe peste cîteva zile! Aşteptăm să ne mai scrii!

Vă felicităm, stimate Domnule VIRGILIU IONESCU (Bucureşti), pentru faptul că, la o vîrstă atît de înaintată, vă menţineţi într-o formă de invidiat, încît puteţi citi revista fără ochelari! În ce priveşte problema de paginaţie pe care o semnalaţi, vă promitem că, în măsura posibilităţilor, vom ţine seama de sugestia Dv., fără a impieta asupra prezentării grafice a revistei! Vă dorim multă sănătate, cu convingerea că ne veţi fi şi în mileniul următor acelaşi cititor fidel!

Interesantă scrisoarea Dv., stimate Domnule COSTIN CONSTANTINESCU (Topoloveni, Argeş), prin sugestiile pe care ni le faceţi! Atîta doar că: 1. Revista nu poate fi „cotată la Bursă", aşa cum doriţi Dv., din simplul motiv că este editată de Casa Editorială „Magazin" S.R.L., care, nefiind o societate pe acţiuni, ci „cu răspundere limitată", după cum o dovedeşte „srl-"ul din coadă, nu are ce căuta la Bursa de valori! Unde mai pui că o astfel de modalitate de „a face bani", cum spuneţi Dv., prezintă şi pericolul, deloc minor, de a pierde controlul asupra revistei care, în mîna altor proprietari, ar putea deveni orice altceva decît ceea ce este acuma... Ceea ce, să recunoaştem, nu dorim defel! În plus, ţinem să vă asigurăm că, financiar, ne descurcăm fără a apela la împrumuturi bancare sau orice alte surse externe de finanţare! După cum am afirmat-o de nenumărate ori, singurii noştri sponsori şi veritabili Mecena sînteţi Dv., stimaţi cititori! 2. şi 3. Vom medita la sugestii - mai ales că ideile nu-s rele deloc! - şi vom vedea ce-i de făcut! 4. Vom oferi un răspuns detaliat într-un material în pagina a 3-a! Sănătate să fie şi la Dv., şi la noi!

Rubrică realizată de
ADRIAN HOAJĂ

În prag de an școlar

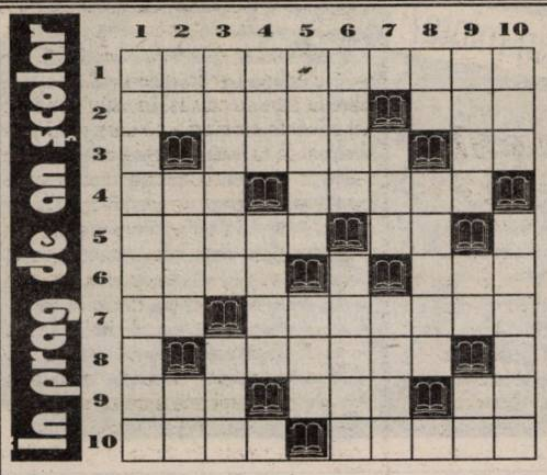

ORIZONTAL: 1) Domeniul și activitatea de educare în școli. 2) Vine de la grădiniță în clasa întîi - Formație artistică existentă în unele școli. 3) Atribut de seamă la ieșirea din școală (fem.) - Primele două scoase la tablă! 4) Între două recreații - Subiect zoologic. 5) A adera la o părere - 23 caiete! 6) Poet liric clujean - Autoritate chiar și în învățămînt. 7) Înscrise la școală! - Dornici să realizeze ceva. 8) Nelipsit din penarul școlarului. 9) Livadă (Trans.) - Mediu rural - Nota 6 la muzică. 10) Numărătoarea bobocilor în uniformă școlară - Ca studentul din facultate.

VERTICAL: 1) Povestire scurtă. 2) Stau unul lîngă altul în bancă! - O greșeală din caiet ștearsă cu lama - Începutul de alfabet! 3) A, E, I, O, U (sing.) - Constanța (abr.). 4) Munte în Rep. Togo - Raci înapoiați! 5) Partea de dedesubt a piciorului (anat.) - Papuc de pîslă (reg.). 6) Se predau în licee de specialitate - Colegul fetițelor. 7) Intră în clasă! - Întreaga clasă este prezentă la apelul din catalog. 8) Mic și fără cap! - În trusa sanitară a clasei. 9) Calificative școlare și... muzicale - Jumătate de oraș! - Arată direcția. 10) Îl urmează la, la, la - Formă de învățămînt ce cuprinde clasele 1-4..

DICȚIONAR: RAT, ALU, MES.

MARCEL RANTZER
București

Soluția careului „CURSURI"

Orizontal: SCOLAR - BAN - ELEV - AURAR - RAM - MURES - AS - CARAS - V - LACURI - LUA - E - ARE - ME - R - URS - MA - SS - AIT - SECATA - PREPARATOR - EE - MISCARE.

Verificați-vă cunoștințele

1. Ce sînt diatomeele?
2. Unde se află orașul Freetown?
3. Cine era Feronia în mitologia romană?
4. Cine a observat primul neregularitățile de pe suprafața planetei Marte, pe care le-a numit „canale"?
5. De unde este originară planta cunoscută sub numele de „revent", folosită atît în scopuri ornamentale, cît și culinare sau farmaceutice?
6. Ce arhitect roman a realizat vila Dr. Minovici din București?
7. Ce este un gnomon?
8. Cine a regizat filmul „Pentru un pumn de dolari" al cărui protagonist a fost Clint Eastwood?
9. Cine a scris „Cartea snobilor"?
10. Care a fost primul aparat de înregistrare și reproducere a sunetului?

1) Orașul Marrakech se află în Maroc. 2) În mitologia greacă Technites era un zeu artizan, numele său însemnînd în traducere: artă, meșteșug. 3) În biologie, termenul „detritus" indică resturile organice rezultate prin descompunerea plantelor și animalelor. 4) Revolverul a fost inventat de americanul Samuel Colt.

Răspunsurile din numărul trecut

5) În timpul domniei lui Alexandru Ioan Cuza, poetul Dimitrie Bolintineanu a fost ministru de externe. 6) Primul metrou din lume a fost inaugurat la 11 ianuarie 1863 la Londra. 7) Basorelieful „Muzica" de pe fațada Operei Române din București este opera sculptorului Boris Caragea (1906-1982). 8) Malahitul este un carbonat natural de cupru de culoare verde, întrebuințat ca piatră decorativă sau în fabricarea unor vopsele. 9) Luise Miller este eroina dramei „Intrigă și iubire" de Friederich Schiller (1759-1805). 10) Prima traversare a Africii de la Luanda la Quelimane a fost efectuată de misionarul, medicul și exploratorul scoțian David Livingstone (1813-1973). (IRINA STOICA)

PAR(anormale) de ToPAN

PERSPICACITATE

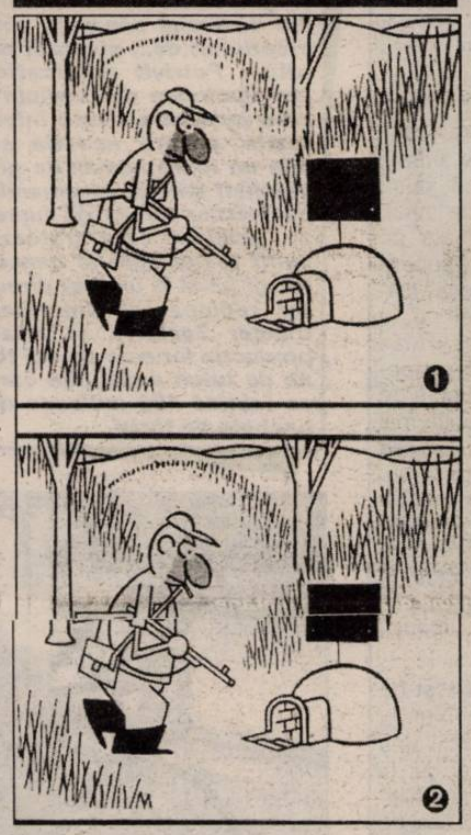

DIFERENȚE

Între desenele 1 și 2 există opt mici diferențe grafice. Vă invităm să le descoperiți.

(Soluția în numărul viitor)

Dezlegările testelor din nr. trecut

ATENȚIE MĂRITĂ

1) Coada elefantului. 2) Gaica halatului. 3) Penelul. 4) Părul pictorului. 5) Suportul pînzei (sus). Alte elemente grafice: paleta pictorului, lipsa mînerului de la ușă, tuburile de pe jos, un picior al elefantului.

CE DETALII LIPSESC?

1) Gulerul „marinarului". 2) Mînușa de pe mîna stîngă a mamei. 3-4) Cravata și gheata stîngă a bărbatului. 5) Un ciorap al fetiței.

Ce se află dedesubt?

Examinînd desenul alăturat trebuie să găsiți un răspuns spiritual pe care să-l confruntați cu cel care va apărea în numărul viitor.

UMOR

Într-un magazin de pălării o femeie probează o mulțime și, în sfîrșit, după vreo două ore se decide la una.
- Cît costă?
- Nimic, scumpă doamnă! E pălăria cu care ați venit!

O femeie clevetitoare vine la vecina ei și-i spune:
- Draga mea, vuiește tîrgul! Bărbatul tău aleargă după fete! Ce Dumnezeu! Are 62 de ani, nu-i așa?
- Exact 62! Și ce dacă aleargă după fete? Și cîinele aleargă după mașină și dacă se-ntîmplă să se suie în ea, ce? Știe să șofeze?

Costică, de ce nu pui o sperietoare în grădină?
- Nu e nevoie! Eu stau toată ziua acasă!

Dănuț, spune tatăl, de ziua mea nu vreau de la tine alt cadou decît o notă bună!
- Te-ai trezit tîrziu, tăticule! Eu ți-am cumpărat o cravată.

Soră, de ce ai trezit pacientul?
- Dar, domnule doctor, a uitat să-și ia somniferul!

N-ai văzut afișul? întreabă polițistul, aici e interzisă baia!
- Dar nu vreau să fac baie, vreau să mă înec!
- Norocul dumitale!

Aforisme

■ Nu poți fi virtuoz pe o partitură mediocră.
■ O fi porcul prost, dar ce creier delicios are!
■ Nu e bărbat acela care păcătuiește refuzînd o femeie frumoasă.
■ Prea multe gloanțe a oferit istoria celor cîteva întrebări capitale ale omului.
■ Poezia poate face dintr-un instinct o aripă de curcubeu.
Cînd știi să seduci, e păcat să mai și domini.
■ Au existat destule muze care i-au ajutat pe poeți să urască femeia.

V. GHICA

„ALARME"

Integramă de MARIAN MINCULESCU

MAȘINI DE VARĂ / DISPERATE		O FACEM TOȚI... / SUPRAVEGHEAT		DEBARALE / PRENUME FEMININ		ANIMAL / STĂ ÎN GÎT...		A INFECTA / DIN AZOT!		MEDICAMENT	
BUN LA URMĂRIT / O POLIȚIE										FRIGIDERE	
								RESORT / CÎNTEC POPULAR...			
BRUTARI / A RĂSUCI							RÎU LA NOI / VÎNTURAT				COMIC
				DUȘMANI / LÎNGĂ CASĂ							
A MĂRUNȚI / LITERĂ					AMABIL / DIN STUPI						
								FIR / MONARH			
DE 2 ORI / CIUDAT			AUR / PLASĂ DE PESCUIT			AMAR! / CASĂ			SAU / CIOMAG		
					CIMPIE NORDICĂ / CUTE!						AMAN!
BUNĂ LA ȘTERS / FORȚĂREAȚĂ							OPRIRE PE ȘINE				
						ARENĂ					

Dezlegarea integramei „AMPRENTE"

Orizontal: C - A - S - P - S - V - COMPLICITATE - NARATA - ENOT - ADRESANTA - AR - UITA - ARMATE - OCNA - ALAUTA - AA - ATE - RA - S - ATRASA - FICAT - OITA - IA - ACI - CA - OSANDIT - M - REMISA - MODA - FELINARE - RAT.

CONCURS DE FIDELITATE

● Redacția revistei „Magazin" vă propune un nou concurs al fidelității. De data aceasta concursul se adresează tuturor cititorilor ce sînt și abonați ai revistei noastre. Condiția esențială a participării la concurs este, deci, aceea de a fi abonat la revista „Magazin".

● În fiecare număr al revistei din luna septembrie (începînd cu acesta) publicăm un talon de concurs. Dv. trebuie să-l completați, să-l decupați și apoi să trimiteți pe adresa noastră *(C.E. „Magazin" S.R.L., București, Piața Presei Libere nr. 1, sector 1, cod 71341)* **într-un singur plic,** cele **trei taloane** apărute în luna septembrie **împreună cu o copie a chitanței care atestă faptul că aveți abonament la „Magazin".**

● Taloanele lunii septembrie trebuie să ne parvină pînă pe data de 10 octombrie 1998, cînd va avea loc tragerea la sorți.

● Cîștigătorii vor fi cinci cititori abonați (indiferent de durata din acest an a abonamentului).

● Premiile: trei premii în valoare de cîte **1.000.000** lei și două premii în obiecte la fel de valoroase.

● Dacă sînteți unul din zecile de mii de abonați fideli ai noștri, aveți șansa unui cîștig important!

NU O RATAȚI!
FIECARE DINTRE DV. POATE CÎȘTIGA!

TALON DE FIDELITATE

● Concursul lunii septembrie pentru cititorii-abonați ai revistei!
● La 10 octombrie puteți cîștiga:
◆ unul din cele trei premii de cîte 1.000.000 lei sau
◆ unul dintre cele două obiecte (surpriză) oferite cîștigătorilor.
● Trimiteți cele trei taloane pe luna septembrie, într-un singur plic, pe adresa redacției, pînă pe data de 10 octombrie.
● Nu uitați! Anexați copia chitanței cu care ați achitat abonamentul!

NUME .....
PRENUME .....
ADRESĂ .....
.....
.....

septembrie nr. 37

SPORT FLASH

Echipa feminină de tineret a României a cucerit medalia de aur la Campionatul European de Handbal de la Bratislava. Pe post de finalistă a fost Lituania de care fetele noastre au trecut cu 33-24, scor mai mult decît categoric. Am putea spune că cel mai greu meci de la acest campionat a fost semifinala disputată în compania Rusiei şi cîştigată cu 23-21, după prelungiri. Puternica formaţie a Rusiei a fost nevoită astfel să se mulţumească doar cu bronzul pe care l-a smuls de la turcoaice în finala mică.

După ce a trecut cu bine de „complexul" Williams, Irina Spîrlea s-a poticnit pentru a 6-a oară în carieră de a doua jucătoare a lumii, Jana Novotna. Irina, care era înaintea turneului de la US Open pe poziţia a 8-a a clasamentului ATP, va ieşi din plutonul primelor 10 jucătoare ale lumii deoarece nu s-a situat la fel de bine ca anul trecut cînd a ajuns pînă în semifinale. Partida a durat puţin, simetricul 6-3 aducîndu-i victoria Novotnei deşi mie mi s-a părut ca la cîrma meciului s-a aflat mai mereu Irina dar lipsa de concentrare şi-a spus cuvîntul. Jana a jucat mai rece, mai calculat, profitînd din plin de greşelile compatrioatei noastre. În ciuda acestei înfrîngeri, Irina pleacă de la Flushing Meadows cu capul sus, reuşind să-şi onoreze cel mai bine cartea de vizită dintre toţi românii participanţi. Ruxandra Dragomir, Cătălina Cristea, Dinu Pescariu şi Andrei Pavel au pierdut încă din turul 1, Raluca Sandu din turul al 2-lea (ceea ce reprezintă totuşi o performanţă notabilă pentru Raluca, ea trecînd în primul tur de Liesel Horn) iar Adrian Voinea care a pierdut în turul al 3-lea la Karol Kucera.

A 11-a etapă a Campionatului Mondial de Motociclism s-a desfăşurat pe celebrul circuit de la Imola, cunoscut în special fanilor Formulei 1. La clasa 500 cc, cea mai spectaculoasă a competiţiei, din pole-position a plecat cvadruplul campion mondial, australianul Mick Doohan. Pe poziţia secundă s-a clasat actualul lider al clasamentului şi cvadruplu campion mondial la clasa 250 cc, italianul Max Biaggi. Imediat după start a început o luptă acerbă pentru locul fruntaş, luptă în care a intervenit cu nerusinare şi spaniolul Criville, fără să ţină cont de galoanele celor doi „de

nenumărate ori" campioni mondiali. Finalul cursei avea să-l surprindă în prima poziţie pe Mick Doohan, la mică distanţă de acelaşi impertinent Criville care a avut tupeul să-i răpească poziţia a 2-a lui „Mad" Max. Italianul, văzînd că nu-l mai ajunge din urmă pe intrus, şi-a permis să facă puţin spectacol înainte de final, ridicîndu-se pe o roată pe linia dreaptă într-un superb „wheelie". Noul lider al clasamentului general este acum vechiul lider, Max Biaggi, care rămîne pe poziţie dar la doar 4 puncte de Mick Doohan. În ecuaţie mai intră şi obraznicul Criville care se află pe locul al 3-lea, la 3 puncte de australian şi la 7 puncte de lider. Această diferenţă de 7 puncte între primii trei reprezintă totodată şi un record absolut al diferenţelor ce s-au înregistrat de-a lungul timpului între liderii clasamentului.

La Moscova a fost rost de bani mulţi pentru atleţii prezenţi la Finala IAAF Golden League. Mai ales pentru Marion Jones, El Guerrouj şi Haile Gebrselassie care au fost „siliţi" de organizatori să împartă 1 milion de dolari, bonusul oferit celor ce reuşesc să cîştige toate întîlnirile Golden League. În această situaţie s-a aflat şi Bryan Bronson dar a cedat inexplicabil pe linia dreaptă de la finalul cursei de 400 de metri al cărei favorit era. A! era să uit! Cei trei au mai primit şi cîte un telefon celular Ericsson 788. Mare lucru! o să spuneţi. Din aur!!!

ANDREI TOMA

Ce le trece unora prin minte?!

Şi cu cele mai banale obiecte din casă se pot stabili recorduri (mai mult sau mai puţin demne de invidiat) care să uimească lumea, dacă vă puneţi imaginaţia la încercare. Lori Dean Major, o americancă temperamentală, este mîndră de faptul că a reuşit să arunce un făcăleţ obişnuit la o distanţă de 55,3 metri. Lori are 114 kilograme şi o înălţime de 1,96. La rîndul ei, Vanessa Warp a dat de-a azvîrlita cu o cratiţă de 2 litri, care a zburat 19,4 metri! Linda McSean a dat unei mături un impuls atît de puternic, încît a proiectat-o la 22,56 metri! Vă întrebaţi, desigur, ce le-a apucat pe aceste doamne focoase? La Tîrgul anual desfăşurat în Doan City, statul Iowa, se practică astfel de sporturi gospodăreşti.

Bărbaţii, cu acelaşi prilej, nu se lasă mai prejos. Ross Donovan Clinton a bătut în nouă ore 8765 cuie (fiecare de 3,5 cm), ceea ce înseamnă o medie de 16,2 cuie pe minut. Jim Vilgrave a bătut în acelaşi interval 11209 nituri, adică 23,5 pe minut. Publicul se amuză copios şi la proba de găsitul perechii de ciorapi dintr-un munte de o sută de perechi amestecate. Cel mai rapid a fost Nick Sunder, care a indentificat toate perechile în 16 minute.

Anul trecut, la Tîrgul sus-numit, Gabriel Solentano a înfulecat 34 (treizeci şi patru) de clătite într-un minut, iar Peter Waldorf Samuel a făcut 236 de genuflexiuni avînd în mîini un pepene de cinci kilograme şi ascultînd la căşti muzică country...

Medici... demagogi

Cel puţin 700 de medici şi profesionişti americani din domeniul sănătăţii sînt proprietari de... plantaţii de tutun. Potrivit publicaţiei „Le Quotidien du medicin", care publică această informaţie, printre aceştia se află un mare număr de generalişti care le recomandă pacienţilor lor să nu fumeze, psihiatri care tratează mulţi toxicomani şi cancerologi (pînă şi un fost director regional al American Cancer Society). În total, producţia lor este de 6,5 tone de tutun anual, din care se fabrică 193 milioane de pachete de ţigări.

Dinozauri alcoolici!

Cercetătorul american Valentine Bridwood a lansat o ipoteză tragicomică privitoare la dispariţia dinozaurilor. Conform afirmaţiilor lui - făcute pe un ton cît se poate de serios -, lăcomia unor categorii de dinozauri vegetarieni i-a dus pe aceştia în situaţia de a nu mai digera în mod corespunzător. Stomacul li s-a lenevit şi stocurile de masă verde au început să fermenteze, generînd alcool etilic. Cantităţile respective, metabolizate în parte de ficat, au determinat o stare de euforie (ca să nu spunem beţie) care le-a micşorat capacitatea de reproducere... Nu e prea uşor să ne imaginăm cum blînda noastră planetă era parţial populată cu monştrii „afumaţi", care nu se mai înţelegeau între ei şi cărora nu le mai păsa de continuitatea speciei. Dacă ipoteza se confirmă şi din alte surse, înseamnă că înainte de apariţia omului, Dumnezeu a luat minţile giganticelor reptile tocmai pentru a proteja pădurile devastate. Pînă-n prezent, ideea aceasta e cea mai şugubeaţă dintre toate presupunerile legate de „folclorul" dinozaurilor.

Pedalînd cu mîinile!

Simon Brindley, un englez de 35 de ani, a creat o bicicletă cu două posibilităţi de pedalare: una obişnuită, cu picioarele şi alta cu mîinile. În acest ultim caz, roata din faţă este echipată cu un pedalier plasat la nivelul ghidonului. Inconvenientul bicicluiui clasic constă în faptul că efortul este făcut numai de muşchii din partea inferioară a corpului, în timp ce atunci cînd acţionarea mijlocului de transport se face cu mîinile sînt puşi în mişcare muşchii braţelor, pectoralii şi cei aflaţi pe spate. Noua invenţie a primit provizoriu numele de „Muscle Racer".

PORTOCALE fără coajă

Cercetătorii din Florida au găsit o metodă pentru a fi prezentate spre vînzare portocale fără coajă. Ei au realizat o soluţie pe bază de enzime, în care aceste fructe sînt scufundate, după ce li s-au făcut, în prealabil, mici orificii în înveliş, lichidul înlocuind aerul din pori. Acest gen de portocale trebuie consumate într-un timp mai scurt şi în plus, imediat după tratare portocalele trebuie curăţate de coajă, deoarece enzimele cu care au fost tratate îşi continuă acţiunea, transformînd fructul într-un veritabil terci.

Fotografia săptămînii

Pentru unii locuitori ai planetei noastre, NU ciinele este cel mai bun prieten al omului, ci... pitonul! Bărbatul din imagine, camerunez de origine, a transformat în mielușel acea reptilă gigantică, pe care o priveşte cu duioşie. În ţara lui, există meseria de vînător de pitoni, pe care îi vînd apoi grădinilor zoologice şi circurilor unde funcţionează dresori cu sînge la fel de rece ca şi cel al adoratelor lor tîrîtoare!...

În numărul viitor

■ E posibilă hibernarea criogenică? ■ Geotermia, o mănuşă aruncată viitorului ■ Vînătoarea undelor gravitaţionale ■ OZN-uri de pe celălalt tărîm ■ Procese celebre: Magellan „acuzat de înaltă trădare" ■ Omul bolnav - un barometru sui-generis ■ Fred Haise, primul astronaut... ziarist ■ Arameenii - o seminţie din vremurile biblice... ■ Enigma „giulgiului sfînt" ■ Idoli ■ Femina club ■ Întîmplări adevărate ■ Timp liber

Cititorii din străinătate

care doresc să se aboneze la revista noastră pot contracta abonamente prin Casa Editorială „Magazin" S.R.L., Bucureşti, Piaţa Presei Libere nr. 1, Fax 2230866 sau 2228336, cont nr. 4020105330 (USD) şi 4020105331 (DM), Banca Comercială „Ion Ţiriac", Sucursala Bucureşti.

PUBLICITATE
prin Revista „MAGAZIN"!

Doritorii se pot adresa redacţiei la Tel./Fax: 223.08.66; 222.83.36, zilnic între orele 10⁰⁰ - 14⁰⁰

NU UITAŢI!

Abonarea, acum, direct la redacţie vă pune la adăpost, în viitor, de eventualele majorări ale preţului revistei. Pe cei care vor să se aboneze direct la redacţia „Magazin" îi informăm că în pagina 15 găsesc talonul ce cuprinde şi alte informaţii utile.

Biblioteca Ştefăneană

SERIE NOUĂ - 383 • ANUL XLI • 17 SEPTEMBRIE 1998 • 16 PAGINI • 1500 LEI Nr. 38 (2133)

magazin

EMail: magazin@com.pcnet.ro Adresă INTERNET – HTTP://WWW.MAGAZIN.RO

SĂPTĂMÎNAL CULTURAL - ŞTIINŢIFIC INDEPENDENT

„Dacă spui oamenilor mari: «Am văzut o casă frumoasă, clădită din cărămidă roşie, cu flori de muşcată la fereastră şi porumbei pe acoperiş», ei nu reuşesc să-şi închipuie cum arată casa. Trebuie să le spui: «Am văzut o casă de o sută de mii de franci». Atunci ei izbucnesc: «Ce frumoasă e!»"

ANTOINE DE SAINT-EXUPÉRY

Termometrul secolului XXI

DIAGNOSTIC... PRIN RESPIRAŢIE!

O nouă revoluţie în medicină! Cercetătorii de la celebrul Imperial College, din Londra, au pus la punct o metodă de diagnosticare prin analiza respiraţiei. Considerată comparabilă cu invenţia termometrului, noua metodă permite atît medicilor, cît şi pacienţilor să pună diagnostice simple şi rapide, indicînd tipul de viruşi şi bacterii, precum şi antibioticele adecvate. Cu o piaţă mondială previzibilă de peste 20 de miliarde de dolari, echipamentul britanic de diagnosticare a respiraţiei va fi lansat în următorii cinci ani.

ŞTIRILE SĂPTĂMÎNII

Vînătoarea undelor gravitaţionale

pagina 3

OMUL BOLNAV un barometru sui generis?

● *Respirăm nu numai aer, ci şi „vremea" în care evoluăm...*

● *Meteosensibilitatea - caracteristică universală a lumii vii!*

pagina 7

Programele posturilor bucureştene de televiziune 12

TVR 1 • TVR 2 • PRO TV • ACASĂ • ANTENA 1 • PRIMA TV • TELE 7 abc

PREMII

TALON DE FIDELITATE

AUGUST

În urma tragerii la sorţi, cîştigătorii lunii august a cîte unui abonament anual, pe baza taloanelor de fidelitate, sînt următorii noştri cititori:

VARGA VIORICA - Bucureşti
MUJAT CĂTĂLINA - Com. Bărcăneşti - Prahova
MOLNÁR LAJOS - Lupeni - Hunedoara

Fascinaţia ştiinţei 3

E posibilă hibernarea criogenică?

Incursiune în paranormal 4

„Vizitatorii" - îngeri căzuţi?

5 *Starea de veghe*

Procese celebre

Magellan, „acuzat de înaltă trădare"

Homo Sapiens 9

● Arameenii, o seminţie din vremurile biblice...

Terra X Dosarele planetei 10

Şi totuşi, a supravieţuit prinţesa Anastasia?

13 *Idoli*

Debut sub aripa unui star

Timp liber 14

● Horoscop ● Grădina ● Şah ● Scrisori primite

femina club 6

Biblioteca Judeţeană

✉ *Laurian Buture - Adjud:* Aşa este, nu consultasem DEX-ul, ci DLRC-ul lui *Nicolae Breban!* Oricum, trebuie să ştiţi că dacă un cuvînt există într-un dicţionar, acest fapt nu-l face obligatoriu şi bun de introdus într-o grilă! Cum dumneavoastră sînteţi în prima linie a crucişologilor români, pretenţiile noastre sînt pe măsură...

✉ *Dana Florescu - Galaţi:* Notează la *Marvin Gaye: „What's Going On"* (1971), *„Let's Get It On"* (1973), *„I Want You"* (1976), *„Midnight Love"* (1982), *„The Master 1961-1984"* (set de 4 CD-uri). Îţi mai recomand compilaţia-tribut din 1995 - *„Inner City Blues"*, cu cele mai frumoase melodii ale lui *Marvin Gaye* preluate acum de *Madonna, Lisa Stansfield, Bono Vox* sau *Massive Attack!* Şi dacă tot m-ai întrebat, află că favorita mea este compoziţia *„I Heard It Through The Grapevine"*, una dintre cele mai tari clasice ale genului...

✉ *Laurenţiu Ghinea - Feteşti:* Un anunţ de genul celui trimis de tine se încadrează exclusiv la publicitate! Am spus că anunţurile sînt gratuite în revista noastră, dar ele se referă strict la corespondenţă, schimburi de informaţii sau de material muzical! Dacă revii cu un astfel de anunţ, şi mult mai scurt!, nu văd de ce nu ar apărea...

✉ *Bogdan Buzea - Bucureşti:* În linii mari *„Zona M"* este acceptabilă! Prezentatoarea însă se joacă cu nervii noştri:

Tolba cu SCRISORI

„Madonna se află în topul clasamentelor" şi multe alte barbarisme de acest gen! O însemna „top" şi vîrf, dar în contextul românesc alăturarea celor doi termeni este oribilă!

✉ *George Jarnea - Constanţa:* Ca gen muzical *gangsta rap*-ul a apărut la mijlocul anilor '80, povestind viaţa bandelor de tineri americani de culoare: reglări de conturi, bătăi, violuri, trafic de droguri. Venind de pe coasta de vest a Statelor Unite, artişti ca *NWA (Niggers With Attitude)* sau *Ice T* au început prin a şoca pe toată lumea... Creată în 1984, casa de discuri *Def Jam* anunţase acest nou curent care la începutul anilor '90, combinat cu funk-ul anilor '70, oferea un nou punct de plecare pentru *gangsta rap,* mult mai melodios şi mai dansant. Această deschidere a permis apariţia unor mari hituri interpretate, printre mulţi alţii, de *Ice Cube, Coolio, Snoop Doggy Dogg, Warren G.* ● În 1992, *Suge Knight,* un vechi membru al trupei *The Bloods* din Los Angeles, se asocia cu *Dr. Dre* pentru a crea casa *Death Row Records („Death Row"* este pavilionul condamnaţilor la moarte...), un label specializat în acest gen de muzică. Asociat acum cu concernul *Time Warner, Death Row* a depăşit la această oră 50 de milioane de albume vîndute. ● *Gangsta rap*-ul a făcut şi face obiectul multor polemici în State, printre cei mai înverşunaţi contestatari numărîndu-se şi senatorul republican *Bob Dole,* vîrful de lance al unei campanii anti rap...

✉ *Viorel Sandu - Breaza:* Am primit careurile şi răspunsul meu este „decamdată, nu"! De ce? Din cauza slabei densităţi tematice a grilelor tale, corecte din punct de vedere tehnic, dar prea sărace în informaţii pentru dezlegători. Aştept noul tău plic, că tot ne-ai „ameninţat", împreună cu anunţul pentru corespondenţă. OK?

Albumul-Săptămînii

TIME - Lionel Richie

Unul dintre cei mai prolifici compozitori din soul music revine acum cu un album despre care publicul avizat va spune, pe drept cuvînt, „nimic nou sub soare", iar cei care nu prea l-au ascultat pe *Richie* pînă acum vor fi tentaţi să-l clasifice, greşit la o primă vedere superficială, drept siropos! *Richie* îşi vede de treaba lui şi rămîne al naibii de fidel sound-ului pe care îl face de mai bine de 20 de ani încoace... Evident, normal şi potrivit aşteptărilor, *„Time"* este un album de slow-uri, toate foarte bine lucrate dar din care nu se detaşează vreun posibil viitor mare hit! Poate că nici nu era nevoie de o „locomotivă" pentru acest album ale cărui compoziţii sînt foarte egale valoric şi care creează o plăcută atmosferă, relaxantă şi discretă. Să-l compar cu precedentele albume ale lui *Richie?* Nu cred că este cazul, fostul *Commodores* este deja un clasic în viaţă al genului şi îşi poate permite să mai scoată şi albume fără smash hituri...

Radiografii sonore

Dead - Obituary. Au trecut, pe nesimţite, nouă ani de la apariţia acestei trupe de death metal pe firmament, perioadă în care membrii săi n-au încetat să şocheze prin caracterul muzicii lor! Nici *„Dead"* nu va face excepţie, morbidul fiind prezent în mai toate compoziţiile (16 la număr) prezente aici. Încă un album care este destinat, evident, unui public avizat şi rezistent la stres...

The Cappuccino Songs - Tanita Tikaram. Încă o interpretă care încearcă să reediteze succesul debutului.. Din păcate, nici de această dată *Tanita* nu reuşeşte să iasă din umbra acelui *„Twist In My Sobriety"!* După zece ani de carieră, britanica rămîne, din păcate, la stadiul de „veşnică speranţă"...

Another World - Brian May. Al doilea album solo pentru chitaristul lui *Queen,* un album de antrenament, de păstrare a formei, aş zice. Un produs de linie care nu va scădea, în nici un caz, prestigiul celebrului muzician, dar nici nu va rupe gura tîrgului...

Flower - Jody Watley. Fosta membră a grupului *Shalamar,* cu care a avut 8 melodii clasate în topul 20 britanic, încerca acum, la vîrsta de 40 de ani, marea cu degetul, cu speranţa că disco-soul-ul propus va avea succes. Poate ca *„Flower"* ar fi avut o soartă mult mai bună dacă melodiile sale ar fi fost nivelate valoric, la vîrf, spun asta deoarece impresia finală lăsată acum este cea de încropeală, 2-3 melodii acceptabile, iar restul doar de umplutură...

Standing Together - George Benson. Un meseriaş care-şi demonstrează, a cîta oară? talentul de excepţie! 55 de ani de viaţă, din care mai bine de 40 închinaţi muzicii, în general, şi jazz-ului în special... *„Standing Together"* nu se aliniază modei, caracterul său evergreen recomandîndu-l tuturor amatorilor de muzică bună, de la blues la pop, de la rock la rhythm & blues...

Life & Love - Philip Bailey. Încă un veteran revine la rampă, de această dată fiind vorba de fostul solist al celebrului grup *Earth Wind & Fire.* Ca muzică, *Phil Bailey* rămîne fidel registrului în care a cunoscut cele mai mari satisfacţii - soul-pop. *„Life & Love"* este al cincilea album solo din discografia sa, cele 12 melodii ale sale readucînd în eter un soul uşor demodat dar de un farmec aparte...

Abandon - Deep Purple. Un titlu cît se poate de potrivit, dacă avem în vedere „calitatea" acestui album! Nu ştiu ce să vă mai zic, *Gillan* şi echipa reuşesc un rateu răsunător, pe măsura numelui trupei! Staţi departe de *„Abandon",* deoarece este execra-bil...

Sunmachine - Dario G. Un trio care-şi datorează ieşirea la rampă în special Campionatului Mondial de Fotbal, single-ul *„Carnaval de Paris"* făcîndu-i o bună reclamă! Restul albumului instrumental nu se îndepărtează sonor de single-ul de mai sus şi de primul extras *„Sunmachyme",* înscriindu-se cu brio în categoria *world music...*

Mr. Love Plants - Ian Dury & The Blockheads. Generaţia techno să stea departe de acest album! Oamenii anilor '80 pot fi însă mulţumiţi, *Durry & Co.* readucîndu-le nostalgia unui punck-pop care a cam dispărut în anii '90... *„Mr. Love Pants"* poate fi o redescoperire a unei trupe care putea mult mai mult decît a arătat, *„Hit Me With Your Rhytm Stick"* (Number One în topul britanic) putînd fi şi de această dată un motto sonor! Dacă nu mă credeţi, atunci ascultaţi noul album al lui *Dury,* primul scos după o perioadă de şase ani de tăcere....

Top Single

1. Stranded - Lutricia McNeal
2. Ghetto Supastar - Pras Michael
3. Come With Me - Puff Daddy & Jimmy Page
4. Viva la Vida Bonita - Garcia
5. C'Est la Vie - B'witched
6. Life - Des'ree
7. No Matter What - Boyzone
8. To The Moon And Back - Savage Garden (foto)
9. The Air That I Breathe - Simply Red
10. Viva Forever - Spice Girls

Propuneri: I Want You Back - Cleopatra, Everything's Gonna Be Alright - Sweetbox, Mysterious Times-Sash!

Pagină realizată de MARIAN MINCULESCU

Săptămînalul „Magazin"
este editat de
CASA EDITORIALĂ „MAGAZIN" S.R.L.
magazin
Înmatriculată la
Oficiul Registrului Comerţului Bucureşti
sub nr. J/40/2623/1991 din 8 mai 1991.
Adresa: Bucureşti sector 1,
Piaţa Presei Libere nr.1, cod. 71341.

Cont: 40 10 10 85 00 (lei); 40 20 10 53 30 ($);
40 20 10 53 31 (DM)
Banca Comercială „Ion Ţiriac" S.A.

COLEGIUL DE REDACŢIE:

ECATERINA BĂTRÂNEANU
Preşedinte al Consiliului de Administraţie
Tel./Fax: 223 08 66;
GEORGE CUŞNARENCU
Redactor şef
Tel.: 222.51.11;
ADRIAN HOAJĂ
Secretar general de redacţie
Tel.: 222.51.11;
DOREL DORIAN, ION ŢUGUI

REDACŢIA:
Telefon: 222.83.21
Aurora Popescu, Mihaela Dorobanţu, Dorin Măran, Marian Grigore; Dumitru Mateuţă, Ionel Cojocaru, Vasilica Mărgărita; Melania Constantiniu, Maria Rădoi, Elena Ilie; Irina Stoica, Paul Ioan, Teodora Bujor-Panaitescu

ECHIPA DE SERVICIU:
Responsabil de număr:
Marian Grigore
Secretar de redacţie: Gabriela Niţu
Corectură: Melania Constantiniu, Maria Rădoi

PUBLICITATE: Tel./Fax: 223.08.66
DIFUZARE: Tel./Fax: 222.83.36,
Nicuşor Dincă (şef departament),
Simion Ionescu, Titi Baboi
FINANCIAR-CONTABIL:
Margareta Drăghici (contabil-şef),
Nicoleta Cochinţiu, Aurel Frăcea Tel.: 222.83.21

Cititorii din străinătate se pot abona prin
Casa Editorială „Magazin" S.R.L.
Fax: 223.08.66 sau RODIPET S.A. - P.O.
BOX 3357, Fax: 222.64.07
Telex: 1 1995, Piaţa Presei Libere nr.1,
sector 1, Bucureşti, România

TEHNOREDACTARE
COMPUTERIZATĂ:

„MAGAZIN"
Gabriela Niţu, Rodica Niţu

Tiparul: **INTACT S.A.**

VÎNĂTOAREA UNDELOR GRAVITAȚIONALE

Un peisaj newtonian, în „viziunea" lui Einstein. Bulgărele alb-negru este atît de masiv, încît deformează spațiul-timp, iar razele luminoase dau fiecărui obiect mai multe imagini distorsionate. Imaginile aflate într-un spațiu curbat se formează ca într-o oglindă deformată.

AUREL DIANU

Principiile matematice enunțate de Legea atracției universale, pe care o datorăm lui Newton, s-au dovedit a fi, în general, satisfăcătoare pentru efectuarea calculelor privind atracția gravitațională dintre două corpuri - fie ele obiecte cosmice (stele, planete, comete, asteroizi etc.), fie nave cosmice, sateliți artificiali sau sonde interplanetare. Limitele științifice ale timpului său l-au determinat pe Newton să considere, în cadrul teoriei sale, că forța de atracție dintre două corpuri cerești se manifestă instantaneu - realitate dovedită abia la începutul secolului nostru, de către Einstein, ca fiind o imposibilitate fizică...

De altminteri, prin a sa Teorie a relativității, Einstein a redefinit spațiul și timpul, mecanica newtoniană fiind înglobată ca un „caz particular" în noua teorie. Mai bine spus, principiile legii enunțate de predecesorul său sînt aplicabile numai în registrul vitezelor cosmice obișnuite ale astrelor, întrucît, în momentul în care trecem de acest nivel și intrăm în domeniul vitezelor relativiste, care au ca parametru fundamental de raportare viteza luminii, intervin legitățile descoperite de Einstein. Potrivit teoriei lui Einstein, Universul nostru poate fi asemuit unei pînze (continuul spațio-temporal) elastice, pe suprafața căreia „se mișcă" toate obiectele cosmice (galaxii, stele, planete etc.). Aidoma unei corăbii care deformează, prin greutatea sa, suprafața mărilor, și aceste obiecte cosmice deformează „pînza" Universului (continuul spațio-temporal einsteinian), producînd o curbură datorată gravitației. Cu cît corpul ceresc va fi mai masiv, cu atît curbura va fi mai mare și, deci, și gravitația. Ca să continuăm analogia, corăbiile lasă-n urma lor șiruri de valuri înspumate care se deplasează perpendicular pe direcția de înaintare a navei pînă cînd, devenind din ce în ce mai mici, se amortizează și se pierd în unduirile firești ale mării. Tot astfel, și obiectele cosmice creează, în deplasarea lor, „valuri" în „pînza" Universului. Aceste „valuri" nu sînt altceva decît rezultatul undelor gravitaționale, forțe care se propagă cu viteza luminii. Însă intensitatea acestor unde gravitaționale este atît de mică, încît mai degrabă putem zări de pe Pămînt o țigară aprinsă pe Neptun, decît să înregistrăm undele gravitaționale. Spre exemplu, intensitatea undelor gravitaționale emise de Soare este de un bilion de bilioane de ori mai redusă decît intensitatea radiației sale electromagnetice, iar unda gravitațională emisă de Terra este aproximativ a mia parte dintr-un watt! Mai mult, explozia unei supernove în galaxia noastră generează unde gravitaționale care, odată ajunse pe planeta noastră, vor produce asupra unui detector metalic de un metru lungime un efect de alungire egal cu o sutime din diametrul unui... nucleu atomic - altfel spus, egal cu zece milionimi de angstrom (un angstrom fiind egal cu a zecea milioana parte dintr-un milimetru!)

Știm că două corpuri cerești, care se rotesc unul în jurul celuilalt, creează un cîmp gravitațional. În pofida faptului că existența acestui cîmp a fost dovedită, modalitatea prin care se manifestă el (mai exact, undele gravitaționale) rămîne deocamdată o enigmă pentru oamenii de știință. Să fie oare și aceasta o provocare pe care o vom lăsa spre dezlegare viitorului?...

În pofida acestor extraordinare dificultăți, oamenii de știință au declanșat o aprigă vînătoare a undelor gravitaționale. După opt ani de muncă încordată, fizicianul american Joseph Weber, din Maryland, a pus la punct o primă antenă gravitațională, formată dintr-un cilindru cu diametrul de 60 cm, lungimea de 135 cm, în greutate de o tonă. Trecerea undelor gravitaționale prin cilindru generează vibrații ce vor fi recepționate de cristale piezoelectrice, care vor transforma vibrațiile în curenți electrici. Pentru eliminarea paraziților produși de agitația termică a moleculelor din componența materialului din care este confecționat cilindrul, acesta din urmă este scufundat în heliu lichid. La Universitatea din Louisiana, cilindrul este plasat între electromagneți de mare putere care îl fac să plutească în bazinul cu heliu lichid, astfel încît să fie eliminate vibrațiile solului. La Moscova, oamenii de știință au confecționat o vergea de safir în greutate de 30 kg, în care se pare că efectul undelor gravitaționale este mai pregnant. Alte laboratoare din lume au realizat un așa-numit interferometru cu laser, în care două oglinzi reflectă între ele un fascicul emis de un laser. La trecerea undelor gravitaționale, oglinzile vibrează, astfel încît distanța dintre ele se modifică, fapt de natură să schimbe și lungimea fasciculului emis.

Același peisaj, în versiunea inițială, newtoniană, în care masa nu are nici o influență asupra spațiului.

BIOFIZICA

E POSIBILĂ HIBERNAREA CRIOGENICĂ?

DORIN MĂRAN

În ultimii 20 de ani s-au obținut rezultate spectaculoase în domeniul congelării celulelor umane izolate în suspensie, a spermatozoizilor, embrionilor, pielii, arterelor, valvelor cardiace.

Congelări cu adevărat remarcabile au fost înregistrate în cazul broaștelor și al unei specii de salamandre siberiene. Aceste animale, care suportă ușor temperaturi de pînă la -35º C, produc „substanțe antigel" (crioprotectoare) care reduc temperatura de cristalizare a apei și care au un rol capital în procesul de congelare. Iată cum se explică acest lucru. Este știut faptul că celulele umane trăiesc, în condiții normale, într-un mediu sărat. În timpul congelării, în exteriorul lor se formează cristale de gheață pură. Concentrația de sare (pe care o cedează celulele) din mediul ambiant crește și celulele au tendințe de a se contracta. Viața lor depinde de acum înainte de viteza procesului de răcire. Dacă acest proces este prea lent, celulele pierd apa, se „stafidesc" și mor. În timpul unei înghețări accelerate, ele nu mai au timp să se contracte, deoarece cristalele de gheață se formează în interiorul lor și le distrug membrana. Pentru a evita aceste neajunsuri se procedează la o viteză de răcire optimală și la utilizarea substanțelor crioprotectoare concentrate. Congelarea celulelor în suspensie nu ridică așadar probleme specialiștilor. Nu același lucru se întîmplă însă cu organele și țesuturile, întrucît e imposibil să le răcești cu aceeași viteză în exterior și interior. În plus, unele celule se congelează mai repede, iar altele mai lent. Pe de altă parte, gheața formată în exteriorul celulelor poate fi dăunătoare pentru țesuturi, deoarece poate leza vasele de sînge care pur și simplu se sparg. Suficiente neajunsuri pentru ca oamenii de știință să continue cercetările în domeniul criogeniei, în speranța prelungirii vieții prin stază criogenică, așa cum presupun autorii de literatură S.F. că aceasta ar fi soluția pentru zborurile cosmice interstelare... Prin urmare, mai avem de așteptat pînă cînd hibernarea criogenică a omului va deveni realitate!

ENERGETICA

GEOTERMIA, o mănușă aruncată viitorului

DORIN MĂRAN

Un vis devenit realitate

Să presupunem că ne aflăm în anul 2015. Micul oraș Soultz-sous-Forêts (din Rhinul de Jos, între Munții Vosgi și Pădurea Neagră) țîșnește impetuos din anonimat. Oameni politici, oameni de știință, jurnaliști și o liotă de curioși sînt prezenți pentru a asista la inaugurarea unei centrale geotermice unice în lume. Unică prin procedeul aplicat: exploatarea căldurii naturale a rocilor uscate de adîncime. Unică și prin puterea sa energetică de 300 MW, care va alimenta cu electricitate a șasea parte a Alsaciei. Alte 15 centrale identice urmează să fie instalate în zonă. Un vis? Desigur, un vis, dar care va deveni realitate. În urmă cu mai puțin de un an a fost construit prototipul unei astfel de instalații, programat să funcționeze o perioadă limitată, de numai trei luni. S-a depășit astfel un moment crucial dintr-o aventură științifică spectaculoasă.

Timp de trei luni a funcționat în Alsacia o centrală geotermică experimentală, unică în lume. O performanță ce va garanta realizarea instalației unei unități industriale pînă în anul 2015. Această insolită sursă de energie ar putea alimenta cu electricitate a șasea parte a regiunii.

Francezii nu abandonează cursa

Principiul geotermiei de adîncime este simplu: e suficient să injectezi apă la mare adîncime, în cazul de față între 2900 și 3500 m. La această adîncime, granitul, un zăcămînt de calorii cvasi-inepuizabil, încălzit la 160º C de către nucleul terestru, ridică temperatura apei mult peste punctul de fierbere. După ce aceasta circulă printre fisurile rocilor, e recuperată la o distanță de 450 m printr-un alt puț de foraj, adînc de 3900 m. Apa recuperată are 140º!, vaporii ei putînd roti turbinele unei centrale electrice. Realizarea acestui proiect implică însă eforturi și factori de risc importanți. Experiențe similare soldate cu eșecuri au mai avut loc în Los Alamos (SUA) și la Cornwall (Marea Britanie). Inițiativele japoneze în acest sens sînt în plină actualitate, dar cercetările, derulate intensiv, sînt ecranate de o prudentă discreție. Dificultatea principală constă în primul rînd în operațiunile de recuperare a apei și, în plan secund, în cele de foraj. În circuitul ei printre rocile din subsol, apa se îmbogățește cu săruri și minerale. Avînd o salinitate de trei ori mai mare decît cea a apei mării, din momentul în care intră în contact cu aerul, aceasta devine foarte corozivă. Pe de altă parte, fisurile granitului sînt uneori prea mici. Așa încît, pentru a profita la maximum de căldura rocilor, geologii ar trebui să le lărgească.

Bilanțul acestor experiențe: o performanță!

În timpul celor trei luni experimentale nu a fost semnalată nici o problemă majoră. La un debit mediu de 23 l/s de apă s-a obținut o putere *termică* de 7 MW. O cifră modestă, dar nu e decît un început. Următoarele două mari etape vor consta în adîncirea unuia din cele două puțuri și forarea celui de-al treilea. Va urma realizarea primei stații pilot a cărei putere termică va fi de 50 MW la începutul anului 2005, apoi forarea altor puțuri de injecție și de recuperare. Va suscita acest complex geotermic entuziasmul industriașilor și al politicienilor? O întrebare care își va găsi răspunsul peste... 16 ani!

Meteorologie

La Niña - surioara răutăcioasă

După părerea unui cercetător chinez, cauza principală a inundațiilor care au afectat sudul Chinei este La Niña - faza inversă a fenomenului El Niño. Spre deosebire de fratele său mai mare, La Niña produce răciri ale vremii și, în general, efecte opuse, dar nu mai puțin devastatoare. Ea nu se formează în gigantice turbioane de apă caldă, cum este cazul lui El Niño, ci la mare adîncime, chiar dacă zona este aceeași, unde se află imense rezervoare de apă rece. Răcirea oceanului aduce astfel o vreme mai uscată și mai rece decît este normal în emisfera nordică și o vreme mai caldă și mai umedă în cea sudică. Un alt efect al „surioarei" La Niña este creșterea numărului de cicloni în zona Atlanticului pînă în luna noiembrie. Efectele sale se fac simțite drept consecință a vînturilor din vest, a căror slabă intensitate nu împiedică formarea furtunilor tropicale. Dimpotrivă, El Niño produce vînturi de vest foarte intense la altitudini de 13000 m, slăbind considerabil ciclonii în formare deasupra Atlanticului. La Niña nu urmează neapărat fiecărui El Nño și nici intensitatea ei nu este corelată cu cea a... fratelui mai mare. Dovada: în ultimii 20 de ani au avut loc doar trei manifestări La Niña, pentru șapte El Niño. Noua La Niña a fost reperată de satelitul franco-american Topex-Poseidon în Pacific, unde temperatura a scăzut cu șapte grade, de la 29 la 22.

Biologie

Temperatura și ceasul biologic

Ceasul biologic, acest delicat și încă insuficient înțeles dispozitiv care permite omului, dar și plantelor și animalelor, să se afle mereu în pas cu timpul, pare să fie influențat într-un mod esențial de temperatură. Pînă în prezent se considera că lumina, principalul factor de reglaj al acestui orologiu special, permite organismului să funcționeze după ciclul natural al zilelor și nopților, după cel al anotimpurilor și să mențină ritmul ordonat al somnului și alimentației. Conform însă unui recent studiu publicat de prestigioasa revistă „Science", temperatura și variațiile sale par a fi cele ce „pilotează" ceasul biologic, în special în cazul plantelor. Cercetătorii americani de la Universitatea din Hanovra, statul New Hampshire, au putut arăta că, de exemplu, producția de proteine are un ritm mult mai influențat de variațiile de temperatură decît de cele ale intensității luminoase. După părerea specialiștilor, această concluzie ar putea fi valabilă nu doar în cazul plantelor, ci și în cel al mamiferelor - în special șoarecii - și chiar al oamenilor.

Medicină

Noma - un devorator face ravagii

O afecțiune mortală, produsă în primul rînd de lipsa de igienă și care a dispărut complet din țările dezvoltate, lovește din plin Nigerul. Numele său provine din limba greacă și înseamnă a devora. Și, într-adevăr, 300 de cazuri au fost înregistrate pînă acum în Niger. Organizația neguvernamentală germană Hilfsaktion, care monitorizează evoluția epidemiei, a convocat recent un seminar internațional la Dosso, localitate situată la 100 km de capitala Niamey și a prevăzut alocarea în acest an a unui fond de peste un milion de dolari pentru contracararea acestui adevărat flagel. Noma își merită cu adevărat numele: pornind de la o simplă leziune pe gingie sau pe obraz, victima este desfigurată în cîteva zile, cu alte cuvinte este devorată. Parcă atacate de un acid, buzele, pielea nasului, dispar, pleoapele și orbitele ochilor sînt complet distruse. Rămîne doar fondul osos. În 80-90% din cazuri, după trei săptămîni se intră într-o fază fără întoarcere... Cei mai expuși sînt copiii între 2 și 6 ani, iar maladia este favorizată de boli infecțioase, cum ar fi rujeola sau febra tifoidă și agravată de lipsa asistenței medicale.

CONȘTIENTUL și INCONȘTIENTUL

ION ȚUGUI

Luînd drept corectă observația că un om care trăiește, să zicem, 60 de ani, 5 ani din 60 visează în somnul său normal, vom realiza că importanța fenomenului obligă la analize continue, reluate din generație în generație. Analiza științifică a fenomenului oniric a început tîrziu, abia la sfîrșitul secolului trecut și mai ales în secolul nostru. Și totuși nu putem afirma că am fi edificați pe deplin cu domeniul oniromanției. Experiențele omenești de pretutindeni ne furnizează „teme" noi de cercetare, ceea ce înseamnă de fapt mistere noi.

Simplitatea visului premonitor

Interesante observații și vise mi-au fost comunicate de Viorica Iovan din București. De altfel avem de-a face cu o cercetătoare competentă, care pare să facă un pas mai departe în cunoașterea fenomenului oniric. Deocamdată transcriu unul din visele dumneaei, urmînd să-i cunoaștem, în alt episod, teoriile și descoperirile în domeniu.

„Eram elevă de liceu cînd în dimineața zilei în care urma să susțin teza la limba română am avut următorul vis: Am „văzut" că în locul profesoarei de limba română a venit o profesoară de limba engleză și ne-a dictat subiectele. Pe rînd meu a fost subiectul cu *Elegia* lui Eminescu, pe celălalt rînd, *Aprodul-Purice*. Cînd m-am trezit din vis credeam cu tărie că așa va fi și am început să învăț *Elegia*. Și a sosit momentul tezei. Uimire în clasă! În locul doamnei de română, a apărut doamna profesoară de engleză. Titularei îi murise soțul de infarct chiar în dimineața respectivă. Profesoara care îi ținea locul titularei ne-a dat subiectele: pe rînd meu subiectul era *Elegia* lui Eminescu, pe celălalt rînd era *Aprodul-Purice*".

Misterul în acest caz este de fapt obsesia nestinsă a tuturor cercetătorilor fenomenului. Datele fiind foarte exacte și foarte simple în relația lor cauzală, ar trebui să le analizăm fizic, în sensul că o informație care nu există încă drept informație, se poate exprima la scurt timp după ce am receptat-o în vis devenind realitate. Adică nevăzutul și necunoscutul devin văzut și cunoscut. O primă ipoteză ne-ar sugera că orice informație care ne privește direct există înainte de a lua cunoștință de ea. Iar cu această ipoteză nu avem altă cale de investigare decît aceea căreia de mii de ani îi spunem *destin!*

Relația dintre destin și vise

Viorica Iovan consideră că nici un vis nu este gratuit sau, cum se mai spune, „are însemnătate". Simbolistica viselor este diferită de simbolistica gîndurilor. Simbolurile din vis nu sînt universale, cum eronat se afirmă uneori. Ele se formează de-a lungul vieții pentru fiecare individ *după legi universale*. Deci legile de formare a simbolurilor sînt universale și nu simbolurile în sine.

„Nici un vis nu este gratuit, deoarece există destin. Destin absolut și unul relativ sau parțial. El nu trebuie perceput ca ceva „scris dinainte" de cineva anume. De asemenea este o naivitate să credem că destinul nu poate fi schimbat. Trebuie să abordăm altminteri subiectul, în sensul că tot ceea ce există în Univers are legătură cu TOT, altfel spus, totul se leagă. Modificarea cu un milimetru a unui parametru duce la modificarea tuturor destinelor, tuturor formelor de organizare a tot ceea ce poate exista. Nu este metaforică expresia după care „Dacă rupi o ramură se cutremură tot Universul".

Cum se explică totuși destinul? „Traiectoriile tuturor formelor de organizare a tot ceea ce poate să existe sînt *unice* - iar aceasta nu se referă doar la materie. Traiectoriile de mișcare (în sens figurat) sînt de asemenea unice, pentru că sînt singurele libere. Alte forme și manifestări sînt ocupate de alte sisteme care la rîndul lor se înscriu în mișcare, asta pentru că în Univers nu există „goluri", totul este valorificat la maxim. Cel mai bine se poate înțelege acest mecanism universal în jocul de șah jucat la cel mai înalt nivel. Omenirea este departe de-a fi atins un înalt nivel de „joc", dar cei care l-au atins știu că mutarea optimă este una și numai una!"

Diferențele de limbaj

În fine, o idee interesantă a cercetătoarei Viorica Iovan se referă la tipurile de limbaj prin care comunicăm în cele două ipostaze, treji și în vis. Limbajul conștientului diferă de limbajul inconștientului. „Pe cînd conștientul poate spune ce bine era *dacă* făceam cutare lucru, sau, dacă făceam cutare lucru *atunci* se întîmplă cutare..., inconștientul nu posedă în limbajul său expresii de genul *dacă, atunci* și așa mai departe. În inconștient există traiectoria unică, filmul unic al vieții. De la el ne vin visele"...

„Vizitatorii" - îngeri căzuți?

DAN D. FARCAȘ

Înfățișarea unor „entități" de către „vizionari", așa cum au fost aceștia descriși de martorii unor întîlniri de gradul IV, ca și paralelele dintre răpirile OZN și istoriile medievale despre sabaturi, posedări, iele etc., dar și anumite aluzii din mesajele pe care le-ar fi primit victimele răpirilor, au făcut pe unii analiști ai fenomenului să se întrebe dacă nu cumva vizitatorii coborîți cu OZN-urile sînt aceiași cu îngerii căzuți menționați în cărțile sfinte sau în apocrife precum Cartea lui Enoh. Aceasta ridică o problemă, gravă pentru un credincios: admițînd realitatea contactelor OZN din zilele noastre și admițînd conexiunea lor cu fenomenul religios, nu cumva tot ce se leagă de fenomenul OZN, în particular de răpiri și de contactați, este manifestarea unor lucrări ale Diavolului?

Există autori care au teoretizat această temere. De exemplu, Bob Larson, în cartea sa *UFOs and the Alien Agenda* (1997) se arată convins de realitatea fenomenului OZN, dar trage concluzia că el reprezintă un rezultat al activității Satanei și a demonilor săi care se pregătesc să preia astfel dominația spirituală asupra Pămîntului. Bob Larson aduce drept argumente: teroarea resimțită de martorii unor întîlniri cu extratereștrii, cutezanța (tipică mișcării *New Age)* de a da anumitor pasaje biblice alte interpretări decît prevede dogma, ori de a susține că profeții care au scris Biblia puteau să nu înțeleagă prea bine revelația venită de la Dumnezeu. De pildă, zice Bob Larson, numai Anticristul poate fi capabil să inspire o idee precum că Isus nu ar fi unica încarnare umană a lui Dumnezeu. În plus, spune Larson, în Univers nu au cum să existe extratereștri, o dată ce ei nu sînt pomeniți în Biblie, omenirea fiind rezultatul unui act unic de grație al Divinității. Dacă există mai multe lumi, se întreabă el, au căzut oare toate aceste lumi în păcatul originar? Și a fost oare crucificat Christos în fiecare dintre lumile respective pentru a mîntui pe cei de acolo de acest păcat?

Trebuie să fim de acord că argumentele de mai sus pot pune pe gînduri un creștin fundamentalist, dar vor fi privite cu mari rezerve de, să zicem, un credincios hinduist, budist, musulman, evreu etc. Or, aceste religii, foarte vechi, unele cu sute de milioane de aderenți, au și ele dreptul să pretindă că reprezintă căi onorabile și de mult încercate spre Sacru.

Mai important este însă că majoritatea celor răpiți sau contactați vorbesc despre vizitatori ca despre ființe pline de atenție și bunăvoință față de oameni, ființe

care merită respectul și iubirea noastră, ființe care nu doresc să se amestece în nici un chip în deciziile noastre, în liberul nostru arbitru, încercînd doar să ne ocrotească și să ne sugereze calea înțeleaptă în tot ce întreprindem. Ca un argument împotriva naturii satanice a contactelor OZN ar putea fi adus și faptul că nici un martor al vreunei răpiri n-a raportat că i s-ar fi transmis vreun mesaj antireligios, sau antiumanist, nici un îndemn spre dezmăț sau distrugere. Dimpotrivă, contactaților li s-au încredințat nenumărate mesaje pentru bunătate, iubire ori chemînd la înlăturarea unor posibile dezastre nucleare, ecologice etc. În plus, nici o persoană răpită nu a spus că i s-ar fi vorbit de vreun contract, pentru a i se oferi avantaje contra unui angajament oneros. Aceste aspecte, ca și înfățișarea multor vizitatori, au făcut pe alți analiști să opteze mai degrabă pentru natura angelică a entităților care se pare că vin la noi cu OZN-urile. Astfel, de pildă, Billy Graham, un faimos exeget al evangheliilor, afirma că aceste entități sînt „uimitor de asemănătoare îngerilor" și că este foarte probabil că ele ne vizitează pentru a pregăti reîntoarcerea lui Iisus...

Faptul că pentru un creștin fundamentalist ființele asociate OZN-urilor nu pot fi decît *sau îngeri, sau demoni,* ne obligă să ne amintim că mulți oameni suferă de o regretabilă deformație a percepției numită *maniheism.* În mintea acestora, toate fenomenele umane, sociale, supranaturale, nu sînt decît manifestări ale luptei între două tendințe opuse: *binele* universal și *răul* universal. Să ne gîndim însă cîtă suferință a adus și aduce această convingere, deoarece sistematic cei aflați pe fiecare dintre laturile baricadei susțin că *buni* sînt ei și *răi* ceilalți, iar războiul sfînt trebuie dus pînă la ultimul supraviețuitor.

Pare mult mai natural să acceptăm că, la nivelurile superioare ale organizării spiritului, există în mod firesc *ierarhii* dar și *cooperare* și chiar *competiție,* fără ca aceasta din urmă să însemne existența unui „rău". Și tot atît de firesc este să acceptăm că niște ființe incomparabil superioare civilizației pămîntene nu ne vor împărtăși motivele lor și nu ne vor întreba dacă ne place sau nu ceea ce ne fac. În concluzie, va trebui să fim de acord că, pentru măsurile noastre pămîntești, aceste ființe se situează mult *dincolo de bine și de rău.*

(Va urma)

Spectator la granița realității

Războiul telepatic (2)

PAUL IOAN

Rezumatul primului episod: cu ajutorul unei ghicitoare consultată discret, sergentul-detectiv Roy McDenis află că psihopatul ce-și ucidea victimele cu ajutorul unei substanțe otrăvitoare îmbibată în buchete de flori urmează să ucidă în localitatea Monterey (California) o femeie al cărei nume de familie începe cu litera „E", chiar de ziua ei de naștere.

Mai 1996. Contra unei sume apreciabile, McDenis îi solicită ghicitoarei, Miss Moon, să „întrevadă" cine ar putea fi „ținta" următoare a „grădinarului ucigaș". Miss Moon șovăie, îi este aproape imposibil să se pună în locul făptașului, dar face apoi o afirmație demnă de luat în seamă: femeia în cauză nu este obișnuită să primească flori, întrucît ea însăși are o grădină sau seră de care se ocupă permanent... Era un indiciu suficient de clar pentru ca cercul potențialelor victime să se restrîngă, căci în Monterey există peste trei mii de familii la litera „E", conform statisticilor.

Începe febrile cercetări în bazele de date ale calculatoarelor poliției. Data nașterii, ocupația și numele de familie sînt criteriile căutărilor a peste douăzeci de oameni de specialitate, decișI să întindă o cursă criminalului. În cele din urmă sînt selectate cinci familii ce ar putea fi vizate de amenințare. În toate cinci - coincidență -, soțiile sînt născute în aceeași zi: 14 mai! Din acestea, patru au o grădină proprie.

Începînd din 12 mai, echipajele poliției stau la pîndă în zonele respective. Dar iată că pe 13 mai, McDenis primește un telefon din partea ghicitoarei, care îi spune îngrijorată că „grădinarul ucigaș" a reperat-o (!) și că-și va schimba strategia. Practic, se poate afirma că începuse un război telepatic între Miss Moon și psihopat, care la rîndu-i avea capacități supranaturale de interceptare a gîndurilor. Și el era un medium... Ghicitoarea se simte în primejdie, criminalul în serie vrea s-o elimine din acest „joc" al morții și că următoarea victimă va fi ea și nu „doamna E"! Convorbirea telefonică avusese loc la ora 12,45. Polițiștii se sfătuiesc și decid să-i ofere ghicitoarei protecție. Echipajul de două persoane sosește la domiciliul ei la ora 13,35... Miss Moon zace pe un fotoliu cu ochii întredeschiși, ținîndu-se de piept. Este în agonie. „Grădinarul" țintise asupra ei un spray cu tropodoxină. Femeia apucase să scrie pe fața de masă începutul unui cuvînt: „Viet...".

Era un indiciu extrem de prețios al sărmanei femei. Asasinul, după intuiția ei, luptase în Vietnam! Cercul suspecților se subția.. Din păcate, predicția conform căreia psihopatul își schimbase tactica s-a adeverit a doua zi, la 14 mai: el n-a mai acționat, știa că fusese deconspirat. Dar analiștii arhivelor din Departamentul poliției din Monterey s-au pus iar la lucru. În numai 36 de ore, ei au descoperit că în Vietnam existase o trupă de șoc poreclită „Triunghiul", care avea drept scop otrăvirea unor zone de junglă cu... tropodoxină, pentru anihilarea combatanților vietnamezi! Cine supraviețuise din trupa de doisprezece ostași americani? Patru bărbați cărora nu li se cunoștea domiciliul și nici dacă nu cumva și-au schimbat numele. Dar în fișa unuia dintre ei exista o mențiune ciudată: „Sam Collins-vrăjitorul, cu mîna dreaptă paralizată, ghicea întotdeauna din ce direcție vor fi atacați dinamic". Miss Moon avusese încă o dată dreptate. Sam Collins-vrăjitorul devenise suspectul principal.

(Va urma)

Amintirile subconștientului

La orizont - electricitatea

MIHAELA DOROBANȚU

Concluziile comisiei oficiale, din care făcea parte și Benjamin Franklin, au fost defavorabile lui Mesmer și acuzațiile de șarlatanie au început să umbrească multe din cîte realizase și, ceea ce era și mai important, aveau să arunce, cum am mai subliniat și în alte episoade, îndoială asupra hipnozei înșăși. Și cum să fi fost altfel, cînd Mesmer începuse să ceară sume enorme de bani pentru a-și dezvălui secretele în fața unor discipoli care de cele mai multe ori plecau fără să fi aflat de fapt nimic. Nici măcar indiscutabilele succese pe care le obținuse în multe din cazurile tratate nu au mai avut nici o importanță. Situația nu s-a schimbat prea mult nici pe timpul celui mai cunoscut dintre urmașii săi, marchizul de Puységur. Mai ales cînd el a început să recurgă la metoda „copacului magnetizat", sub care așeza pacienții pe are îi trata (copac ce înlocuia faimosul „bazin" al lui Mesmer), iar Franklin a arătat că obținea rezultate practic identice recurgînd la un copac... nemagnetizat!

Oricum, trebuie să amintim că lui Puységur îi datorăm termenul de „somn magnetic" (starea care în curînd avea să fie numită somnambulism), precum și faptul că în vremea aceea preocupările pentru mesmerism s-au împărțit într-un grup științific, altul popular și un al treilea de nuanță ocultă. Singurul lucru care lipsea efectiv era așa numitul „fluid magnetic", deși unii pretindeau că îl văzuseră, relatările diferind doar în ceea ce privește... culoarea acestuia. Lipsa dovezii acestui fluid a fost unul din elementele care au dus la o masivă pierdere de încredere în hipnoză, o atitudine care s-a păstrat pînă astăzi și care, printre altele, a determinat o atît de slabă preocupare a oamenilor de știință pentru un subiect care este fără nici o urmă de îndoială extrem de interesant.

Ceea ce s-a dezvoltat în continuare a fost direcția „populară" a hipnozei, și aceasta în mare parte ca un fenomen american. Noul continent abunda de tot felul de „doctori" și „profesori", șarlatani care reușeau să-și captiveze audiența cu un amestec de astrologie, ghicitul viitorului și, alături de magnetismul animal, frenologia - cititul caracterului după protuberanțele prezente pe capul omenesc. Cam tot ce ține de această fază a istoriei hipnozei a fost uitat, deși cercetătorii consideră că nu chiar toate ideile lor erau fără valoare.

Viitorul care se pregătea era totuși altul. Prin 1830, John Bowee Dods își impunea convingerea că „legătura între minte și materia neînsuflețită" era electricitatea. Pentru el, aceasta era „marele agent folosit de Creator pentru a pune în mișcare și a guverna Universul". El folosea cuvinte noi, cum ar fi „galvanism" sau „fluid nervos" dar, din multe puncte de vedere, concepția lui nu diferea foarte mult de mesmerism și de fluidul magnetic...

Procese celebre

MAGELLAN

acuzat de „înaltă trădare”

DOREL DORIAN

În ziua de 6 mai 1521 se înapoia în portul Sevillia corabia „San Antonio”, una din cele cinci corăbii cu care Magellan pornise în toamna lui 1519 să înconjoare întregul glob pămîntesc şi astfel - *împotriva tuturor cosmologilor şi teologilor care mai susţineau ereziile trecutului* - să demonstreze forma adevărată a Terrei. Dar corabia „San Antonio” nu se întorcea victorioasă şi nici nu aducea vreun mesaj din partea lui Magellan. Dimpotrivă! Părăsindu-şi amiralul - senor căpitan-general y maestre - chiar în momentul în care flotila sa ajunsese să descopere drumul vestic spre Indii, Ţara de Foc şi strîmtoarea Todos los Santos (ulterior strîmtoarea Magellan), corabia „San Antonio”, în cel mai exact sens, dezertase. Ofiţerii spanioli instigaţi probabil de fostul lor căpitan Antonio de Coca şi de pilotul Estevao Gomez, l-au pus în lanţuri pe Alvaro de Mesquita, omul lui Magellan, şi au decis absolut deliberat - asupra acestui aspect vom mai reveni - să se întoarcă în Spania. Evident, expediţia lui Magellan, cel puţin din unghiul lor de vedere, fusese un eşec, iar continuarea ei, lipsită de sens, o condamnare la moarte. Iată de ce, reveniţi la Sevilla, căpitanii spanioli îşi afişează rebeliunea drept un curajos act patriotic şi nu se sfiesc să-l acuze pe Magellan, în faţa tribunalului regal, de iresponsabilitate şi, după cum se va vedea, de trădare.

Procesele verbale consemnează astfel că drumul căutat de Magellan, după depoziţiile acuzatorilor săi, ar fi absolut „inutil şi fără vreun avantaj”, chiar dacă ar putea fi vreodată găsit (contestînd, deci, că Magellan, în momentul dezertării lor, îl şi găsise practic) şi - ceeea ce în intenţie urma să-i convingă deplin pe judecători - „amiralul a ucis cu perfidie pe oamenii de încredere ai regelui, pentru a da întreaga flotă pe mîna portughezilor”.

Se mai menţionează în aceleaşi acuzaţii că Magellan l-ar fi răsplătit cu 12 ducaţi pe maestrul armurier Gonzalo Gomez de Espinoza pentru uciderea căpitanului spaniol Mendoza: că l-ar fi decapitat apoi, tot fără temei, şi pe căpitanul Gespar Quesado; că l-a condamnat la moarte, în sfîrşit, prin părăsire premeditată pe ţărmul Patagoniei, pe căpitanul - „conjunta persoana” - Juan de Cartagena.

● Sevilla - 1521 ● Întoarcerea corabiei „San Antonio” ● Dezertorii se apără... acuzînd ● Înconjurul lumii considerat un act inutil ● Magellan învinuit de crimă ● Rejudecarea procesului în instanţa posterităţii.

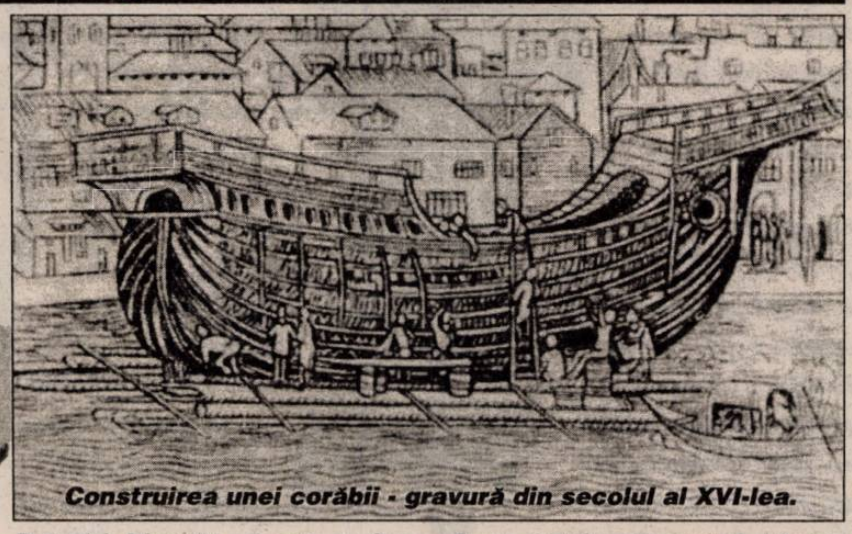

Construirea unei corăbii - gravură din secolul al XVI-lea.

Acuzaţiile, se înţelege, aveau o anume acoperire, iar dacă Magellan şi corăbiile sale ar fi dispărut fără urmă - aşa cum presupuneau şi sperau acuzatorii lui - adevărul n-ar mai fi fost aflat niciodată.

Tribunalul regal, însă - indiferent care ar fi fost temeiul răzvrătirii şi, în esenţă, al dezertării acestor spanioli - nu putea să accepte precedentul unei răzvrătiri împotriva autorităţii regale. În plus, ofiţerii spanioli - aducîndu-l în lanţuri pe fostul căpitan Mesquita, bănuit a fi vărul amiralului şi totodată „introdus în secret, s-ar fi spus, printre membrii echipajului” - considerau că au de partea lor un excelent atu, o dovadă practic inatacabilă.

Fernando Magellan

Dar nici Mesquita, chemat în faţa tribunalului, nu a renunţat să se apere şi, implicit, să-l apere pe Magellan. În consecinţă, mai apărea o versiune: trădătorii, după Mesquita, erau înşişi ofiţerii spanioli...

Considerînd învinuirile deopotrivă de suspecte, tribunalul hotărîse arestarea tuturor părţilor angajate în proces şi amînă sentinţa pînă la înapoierea celorlalte corăbii. Şi, într-adevăr, procesul avea să fie reluat abia după extraordinara revenire la Sevilla la 8 septembrie 1522 a „Victoriei”, prima corabie care - premeditat, ca urmare a unei acţiuni temerare, de excepţională semnificaţie - înconjurase globul pămîntesc.

Dar acuzaţiile aduse lui Magellan? Ucis în ziua de 27 aprilie 1521 pe insula Macton, Magellan n-a mai avut cum să răspundă... Credincioşii săi ofiţeri, Serrao şi Barbosa au murit şi ei înainte de a se fi întors la Sevilla. Iar ultimul căpitan al „Victoriei”, Sebastian del Cano, ofiţer spaniol, nu putea fi decît de partea acuzatorilor lui Magellan. Fireşte, rămîneau şi mărturiile unor membri ai echipajului mai puţin dispuşi să-şi discrediteze fostul lor amiral; mai rămînea excepţionalul jurnal al lui Pigafetta; şi mai rămînea dreptul imprescriptibil al posterităţii de a rejudeca obiectiv toate faptele. De aici şi sensul dosarului pe care, începînd cu acest număr, îl prezentăm cititorilor noştri.

A fost, deci, Magellan marele descoperitor al „drumului spre Indii”, omul care a înţeles - şi a demonstrat, mai apoi, prin însăşi viaţa sa - că pornind spre America şi ocolind-o prin sud se va putea realiza marele înconjur al lumii? Ar fi fost posibilă această performanţă înainte ca navigaţia să fi devenit infinit mai ştiinţifică prin descoperirea busolei şi a cîrmei cu etambou? Şi, în sfîrşit, recunoscînd meritele lui Magellan, *unde, cînd şi prin ce* a făcut el însuşi posibilă, în timp, învinuirea şi, mai apoi, reabilitarea sa?

(Va urma)

Anatomia secundei

Hai pe Lună!...

ALEXANDRU MIRONOV

Cei mari îşi amintesc, aceasta era un refren al unui cîntec de pe vremuri, dar îndemnul era metaforic, către visare - în anii '60, la puţină vreme după război oamenii erau ocupaţi să-şi asigure supravieţuirea lor şi a familiilor lor, Luna o observau doar tinerii îndrăgostiţi şi, ici-colo, puţinii astronomi şi iubitori de SF.

Au trecut anii, Luna a ajuns obiectiv politic în bătălia americano-sovietică pentru supremaţie pe Pămînt, a cîştigat echipa NASA, pe solul lunar au călcat pămîntenii, între 1969 şi 1972, brăzdînd praful lunar cu urme de tălpi şi roţi pentru eternitate. Dar în 1972 Cernan şi Schmitt şi-au parcat roverul (cu care făcuseră o călătorie de aproape 28 de kilometri prin Valea Taurus-Litrow)... şi de atunci nu s-a mai întîmplat nimic, vreme lungă, Luna redevenind de drept celor care o merită: îndrăgostiţii şi nebunii iubitori de literatură ştiinţifico fantastică. Trec decenii, Cosmosul devine material de exploatare economică, se instalează sute de sateliţi pe cer, se ridică sute de astronave, trimiţătoare de sonde spaţiale către alte planete sau „navete” legînd staţii orbitale de Pămînt, se cîştigă bani grei din teledetecţie şi comunicaţii. Pe cer, Luna aşteaptă.

În sfîrşit urca deasupra capetelor noastre telescopul *Hubble*. Vederea ni se despălenjenează. O mică sondă dă un ocol Lunii şi... descoperă apă, în subsol, şase milioane de tone de apă îngheţată, potenţiala susţinătoare a vieţii! Luna „reintră în cărţi”, exploratorii îşi fac, febril, socotelile pentru veacul ce vine şi decid: *secolul XXI va fi secolul Lunii!* Vom trimite roboţi către Marte, chiar echipaj uman - dar Marte nu este încă un obiectiv pentru anii 2050-2100, îşi spun „afaceriştii” cosmici şi proiectanţii de la NASA. Ne vom ocupa de spaţiul cosmic de deasupra capetelor noastre, desigur, americani, ruşi, vest europeni, japonezi, chinezi, dar instalarea sateliţilor de care avem nevoie va deveni în curînd o activitate de rutină - chiar şi *Staţia Orbitală Internaţională*, pe care o vom pune la punct pînă în 2010, nu este o prea mare aventură... În schimb Luna are un potenţial imens. Marile telescoape acolo trebuie instalate, lipsa atmosferei, localizarea precisă, posibilitatea de intervenţie directă ne fac să credem că astronomii vor lucra în viitor cu telescoape lunare. A trimite un om pe Lună este acum nu numai o problemă simplă din punct de vedere tehnic ci şi ieftină, numai 1,5 miliarde de dolari costă biletul Pămînt - Terra - Pămînt (faţă de aproape 100 de miliarde de dolari cheltuiţi pentru programul „Apollo” între anii 1969 şi 1972!)

Cu hidrogenul şi oxigenul pe care-l putem extrage din apa existentă avem asigurat aerul din (viitoarele) laboratoare, ateliere, spaţii de viaţă, dar şi combustibil de care vom avea nevoie. „Prospectorii” de tipul navei care, dînd ocol Lunii, i-au descoperit „izvoarele” îngheţate ascunse, pot brăzda cerul de deasupra Lunii (foarte ieftini, doar 63 de milioane de dolari bucata!) definitivîndu-i hărţile şi localizîndu-i mineralele pe care le vor exploata minerii - la început roboţi, mai tîrziu, oameni, care vor prelucra minereuri, combustibili de valoare, abundenţi pe Lună sau transformînd, de pildă seleniul direct în cipuri, în condiţii de mică gravitate şi curăţenie perfectă. Spre 2030-2035 pe Lună va fi construit primul lunodrom cu vedere către Cosmosul mare, căci este mai uşor, şi mai ales mai ieftin, să lansezi astronave spre planetele Sistemului Solar sau aiurea, din locuri cu gravitaţie mică.

Mai departe, în timp, cine ştie, colonii lunare se vor înmulţi, preluînd excesul de populaţie al Pămîntului. Iar cîndva, poate spre 2100 e.n., o „revoluţie” de tipul celei americane va rupe *Republica Luna* de planeta - mamă.

Vom trăi şi vom vedea o parte din toate aceste superbe aventuri ale lui Homo Cosmicus. Dar, pe cele mai multe le veţi trăi şi le veţi vedea, voi, urmaşii noştri.

PARADOX

DE LA RELATIVIZAREA CERTITUDINII la certitudinea relativităţii

MARIAN GRIGORE

3

Au urmat pentru Einstein, după 1907, cînd a publicat articolul său privind *„Principiul relativităţii şi gravitaţia”*, alţi patru ani de pauză, în care ideile revoluţionare pe care le implica au rămas „în stare de gestaţie”. Pentru că ideile, oricît de geniale, au nevoie de un aparat matematic pentru a le transpune în ecuaţiile apte a le transforma din exerciţii ale minţii în teorie ştiinţifică. Iar acest aparat matematic încă nu exista, iar Einstein însuşi nu era pregătit din punct de vedere matematic pentru depăşirea geometriei euclidiene, pe care o găsea totuşi neadecvată teoriilor sale. Eforturile lui individuale îşi atinseseră limita după care orice progres nu mai era posibil decît printr-o muncă de cercetare interdisciplinară. Imaginea Universului, aşa cum se întrevedea ca o consecinţă a aplicării ideilor sale, era imaginea unui Univers în care spaţiul şi timpul încetau a mai fi mărimi de referinţă absolute, iar gravitaţia deforma şi curba ansamblul spaţiu-timp, fenomen de natură a-l deruta complet pînă şi pe autorul însuşi al acestor idei. Moment în care face apel la un fost coleg de facultate, Marcel Grossman, care îşi dăduse doctoratul cu o teză privind geometriile neeuclidiene. *„Grossman, trebuie să mă ajuţi, pentru că simt că înnebunesc”* îl imploră Einstein, disperat. Apel la care, pe lîngă Grossman, au răspuns şi alţi matematicieni. Problema, de natură pur fizică, a teoriei gravitaţiei şi a relativităţii, devenise o problemă pur matematică: *Cum să calculezi ecuaţiile de cîmp graviaţional în sistemul de coordonate flexibile pe care îl implică gravitaţia, astfel încît legile fizicii să rămînă identice pentru orice mişcare?*

În mai 1913 Einstein şi Grossman publică împreună un articol a cărui parte fizică aparţine lui Einstein, iar cea matematică, lui Grossman. *„Am dovedit că ecuaţiile gravitaţiei sînt valabile în orice sistem de referinţă în mişcare... Acum armonia relaţiilor reciproce este atît de clară, încît nu mai am nici o îndoială asupra exactităţii lor”* - declară Einstein.

Totuşi abia în noiembrie 1915, după ce alţi mari matematicieni şi fizicieni au căutat fără succes să includă în ecuaţiile lor, concomitent, principiul echivalenţei între masa inerţială şi gravitaţie şi principiul relativităţii restrînse, Einstein reuşeşte să dea formă finală teoriei sale revoluţionare. La 25 noiembrie 1915 el adresează manuscrisul lucrării sale privind *„Teoria relativităţii generalizate”* Academiei de Ştiinţe a Prusiei, care îl publică la 2 decembrie.

Să reţinem data de 25 noiembrie, care îşi are importanţa ei într-un lung proces (de moralitate ştiinţifică) în care Einstein a fost implicat şi a cărui „sentinţă” definitivă, care îl disculpă, a fost dată abia acum cîteva luni. S-a întîmplat că, la 20 noiembrie 1915, deci cu cinci zile înaintea lui Einstein, matematicianul german David Hilbert, cu care Einstein se află în corespondenţă, adresase Academiei din Götingen manuscrisul propriei sale lucrări, în care se regăseau aceleaşi ecuaţii cu cele ale lui Enstein. Cinci zile care părea mai mult decît suficiente pentru a-i proba prioritatea, chiar dacă publicarea manuscrisului său avea să se petreacă abia la 31 martie 1916.

Recent (noiembrie 1997), doi istorici - Leo Carry, de la Universitatea din Tel Aviv, şi Jürgen Renn, de la Institutul Max Planck din Berlin, cărora li s-a alăturat fizicianul John Stachel, de la Universitatea din Boston, au descoperit în arhive că manuscrisul lui Hilbert, trimis la 20 noiembrie, era incomplet, matematicianul adăugînd o relaţie pe marginea şpaltului primit spre corectură, făcînd o referire expresă la Einstein. Numai cu această corectură ulterioară ecuaţiile sale deveneau perfect identice cu cele ale lui Einstein, căruia acum i se recunoştea, definitiv, prioritatea.

Patru ani după publicarea articolului lui Einstein, teoria sa a avut o strălucită confirmare: cu prilejul eclipsei totale de Soare care a avut loc în primăvara anului 1919, observată în Guineea de astronomul englez Arthur Stanley Eddington, clişeele fotografice arătau că unele stele vizibile în timpul eclipsei nu apăreau acolo unde trebuiau să se afle, fapt ce demonstra curbarea luminii (deci a spaţiului) sub influenţa cîmpului gravitaţional al Soarelui.

La trei sferturi de secol de la lansarea ei, teoria lui Einstein rămîne, totuşi, pentru majoritatea oamenilor, o teorie paradoxală şi de neînţeles. Pentru cei mai mulţi dintre noi, geometria lui Euclid şi mecanica lui Newton continuă să aibă aceeaşi universală aplicabilitate. Este ultimul paradox einsteinian pe care doar timpul va reuşi, probabil, să-l rezolve...

MODA

Ce aduc nou colecţiile de modă „haute couture" pentru acest sezon? S-a remarcat, în primul rînd, faptul că, dacă în anii precedenţi această vestimentaţie era creată doar pentru seară, rochiile fiind purtate la „soiré-uri" cu totul speciale, de această dată creatorii au imaginat o modă de zi hiper-luxoasă. Este vorba despre rochii somptuoase, dar mai puţin ostentative. Un alt punct forte: blănurile (vizon, vulpe argintie) sînt din nou asociate cu nota de eleganţă desăvîrşită. În privinţa lungimii, lucrurile sînt clare: se poartă rochiile lungi. Cea mai frumoasă colecţie a fost considerată cea a lui Jean-Paul Gaultier, care îmbină cu rafinament clasicul cu elemente de mare noutate. Alteori liniilor sport le adaugă ceva (o broderie de perle, de exemplu), pentru a deveni sofisticate.

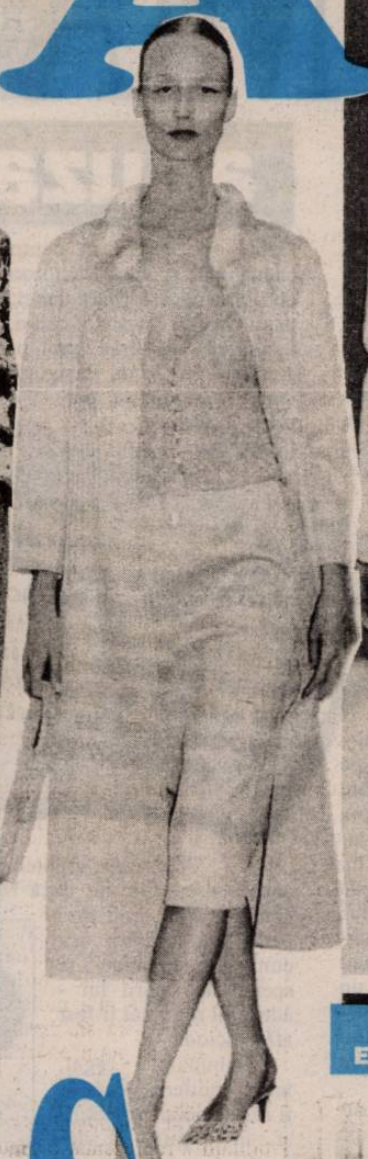

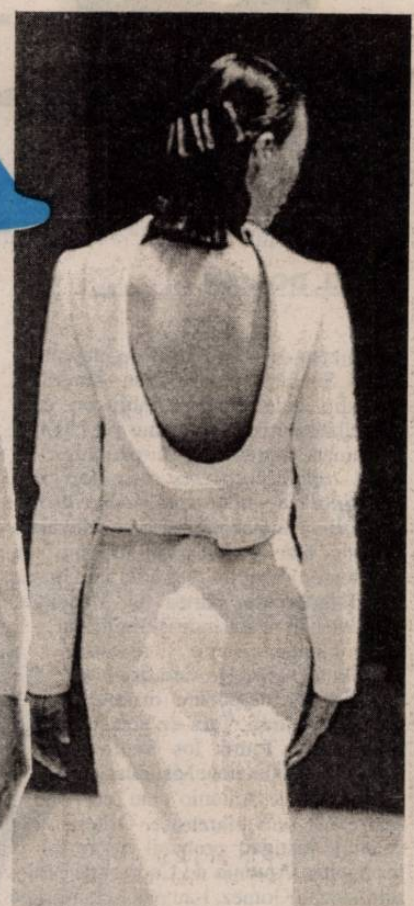

Vulnerabilitate feminină

O dată cu micşorarea duratei zilei, deci încă de la venirea toamnei, multe femei se simt prost, lipsite de energie, deprimate. Această stare durează toată iarna, pentru ca în primăvară moralul să revină la „parametrii optimi". Cum puteţi învinge această depresie sezonieră? Cum vă puteţi asigura peste iarnă un moral „de oţel"? Iată opinia dr. Dominique Attar-Levy:

Spre deosebire de „astenia clasică", cea sezonieră apare în octombrie-noiembrie şi dispare în martie-aprilie.

Chiar dacă unele simptome sînt comune cu celelalte depresii, există şi unele specifice, precum hipersomnia şi hiperfagia. Nevoia de somn este mai mare, dar, totuşi, somnul este agitat, nereparator. Durează cu aproximativ două ore mai mult, dar dimineaţa vă treziţi cu dificultate. Hiperfagia se manifestă prin nevoia de a mînca des, în special alimente puternic energizante: prăjituri, făinoase, dulciuri. Efectul va fi însă, în multe cazuri, îngrăşarea. Căror cauze se datorează? Specialiştii spun cu certitudine că este corelată cu diminuarea fluxului de lumină naturală. Aceasta influenţează secreţia melatoninei, hormon ce joacă un rol important în reglarea ritmurilor biologice. Reglarea acestui hormon în contratimp generează somn şi apetit. Acest tip de astenie este puţin cunoscut în ţările ecuatoriale, unde informaţia luminoasă este suficientă. În schimb, în Alaska 10% din populaţie este afectată de această maladie.

Foarte interesant, pentru femei există un risc mai mare decît pentru bărbaţi şi, lucru şi mai curios, 80 la sută din cazuri se întîlnesc în rîndul femeilor tinere.

Cercetătorii încearcă să determine elementele implicate în acest proces. Doresc să ştie, de exemplu, de ce ar fi ele mai sensibile la scăderea informaţiei luminoase şi ce se întîmplă la nivelul retinei. Ce remedii putem adopta? Cum se manifestă această depresie? Vă daţi seama că nu mai faceţi faţă problemelor cotidiene, deşi vă treziţi, cu greu, ce-i drept, devreme. În egală măsură sesizaţi că sînteţi tristă, fără a avea motiv. Se manifestă apoi o anumită iritabilitate. Sînt posibile chiar tulburări de caracter ce pot genera probleme relaţionale cu anturajul, probleme care în restul anului nu existau.

Dr. Dominique Attar-Levy, psihiatru la un spital din Paris, consideră că, dacă medicamentele antidepresive, mai ales cele din ultima generaţie ce permit reglarea secreţiei melatoninei, sînt eficace, acelaşi efect benefic îl pot avea unele deprinderi uşor de respectat.

■ Pentru a dobîndi sau pentru a vă păstra chiar şi toamna şi iarna un bun ritm de viaţă, treziţi-vă în fiecare dimineaţă la aceeaşi oră.

▼ În fiecare dimineaţă, după ce vă treziţi, „aruncaţi-vă" într-o baie caldă. Corpul se va adapta mai uşor cu trecerea de la starea de somn la activitatea cotidiană.

■ Dacă timpul vă permite, expuneţi-vă cît mai mult posibil la lumina zilei. În zilele frumoase de iarnă plimbaţi-vă în aer liber, cel puţin jumătate de oră.

◆ Mîncaţi la ore fixe şi evitaţi dulciurile dintre mesele principale.

■ Dacă aveţi posibilitatea, luaţi-vă o scurtă vacanţă şi iarna pentru a merge la munte. Chiar şi cîteva zile la sfîrşit de săptămînă sînt benefice.

● Dacă aveţi copii, este cazul să le acordaţi şi lor atenţie crescută pentru că cei mai mici de 11 ani sau adolescenţii sînt, de asemenea, vulnerabili la acest gen de depresie.

Pentru dumneavoastră, doamnă

Un caz pe săptămînă

„Locuiesc în Bucureşti, am 35 de ani, mă numesc I.R., şi, deşi tînără, sufăr de artroză. Acestei boli atît de dureroase şi sîcîitoare i s-a asociat şi o astenie, cu insomnii ce îmi provocau mari necazuri. Tratamentele medicamentoase urmate nu m-au ajutat să mă restabilesc. În permanenţă aveam o stare de oboseală, de epuizare, plus durerile datorate artrozei. În disperare am apelat la tratamentul bioenergetic practicat de doamna Vasilica Ciupea, maestră cu capacităţi extrasenzoriale de categorie internaţională. După chiar prima şedinţă de bioenergie am început să dorm normal, fără medicamente. Insomnia a dispărut, iar somnul a devenit odihnitor. Foarte rapid mi-am recăpătat energia şi am uitat şi de artroză"...

*

Redacţia revistei noastre facilitează cititorilor dornici să beneficieze de tratament bioenergetic accesul la „Cabinetul Ciupea" pe baza talonului alăturat. Posesorul unui astfel de talon decupat din revistă beneficiază de o reducere cu 10 la sută a costului tratamentului, ceea ce echivalează cu 25000 lei.

10% REDUCERE adică 25000 lei

TALONUL NR. 36

Numele şi prenumele pacientului.....

.....

Adresa.....

Intervalul efectuării tratamentului.....

● Valabil pînă la 15 octombrie 1998 ●

Programări la telefon: 6862046

Indiscreţii

La braţul unui medic seducător...

În această vară la Monaco starul top-modelelor, Claudia Schiffer, a fost văzută în compania directorului Spitalului Princesse-Grace, dr. Michael McNamara. Chiar dacă la dineul oferit cu două luni în urmă de prinţul Albert a fost însoţită de David Copperfield. Indiscreţii spun că cei doi îşi fac... ochi dulci. Pentru a-l captiva pe medic, Claudia a urmat o reţetă pe care orice femeie care se respectă o cunoaşte: dacă vrei să seduci un bărbat, fă în aşa fel încît să fie convins că te interesează enorm cu ce se ocupă el. „Trucul" a fost excelent, de vreme ce dr. Michael McNamara mărturiseşte uşor tulburat: „Claudia este foarte frumoasă şi foarte curioasă. Mi-a pus tot felul de întrebări legate de profesia mea"...

Pagină realizată de
ECATERINA BĂTRÂNEANU

Gastronomice

De această dată vă oferim o reţetă rapidă: o SALATĂ DE PASĂRE. Sînt necesare: 200 g carne de pasăre, 500 g cartofi, două mere, o ţelină, 200 g maioneză, 3 linguriţe de muştar, un păhărel de coniac, piper, sare, ouă fierte. Cartofii, fierţi în coajă şi apoi curăţaţi, se taie pe lung, cît mai subţiri. La fel, merele, curăţate de coajă, ţelina crudă şi carnea de pasăre fiartă. Jumătate din carnea de pasăre se amestecă cu restul ingredientelor, cu maioneză, muştar, coniac, sare şi piper. Se amestecă uşor totul, apoi se răstoarnă pe un platou. Se decorează cu restul de carne şi cu rondele de ou.

Mica prinţesă

Încet, încet, micuţa Camille, ce nu a împlinit încă două luni, începe să descopere lumea. Întîi mama ei, prinţesa Stephanie, a luat-o la... cumpărături, împreună cu sora şi fratele ei mai mare. Grupul este foarte atent supravegheat de trei bărbaţi - „gărzile de corp" ale prinţesei. De fapt, se făceau cumpărături în vederea proiectatului sejur la munte. Într-una din zilele lunii august, Stephanie şi Camille au fost invitate de proaspătul bunic, prinţul Rainier, la un dejun la Palat. Stephanie de Monaco consacră copiilor săi, Camille, Louis şi Pauline, mult timp, spun indiscreţii. Aceasta şi pentru faptul că, la 33 de ani iubirea maternă este singura în care prinţesa crede orbeşte. Pentru că, aşa cum spune Stephanie, „este cu adevărat o iubire statornică. Nimic nu o poate distruge"...

Prim-ajutor

Sughițul

Sughițul este un act involutar care apare ca urmare a unei iritații a nervilor de la nivelul aparatului digestiv ce fac să se contracte brusc mușchiul diafragmei. Acest simptom este în general cauzat de consumul unor substanțe iritante (ardei, alcool, piper, medicamente etc.), de o alimentație abundentă etc. De obicei, după cîteva sughițuri, simptomul dispare de la sine. Dacă se prelungește, devine deosebit de supărător, creînd senzația de durere în stomac, piept, gît. În această situație se pot încerca următoarele metode de combatere a sughițului:

- Se beau 9-10 înghițituri mici de apă rece sau se înghit cîteva bucățele de gheață.
- Se inspiră și se expiră de 4-5 ori într-o pungă de plastic de aproximativ 5 litri.
- Se înghit cîteva picături de lămîie.
- Se ridică brațele, se trage adînc aer în piept și apoi se reține respirația cît mai mult posibil.

În caz de insucces, procedeele se pot repeta.

OMUL BOLNAV

un barometru sui-generis?

ARCADIE PERCEK

Cum sîntem în prag de toamnă și cum acest anotimp se caracterizează, printre altele, și prin bulversări meteorologice, uneori chiar semnificative, ne propunem ca, pe parcursul a două articole, să abordăm problema influențelor exercitate de condițiile meteorologice asupra sănătății, influențe comentate în lumina ultimelor cercetări.

După cum prea bine știți, respirăm nu numai aer, ci și „vremea" în cadrul căreia evoluăm. Practic, era și imposibil ca oceanul aerian, acest înveliș de circa 3000 km grosime, care învăluie din toate părțile această „insulă pivotantă unde frigul, căldura, aerul, boala și o sută de forțe nevăzute se înverșunează zi și noapte să distrugă omul", insulă cu care un ziarist și dramaturg francez din secolul trecut, anume Ed-About, identifică Pămîntul, așadar practic era imposibil ca oceanul aerian, care învăluie din toate părțile geosfera, să nu-și exercite influențele sale benefice, dar și malefice, asupra acestui strat subțire de viață, reprezentat de biosferă.

Norii, ploaia, zăpada, vîntul, furtunile, presiunea atmosferică, umiditatea, nebulozitatea, electricitatea și ionizarea atmosferică, precum și radiațiile de tot felul, respectiv toți acești factori ce intră în componența a ceea ce denumim în mod generic „vreme", influențează într-o manieră mai mult sau mai puțin accentuată și, implicit, mai mult sau mai puțin sesizabilă, atît sănătatea noastră somatică, deci corporală, cît și pe cea psihică.

De altfel, fenomenul meteosensibilității a reprezentat o preocupare constantă a mai tuturor colectivităților umane. De milenii oamenii au observat că insectele sînt foarte sensibile la variațiile de presiune atmosferică, motiv pentru care, atunci cînd acestea coboară, apropiindu-se de sol, fac aceasta tocmai pentru a evita rigorile presiunii menționate. Într-o asemenea situație, nu trebuie să fim surprinși că și rîndunelele coboară în mod automat în zborul lor, știut fiind că insectele reprezintă hrana lor predilectă. De asemenea, oamenii au mai observat că atunci cînd e cald și umed, mușțele pișcă mai mult, iar înainte de a se declanșa diversele vînturi, peștii mușcă mai puțin.

Un francez, și anume Jean-Philippe Chassagny, impresionat de aceste observații de ordin biometeorologic făcute de oameni, a cules numai în Franța 5000 asemenea observații populare, cu statut de proverbe, pe care le-a publicat într-o carte de 500 de pagini. În continuare, vă citez doar trei dintre ele: Dacă pîinea se înmoaie, ploaia va veni; Ceapă cu foi multe, iarnă cu friguri crunte; La vîntul de sud, în spate ești ud. *Este în afară de orice îndoială, faptul că meteosensibilitatea reprezintă o caracteristică absolut universală a materiei vii și, implicit, a omului.* Numai că, în acest domeniu, vom întîlni o gamă practic nesfîrșită de varietăți reacționale generată de genotipul, fenotipul, starea de sănătate ca și de boaă, caracterizînd pe fiecare individ în parte, această realitate pledînd pentru faptul că *fiecare individ este un univers în miniatură.*

Ceea ce trebuie reținut în legătură cu biometeosensibilitatea este că totuși omul este o vietate mai fragilă, din acest punct de vedere, decît toate animalele, acestea fiind în general incomparabil mai rezistente și mai bine adaptate. Pe bună dreptate, declară negru pe alb americanul William Petersen, care a scos recent volumul intitulat „The Patient And The Weather" (Pacientul și vremea), carte devenită best-seller în lumea medicală contemporană, că „...dacă există un organism conceput pentru a reacționa la evenimentele cosmice, acesta este corpul omenesc".

Terapie naturală

COADA ȘORICELULUI

Equisetum arvense (denumiri populare: barba ursului, brădișor, coada mînzului, părul porcului etc.). Crește prin lunci, pe marginea apelor curgătoare; apare de multe ori în abundență pe rîpe argiloase și de-a lungul căilor ferate. Se folosesc tulpinile, care se recoltează în lunile iulie - septembrie, prin tăiere la 5-6 cm de la sol.

◆ ***Ce principii active posedă?*** Conține acid salicilic, substanțe de natură flavonoidică, alcaloizi - 3 metoxipiridina, nicotină -, acizii malic și oxalic, gliceride ale acizilor stearic, linoleic și oleic, vitamina C, ulei volatil, săruri de potasiu etc.

◆ ***La ce e bună?*** Are proprietăți antimicrobiene, antiseptic-dezinfectant urinar, remineralizant, expectorant diuretic, în anemie secundară posthemoragică, în tbc, hemoroizi, epistaxis, diuretic în gută și reumatism; prin diureza pe care o produce acționează favorabil în bolile de inimă, ficat, piele; în ulcerul gastric etc.

◆ ***Cum se recoltează?*** Se folosesc tulpinile sterile care se recoltează prin tăiere la 5-6 cm de la sol, perioada optimă fiind în lunile iulie - septembrie.

◆ ***Cum se folosește?*** Ca diuretic: decoct din 1-2 g/100 ml în 24 ore; sau o linguriță de plantă mărunțită la 250 ml apă rece; se fierbe timp de 15 minute, se bea călduț de 2-3 ori pe zi, între mese; în tbc pulmonar se poate folosi pulberea ca atare, 1-2 g în 24 ore, ca mineralizant.

◆ *Utilizări populare:* tulpinile fertile fierte în apă se folosesc contra diareei la copii; decoctul se ia contra durerilor de rinichi, de stomac și a diareei; de asemenea, în răceli, nădușeli și boli de piept (aprindere, oftică).

DUMITRU RĂDUCANU

MICROINTERVIUL SĂPTĂMÂNII

Misterioasa „APĂ VIE"

o realitate... băubilă

În toamna trecută revista noastră scria despre cîteva dintre cercetările domnului GHEORGHE LUCACI, unul dintre cei mai mari inventatori români.

Atunci ni se povestea cîte ceva și despre misterioasele proprietăți ale apei și despre fațetele mai puțin cunoscute ale oligoelementelor esențiale vieții. Demonstrația, argumentată științific, conducea la concluzia că acest „joc al izotopilor oligoelementelor", „joc" genial controlat de mintea strălucită a inventatorului, poate asigura organismului controlul chiar și în „dezordinile biologice" severe, generate de exemplu de unele cancere. Atunci, domnul Lucaci spunea: „Am reușit, datorită unei tehnologii personale, izolarea izotopilor grei ai oligoelementelor de cei ușori. Eliminînd din organism izotopii ușori se asigură o normalizare a proceselor biologice".

- În ce punct al cercetărilor vă aflați acum, domnule Lucaci?

- După 24 de ani de cercetări sîntem în faza apariției pe scară industrială a produsului sub denumirea „Apă vie - Apă minerală Lucaci". Aceasta este armonizată izotopic la rezonanța biologică a organismului. Descoperirea, la care am ajuns, așa cum vă spuneam, după cercetări pasionante de peste două decenii, constă în reactivitatea diferită a izotopilor (stabili în cadrul aceluiași element) față de oxigen a tuturor oligoelementelor conținute în apă. 50 ml de „Apă vie", în doză zilnică stimulează toate funcțiile organismului, tinzînd să aducă rapid spre limita normală toți parametrii biologici, la scurt timp de la începerea tratamentului...

- Cum pot intra în posesia „Apei vii" cititorii acestor rînduri?

- Pentru obținerea preparatului, în acest moment cei interesați de virtuțile „Apei vii" îmi pot scrie pe adresa: Gheorghe Lucaci, Timișoara, Oficiul poștal 8, căsuța poștală 748.

ECATERINA BĂTRÂNEANU

Metode contraceptive nesigure

Sexualitatea

dr. DANIELA POPESCU

- Contracepția ridică încă o seamă de probleme pentru foarte mulți. Una dintre acestea este cea a „siguranței" metodei folosite și întrebări în acest sens revin mereu în scrisorile cititorilor noștri. Tînăra M.S. din Constanța ne precizează astăzi subiectul pe care l-ar dori comentat: care sînt metodele contraceptive cele mai... nesigure?

- Contracepția este într-adevăr o necesitate încă mult subestimată. Pînă într-acolo încît unele cupluri consideră că nu au nevoie de contracepție și consideră că trebuie lăsat hazardul să hotărască în locul lor. Este și aceasta o alternativă. Sînt însă și cupluri care ajung să realizeze - uneori prea tîrziu - cîtă nevoie ar fi avut de contracepție.

Oricum, a avea sau a nu avea copii este astăzi o opțiune la îndemîna tuturor, iar cuplurile care doresc să discute acest gen de probleme și să obțină informații și sfaturi despre metodele contraceptive au la îndemînă medicii cu care pot discuta deschis. Unul din aceste subiecte este, într-adevăr, cel care se referă la metode, să le spunem, preluînd expresia cititoarei noastre, „foarte" nesigure. Printre acestea putem enumera două: metoda „coitus interruptus" și metoda „Ogino-Knaus". Prima se referă la întreruperea prematură a contactului sexual. Nesiguranța metodei provine în special din faptul că mulți bărbați nu se pot controla foarte exact și, pe de altă parte, cîțiva spermatozoizi ajung totdeauna în vagin chiar și înainte de ejaculare. Consecințele vi le imaginați...

Metoda „Ogino-Knaus" se bazează pe calculul zilelor fertile din timpul ciclului menstrual. Calculul începe cu prima zi a sîngerării, considerată prima zi a ciclului. Între 11 și 18, fără a putea preciza cînd are loc ovulația. Cele mai puține șanse de a rămîne gravidă se înregistrează în timpul menstruației, în primele două-trei zile după menstră și apoi în ultima săptămînă înainte de menstra următoare. Problema cea mai importantă - și care generează nesiguranța metodei - se datorează faptului că ciclul menstrual este supus unor fluctuații importante. În consecință, „localizarea" exactă a zilelor fertile este practic imposibilă!

Chiar și în combinație cu măsurarea temperaturii intravaginale și urmărirea graficului variației acesteia, metoda rămîne totuși nesigură.

Rubrică realizată de
MIHAELA DOROBANȚU

MEDICUL vă răspunde

Constipația cronică

Un bolnav în vîrstă de 85 de ani, care ne roagă să nu-i menționăm în răspunsul pe care i-l vom da decît inițialele (A.G.), și care foarte multă vreme a avut probleme cu evacuarea conținutului intestinal, suferind deci de constipație cronică, ne întreabă dacă cu ajutorul usturoiului ar putea ieși din acest impas, mai ales că diversele tratamente pe care le-a încercat nu au dat rezultate pe deplin satisfăcătoare și durabile.

Prin constipație înțelegem acea stare patologică în care scaunul survine cu dificultate, la intervale neregulate de timp, mai mari decît cele normale. Această stare patologică este datorată unei încetiniri a peristalticei intestinale sau unei obstrucții organice a colonului terminal, prin modificări stenozice, produse de diverse aderențe, tumori benigne sau maligne. (Prin peristaltism înțelegînd acele mișcări ale tubului digestiv, sub formă de unde, care ajută la propulsarea conținutului intestinal). Tot constipația este facilitată și de anumite malformații ale intestinului gros.

Iată rațiunea pentru care, stimate D-le A.G., ar fi bine să vă faceți o explorare radiologică a tubului digestiv cu bariu, bariu care să fie administrat pe cale bucală, și, la nevoie, și pe calea unei clisme (irigoscopie). Dacă prin această explorare nu găsim nimic patologic, este de presupus că starea de constipație este generată de alte cauze. În acest sens, este bine de știut că această dificultate de a avea scaun regulat, deci o dată pe zi și la 24 de ore, poate fi legată de vîrstă, constipația întîlnindu-se la copiii mici, aceasta pentru că la ei nu s-a stabilit încă reflexul scaunului și graficul orar, precum și la oamenii vîrstnici, pentru că la aceștia mușchii abdominali care, sporind presiunea intraabdominală, ajută defecația, sînt slăbiți. Pe urmă, a nu se uita că este frecventă constipația la sedentari, precum și la aceia care pun accentul în alimentație pe produse carnate și rafinate, ocolind legumele și fructele. A nu se uita, de asemenea, că tot constipația este frecventă la persoanele mai nervoase în mod structural, sau care se confruntă cu stări tensionale durabile. Constipația mai este des întîlnită la persoanele care își schimbă des domiciliul, și care prin specificul muncii lor se deplasează frecvent, și care din acest motiv își ies din orarul evacuării intestinale, pierzîndu-și, ca atare, reflexul de evacuare. În nici un caz tratamentul constipației nu trebuie neglijat și dacă întîmpinăm dificultăți pe această linie, trebuie să apelăm la medic. Constipația generează un evident disconfort digestiv (balonări, jenă abdominală, limbă încărcată, miros urît în gură, dureri de cap, insomnie etc., etc.). Tot constipația însă generează și o serie de modificări psihice, și acestea greu de suportat, constînd din nervozitate, indispoziție, atenuarea elanului vital, oboseală, reducerea capacității de muncă etc., etc.

Dr. ANDREI ONU
(Va urma)

Mirajul genetic

Femelele salamandre, contrar celor ştiute pînă acum, se împerechează cu masculii speciilor înrudite ca să-şi stimuleze dezvoltarea ouălor. Aceasta pentru că genele masculilor nu pătrund decît rareori în ou în timpul împerecherii. Modificarea genetică permite salamandrelor unisexuate să se adapteze şi să reziste, unele dintre ele din America au atins recordul de 4 milioane de ani vechime.

Calculatorul aduce oceanul în clasă!

Cine n-a închis măcar o dată ochii încercînd să-şi imagineze cum arată locul unde s-a scufundat Titanicul sau unde s-au dat cine ştie ce mari bătălii navale. Se pare că acest lucru va fi în curînd posibil: trebuie doar să cunoşti longitudinea şi latitudinea locului, să le introduci în calculator, apeşi „Enter" şi ...„vezi" totul, în trei dimensiuni.

Modelele pe calculator au fost create de Administraţia Naţională a Oceanelor şi Atmosferei din SUA şi după ce au fost făcute posibile pe staţiile de lucru ale Laboratorului de Cercetări Digitale şi Imagistică al Statului Mississippi, ele vor fi transmise pe Internet unde vor fi accesibile profesorilor, elevilor şi studenţilor.

Trebuie subliniat că nu este vorba în nici un caz de un „joc" - vizualizările pe calculator fac parte dintr-un amplu program de utilizare a tehnologiei înalte pentru a găsi noi modalităţi de prezentare şi studiere a ştiinţei. Programul se adresează atît profesorilor (care îşi vor putea pune astfel la punct noi tehnici de predare), cît şi elevilor, care vor învăţa cum să colecţioneze imagini digitale ale „chiriaşilor" adîncurilor, contribuind la crearea unei galerii de specimene la care colegii lor să aibă acces virtual.

Este un nou mod de a învăţa pentru elevi, studenţi şi profesori - care permite să treci prin cele mai diverse experienţe altfel decît în obişnuitele manuale de şcoală...

Geneza microdiamantelor

În timpul ultimului stadiu de formare a unei stele, deci cînd praful devine mai dens, acesta trebuie absorbit de lumina care provine din nucleul cald al protostelei. Observaţiile oamenilor de specialitate n-au insistat asupra prafului respectiv, dar Anja Andersen de la Universitatea din Copenhaga a ajuns la o concluzie uimitoare şi anume că o parte importantă a acestuia este constituită din microdiamante. El a analizat microdiamantele dintr-un meteorit şi a comunicat că trei la sută din carbonul Sistemului Solar este sub formă de microdiamante.

radio CONTACT
THE GREATEST FM EXPERIENCE
Bucureşti 96,1 FM
Iaşi 92 FM
Cluj 89,8 FM
Ploieşti 92,8 FM
Sibiu 91,8 FM
Constanţa 91,1 FM
Baia Mare 88,5 FM
Râmnicu Vâlcea 66,14 FM
Piteşti 90,7 FM
Câmpulung Muscel 94,1 FM
Botoşani 93,1 Mhz
Focşani 95,4 Mhz
Arad 65,95 Mhz
Braşov 105,5 Mhz

OM / NATURĂ

Ce mîncau urşii acum 10000 de ani?

IRINA STOICA

Cum trăiau strămoşii noştri vînători şi culegători? Ce animale vînau şi de care erau ameninţaţi? Pentru a răspunde acestor întrebări trebuie să facem o distincţie clară între animale carnivore şi ierbivore, să reconstituim comportamentul alimentar a numeroase specii dispărute.

De la Georges Cuvier încoace, paleontologii studiază trăsăturile caracteristice ale organelor fosile, ca dinţi şi maxilare, concluzionînd asupra obiceiurilor şi alimentaţiei animalelor respective. Din acest punct de vedere, ursul gigant din America de Nord *(Actodus simus)*, care a trăit cu circa 10000 de ani în urmă, a dat naştere la tot felul de interpretări contradictorii. Se ştie că urşii zilelor noastre sînt omnivori, dar analiza colagenului fosil al acestui animal (principala proteină din os) a permis să fie declarat animal carnivor. Ursul gigant, numit şi ursul cu faţă scurtă, măsura doi metri la greabăn şi avea circa 800 kilograme. Ce mînca el? Carne! afirmă paleontologii care se bazează pe asemănarea botului scurt, care i-a adus şi numele, cu cel al felinelor carnivore. Botul omnivorelor este alungit datorită molarilor, dinţii care zdrobesc hrana. Dar muşchii maxilarului erau asemănători cu cei ai vărului său îndepărtat din zilele noastre, ursul cu ochelari, care se hrăneşte cu vegetale. Acelaşi mod de masticaţie implică un regim identic pentru ambele specii. Herve Bocherens de la Universitatea din Paris şi P. Matheus de la Universitatea din Alaska au măsurat proporţiile relative dintre izotopii de carbon şi cei de azot ai colagenului fosil din oasele ursului cu faţă scurtă găsite în diferite situri din Alaska şi Yukon. Raportul între carbon 13 şi carbon 12, pe de-o parte, şi azotul 15 şi azotul 14, pe de alta, depinde de proteinele conţinut în hrană. Prin aceste raporturi se diferenţiază ierbivorele, carnivorele şi piscivorele. Concluziile au fost că acest colagen al ursului cu faţă scurtă este foarte apropiat de cel al carnivorelor actuale. Urşii aveau, deci, un regim alimentar constituit în cea mai mare parte din carne. Comparaţia s-a făcut cu urşii bruni actuali. Colagenul ursului cu faţa scurtă depinde de locul în care au fost găsite fosilele, cel ale ursului brun indică şi el un regim variabil, în funcţie de resursele disponibile: carne, fructe, peşte. Dovezile privitoare la regimul omnivor ale ursului cu faţă scurtă sînt de asemenea numeroase. Au existat în aceeaşi perioadă ierbivore uriaşe: mamuţi, reni, bizoni, capre. Masivitatea lui îi permitea să fugă pentru a le prinde? S-ar putea să se fi mulţumit cu stîrvuri. În orice caz, disputa privitoare la alimentaţia sa continuă.

Maimuţa marilor înălţimi înzăpezite

S-a crezut multă vreme că specia a dispărut, întrucît nici un cercetător nu a mai semnalat-o de 70 de ani. Apoi, în anul 1967, *Rhinopitecus bieti,* maimuţa chinezească „cu nasul cîrn" a reapărut... sub forma a 8 blănuri vîndute în provincia Yunan, din sudestul Chinei, habitatul ei natural, după cum notează revista franceză „Ça m'intéresse".

În prezent, datorită expediţiei întreprinse de americanul Craig Kirkpatrik în acea regiune muntoasă, animalul a putut fi fotografiat în stare de libertate. Dar, numărînd mai puţin de 1500 de indivizi înregistraţi, specia este ameninţată cu dispariţia. Cu nostimul nas cîrn şi cu buzele cărnoase, de culoare roz, acest primat „fermecător" e o adevărată vedetă, iar blana lui cu peri lungi se vinde foarte scump. Această blană, care justifică denumirea de „maimuţă aurie", constituie o bună protecţie contra

frigului. De altfel, după opinia cercetătorilor chinezi, *Rhinopitecus bieti* ar fi primatul care trăieşte la cele mai mari altitudini: între 3000 şi 4500 de metri! Pe acolo, aceste maimuţe se hrănesc cu lichenii ce cresc pe trunchiurile brazilor. Aşadar, pentru a lăsa copacilor răgazul să atingă o grosime convenabilă (între 10 şi 20 de ani), maimuţa aurie se deplasează mult, în turme enorme: de la 100 la 600 de indivizi - o excepţie la primate! Dar Rhinopitecus bieti nu e singura maimuţă „a zăpezilor". Există numeroase alte specii perfect adaptate la frig, care populează platourile înalte etiopiene, cele din Burundi, din Rwanda sau de pe Atlasul marocan. *(L.C.)*

In universul necuvîntătoarelor

„A percepe pentru a supravieţui"

LAURENŢIU CHECICHEŞ

Realizatorul expoziţiei, Jorge Wagenberg, directorul Muzeului ştiinţelor, de la Barcelona - om de ştiinţă cu un curriculum impresionant, care s-a consacrat muzeografiei - a găsit o metodă plină de umor de a-i face pe vizitatori să pătrundă în universul senzorial al unei fiinţe non umane.

Au fost selectate 11 specii - de la viermele de pămînt (rîma), pînă la taur. Vizitatorul îşi alege animalul preferat. îşi apropie un ochi de un hublou ciudat şi... începe să vadă ca şi el; îşi apropie urechea de o cutie bizară, şi începe să audă ca el; deschide o casetă misterioasă şi află mirosurile lui preferate. Prin simţurile unei păsări sau ale unei insecte se poate înţelege măsura în care animalele sînt adaptate la mediul lor înconjurător. „A percepe pentru a supravieţui", este titlul acestui joc, la care Wagenberg îi invită pe vizitatori.

Cine este campionul în materie de agerime a vederii? Bufniţa, care nu iese decît noaptea, mulţumindu-se să distingă o multitudine de nuanţe cenuşii? Sau vulturul, gata să se arunce asupra prăzii sale? Două lentile ultrasensibile pe fiecare retină, pentru a stabili permanent, cu precizie, distanţele şi posibilitatea de a repera radiaţiile ultraviolete emise de dejecţiile rozătoarelor fac din vultur un vînător de temut.

Cînd vine vorba de auz, clasamentul se schimbă. Mierla percepe o succesiune de note distincte acolo unde omul nu aude decît un zgomot continuu. Bufniţa repereză de la cele mai grave sunete - cum ar fi deplasările animalelor în timpul nopţii - pînă la cele mai ascuţite - apelurile sau gemetele acestora - localizînd astfel victimele cu o precizie extremă. Dar în fruntea acestui clasament se află iepurele, care-şi orientează pavilioanele auriculare în diverse direcţii, înregistrînd în mod distinct sunetele captate de fiecare ureche.

Ce viziune asupra lumii au viermii de pămînt, vulturii sau taurii?, se întreabă săptămînalul francez „L'Express", îndemnîndu-şi cititorii ca, în căutarea răspunsului, să viziteze Palatul descoperirilor, de la Paris, unde s-a deschis de curînd expoziţia „Teatrul simţurilor", şi acolo să caute a... intra în pielea unor animale.

Autoprotecţia, evitarea obstacolelor, găsirea hranei - fiecare funcţiune a condus spre dezvoltarea unor facultăţi precise, care evoluează o dată cu vîrsta, cu anotimpurile şi chiar cu orele zilei. Astfel, albinele studiate de Minh-Ha Pham-Delègue, directorul laboratorului de neurobiologie comparată la nevertebrate, de la INRA, selecţionează de departe florile, reperîndu-le culorile. Apoi, cînd se apropie, le identifică şi mai precis, după mirosurile lor. Ba chiar mai mult: ele au învăţat, în decursul mileniilor, să distingă dimineaţa de seară şi nu recoltează polenul anumitor specii decît după amiaza. Pentru Wagenberg, bogăţia soluţiilor puse la punct de natură în vederea asigurării supravieţuirii speciilor este fascinantă, fiind vorba nu doar de cele cinci simţuri, ci de multe zeci, asamblate în sisteme complexe, ale căror secrete omul încă nu le-a descoperit în totalitate.

Fred Haise, primul astronaut... ziarist!

Prof. dr. FLORIN ZĂGĂNESCU

REMEMBER

Pilot de încercare, inginer aeronautic şi ziarist cu vechi state de serviciu, Fred Wallace Haise jr. a îndeplinit la bordul navei APOLLO-13 funcţia de pilot al Modulului lunar AQUARIUS care, de altfel, a permis revenirea echipajului pe Terra.

Împreună cu comandantul misiunii, Jim Lovell, Haise a fost obligat să piloteze Modulul lunar AQUARIUS, devenit singura şansă de salvare a echipajului pe traseul Lună-Terra, efectuînd mai multe corecţii ale traiectoriei, la care orientarea a fost efectuată doar vizînd Soarele prin mira gravată pe sticla de cuarţ a hubloului din partea stîngă a Modulului lunar...

Şi această performanţă de navigaţie spaţială s-a efectuat într-o perioadă cînd mulţi specialişti apreciau că, folosind automatica programului APOLLO, orice pilot ar putea să-şi ducă echipajul spre Lună, fără prea mare efort!...

Dar cine era astronautul civil Haise, de care, practic nu se prea auzise nimic în „lumea astronauţilor" pînă în decembrie 1968, cînd Fred a fost numit rezervă a lui Bill Anders, pilotul Modulului lunar?

Fred s-a născut la 14 noiembrie 1933 în oraşul Biloxi; deşi era încîntat să construiască aeromodele şi să deseneze aparate de zbor, el avea şi o altă preocupare: încă de la 9 ani el a păşit prima dată în sediul ziarului local Biloxi-Gulfport Daily Herald. De atunci, timp de şapte ani, tînărul Haise a publicat numeroase schiţe şi articole, mai ales cu subiecte sportive.

Fred Haise a absolvit Perkinson Junior College la 16 ani; avînd o diplomă de ziarist şi o practică relativ ridicată, pentru vîrsta lui, în această profesie, tînărul Haise a publicat cîteva lucrări pe teme conexe domeniului relaţiilor publice şi chiar o schiţă literară.

Dorind să devină pilot, Haise s-a înscris în 1951 la Şcoala superioară de piloţi a Naval Air Station din Pensacola, Florida. Puţin după luarea brevetului de pilot, el s-a căsătorit cu Mary Griffin Grant, cu care a avut patru copii: Mary (n.1956), Frederich (n.1959), Stephen (n.1962) şi Ann (n.1970).

Fred a fost instructor pentru zbor în misiuni tactice, pe orice vreme, la U.S. Navy Advanced Training Command din Kingsville, Texas, apoi la Baza aeriană a marinei de la Cherry Point din Carolina de Nord. După absolvirea Universităţii din Oklahoma, cu titlul de inginer aeronautic, a zburat ca pilot-cercetător la bazele NASA, Lewis şi Edwards.

Deosebit de studios, Fred, despre care colegii spuneau că este „...capabil să-şi însuşească extrem de repede cunoştinţele necesare şi deprinderile de zbor... fiind gata să încerce orice procedeu tehnic de soluţionare a unei probleme" - ceea ce îi va ajuta în misiunea APOLLO-13, - a devenit şeful Diviziei de evaluare a standardizării zborului, cînd a fost selecţionat de NASA pentru a deveni astronaut (aprilie 1966).

Doctor Honoris Causa al Universităţii din Michigan (1973), Haise a devenit Director tehnic pentru Orbiter-ul navetei americane, chiar din acelaşi an.

(Va urma)

ARAMEENII

o seminție din vremurile biblice...

IRINA STOICA

Arameenii sau arameii sînt cunoscuți ca o populație migratoare care în a doua jumătate a mileniului I î.Ch. a pătruns din sud estul Asiei Mici în Mesopotamia, Palestina, Siria.

Arameenii evocă un univers biblic. Limba lor era vorbită de Iisus și aproape întregul Talmud a fost redactat în arameeană. Din secolul al VIII-lea î.Ch. și pînă la cuceririle lui Alexandru cel Mare (356-323 î.Ch.) era limba tuturor locuitorilor dintre Indus și Mediterana, vorbită apoi de numeroși locuitori din Orientul Mijlociu, în perioada romană, și chiar în unele sate siriene din zilele noastre. Totuși, arameenii au lăsat puține documente. Între 1995-1997 s-au descoperit, însă, cu ocazia construcției unui baraj, importante mărturii arheologice care, studiate de arheologi și istorici franco-italo-sirieni în situl de la Teex Shioukh Faouqâni, pe valea superioară a Eufratului, aduc importante informații despre această civilizație. S-au găsit aici tăblițe de argilă scrise cu caractere cuneiforme asiriene, altele cu arameene și, în sfîrșit, unele combinînd ambele sisteme de seriere. Raritatea tăbliților cu alfabetul arameean face ca acestea să prezinte un interes excepțional pentru oamenii de știință. Documentele scrise în acest fel erau, de obicei, pe materiale perisabile, ca papirusul, și de aceea s-au păstrat extrem de puține. O frescă din palatul regelui înfățișează alături doi scribi - unul scriind pe o tăbliță de argilă, celălalt pe un suport suplu.

Datorită tăbliților găsite, precum și arhivelor regelui asirian Salmanasar al III-lea, s-a redescoperit orașul Burmarina cucerit de asirieni. Arhiva găsită aici conține, pe lîngă documente particulare, și o serie de obiecte: sigiliu, statuete, recipiente și o bogată ceramică de lux.

Istoria arameenilor a reprezentat o luptă continuă între ei și asirieni. Fiecare a făcut eforturi pentru a-și impune sau a-și menține limba și tradițiile.

Arameenii erau caracterizați de regele asirian Sargon al II-lea (721-705 î.Ch.) drept tîlhari, atacatori ai țăranilor, trăind în corturi și neavînd dorința de a se stabili undeva sau de a-și îmbunătăți viața prin propriile lor eforturi. Regele vorbește cu satisfacție despre masacrarea lor, numindu-i „lei și lupi". Caracterizarea este, desigur, exagerată pentru că acest popor de nomazi reprezintă o imagine singulară în istorie, cu tradiții și obiceiuri fascinante. Din nefericire, ei nu au constituit niciodată o entitate politică unică și coerentă, trăind în triburi și fiind fărîmițați în mici state. Una dintre bătăliile decisive ale asirienilor împotriva arameenilor a fost dată în 810-783, victoria fiind cîștigată de Adad Nirari, după ce arameenii fuseseră învinși la Burmarina de Assur Dan.

Arameenii, care creaseră o serie de mici state monarhice, au avut puține tendințe de unificare. Cele mai cunoscute erau Guzana, Samal, Arpas, Hamed, Damas. Tronul se moștenea prin naștere, iar reprezentările iconografice ne reprezintă regele ca subiect al unei veritabile glorificații, în special la vînătoare, simbolizînd Puterea.

Textele nou descoperite ne oferă însă mărturii prețioase despre viața de fiecare zi a oamenilor. Prețul sclavilor era derizoriu. O fată avea prețul unei oi, iar un bărbat putea fi vîndut pe cîteva grame de argint. Familia era de tip patriarhal, autoritatea tatălui fiind de necontestat. În documentele respective numai bărbații apar cu numele lor - femeile fiind lăsate într-un total anonimat. Cu toate acestea, apar imagini ale femeilor, cum ar fi cea de la Maras, reprezentînd femei torcînd. Țesăturile constituiau unul dintre produsele care le asigurau bunăstarea și cu care făceau un comerț intens. De asemenea, arameenii practicau agricultura, iar cei de la marginea deșertului se ocupau cu creșterea animalelor.

Între nomazi și sedentari, ei reprezentau un popor emblematic, avînd o cultură care a exercitat puternice influențe asupra celor din jur.

Sexualitatea în ape tulburi

Reproducerea unor specii de pești se bazează și pe buna acuitate vizuală. Un studiu efectuat în lacul Victoria din Africa orientală a scos în evidență faptul că femela își alege un partener care să se asorteze cu solzii ei. Un mare nu-

măr de pești viu colorați au dispărut în ultimul deceniu ca urmare a lucrărilor de despădurire și a practicilor agricole din împrejurimi. Acestea au avut un rol decisiv în tulburarea apei lacului, fapt ce a perturbat procesul de reproducere a peștilor. Ei nu-și mai pot distinge partenerul și reproducerea se face la voia întîmplării. Rezultatul? Noile generații de pești își pierd iremediabil spectrul de culori.

Gena „Schwarzenegger"

De ce oare vacile din rasa albă-albastră-belgiană depășesc cu 20 la sută masa musculară a vacilor din celelalte specii? La această întrebare au răspuns cercetătorii Universității din Liège, Belgia, care apreciază că excedentul de masă musculară se datorează mutației unei gene responsabile de producerea unei proteine numită miostatină care joacă un rol important în controlul proliferării celulelor musculare. Miostatina a fost localizată și la om, dar cercetătorii nu se pot încă pronunța asupra efectului mutației acestei gene care ne-ar putea transforma în... Supermani.

Enigmele „giulgiului sfînt"

Un fals realizat de Leonardo Da Vinci sau de templieri?...

Ipoteza potrivit căreia marele Leonardo ar fi realizat „Giulgiul sfînt", care a stîrnit valuri de proteste în cadrul lumii catolice, face obiectul unei lucrări, elaborate recent de cercetătorii englezi Lynn Picknet și Clive Prince. În cartea lor, cei doi britanici susțin că Da Vinci a realizat misteriosul giulgiu folosind o tehnică fotografică primitivă și a împrumutat propriul chip pentru imaginea lui Isus. După ce explică în amănunt modul extrem de simplu în care un geniu de talia lui Leonardo a putut realiza înscenarea, autorii încearcă să găsească și motivul pentru care această personalitate controversată a Renașterii a pus la cale fabricarea „giulgiului sfînt". Ei consideră că italianul era membru al unei secte care considera că adevăratul Mesia fusese nu Isus, ci Ioan Botezătorul! Ajungînd aici, trebuie să spunem că, sub aspect religios, Leonardo a fost o fire extrem de ciudată: unii îl consideră, bazîndu-se pe criticile aduse de el superstițiilor din vremea sa și, atenție, adorării falselor relicve creștine (falsul comis ar fi, prin această perspectivă, o ironie sfidătoare adusă acestora), un ateu, precursor al raționaliștilor de azi, în vreme ce alții văd în el un om pios, prin prisma numărului mare de subiecte cu caracter religios pe care le-a pictat. Picknett și Prince dezavuează ambele teorii: „Da Vinci a fost un eretic și, cu mai mult ghinion, ar fi putut sfîrși pe rug. Nici ateu, nici creștin, el a realizat exact lucrările ce i s-au comandat, înscriind însă în ele, criptate, mesajele ciudatei sale credințe. De altfel, singurele opere pe care el le-a pictat „cu dragoste", după propriile-i mărturisiri, sînt cele ce i-au stat alături pînă la moarte: „Mona Lisa" (conform unelor teorii, un veritabil autoportret, de asemenea încifrat) și un tablou reprezentîndu-l pe Ioan Botezătorul.

O carte apărută în 1982, tot în Marea Britanie, acreditează ideea existenței, în Franța medievală, a unui grup secret - Înainte-mergătorii Sionului - menit să-i protejeze pe cei din dinastia Merovingienilor, descendenți direcți, în opinia adepților acestei secte oculte, ai lui Isus și ai Mariei Magdalena (!?) (idee preluată, de altfel, și de Umberto Eco în excelentul său roman „Pendulul lui Foucault"). Autorii cărții afirmă că Mare Maestru al acestei grupări a fost nimeni altul decît... Leonardo Da Vinci!

Și mai multe controverse pare să ridice, în opinia lui Clive Prince, „Cina cea de Taină", o capodoperă a picturii universale, pe care însă cercetătorul britanic o consideră ca fiind o expunere evidentă de simboluri eretice. El exemplifică aceasta prin faptul că vinul, simbol sacru al euharistiei, lipsește aproape cu desăvîrșire din pahare, iar pîinea, de asemenea un simbol sfînt pentru creștini, în acest context, este doar puțin

început. „Aceasta ar putea fi o dovadă a apartenței lui Leonardo la secta franceză, care considera, atrăgîndu-și asupră-i anatema Bisericii, că Isus supraviețuise crucificării!". Mai mult decît atît, savantul din Albion consideră, examinînd atent pictura, că apostolul Ioan ar fi fost de fapt reprezentat ca... o femeie, acest lucru fiind pus în evidență de silueta sa delicată, de mîinile prelungi și fine și de colierul de la gît (?!) Însă, cea mai aprinsă controversă este cea legată de afirmația potrivit căreia Iuda, cel care stă întors cu spatele la Isus, nu ar fi decît reprezentarea lui Leonardo însuși, care a vrut astfel să demonstreze net adversitatea sa față de credința creștină. Oare cît să fie adevăr, din toată această demonstrație tulburătoare, și cît pură speculație?

O ipoteză la fel de senzațională a fost recent pusă pe tapet de către alți doi englezi, autointitulați „neotemplieri", Christopher Knight și Robert Lomas. În cartea lor, „Al doilea Mesia", cei doi acreditează ideea că, de fapt, chipul de pe giulgiu ar aparține, nici mai mult, nici mai puțin, decît ultimului Mare Maestru Templier, Jacques de Molay. „Sîntem convinși că este vorba despre acesta, susțin britanicii. Personalitatea proeminentă a lui Jacques de Molay, faptul că mulți îl priveau ca pe un Mesia - de altfel însăși înfățișarea lui aducea foarte mult cu cea a lui Isus - au făcut ca Marele Maestru să fie considerat un inamic, chiar un eretic, prin prisma ritualurilor de inițiere secrete ale templierilor, de către Biserică. Filip cel Frumos, regele Franței, îl ura de moarte, gelos pe popularitatea lui, dar mai ales pe bogățiile uriașe și pe faima templierilor. Procesul ce li s-a intentat a fost o înscenare de la un cap la altul și chiar dacă azi se știe că Jacques de Molay a murit pe rug, există mărturii conform cărora, înainte de a fi ars, el a fost crucificat. Efigia sa s-a imprimat în mod miraculos pe o bucată de lînă cu care trupul în agonie a fost acoperit, înainte de a fi dat focului. Iar în sprijinul acestor afirmații vin și mărturiile științifice, care atestă fără tăgadă că giulgiul datează nu de acum 2000 de ani, ci din evul mediu!". Cartea britanicilor s-a bucurat de un extraordinar succes, în ciuda valului de controverse pe care l-a declanșat în mediile științifice și religioase. Să fi fost așadar Jacques de Molay „omul de pe giulgiu"? Puțin probabil că vom ști vreodată adevărul. Ceea ce știm, totuși, în legătură cu acest personaj controversat și învăluit în mister este că, așa cum consideră mulți dintre istorici, spusele sale rostite înainte de a fi ucis, „Dumnezeu ne va răzbuna!", par a se fi îndeplinit, persecutorii săi, regele Filip al Franței și papa Clement, murind la puțină vreme după arderea sa pe rug, din cauze încă neelucidate pe deplin... *(G.T.)*

UN DINTE DE FIER

Pierderea dinților creează un prejudiciu estetic și unul de alimentație. Descoperirile arheologice au stabilit în vechiul Egipt înlocuiri dentare legate de ritualul funerar. Etruscii și romanii au lăsat urme ale tratamentelor de acest fel constînd din umplerea golurilor cu punți de os, lemn sau corn. Aceste intervenții superficiale nu aveau decît un scop estetic. Descoperirea unui dinte artificial de fier, implantat în maxilarul superior al unui craniu galo-roman, te face însă să te gîndești la folosirea unor proteze utilizabile. Acest dinte artificial a fost plasat în locul celui de al doilea premolar din partea superioară, dreaptă, într-un maxilar al unui om care a trăit în secolul I d.Ch. și a fost descoperit în necropola Chantambre din Essonne.

Radiografia a arătat că rădăcina intra perfect în alveola gingiei, fără spațiu liber. Integrarea se realizase ușor, în circa trei luni, fără respingerea acestui element străin. Analizele făcute au stabilit că omul respectiv avea ceva mai mult de 30 de ani și că trăise cel puțin un an cu acest dinte în gură.

Fusese acesta funcțional? Coroziunea suprafeței împiedică analiza urmelor, dar poziția anatomică perfectă poate demonstra că a fost folosit în masticație. În orice caz, faptul că era un dinte puțin vizibil denotă că scopul nu era pur estetic. Succesul acestui implant este datorat în mare parte calității fierului și deci priceperii meșterilor fierari, remarcată și de Iulius Cezar. Persoana care a creat dintele, printr-o succesiune de operații tehnice, trebuie să fi avut în mînă dintele inițial, pentru a face o copie fidelă. Un factor de succes a fost, desigur, și implantarea sa, care s-a făcut la scurt timp după extracție, fără să se perturbe vascularizarea zonei. Populația înhumată la Chantambre era rurală, compusă din indigeni gali. În ciuda danturii proaste a oamenilor, din cei 500 de indivizi deshumați, numai unul purta o asemenea proteză. Nimic nu-l diferenția de cei din jur. De ce a recurs la această operație? Poate că pierderea timpurie a molarilor superiori din stînga l-a convins să-și mențină, în stare de funcționare partea dreaptă. *(I.S.)*

Demonul călătoriei 2

FARMECUL INDISCRET AL ORHIDEELOR

ALEXANDRU MARINESCU

Dar dincolo de legende şi mituri, ce sînt de fapt orhideele? Folosind modul de exprimare al botaniştilor, putem spune că sînt plante ierbacee, monocotiledonate, perene, terestre sau epifite, grupate în familia Orchidacee... Aceasta constituie astăzi cea mai importantă şi mai diversificată familie de plante cu flori, numărînd nu mai puţin de 30000 de specii cunoscute.

Departe de a fi răspîndite numai în pădurile din zonele tropicale şi sub tropicale, cum se crede de obicei, orhideele se întîlnesc în toate regiunile globului, în deşerturi sau în mlaştinile din ţinuturile cu climă temperată, în tundră, pînă dincolo de Cercul Arctic, de la nivelul mării pînă la altitudini de 4000 m. În Australia

Bulbophyllum grandiflorum, o orhidee epifită care se dezvoltă pe arborii din junglele insulei Noua Guinee.

s-au descoperit trei specii de orhidee a căror creştere este subterană.

Această foarte largă arie de răspîndire probează, între altele, că orhideele nu sînt deloc nişte plante fragile, care au nevoie de condiţii cu totul speciale de temperatură şi umiditate pentru a se dezvolta, aşa cum socoteau primii cultivatori de la începutul secolului al XIX-lea. Aceştia au încercat să le crească în sere supraîncălzite, foarte umede şi lipsite de curenţi de aer, socotind că aşa se cuvine pentru nişte plante sosite din junglele tropicale. Au trecut destui ani pînă cînd horticultorii au înţeles că aceste păreri erau greşite, că altele erau cerinţele acestor splendori vegetale. Astăzi orhideele, a căror cultivare nu mai pune probleme deosebite, putînd trăi perfect într-un apartament, sînt clasate şi în funcţie de temperatura care le este necesară, mai rece, medie sau caldă. Majoritatea orhideelor se dezvoltă bine la temperaturi de 13-15ºC în cursul nopţii şi 18-24ºC ziua.

Revenind la noţiunea de fragilitate este greu să consideri „fragilă" o orhidee care rămîne înflorită vreme de cîteva săptămîni sau chiar luni. Recordul în acest domeniu aparţine unei specii care a fost denumită *Grammatophylum multiflorum* şi ale cărei flori durează timp de nouă luni!

Nu există familie de plante care să poată fi comparată cu Orchidaceele în privinţa diversităţii florilor şi a dimensiunilor acestora. Unele au o întreagă ramură înflorită, altele o singură floare, aceasta putînd atinge 30 cm diametru, ca la unele specii de *Cattleya*, sau să fie o minusculă bijuterie, nu mai mare decît capul unui bold, ca la *Pleurothallis*.

În fine, subliniem că orhideele nu sînt plante parazite, speciile epifite nu parazitează arborii, pe care-i folosesc doar ca suport. Ele utilizează umezeala din aer şi puţinele substanţe nutritive care ajung pe crengi.

Orhideele i-au fascinat pe oameni încă din antichitate şi continuă să-i tulbure şi astăzi cu parfumul şi frumuseţea lor. În Extremul Orient aceste plante erau simbolul noblеţei şi al eleganţei, iar marele înţelept Confucius le considera „reginele plantelor parfumate". Locuitorii Imperiului Celest apreciau în mod deosebit parfumul suav al unei specii de *Cymbidium*, care astăzi este cultivată în Europa în sere de mari dimensiuni.

Un loc aparte printre orhidee îl ocupă o specie agăţătoare, cu fructele în formă de păstaie, originară din America tropicală. Cunoscută de Azteci, care o numeau *tlilxochitl* şi îi foloseau seminţele pentru a parfuma băuturile de cacao, a fost preluată de către conchistadorii spanioli care au rebotezat-o *vanilla* sau *vaynilla*, cuvinte ce s-ar putea traduce prin „păstaie mică".

Sînt cunoscute 90 de specii ale genului Vanilla, cea mai răspîndită fiind *Vanilla planifolia*. Fructele, bogate într-o substanţă aromată, cu un miros foarte plăcut, vanilina, trebuie recoltate înainte de a ajunge la maturitate. Pentru a obţine vanilina naturală (există şi un produs sintetic) această orhidee este cultivată pe mari plantaţii în cadrul cărora polenizarea florilor se face manual, de către oameni.

Primele exemplare de orhidee au fost aduse în Europa, în secolul al XVIII-lea, de către navigatori sau exploratorii unor ţinuturi tropicale, dar abia după încă un secol a început perioada lor de glorie, oamenii preţuindu-le frumuseţea, colecţionîndu-le şi încercînd să destrame pînza de mister care le învăluia biologia.

Descoperirea orhideelor de către europeni a fost o minunată, o fabuloasă aventură botanică. Principalele ei momente le vom evoca săptămîna viitoare.

(Va urma)

ŞI TOTUŞI, A SUPRAVIEŢUIT PRINŢESA ANASTASIA?!

A fost oare întreaga familie imperială rusă masacrată de bolşevici, în 1918? Sau micuţa Anastasia, mezina ţarului, a reuşit să scape şi să ajungă, după lungi peregrinări, în America, luîndu-şi numele de Anna Anderson?

Astăzi, povestea Annei Anderson este ultracunoscută, această femeie susţinînd pînă la moartea ei, în 1984, că este nimeni alta decît adevărata moştenitoare a tronului Romanovilor. Povestea ei a inspirat patru filme, o piesă de teatru, cîteva cărţi şi, desigur, un desen animat fermecător, pe care l-au putut urmări de curînd pe marile ecrane şi copiii români. Blamată şi adorată, ea a rămas pentru contemporani o enigmă, prestigiosul Sunday Times notînd chiar, cu prilejul funeraliilor sale, că „Anna Anderson duce cu ea în mormînt una dintre cele mai mari taine ale secolului nostru".

Descoperirea, la 10 mai 1992, a rămăşiţelor familiei imperiale ruse, părea să rezolve această taină, infirmînd ipoteza că Anastasia supravieţuise. Dar, în groapa comună se găsesc nu unsprezece schelete, cum se preconiza, ci numai nouă. Lipseau, s-a spus, corpurile ţareviciului Alexei şi ale prinţesei Anastasia şi un an după, cînd deja analiza fragmentelor de AND arătase fără dubiu că este vorba de familia Romanovilor, cele două schelete încă nu fuseseră găsite...

Bazîndu-se pe cercetări îndelungate în arhivele bolşevice, ba chiar şi pe depoziţii ale unor martori oculari, savantul rus Eduard Razinsky a publicat recent un articol care a stîrnit numeroase controverse. El susţine că povestea Annei Anderson nu este o înscenare, ci purul adevăr: dovezi incontestabile arată că atît ţareviciul Alexei, cît şi o soră de-a lui - probabil Anastasia - nu ar fi fost ucişi laolaltă cu restul familiei, ci ar fi reuşit să scape. Cum? De-a dreptul incredibil: gloanţele trase de plutonul de execuţie s-au blocat în corsetul prinţesei, respectiv în hainele bătute cu diamante ale ţareviciului. Nici cu baioneta, soldaţii nu au avut mai multă şansă, cu atît mai mult cu cît erau beţimorţi, aşa că, în cele din urmă, copiii au reuşit să fugă, iar bolşevicii, cum era de aşteptat, au raportat misiunea îndeplinită perfect. Declaraţiile ulterioare ale Annei Anderson, făcute în America, au fost interpretate de istoriografia sovietică drept simple înscenări ale unui act ce deja fusese jucat. Se pare însă că lucrurile n-au stat chiar aşa... ***(G.T.)***

Amprente ale spiritualităţii noastre

Catedrala Patriarhală

Aflată pe o colină, în centrul Capitalei, Catedrala Patriarhală face parte dintr-un complex arhitectural reprezentînd o istorie de peste trei secole. Ctitorie a lui Constantin Şerban (1654-1658) este înălţată între anii 1656-1658 înscriind în eternitate numele principelui şi al soţiei sale, Bălaşa. După răscoala seimenilor, înăbuşită în sînge, domnitorul a decis să-şi refacă o parte din prestigiul pierdut, construind biserica pe locul unui schit, înălţat pe colina presărată cu vii. Devenit în 10 ani sediul Mitropoliei Valahe, locaşul apărea ca o fortăreaţă cu ziduri înalte întărite de puternice contraforturi. Nu se ştie cui aparţinea concepţia arhitecturală, dar se ştie că întreaga construcţie a fost supravegheată la început de logofătul Radu Dudescu şi de Gheorghe din Tîrgovişte. Constantin Şerban n-a apucat să-şi vadă ctitoria terminată. Alungat de la tron, construcţia bisericii este abandonată o vreme.

Se pare că, aşa cum aflăm din testamentul mitropolitului Theodosie, la plecarea din ţară domnitorul a ordonat să se pună foc curţii domneşti, bisericilor şi mănăstirilor din oraşul jefuit în acelaşi timp de turcii şi tătarii care alcătuiau cortegiul noului domn.

Mihnea al III-lea repară fundaţia predecesorului său şi cea dintîi ceremonie religioasă este celebrată în mai 1658 de patriarhul Macarie din Antiochia, venit pentru a doua oară în Bucureşti.

Sub domnia lui Radu Leon (1664-1669) biserica devine reşedinţă mitropolitană, realizîndu-se şi pictura, domnitorul fiind considerat al doilea ctitor. De altfel, în tabloul votiv, care există încă la sfîrşitul veacului trecut, cei doi voievozi sînt reprezentaţi alături, împreună cu soţiile şi copiii lor urmaţi de mitropolitul Teodosie şi de marele spătar Constantin Cantacuzino, viitorul domnitor (1678-1688).

Pe lîngă construcţiile din jur, palatul episcopal, o serie de chilii şi alte anexe trebuie menţionat faptul că aici a existat şi o tipografie de sub ale cărei teascuri a ieşit în 1688 „Biblia lui Şerban Cantacuzino", operă de mare valoare pentru consolidarea limbii române moderne.

În secolele următoare, construcţia a fost permanent refăcută, restaurată, îmbogăţită. Astfel, clopotniţa construită de Constantin Brîncoveanu a completat în mod fericit minunatul ansamblu.

Deşi avariată permanent de incendii, cutremure, bombardamente, Mitropolia a rămas să domine colina, ridicată în 1925 la rang de Patriarhie, primul patriarh al ţării fiind Miron Cristea, după ce în 1907-1908 pe locul clădirii Divanului Ţării se înălţase cea a Parlamentului.

Frumuseţea, proporţiile perfecte ale bisericii fascinează şi astăzi mulţimea credincioşilor, care vin mai ales să se închine moaştelor Sfîntului Dumitru Basarabov, aduse aici în timpul războiului ruso-turc (1768-1774), sfînt devenit patronul Capitalei.

IRINA STOICA

Minunile lumii

VEACURI DE GLORIE ŞI... ALUVIUNI

ADRIAN HOAJĂ

Ca oricare altă aşezare omenească, şi Efesul a cunoscut vremuri de restrişte, vremuri de mărire sau de decădere...

Destinul tragic al oraşului - istorisit de Pliniu - a făcut ca locuitorii lui, preţ de peste o mie de ani, să se lupte din răsputeri pentru ca aluviunile Caistrului să nu înece portul aşezării, îndepărtînd-o de mare şi astfel rupîndu-i legăturile maritime vitale pentru existenţa sa. Cum, de altfel, s-a şi întîmplat în secolul al V-lea î.Ch., pentru o perioadă de circa două secole, portul, cunoscut sub numele de Portul Sacru, fiind cu totul înghiţit de mîl... Decăderea cetăţii, datorată aluviunilor, a fost oprită, Efesul renăscînd în secolul al III-lea î.Ch., datorită lui Lisimah, regele Macedoniei, unul din succesorii lui Alexandru cel Mare, care a mutat oraşul cu circa 3 km vest de vechiul amplasament„ pe colinele Pion (azi Panaik-Dagh) şi Coressos (azi Bulbul-Dagh), construind şi un nou port, Coressos. Potrivit lui Pausanias, pentru a înălţa noul Efes, „el (Lisimah) a strămutat aici locuitorii din Lebedos şi Colofon, oraşe pe care apoi le-a distrus, după cum lasă să se înţeleagă o poezie a lui Foinx, poet ce deplînge în versuri iambice distrugerea Colofonului"... Noua cetate, înălţată pe crestele Pion şi Coressos, era străjuită de turnuri de apărare ale căror rămăşiţe pot fi şi azi văzute, fusese numită de Lisimah „Arsinos", după numele soţiei sale, însă, cu trecerea timpului, vechiul nume, Efes, a fost cel care s-a impus!... Ca fapt anecdotic (şi nu prea!), locuitorii vechiului Efes s-au opus poruncii lui Lisimah de a se muta în noua cetate, aşa încît Lisimah, după cum relatează Strabon, la prima ploaie torenţială, a poruncit să fie înfundate toate canelele de scurgere, inundînd astfel cetatea veche şi obligînd locuitorii să se mute... În noua lui aşezare, Efesul cunoaşte perioada de apogeu al gloriei comerciale, aşezat fiind în punctul crucial al drumului ce lega Indiile de Grecia şi Roma.

Soarta nemiloasă însă şi-a urmat firul, Caistrul continuînd să sufoce noul oraş cu aluviunile lui... Căutînd să salveze portul, Attal al II-lea Filadelful, regele Pergamului, trăitor în secolul al II-lea î.Ch., în dorinţa de a-i spori adîncimea, a pus să fie construit un dig astfel încît să fie micşorată intrarea în port. Buna intenţie a fost, însă, zădărnicită de realitate, pentru că, dimpotrivă, aluviunile, reţinute astfel în interiorul portului, au micşorat şi mai mult adîncimea acestuia! Încă o dată, Efesul cunoscu o perioadă de prăbuşire din care s-a salvat, pentru ultima oară în istoria sa milenară, de astă dată ca efect al strădaniilor Romei antice, prin strămutarea la Panormos a portului, în secolul I d.Ch... Într-o inscripţie, împăratul roman Hadrian (117-138 d.Ch.) este socotit „fondatorul şi salvatorul oraşului", cel care a făcut, cum spuneam, pentru ultima oară portul accesibil, prin devierea Caistrului şi strămutarea amplasamentului portului. Dar a fost ultima zvîcnire deznădăjduită, de a supravieţui, a unui oraş, fiindcă Efesul roman a fost ultima imagine, ca o umbră, a trecutului... În cele din urmă, ca de atîtea ori în istorie, zadarnice au fost strădaniile oamenilor, cetatea fiind înfrîntă şi ruinată, dispărînd în mîlul uitării...

Cetatea zeiţei Artemis

Alegerea de către locuitorii polisurilor Greciei antice a unui zeu protector era un lucru de căpetenie în mentalitatea vremii. Oraşele-state ale Greciei antice, în epoca democraţiei gentilice a poporului înarmat deseori îşi justificau conflictele războinice şi rivalităţile dintre ele prin feluritele „rivalităţi" şi „conflicte" existente între personajele divine protectoare, care populau Olimpul mitologiei greceşti. Aşa se face că, potrivit legendei, Artemis, zeiţa protectoare a Efesului, a salvat cetatea de două ori: prima oară prin secolul al VII-lea î.Ch., mai exact, în jurul anului 660 î.Ch., cînd a fost cotropită de cimerieni - un popor din vechime, trăitor pe ţărmurile nordice ale Mării Negre, între Don şi Dunăre, şi în peninsula Cimeriană (azi, Crimeea) -, care au incendiat pînă şi templul lui Artemis, şi a doua oară cînd Efesul va fi asediat de Cressus, în secolul al VI-lea î.Ch.

(Va urma)

■ O lume nebună...

S-A ÎMPUŞCAT...DE PLĂCERE !?

În decembrie 1996, un american în vîrstă de 32 de ani, Phillip Johnson s-a împuşcat şi a fost adus de urgenţă la spitalul din mica localitate Prestonburg Key (Utah). Tînărul, sîngerînd abundent, a fost operat şi medicii au reuşit să-i salveze viaţa, extrăgîndu-i totodată şi glonţul din umărul stîng, unde acesta ochise. Cînd şi-a revenit, Johnson le-a spus doctorilor şi rudelor că a vrut să-şi tragă un glonte în corp pentru a vedea „cam ce simt cei care se împuşcă de-adevăratelea". După ce a stat două săptămîni şi la secţia de psihiatrie fiind supus unor atente analize, a fost declarat sănătos la cap şi trimis acasă. Iată însă că, după aproape doi ani, luna trecută, nărăvaşul yankeu a recidivat: el s-a împuşcat, cu acelaşi pistol, de astă dată în umărul drept şi, la fel ca şi prima dată, a fost adus în stare gravă în sala de operaţie. Motivaţia acestui gest a fost făcută la două zile după operaţie, cînd Johnson a fost în stare să vorbească: „Primul glonţ m-a făcut să trăiesc o infinită plăcere, aşa că am simţit nevoia să încerc din nou!"

No comment... *(G. T.)*

■ Surpriza din prăjitură

O DILEMĂ REZOLVATĂ ÎN STIL ITALIAN

Giovanna Aristide din Bergamo, Italia, a petrecut clipe grele, de-a dreptul dramatice, chiar de ziua ei - cînd împlinea 32 de ani. Ca de obicei, Ricco, soţul ei, a comandat un gigantic buchet de flori şi prăjiturile preferate ale Giovannei. Emoţionată, femeia n-a mai avut răbdare şi a început să savureze una din prăjiturile primite prin curier... Surpriză! Pe la mijlocul tartei găseşte, nici mai mult, nici mai puţin, decît un inel de aur şi platină, cu piatră preţioasă (rubin) ţintuită în el. Aproape lăcrimînd de plăcere, Giovanna descoperă pe interior iniţialele ei: „G.A."... Era ora 13,30. După vreun sfert de oră, la uşă sună curierul unei firme de cofetării şi patiserie. Acesta o întreabă, pe un ton ciudat, dacă nu cumva a găsit în produsele livrate un inel de aur. Giovanna confirmă surîzînd, dar curierul o anunţă bomba: podoaba ajunsese accidental acolo, căzînd de la degetul unei bucătărese a firmei. „E o glumă proastă!", exclamă sărbătorita. Curierul insistă şi Giovanna pleacă furioasă spre cofetăria respectivă, pentru a lămuri lucrurile. La faţa locului o aştepta altă femeie furioasă, bucătăreasa, pe care o chema Gabriele Arizzi, deci aceleaşi iniţiale! E greu de descris ce discuţie în pur stil italian s-a desfăşurat acolo şi pe ce ton de soprane scoase din minţi. Cert este că Gabriele a vrut să tranşeze disputa cu un retevei aflat la îndemînă, însă Giovanna, cu cîţiva ani mai tînără, s-a ferit şi apoi a izbit-o sănătos cu o tigaie în care mai susura ulei încins... O oră mai tîrziu, au aflat şi soţii celor două războinice; era prea tîrziu. Gabriele se afla la spital, iar Giovanna la sediul poliţiei. De ziua ei a fost supusă la un interogatoriu deloc amical. Noroc că Simone, bărbatul ei, a recunoscut spăşit că nu a achiziţionat nici un inel. Fusese întocmai cum afirmase curierul şi bucătăreasa. Aceasta, după ce şi-a revenit din traumatismul suferit, a dat-o în judecată şi a primit daune în valoare de mai mult zeci de milioane de lire italiene. Anul acesta, Simone a făcut cadou Giovannei un inel de aur şi platină cu rubin şi un înmiresmat buchet de narcise. El ştie că nevasta lui nu mai vrea să audă de tarte sau orice altă prăjitură. Pur şi simplu se crispează numai cînd aude de ele! *(P. Ioan)*

■ De peste treizeci de ani

COLECŢIONEAZĂ INSECTE STRIVITE!

Californianul Brad Scott a trăit o adevărată revelaţie cînd, la vîrsta de 11 ani, prinzînd, precum Creangă, muşte cu ceaslovul, a ucis o zburătoare între paginile unei reviste de benzi desenate. Biata înaripată, de-a dreptul aplatizată de forţa loviturii, i-a părut că se transformase într-o adevărată operă de artă. Şi atunci, micul Brad s-a hotărît: avea să devină colecţionar de astfel de capodopere! De atunci au trecut mai bine de treizeci de ani şi astăzi trăsnitul american se poate lăuda cu o colecţie cuprinzînd nu mai puţin de 10.000 de insecte, printre care gîndaci de bucătărie, muşte, albine, viespi, bondari, ţînţari etc. El este foarte mîndru de exponatele pe care le deţine şi pe care le păstrează în clasoare, extrăgîndu-le de acolo, pentru a le arăta curioşilor, cu o pensetă. De menţionat că în clasor există, lîngă fiecare insectă, o rubrică unde se specifică împrejurările în care aceasta a fost capturată, clasa din care face parte şi desigur ce reprezintă „pictura" în viziunea „genialului" Scott! Cum se procedează pentru realizarea unei asemenea „lucrări" cît se poate de abstracte? Nimic mai simplu: se ia o carte, se unge, eventual, cu miere, se stă la pîndă şi, cînd, atrasă, insecta cade în capcană, se închide-trinteşte cartea cu zgomot, pentru ca pictura să fie cît mai... întinsă! După care se deschide cartea, se lasă la uscat cîteva zile, se decupează pagina respectivă şi se pune în clasor. Se pare că găselniţa lui Brad Scott a prins, pentru că deja în Los Angeles s-au înfiinţat două cluburi ale „pictorilor cu insecte", care, ca orice colecţionari ce se respectă, fac între ei schimb de exponate... (G. T.)

■ Atenţie la semnele de circulaţie!

PRIZONIER AL MAIMUŢELOR

Lîngă Suhumi (Gruzia) se află o rezervaţie naturală în care accesul persoanelor neautorizate este interzis. Într-o zi, circulînd cu autoturismul său, Dimitri Iosava a intrat în pădure fără să observe că depăşise semnul ce interzicea intrarea în zonă. Dînd cu ochii de o maimuţă ce stătea cu puii pe un ciot de copac şi se încălzeau la soare, el a oprit maşina pentru a le privi mai bine. În clipa următoare, la un semnal dat de o maimuţă-femelă, o întreagă turmă a venit în grabă mare, luînd cu asalt maşina. Unele s-au suit pe capotă şi portbagaj, altele priveau prin parbriz şi geamurile laterale la cel ce rămăsese prizonier în interior. Degeaba Iosava claxona din răsputeri. Nici o maimuţă nu se mişca de pe locul pe care pusese stăpînire. Astfel imprudentul vizitator involuntar a fost patru ore prizonier al maimuţelor, pînă cînd gongul salvator le-a chemat la masa de prînz!... ***(A.D.)***

■ Incredibila surpriză

CAPCANĂ PENTRU DELINCVENŢI

La finele anului 1997, se înmulţiseră violurile şi tîlhăriile în perimetrul metroului new-yorkez. Se părea că o bandă bine organizată a unor foşti deţinuţi acţionează fără greş, iar poliţia se dovedea neputincioasă. După şase astfel de delicte, Departamentul poliţienesc din Manhattan recurge la o stratagemă riscantă: momeala pentru infractori să fie sergentul cu alură de top-model Nigel Burns! Fermecătoarea Nigel propusese acest mod de acţiune, dorind să-şi răzbune sora ce căzuse victimă agresorilor încă neidentificaţi.

Înveşmîntată ca la carte, deci avînd o ţinută cu care ar fi putut seduce şi un eunuc, Nigel începe să „patruleze" cu o mină inocentă prin vagoanele de metrou, în special după ora 22,30. Din cînd în cînd, ea se odihneşte picior peste picior şi citeşte ziarul, lăsînd o porţiune însemnată a splendidelor coapse la vedere. Din vagonul vecin, o echipă în civil o supraveghează cît se poate de discret... În primele două nopţi nu s-a petrecut nimic deosebit, dar într-a treia, la staţia Melody, se urcă doi indivizi ce poartă ochelari de soare şi nas fals. Nigel este izolată într-un capăt de vagon. Cei doi se apropie de ea şi la staţia următoare o scot cu forţa din metrou, fără ca nimeni să intervină. Pe peron i se aplică un tampon cu cloroform, apoi n-a mai ştiut ce se întîmplă cu ea.

Peste o jumătate de oră, Nigel îşi revine. Se află la secţia de poliţie şi află cu stupoare că şeful bandei, aflat acum în arest preventiv, este chiar cumnatul său. Ralph, despărţit de sora ei, Michel, se specializase în agresarea femeilor şi nu ezitase să-şi victimizeze propria soţie, şi nici pe Nigel. Curajoasa poliţistă s-a dovedit a fi extrem de dură la interogatorii, farmecul ei devenind o amintire pentru infractori. *(P. Ioan)*

O lume nebună

DEVORATORII DE... LĂCUSTE!?!

Odinioară, lăcustele reprezentau (iar în unele zone de pe Glob reprezintă şi astăzi), o adevărată calamitate pentru bieţii oameni, care vedeau, neputincioşi, cum tot ce este verde, de la culturile lor la iarba cîmpului, cade pradă nesăţioaselor „fălci". Între timp, raportul de forţe pare că s-a schimbat: zeci de mii de lăcuste sfîrşesc ronţăite de „fălcile" nu mai puţin pofticioase ale oamenilor. În multe ţări, insectele constituie o delicatesă foarte apreciată: chinezii le mănîncă crude, pentru că, în opinia lor, asta le dă putere şi le creşte virilitatea, nigerienii le fierb în sosuri picante şi-şi ling degetele degustîndu-le, ghanezii le preferă tot crude, dar uscate, timp de cîteva zile la soare şi vînt, fezandate şi de-a dreptul crocante.

Recent, în patria europeană a tututor fanteziilor - am numit aici Olanda - o tînără patroană de restaurant, Kattie Kornish, a avut ideea de a include în meniu şi cîteva feluri cuprinzînd insecte - lăcuste, viermi, cosaşi - şi şopîrle. Doamna Kornish este încredinţată că lumea va aprecia noile mîncăruri şi are, de altfel, şi o logică „infailibilă" în reclama pe care le-o face: „Insectele consumă iarbă şi alte vegetale care, deşi au foarte multe vitamine şi proteine, nu ne fac nici o poftă. Mîncînd însă insectele, consumăm toate aceste vitamine, deodată, sintetizate. Sănătate curată, nu?" O fi, la ei, acolo...

■ Criminal din... „dragoste"?!

MARTORUL DIN COPAC

Unui mărunt borfaş parizian, pe nume Jules Feletz, „afacerile" din ultima vreme îi mergeau cît se poate de prost: ori „cîştiga" ceva mai mult decît nimic din loviturile care-i reuşeau, ori abia scăpa, cu chiu-cu vai, de urmărirea poliţiei!... După ultima „afacere" la fel de păguboasă, într-o noapte friguroasă de octombrie, ca să scape de poliţişti, a fost silit să fugă în pădurea Bois de Boulogne şi să se ascundă într-un copac stufos. Dîrdîind, şi de frică, şi de frig, cum sta cocoţat în copac, zări sub el oprindu-se doi bărbaţi, care discutau cu voce scăzută. Cei doi au mai făcut cîţiva paşi. Pe neaşteptate, unul dintre ei a scos un cuţit şi l-a înfipt în spatele celuilalt, care se prăbuşi fără suflare. Cu mult sînge rece, asasinul se apucă meticulos să sape o groapă cu ajutorul cuţitului. Totul s-a isprăvit după cîteva ore, cînd cel ucis a fost îngropat iar asasinul-gropar a plecat fluierînd. Feletz, şi mai îngrozit decît fusese cînd îl urmărise ceva mai devreme poliţia, coborî din adăpostul său vremelnic şi, după ce crestă un semn cu briceagul în scoarţa copacului salvator, o rupse la fugă, oprindu-se... la primul post de poliţie! Dar nu din dorinţa de a semnala crima la care fusese martor, ci pentru a se pune la adăpost de eventuala învinuire că el este criminalul. Şi ce alibi mai bun putea găsi, altul decît să-şi mărturisească furtişagul din acea noapte!? Ce-i drept, pentru faptele mărturisite, a primit o „recompensă" de cinci ani „în custodia statului". Terorizat de coşmarul cumplitei întîmplări al cărei martor involuntar a fost, după trei ani, fiind eliberat condiţionat pentru bună purtare, s-a prezentat din nou la poliţie, dezvăluind toată tărăşenia. La locul indicat de Jules, poliţia a deshumat un schelet care, în urma cercetărilor antropologice efectuate de specialiştii poliţiei, s-a dovedit a fi al unui bărbat de circa 30 de ani. Dar cine va fi fost nefericitul? În urma unor laborioase investigaţii, poliţia a descoperit că victima ar putea să fie François Loban, aflat tot de trei ani pe lista persoanelor dispărute. Reconstituirea figurii, făcută de specialişti cu ajutorul detaliilor antropometrice relevate de rămăşiţele victimei, a coincis cu imaginea fotografică a dispărutului. Aprofundînd cercetările, poliţia a descoperit că soţia victimei se încurcase, cu ani în urmă, cu un oarecare Charles Cheroy, cei doi amanţi părăsind brusc Parisul. Mai mult, şi soţia amantului, Marie Cheroy, figura pe lista persoanelor dispărute. Prea multe „coincidenţe" pentru ca un banal adulter să fie ignorat de poliţia pariziană! Drept urmare, cei doi sînt daţi în urmărire generală şi vor fi descoperiţi într-o mică localitate din apropierea marelui oraş Avignon. Arestat preventiv şi anchetat, Cheroy a recunoscut nu numai că l-a ucis pe prietenul său, Loban, pentru a-i lua nevasta, ci şi pe Marie, soţia sa, pe care o îngropase în curtea propriei lor locuinţe... E de prisos să mai amintim ce-au păţit cei doi amanţi, atunci cînd au fost siliţi să stea în faţa justiţiei... De unde se vede că, într-adevăr, nu există crimă perfectă, fiindcă niciodată nu ştii cine te vede... din copac! *(A.D.)*

Săptămâna 21 - 27 septembrie

TVR 1

LUNI 12.00 TVR Info 14.10 Serial (r): „Santa Barbara" 16.00 Emisiune în limba maghiară 18.10 Serial: „Hollyoaks" 18.35 Serial: „Stăpînul lumii" 19.00 Serial: „Sunset Beach" 20.00 Jurnal 21.00 Serial: „Justiție militară" 21.50 Serial: „Nimic sfînt" 23.00 Repriza a treia 24.00 Întîlnirea de la miezul nopții.

MARȚI 6.00 România, ora 6 fix! 9.00 TVR Cluj-Napoca 10.05 TVR Iași 11.00 TVR Timișoara 14.10 Serial (r): „Santa Barbara" 16.00 Emisiune în limba maghiară 17.00 Desene animate 18.10 Serial: „Hollyoaks" 18.35 Serial: „Stăpînul lumii" 19.00 Serial: „Sunset Beach" 20.00 Jurnal 21.00 Telecinemateca: „Fitzcarraldo" (RFG, 1982). Cu: Claudia Cardinale 23.55 Avocatul poporului.

CLAUDIA CARDINALE
TVR 1,
marți, ora 21.00

MIERCURI 6.00 România, ora 6 fix! 9.00 TVR Cluj-Napoca 10.05 TVR Iași 11.00 TVR Timișoara 14.10 Serial (r): „Santa Barbara" 15.30 Pro Patria 17.30 Medicina pentru toți 18.10 Desene animate 18.35 Serial: „Hollyoaks" 19.00 Serial: „Sunset Beach" 20.00 Jurnal 21.00 Teatru TV prezintă: „Henric IV" de Luigi Pirandello 23.25 Un secol de cinema 0.25 Cultura în lume.

JOI 6.00 România, ora 6 fix! 9.00 TVR Cluj-Napoca 10.05 TVR Iași 11.00 TVR Timișoara 14.10 Serial (r): „Santa Barbara" 15.30 Ecclesiast '98 16.00 Convietuiri 17.00 Handbal masculin: România - Ucraina 18.35 Serial: „Stăpînul lumii" 19.00 Serial: „Sunset Beach" 20.00 Jurnal 21.00 Serial: „Freud" 22.10 Cu ochii'n 4 0.05 Bank-note.

VINERI 6.00 România, ora 6 fix! 9.00 TVR Cluj-Napoca 10.05 TVR Iași 11.00 TVR Timișoara 12.30 Convietuiri 14.10 Serial (r): „Santa Barbara" 15.30 Emisiune în limba germană 17.30 Mapamond 18.00 Ora Warner • Desene animate • Serial: „Casa plină" 19.00 Serial: „Sunset Beach" 20.00 Jurnal 21.00 Film: „Armata faraonului" (SUA, 1995) 24.00 Cinematograful de noapte: „Diamantele" (SUA, 1993).

SÎMBĂTĂ 7.00 Bună-dimineața, de la... Timișoara și de la București! 8.30 Alfa și Omega 10.05 Serial: „Anna balerina" 11.00 Film: „20 de dolari" (SUA, 1993) 13.00 A doua alfabetizare 14.30 Turnul Babel 16.30 Disney 16.55 Serial SF: „Star Trek - Deep Space 9" 17.45 Serial: „Echipa de intervenție" 18.30 Serial: „Sabrina, vrăjitoarea la 16 ani" 18.55 Teleenciclopedia 19.45 Săptămîna sportivă 20.00 Jurnal 20.30 Serial: „Cer întunecat" 22.35 Filmele secolului - Colecția Warner: „Anna Karenina" (SUA, 1935). Cu: Greta Garbo 0.05 Arena AS.

DUMINICĂ 7.00 Bună dimineața de la... București! 8.30 Lumină din lumină 9.05 Desene animate 11.00 Viața satului 14.30 Autograful săptămînii 16.30 Disney 16.55 Fotbal: Petrolul - C.S.M. Reșița 18.55 Robingo 20.00 Jurnal 21.00 Film: „Viu sau mort" (SUA, 1988). Cu: Sidney Poitier 23.00 Serial: „D-na King, agent secret" 23.50 Fotbal mondial 1998.

TVR 2

LUNI 12.00 Serial (r): „Sunset Beach" 14.00 Convietuiri-magazin 15.35 Desene animate 16.00 Serial: „Dragostea contează" 16.55 Serial: „Santa Barbara" 18.00 Hei-Rup! Hei-Rap! 19.40 Sănătate, că-i mai bună decît toate! 20.10 Serial: „Natacha" 21.00 Credo 22.00 Film: „Crimă în Alaska" (SUA, 1995). 24.00 S.O.S. Patrimoniu!

MARȚI 6.30 TVM Telematinal 8.00 Desene animate 11.00 Sporturi extreme 14.00 Convietuiri 15.35 Desene animate 16.00 Serial: „Dragostea contează" 16.55 Serial: „Santa Barbara" 18.00 Hei-Rup! Hei-Rap! 19.10 Dosarele istoriei 20.10 Serial: „Natacha" 21.00 Sensul tranziției 23.30 Pelerinaje 24.00 Anotimpurile de Antonio Vivaldi.

MICHAEL CAINE
PRO TV,
vineri, ora 21.30

MIERCURI 6.30 TVM Telematinal 8.00 Desene animate 11.00 Comorile lumii (r) 13.30 Ecclesiast '98 (r) 14.00 Emisiune în limba maghiară 15.35 Desene animate 16.00 Serial: „Dragostea contează" 16.55 Serial: „Santa Barbara" 18.00 Hei-Rup! Hei-Rap! 19.10 Contemp-art 20.10 Serial: „Natacha" 21.00 Pentru dv., doamnă! 22.00 Film: „Efectul razelor Gamma asupra anemonelor" (SUA, 1972).

JOI 6.30 TVM Telematinal 8.00 Desene animate 11.30 Cultura în lume (r) 13.00 Medicina pentru toți (r) 14.00 Emisiune în limba germană 15.35 Desene animate 16.00 Serial: „Dragostea contează" 17.00 Ceaiul de la ora 5 19.10 Față în față cu autorul 20.10 Serial: „Natacha" 22.00 Cinematograful de artă: „Woyzeck" (Germania, 1978) 23.20 Lumea sportului.

VINERI 6.30 TVM Telematinal 8.00 Desene animate 11.00 Comorile lumii (r) 12.00 Serial (r): „Sunset Beach" 14.30 TVR Cluj-Napoca 15.35 Desene animate 16.00 Serial: „Dragostea contează" 16.55 Serial: „Santa Barbara" 18.00 Universul cunoașterii 20.10 Serial: „Natacha" 21.00 Vînare de vînt 22.00 Time out 22.40 Panoramic jazz 23.20 Serial: „Familia Borgia".

SÎMBĂTĂ 8.05 Desene animate 9.00 Comorile lumii 9.30 Pas cu pas 10.35 Documente culturale 11.30 TVR Timișoara 14.00 Serial: „Dinastia Cleopatrelor" 15.35 Desene animate 16.00 Serial: „Dragostea contează" 16.55 Serial: „Santa Barbara" 17.40 Tradiții 19.00 Club 2020 19.30 Teatrul TV prezintă: „Weekend de adio" de D.W. Home și Sauvajen 23.30 Convietuiri.

DUMINICĂ 8.00 Desene animate 9.00 Comorile lumii 9.30 Ferestre deschise 10.30 Cinematograful vremii noastre: „Claude Chabrol" (Arte) 11.30 TVR Iași 14.00 Serial: „Dinastia Cleopatrelor" 15.35 Desene animate 16.00 Serial: „Dragostea contează" 16.55 Serial: „Santa Barbara" 18.00 Alo, tu alegi! 19.00 Serial: „În plină acțiune" 20.00 Ultimul tren 21.00 Sportmania 24.00 Pagini simfonice Mozartiene.

PRO TV

LUNI 7.00 Bună dimineața, PRO TV e al tău! 10.40 Film: „Indiana Jones și arca pierdută" (r) 12.30 Serial: „Fiica oceanului" 15.00 Serial: „Tînăr și neliniștit" 16.00 Serial: „Nano" 17.30 Serial: „Suflet de femeie" 18.15 Riști și cîștigi 18.50 Roata norocului 19.30 Știrile PRO TV 20.30 Film: „Planeta condamnaților" (SUA, 1992). Cu: Sigourney Weaver 22.40 Serial: „Seinfeld" 23.40 Audiența națională 1.15 Serial: „Seaquest".

MARȚI 7.00 Bună dimineața, PRO TV e al tău! 10.45 Film: „Planeta condamnaților" (r) 15.00 Serial: „Tînăr și neliniștit" 16.00 Serial: „Nano" 17.30 Serial: „Suflet de femeie" 18.15 Riști și cîștigi 18.50 Roata norocului 19.30 Știrile PRO TV 20.30 Serial: „Spitalul de urgență" 21.30 Serial: „Pensacola" 22.30 Serial: „Veronica" 23.30 Profesiunea mea, cultura 1.15 Serial: „Seaquest" 2.00 Serial: „Viața ca-n filme" 2.30 Serial: „Grace" 3.00 Serial: „Cheers" 3.30 Serial: „Taxi".

MIERCURI 7.00 Bună dimineața, PRO TV e al tău! 11.00 Serial: „Gesturi însemnate" 12.30 Serial: „Fiica oceanului" 15.00 Serial: „Tînăr și neliniștit" 16.00 Serial: „Nano" 17.30 Serial: „Suflet de femeie" 18.15 Riști și cîștigi 18.50 Roata norocului 19.30 Știrile PRO TV 20.30 Film: „Bella Mafia" (partea a II-a) 22.30 Serial: „Nebun după tine" 23.30 Pro și contra 1.15 Serial: „Seaquest" 2.00 Serial: „Viața ca-n filme" 2.30 Serial: „Grace" 3.00 Serial: „Cheers" 3.30 Serial: „Taxi".

JOI 7.00 Bună dimineața, PRO TV e al tău! 15.00 Serial: „Tînăr și neliniștit" 16.00 Serial: „Nano" 17.30 Serial: „Suflet de femeie" 18.15 Riști și cîștigi 18.50 Roata norocului 19.30 Știrile PRO TV 20.30 Serial: „Melrose Place" 21.30 Serial: „Nikita" 22.30 Serial: „Prietenii tăi" 23.00 Întîlnire cu presa 1.15 Serial: „Seaquest" 2.00 Serial: „Viața ca-n filme" 2.30 Serial: „Grace" 3.00 Serial: „Cheers" 3.30 Serial: „Taxi".

VINERI 7.00 Bună dimineața, PRO TV e al tău! 11.00 Serial: „Beverly Hills" (r) 12.30 Serial: „Fiica oceanului" 15.00 Serial: „Tînăr și neliniștit" 16.00 Serial: „Nano" 17.30 Urmărire generală 18.15 Riști și cîștigi 18.50 Roata norocului 19.30 Știrile PRO TV 20.30 Serial: „Ultima frontieră" 21.30 Film: „Mina" (SUA, 1981). Cu: Michael Caine 0.05 Serial: „Poltergeist" 1.00 Serial: „American Gothic" 1.30 Serial: „Umbrele întunericului".

SÎMBĂTĂ 7.00 Desene animate 9.00 Serial: „Ciberkidz" 9.30 Film: „Tarzan's Secret Treasure" (SUA, 1941) 11.00 ProMotor 12.00 Punctul pe I 13.00 Serial: „Dragul de Raymond" 13.30 Serial: „Tom Show" 14.00 Generația PRO 16.30 Lumea filmului 17.30 Serial: „Conan" 18.30 Te uiți și cîștigi! 19.30 Știrile PRO TV 20.00 Serial: „Specialiștii" 21.00 Serial: „Academia de poliție" 22.00 Film: „O campanie cu cîntec" (SUA, 1992) 0.00 Serial erotic: „Sex în Beverly Hills" 1.30 Serial: „Efecte speciale" 2.15 Serial: „Crimă cu premeditare" 3.00 Serial: „Suspect de crimă".

DUMINICĂ 7.00 Desene animate 9.00 Super Abracadabra 11.00 Serial: „Doctor în Alaska" 13.05 Serial: „Dragul de Raymond" 13.35 Serial: „Tom Show" 15.00 Formula-1 - Marele premiu al Luxemburgului 17.00 Serial: „Buffy, spaima vampirilor" 18.00 Serial: „Beverly Hills" 19.00 Prețul corect 19.30 Știrile PRO TV 20.00 Serial: „Ally Mc Beal" 21.00 Film: „Silverado" (SUA, 1985) Cu: Kevin Costner 23.30 Procesul etapei 1.00 Serial erotic: „Sex în Beverly Hills".

acasa

LUNI 7.00 - 13.00 Reluări 15.00 Serial: „Guadalupe" 16.00 Serial: „Te iubesc" 16.30 Serial: „Din toată inima" 17.30 Serial: „Uneori avem aripi" 18.30 Serial: „Sărmana Maria" 19.25 Desene animate 20.00 Serial: „Dragoste și putere" 20.45 Serial: „Misterioasa doamnă" 21.30 Serial: „Verdict: crimă!" 22.30 Rezumate din Campionatele de fotbal 0.30 Serial: „Matlock".

MARȚI 7.00 - 12.15 Reluări 13.00 Film: „Maria Mirabela" (România) 15.00 Serial: „Guadalupe" 16.00 Serial: „Te iubesc" 16.30 Serial: „Din toată inima" 17.30 Serial: „Uneori avem aripi" 18.30 Serial: „Sărmana Maria" 19.25 Desene animate 20.00 Serial: „Dragoste și putere" 20.45 Serial: „Misterioasa doamnă" 21.30 Serial: „Verdict: crimă!" 22.30 Film: „Escrocii" (Italia, 1955) 0.30 Serial: „Matlock".

FRED ASTAIRE
PRIMA TV,
marți, ora 21.15

MIERCURI 7.00 - 13.00 Reluări 15.00 Serial: „Guadalupe" 16.00 Serial: „Te iubesc" 16.30 Serial: „Din toată inima" 17.30 Serial: „Uneori avem aripi" 18.30 Serial: „Sărmana Maria" 19.25 Desene animate 20.00 Serial: „Dragoste și putere" 20.45 Serial: „Misterioasa doamnă" 21.30 Serial: „Verdict: crimă!" 22.30 Film: „Adio, domnule Chips" (Anglia, 1969). Cu: Peter O'Toole 0.30 Serial: „Matlock".

JOI 7.00 - 13.00 Reluări 15.00 Serial: „Guadalupe" 16.00 Serial: „Te iubesc" 16.30 Serial: „Din toată inima" 17.30 Serial: „Uneori avem aripi" 18.30 Serial: „Sărmana Maria" 19.25 Desene animate 20.00 Serial: „Dragoste și putere" 20.45 Serial: „Misterioasa doamnă" 21.30 Serial: „Verdict: crimă!" 22.30 Film: „Frenzy" (Anglia, 1972) 0.30 Serial: „Matlock".

VINERI 7.00 - 13.00 Reluări 15.00 Serial: „Guadalupe" 16.00 Serial: „Te iubesc" 16.30 Serial: „Din toată inima" 17.30 Serial: „Uneori avem aripi" 18.30 Serial: „Sărmana Maria" 19.25 Desene animate 20.00 Serial: „Dragoste și putere" 20.45 Serial: „Misterioasa doamnă" 21.30 Serial: „Verdict: crimă!" 22.30 Film: „Croaziera" (România, 1981) 0.30 Serial: „Matlock".

SÎMBĂTĂ 7.00 - 13.00 Reluări 15.00 Serial: „Guadalupe" 16.00 Serial: „Te iubesc" 16.30 Serial: „Din toata inima" 17.30 Serial: „Uneori avem aripi" 18.30 Serial: „Sărmana Maria" 19.25 Desene animate 20.00 Serial: „Dragoste și putere" 21.00 Serial: „Misterioasa doamnă" 22.00 Fotbal: Spania 0.00 Film: „Kagemusha" (Japonia, 1980) 2.00 Serial: „Matlock".

DUMINICĂ 9.00 Sport la minut 9.45 Arte marțiale 10.30 Motor Sport Magazin 12.00 WNBA Action 12.30 Fotbal american 14.00 FIFA Magazin 15.00 Fotbal 17.00 Fotbal: Il Calcio 19.00 Retrospectiva sportivă a săptămînii 20.30 Fotbal: Spania 22.30 Film: „Secrete" (SUA, 1982) 0.00 Serial: „Matlock".

antena

LUNI 6.45 Dimineața devreme 10.15 Serial: „Iluzii" 13.25 Doc.: „Planeta vie" 15.30 Serial: „Dallas" 17.00 Serial: „Trei destine" 18.00 Serial: „Decepții" 19.00 Observator 19.30 Marius Tucă Show 21.00 Serial: „Pericol iminent" 22.00 Serial: „Viitorul începe azi" 23.30 Cuiul din pantof.

MARȚI 6.45 Dimineața devreme 10.15 Serial: „Iluzii" 13.25 Doc.: „Planeta vie" 14.30 Foișorul de foc 15.30 Serial: „Dallas" 17.00 Serial: „Trei destine" 18.00 Serial: „Decepții" 19.00 Observator 19.30 Marius Tucă Show 21.00 Film: „Armistițiul" (SUA/Italia) 23.30 Schimbul de noapte.

MIERCURI 6.45 Dimineața devreme 10.15 Serial: „Iluzii" 13.25 Doc.: „Planeta vie" 15.30 Serial: „Dallas" 17.00 Serial: „Trei destine" 18.00 Serial: „Decepții" 19.00 Observator 19.30 Marius Tucă Show 21.00 Film: „Furnicile ucigașe" (SUA, 1997) 23.30 Prezentul simplu 0.30 Vedete în papuci.

JOI 6.45 Dimineața devreme 10.15 Serial: „Iluzii" 13.25 Doc.: „Planeta vie" 15.30 Serial: „Dallas" 17.00 Serial: „Trei destine" 18.00 Serial: „Decepții" 19.00 Observator 19.30 Marius Tucă Show 21.00 Serial: „Nightman" 22.00 Serial: „Procurorul" 23.30 Film: „Prieteni și dușmani".

VINERI 6.45 Dimineața devreme 10.15 Serial: „Iluzii" 13.25 Doc.: „Planeta vie" 14.30 Serial: „Hombres" 15.30 Serial: „Navarro" 17.00 Serial: „Caracatița 2" 18.00 Serial: „Decepții" 19.00 Observator 19.30 Serial: „Inspirația Carolinei" 20.00 Serial: „Detectivi la Malibu" 21.00 Film: „Regulile jocului" (SUA, 1982) 23.30 Serial: „Twin Peaks" 0.30 Film: „Dublă trădare" (SUA, 1995).

SÎMBĂTĂ 7.00 Serial: „Alertă pe plajă" 9.00 Desene animate 10.00 Între prieteni 11.00 Mileniul III 13.00 Serial: „Fete de provincie" 15.00 Fotbal: Ceahlăul Piatra Neamț - Rapid București 17.00 Serial: „Pe cont propriu" 18.00 Serial: „Decepții" 19.00 Observator 20.00 Serial: „Nash Bridges" 21.00 Film: „Încredere trădată" (SUA, 1997) 23.30 Serial: „Cronici paranormale" 0.30 Film erotic: „Emmanuelle 6" (SUA).

KEVIN COSTNER
PRO TV,
duminică, ora 21.00

DUMINICĂ 7.00 Serial: „Uragan în Paradis" 8.30 Spirit și credință 9.00 Serial: „Animal Show" 9.25 Desene animate 10.30 Poveștile prietenilor mei 12.00 Printre rînduri 13.00 Enciclopedia TV 14.00 Duminica în familie 18.00 Serial: „Decepții" 19.00 Observator 19.30 Serial: „A treia planetă de la Soare" 20.00 Film: „E rîndul meu" (SUA, 1980). Cu: Michael Douglas 21.45 Serial: „Un act de voință" 22.45 Fotbal Club la Antena 1.

prima

LUNI 7.00 Prima oră 10.00 - 13.15 Reluări 16.15 Serial: „Pretutindeni cu tine" 16.45 Serial: „Prietenul nostru Jake" 17.15 Serial: „1999" 18.00 Serial: „Călătorii în lumi paralele" 19.00 Focus 19 19.45 Serial: „Meșterul casei" 20.15 Serial: „Christine Cromwell" (ep.1) 22.00 Fotbal: Blackburn - Chelsea 23.45 Highlights Premier League.

MARȚI 7.00 Prima oră 10.00 - 13.15 Reluări 16.15 Serial: „Pretutindeni cu tine" 16.45 Serial: „Prietenul nostru Jake" 17.15 Serial: „1999" 18.00 Serial: „Călătorii în lumi paralele" 19.00 Focus 19 19.45 Serial: „Meșterul casei" 21.15 Film: „Poveste cu stafii" (SUA, 1982). Cu: Fred Astaire 23.30 Starea de veghe.

MIERCURI 7.00 Prima oră 10.00 - 13.15 Reluări 16.15 Serial: „Pretutindeni cu tine" 16.45 Serial: „Prietenul nostru Jake" 17.15 Serial: „1999" 18.00 Serial: „Călătorii în lumi paralele" 19.00 Focus 19 19.45 Serial: „Meșterul casei" 20.15 Serial: „Un alt început" 21.15 Film: „Dragoste și glorie" (SUA, 1993) 0.00 Starea de veghe.

JOI 7.00 Prima oră 10.00 - 13.15 Reluări 16.15 Serial: „Pretutindeni cu tine" 16.45 Serial: „Prietenul nostru Jake" 17.15 Serial: „1999" 18.00 Serial: „Călătorii în lumi paralele" 19.00 Focus 19 19.45 Serial: „Meșterul casei" 20.15 Serial: „Masada" 21.15 Film: „Viață la limită" (SUA, 1997) 23.30 Starea de veghe.

VINERI 7.00 Prima oră 10.00 - 13.15 Reluări 16.15 Serial: „Pretutindeni cu tine" 16.45 Serial: „Prietenul nostru Jake" 17.15 Serial: „1999" 18.00 Serial: „Călătorii în lumi paralele" 19.00 Focus 19 19.45 Serial: „Meșterul casei" 20.15 Serial: „Atingerea îngerilor" 21.15 Film: „Momentul despărțirii" (SUA, 1997) 23.30 Starea de veghe.

SÎMBĂTĂ 8.00 Serial: „Lumea lui Eric" 10.30 Serial: „Adună-ți gîndurile" 11.30 Eurofotbal 13.15 Fotbal: Manchester United - Liverpool 15.00 Film: „Ultimul cîntec" (SUA) 17.00 Zona M 18.00 Serial: „911: Apel de urgență" 19.00 Focus 19 19.45 Film: „La limita legii" (SUA, 1989) 22.00 Serial: „Centennial" 23.15 Fotbal 2.00 Film: „Pasiune fatală" (SUA, 1995).

DUMINICĂ 8.00 Serial: „Căutătorii de aur" 10.00 Serial: „Mecanica distractivă" 10.30 Serial: „1999" 11.30 Duminică la prînz 14.00 Serial: „Lumea lui Dave" 14.30 Doc.: „Față în față la Hollywood" 16.00 Doc.: „Explorer" 19.00 Focus 19 19.45 Film: „Fiesta" (SUA, 1987) 21.30 Serial: „Călătorii în lumi paralele" 22.30 Serial: „Nimeni nu e perfect" 23.15 Fotbal: Leicester - Wimbledon. 1.30 Film: „Scenariu-capcană". (SUA, 1982)

TELE 7 abc

LUNI 7.00 Bună dimineața, România 10.20 Serial: „McGyver" (r) 15.00 Post Meridian 16.40 Serial: „Falcon Crest" 17.30 Serial: „Pacific Drive" 17.55 Serial: „Hotel" 20.00 Serial: „Străzile din San Francisco" 21.00 Dintre sute de ziare 21.30 Serial: „Dragă John" 23.30 Serial: „Kung Fu".

MARȚI 7.00 Bună dimineața, România 10.20 Serial: „McGyver" (r) 13.40 Serial: „Cele două Diane" 15.00 Post Meridian 16.40 Serial: „Falcon Crest" 17.30 Serial: „Pacific Drive" 19.00 Serial: „McGyver" 20.00 Serial: „Străzile din San Francisco" 21.00 Dintre sute de ziare 22.00 Cutia Pandorei 22.30 Serial: „Renegatul" 23.20 Serial: „Secția de poliție".

MIERCURI 7.00 Bună dimineața, România 10.20 Serial: „McGyver" (r) 13.45 Serial: „Cele două Diane" 15.00 Post Meridian 16.40 Serial: „Falcon Crest" 17.30 Serial: „Pacific Drive" 17.55 Serial: „Hotel" 19.00 Serial: „McGyver" 20.00 Serial: „Străzile din San Francisco" 21.00 Dintre sute de ziare 22.00 Linia întîi 23.30 Serial: „Kung Fu" 2.00 Serial: „Dosarele Rockford".

JOI 7.00 Bună dimineața, România 13.40 Serial: „Cele două Diane" 15.00 Post Meridian 16.40 Serial: „Falcon Crest" 17.30 Serial: „Pacific Drive" 17.55 Serial: „Hotel" 19.00 Serial: „McGyver" 20.00 Serial: „Medici la datorie" 21.00 Dintre sute de ziare 22.00 Cutia Pandorei 22.35 Serial: „Clientul" 23.30 Serial: „Secția de poliție" 2.00 Serial: „Dosarele Rockford".

VINERI 7.00 Bună dimineața, România 10.20 Serial: „Drumul spre rai" 15.00 Post Meridian 16.40 Serial: „Falcon Crest" 17.30 Serial: „Pacific Drive" 17.55 Serial: „Hotel" 19.00 Serial: „McGyver" 20.00 Serial: „Medici la datorie" 21.00 Dintre sute de ziare 21.30 Serial: „Dragă John" 22.30 Serial: „Cobra" 23.15 Telefon Top abc.

MICHAEL DOUGLAS
ANTENA 1,
duminică, ora 20.00

SÎMBĂTĂ 8.00 Actualitatea Tele 7 10.00 Serial: „Drumul spre rai" 13.00 Studioul Tudor Vornicu 16.10 Magazinul femeilor 17.15 Serial: „Roseane" 19.00 Serial: „Lou Grant" 20.00 Serial: „Aventuri la Snowy River" 21.35 Film: „Tata, îngerul și eu" (SUA, 1995) 0.30 Serial: „Pointman".

DUMINICĂ 8.00 Actualitatea Tele 7 10.00 Serial: „Incredibilul Hulk" 15.30 Film: „Demetrius și gladiatorii" (SUA, 1954) 18.00 Serial: „Celebritate" 19.00 Serial: „Lou Grant" 20.00 Serial: „Aventuri la Snowy River" 21.00 Dintre sute de ziare 21.40 Film: „O rasă perfectă" (SUA, 1986) 23.15 Gala TELE 7.

„Magazin" nu răspunde de modificările efectuate ulterior de către posturile de televiziune

DEBUT SUB ARIPA UNUI STAR

Alain Delon, Jane Birkin, Anne Parillaud, Keanu Reeves... sînt doar cîteva nume de actori sinonime cu noţiunea de „vedetă". Fie că au o carieră artistică mai îndelungată sau nu, ei s-au impus în memoria publicului ca staruri celebre, strălucitoare, un fel de dar de la Dumnezeu pentru muritorii de rînd. Cu toate acestea, exceptînd talentul care poate fi considerat un dar divin, destinul acestor actori poartă amprenta, cel puţin pentru debutul în cariera lor artistică, a altor vedete care, la momentul potrivit, s-au oferit să joace pentru ei rolul de Pygmalion, în timp ce anonimii din acea vreme au acceptat rolul de elevi ascultători. Astfel s-au născut staruri ca:

ALAIN DELON. Frumosul măcelar, întors din Indochina

Făcuse ucenicie ca măcelar, apoi se înrolase ca voluntar în Indochina, se întorsese acasă şi nimic nu anunţa traiectoria lui spre lumea cinematografiei. Numai că s-a întîmplat ca, în 1957, Alain Delon să-l cunoască pe actorul Jean-Claude Brialy care îi propune să-l însoţească la festivalul de la Cannes. Acolo, Alain e îndemnat să susţină o probă de actorie şi, cu ajutorul unui producător de la Hollywood, face prima lui încercare de acest gen, folosindu-se de un scenariu improvizat. Reuşeşte să-l impresioneze pe realizatorul Yves Allegret care-i oferă un rol în filmul „Quand la femme'ên mêle". Din acel moment, Delon se lansează pe o orbită de excepţie. Prietenia lui cu Brialy, care străluceа în anii '50, durează de peste 40 de ani.

JANE BIRKIN. Metamorfoza din actor în cîntăreaţă

În 1968, mica englezoaică debarca la Paris pentru a juca în „Slogan", un film de Pierre Grimblat, în care Serge Gainsbourg era vedetă. Acesta din urmă, foarte repede îşi dă seama că atunci cînd Jane nu e prin preajmă, nimic nu mai are farmec pentru el. Destul de repede, între ei se ţese o poveste de dragoste tumultoasă, deşi oarecum bizară, şi, totodată, Serge intră în rolul de mentor. O transformă pe Jane din actriţă în cîntăreaţă, compune muzică pentru ea, o învaţă să intoneze cuvintele cu un timbru de o senzualitate aparte şi îi oferă „cuvinte tandre şi melodioase" chiar şi după 1980 cînd vieţile lor se despart. Cu o personalitate pregnant marcată de contradicţii devoratoare, Gainsbourg găseşte totuşi o bucurie infinită în formarea de vedete cu statut de unicat. France Gall îi datorează, la rîndul ei, lansarea spre celebritate.

ANNE PARILLAUD. Fără Delon n-ar fi fost „Nikita"

S-a întîmplat ca Alain Delon să vadă la TV filmul lui Michel Lang, „L'Hotel de la plage". A fost frapat de o scurtă apariţie a unui chip plin de candoare. De fapt, a fost de-a dreptul sedus. N-a aşteptat prea mult, a făcut tot posibilul să afle cine e fata din film şi să o întîlnească. Se numea Anne Parillaud. Fără nici o ezitare, i-a oferit rolul principal din filmul său de-atunci „Pour la peau d'un flic", care, lansat în 1981, a repurtat un real succes. Nu se înşelase în privinţa talentului tinerei actriţe. În anul următor, îi întîlnea chipul în „Battant". Consacrarea avea să vină însă zece ani mai tîrziu de la debut cînd, în 1991, cu „Nikita" - filmul lui Luc Besson - obţine un Cesar pentru cea mai bună actriţă.

KEANU REEVES. Băiatul de la pizzerie

La 19 ani, total lipsit de bani, Keanu Reeves pregătea şi vindea pizza în Los Angeles. Într-o bună zi, i-a servit o apetisantă „margherita" unui actor în plină ascensiune, Rob Lowe.

Amîndoi tineri şi puşi pe glume, s-au împrietenit, devenind de nedespărţit. Poate tocmai de aceea, Rob Lowe s-a gîndit să-l aducă pe Keanu pe platourile de filmare şi să-l facă actor. I-a picat în mînă scenariul pentru „Youngblood". Era nevoie de un personaj secundar şi, lovitură de teatru, la proba de selecţie pe care a susţinut-o, Keanu a fost preferat, deşi nu avusese de-a face niciodată cu actoria. Cu prestaţia din acest film, s-a făcut remarcat şi astfel a ajuns să i se ofere rolul lui Danceny din „Legături periculoase", alături de Glenn Close. Incredibil de repede a devenit un răsfăţat al publicului şi al producătorilor. S-a delectat apoi din plin cu succesul din „Speed" şi „Avocatul diavolului" unde îl are ca partener pe celebrul Al Pacino.

LEONARDO DI CAPRIO un copil pus pe şotii

cu dărnicie „un zîmbet" de vampir feroce, cu colţi lungi, însetaţi de sînge. Paradoxal, năstruşnicia aceasta adaugă farmec chipului său de adolescent rebel, de vreme ce tot mai numeroase sînt scrisorile pe care le primeşte de la tinere ce-i vorbesc despre visul lor de a fi atacate de... un vampir ca el.

În timp ce fanii săi îi aşteaptă cu nerăbdare apariţia în noi filme, Leonardo Di Caprio se joacă. Împreună cu prietenii lui a inventat un mod amuzant de a se distra: colindă străzile la volanul maşinii sale, afişînd

PAMELA ANDERSON dulce şi... severă

Pamela Anderson şi-a sărbătorit cea de-a 31-a aniversare împreună cu actorii şi tehnicienii care lucrează la serialul VIP, realizat în calitate de producătoare de fosta sirenă din „Baywatch". De data aceasta, blonda sexy - patron al producţiei - a lăsat la o parte severitatea şi exigenţa ce o caracterizează în noua sa postură şi şi-a servit „colegii" cu tot felul de dulciuri şi chiar... dulcegării. În rest, le cere să muncească pînă la 15 ore pe zi, începînd de la ora 5 dimineaţa, şase zile pe săptămînă. Se pare că a învăţat ceva de la fostul ei şef, David Hasselhoff.

CEARTĂ ÎN FAMILIE sfîrşită LA ÎNCHISOARE

De cîtva timp, Nastassja Kinski şi soţul ei, Ibrahim Moussa, se ceartă zdravăn, fiind în total dezacord cu ideea de circumcizie a fiului lor, Aljosha. Soţul, egiptean de origine, ţine morţiş, din motive religioase, ca fiul lui de 14 ani să fie circumscris, în timp ce Nastassja este de părere că băiatul a depăşit vîrsta la care se fac asemenea operaţii. Cei doi soţi, ajunşi la limita nervilor, au oferit recent în plină stradă un spectacol de proporţii, pe fondul unui scandal asezonat cu violenţe verbale şi fizice, care a necesitat intervenţia poliţiei, pentru a pune capăt războiului dintre ei. Furia lor s-a domolit abia cînd s-au trezit într-o închisoare din Los Angeles unde, în schimbul eliberării, au fost nevoiţi să lase vreo 50000 de dolari drept cauţiune. Acum, ei se gîndesc din ce în ce mai serios la sugestia tuturor de a-l întreba şi pe Aljosha ce-ar prefera.

GROS-PLAN

„Leon" este titlul filmului lui Luc Besson, care a cucerit America, dar şi numele cîinelui acestui regizor francez, căruia i-a oferit... un rol în actualul film la care regizorul lucrează, „Jeanne d'Arc".

Liza Minelli, după mai multe depresii uneori recunoscute, alteori dezminţite, şi-a găsit o alinare în a mînca cel puţin trei pachete de biscuiţi cu ciocolată pe zi.

Testul alcoolemiei la care Gerard Depardieu a fost supus de poliţie imediat după accidentul de motocicletă survenit în 18 mai a.c., a evidenţiat faptul că actorul nu este doar un mare gurmand, ci şi un băutor de forţă. Rezultatul alcoolemiei: 2,55 g/l.

Despre Julio Iglesias s-a spus dintotdeauna că este un seducător incurabil. Această impresie pe care a lăsat-o lumii întregi de-a lungul celor cîteva decenii ale carierei sale artistice este acum susţinută de o „probă" mai puţin obişnuită: cei din anturajul lui apropiat susţin că Julio Iglesias are „un carnet negru" în care sînt înscrise numele a... 500 de femei ce au căzut de-a lungul timpului victime ale puterii sale de seducţie. Probabil, nu toate aceste iubite sau pasagere cuceriri i-au plăcut frumosului latin la fel de mult, de vreme ce, în dreptul numelui fiecăreia dintre ele, există un calificativ asemănător celor ce se acordă hotelurilor sau băuturilor: de la una pînă la trei stele.

Actriţa spaniolă Victoria Abril a fost decorată de Patrick Leclerq, ambasadorul Franţei la Madrid, pentru „contribuţia la popularitatea filmului spaniol în Franţa". Abia stăpînindu-şi lacrimile de emoţie, actriţa-fetiş a regizorului spaniol Pedro Almodovar a ţinut să adreseze tandre cuvinte celor doi fii ai săi, prezenţi la ceremonie, care „i-au permis să-şi regăsească fericirea".

Care sînt starurile pe care englezii ar dori să le aibă alături printre invitaţii la o petrecere? Pentru a afla acest lucru, publicaţia britanică „Tatler" a realizat o anchetă şi a stabilit în ordinea preferinţelor celor ce au binevoit să răspundă la această întrebare o listă cu 50 de nume aparţinînd unor personalităţi din lumea artei, afacerilor, modei şi politicii. Cel mai solicitat s-a dovedit a fi Elton John, urmat îndeaproape de cupluri ca: Mick Jagger/Jerry Hall, Hugh Grant/Liz Hurley, Tony/Cherie Blair. Interesant, prinţul Charles lipseşte cu desăvîrşire din acest „inventar" al convivilor ideali.

Pagină realizată de
AURORA POPESCU

HOROSCOP

21.09 - 27.09

BERBEC (21.03 - 20.04): Parcurgeţi o săptămînă foarte dinamică, cu multe treburi de rezolvat care-şi aşteaptă soluţii fără nici o întîrziere. Promptitudinea de care va trebui să daţi dovadă este maximă. Mercur şi Soarele şi-au dat mîna armonios pentru a vă influenţa pozitiv toate iniţiativele profesionale sau în afaceri. Nimic nou despre bani.

TAUR (21.04 - 21.05): Elanul dv. firesc spre lucruri pozitive - specific zodiei - poate fi inhibat acum fie de anumite situaţii familiale delicate, fie de opacitatea şefilor în mediul profesional. Curba psihicului arată că traversaţi o perioadă de dezamăgiri şi sînteţi îmbrăţişat de un pesimism trecător. Curba financiară stagnează la cote medii.

GEMENI (22.05 - 21.06): Primele două zile ale intervalului vor fi înnorate, pline de disensiuni şi iritări de toate soiurile. Apoi, începînd de miercuri, fruntea vi se va însenina datorită unor evenimente fericite în plan profesional. S-ar părea că veţi primi bani - o sumă consistentă - şi o veste foarte bună de departe, de la rubedenii.

RAC (22.06 - 22.07): Linişte şi pace în constelaţia dv., ca şi cum astrelor li s-a dat relaş pentru a-şi face siesta. Şi totuşi, în mediul profesional se coace ceva la adresa dv., aşa că fiţi cu ochii-n patru. Miercuri sau joi curba financiară are un maxim, deci vă puteţi aştepta la un drum vesel spre casierie. Mici probleme cu sănătatea, simbătă.

LEU (23.07 - 22.08): O conjunctură astrală delicată va determina (marţi, miercuri) oscilaţii periculoase ale psihicului şi tendinţa de a lua decizii pripite. S-ar impune, în astfel de circumstanţe, să vă temperaţi dinamismul specific zodiei şi să amînaţi orice iniţiativă importantă. În weekend veţi primi o vizită seducătoare...

FECIOARA (23.08 - 21.09): Astrele vă proiectează o oază de linişte sufletească aşa cum v-aţi dorit de mult. Relaxarea binemeritată vă permite să faceţi un bilanţ al trecutului apropiat şi planuri de viitor. Realismul este acum caracteristica principală şi trebuie să profitaţi pentru a vă evalua forţele şi şansele. Vă aşteaptă clipe trepidante.

BALANŢA (22.09 - 22.10): Numai semne favorabile au astrele în această săptămînă, în care cariera, dragostea şi norocul pot atinge cote foarte înalte. În plan profesional se proliferează o promovare sau o primă, iar în dragoste se va consolida legătura cu o persoană adorabilă, dar cu intenţii încă misterioase, care vă ţine în şah.

SCORPION (23.10 - 21.11): Poziţia de contrazicere între Marte şi Saturn sugerează fie că aveţi promisiuni neonorate, fie că aveţi intenţii belicoase injuste faţă de anumite persoane care v-au dezamăgit. Oricare ar fi adevărul, psihicul dv. are de suferit, ca şi randamentul profesional. Curba financiară cunoaşte o scădere lentă, deci atenţie!

SĂGETĂTOR (22.11 - 20.12): În această perioadă, tactul şi înţelepciunea dv. vor fi puse la grea încercare de o situaţie delicată - poate în cercul de prieteni, poate la serviciu. Ar fi de preferat să vă gîndiţi de trei ori la ce atitudine veţi adopta, întrucît riscaţi să pierdeţi amici şi să cîştigaţi un munte de ranchiună. Dv. decideţi.

CAPRICORN (21.12 - 19.01): Luciditatea şi realismul specifice zodiei vă vor trăda şi veţi lua - sub impulsul momentului - decizii cu consecinţe greu de prevăzut. Sub influenţa nefastă a Lunii - cîrcotaşul costelaţiei dv. -, temperamentul vă joacă feste şi raţiunea pălеşte în faţa pasiunii, acum atotbiruitoare. Se impune un sever autocontrol.

VĂRSĂTOR (20.01 - 18.02): Parcurgeţi o perioadă de îndelungi căutări pentru un echilibru interior stabil, propice activităţilor curente. Din păcate, evenimente contradictorii se opun acestui deziderat şi cumpăna psihicului nu se stabilizează. Curba financiară are o vădită tendinţă de scădere, iar relaţiile cu amicii schioapătă vizibil.

PEŞTI (19.02 - 20.03): Sub protecţia lui Jupiter, perioada s-ar putea să fie una din cele mai norocoase ale anului. Fie în plan profesional, fie în cel material veţi dobîndi succese importante, care vă vor motiva spre a lua decizii lucide de viitor. Miercuri sau joi veţi primi o sumă frumuşică, folositoare în primul rînd la onorarea datoriilor.

Grădina

micul nostru Paradis

Unele scrisori sosite la redacţie se adresează acestei rubrici. Desigur, ele vin din partea iubitorilor de plante care vor să ştie cum să procedeze pentru a oferi plantelor din apartament, din balcon sau din grădină condiţii favorabile de dezvoltare, de înflorire. Vom răspunde întrebărilor acestora, referindu-ne în acest număr la:

VIOLETELE DE AFRICA

Sîntem întru totul de acord cu dumneavoastră, stimată doamnă *Violeta Bucur din Ploieşti.* Violetele de Africa sînt plante extrem de delicate şi de decorative, darnice în inflorescenţă, dacă sînt corect îngrijite. Ce înseamnă acest lucru? În apartament, ghivecele cu violete trebuie aşezate în apropierea ferestrelor, de preferat a celor dispuse spre nord. Ghivecele nu trebuie mutate din locul destinat iniţial; temperatura favorabilă este de 20º vara şi 14-18º iarna. Udatul se face des, dar cu grijă să nu se stropească frunzele, pentru că în acest caz ele se pătează. ideal este să se folosească apă de ploaie. Pentru a se obţine o înflorire bogată, plantele vor fi ţinute în ghivece mici, cu diametrul de maximum 8-10 cm. Dacă ghiveciul este prea mare, planta produce pui mulţi şi frunziş bogat, dar înfloreşte puţin.

LĂMÎIUL

Doamna *Maria Bărbulescu din Craiova* ne spune că are un lămîi de peste 20 de ani. Pomul este destul de mare, vasul în care e plantat, de asemenea. De la un timp îi merge prost, unele frunze au păduchi şi s-ar părea că în pămînt s-au înmulţit rîmele. Se mai poate face ceva pentru a fi salvat? În primul rînd, trebuie să combateţi de urgenţă dăunătorii. Părţile atacate ale plantei se spală cu spirt denaturat sau cu o emulsie de săpun de rufe. Pentru distrugerea rîmelor care s-au înmulţit în vasul în cae este plantat lămîiul se poate folosi o soluţie de hipermanganat de potasiu (se dizolvă 2 grame de hipermanganat în 10 litri de apă). După tratament, care se face seara, suprafaţa pămîntului se acoperă cu o pînză groasă, timp de 24 de ore. Se poate încerca şi o împrospătare a pămîntului din vas, în cazul în care aceasta nu a mai fost de mult făcută. Scoateţi stratul de pămînt de la suprafaţă, fără a vătăma rădăcinile, şi înlocuiţi-l cu pămînt nou de la florărie. Ideal ar fi un amestec format din pămînt de ţelină, mraniţă şi nisip aspru de rîu. *(A. Popescu)*

Utile

Într-o fază incipientă mucegaiul de pe pereţi poate fi îndepărtat cu o soluţie de clor preparată din clorură de var (1 kg) şi 4 litri apă. Se amestecă, se lasă să se depună reziduul alb, apoi soluţia limpede se trece în alt vas. Se aplică pe perete cu bidineaua, se lasă să acţioneze 24 de ore, după uscare suprafeţele se spală cu apă.

Rafturile de cărţi şi ale dulapurilor care au condiţii de formare a mucegaiurilor (ca de pildă cele expuse spre nord) se tratează cu picături de terebentină (inflamabilă!) sau aşezînd pe rafturi un recipient conţinînd clorură de calciu anhidră care absoarbe umezeala. Clorura de calciu consumată poate fi „regenerată" menţinînd-o într-un cuptor încins.

Îndepărtarea mucegaiului de pe mobilă se face ştergînd energic locul cu un tampon înmuiat în terebentină. Dacă mucegaiul rezistă la acest tratament, se şterge locul cu hîrtie abrazivă fină, apoi se tratează cu terebentină.

Mucegaiul de pe copertinele cortului se şterge cu un tampon înmuiat într-o soluţie de carbonat de amoniu, 3 linguriţe, şi sare de bucătărie, 7 linguriţe, adăugînd 450 ml apă. Se lasă soluţia să acţioneze 2 ore, după care se spală locul cu apă şi se pune la uscat. Se mai poate folosi o soluţie de apă şi hipoclorit de sodiu, acesta din urmă într-o proporţie de 10%.

Pe drumuri de munte

Cabanele şi refugiile

Cabanele şi refugiile sînt locuri special amenajate pentru odihna oamenilor care au plecat la drum.

Sînt trasee, cum este Făgăraşul, unde acestea sînt foarte rare, dar şi altele, ca Munţii Bucegi, în care multe au drum de acces cu maşina.

● Pentru că sînt, totuşi, atît de rare şi mai ales atît de greu de construit, trebuie să le respectăm ca pe propriile noastre case.

● Trebuie respectată strict igiena sălilor de mese, a priciului sau a camerelor, să evităm consumarea băuturilor alcoolice şi mai ales murdărirea locurilor din jur cu tot felul de ambalaje şi resturi alimentare. Dacă - se întîmplă adesea - cabana este supraaglomerată şi sîntem cazaţi peste noapte în sala de mese, este bine de ştiut să nu transformăm totul într-o petrecere zgomotoasă, pentru că mulţi dintre cei din jur au de făcut un drum lung a doua zi şi chiar cabanierii au nevoie de odihnă.

● Trebuie avută mare grijă cu lămpile de gaz în cazul cînd nu avem lumină electrică sau nu putem folosi propriile lanterne. De asemenea, focul din sobă trebuie vegheat cu atenţie. Se cunosc bine cazurile dramatice ale cabanelor Suru şi Mălăieşti, care au ars în întregime datorită unor neglijenţe de neiertat.

● Refugiile sînt mici cabane de înălţime în care iubitorii muntelui se gospodăresc singuri. Ele constituie însă adăposturi sigure pentru cei întîrziaţi sau epuizaţi de un traseu prea lung şi dificil şi chiar pentru o schimbare bruscă a vremii. De multe ori acestea au „salvat" viaţa celor care nu mai puteau continua drumul. Pentru că multe din ele sînt construite sus, în zone lipsite de vegetaţie, e bine să culegem pe drum cîteva vreascuri pentru a aprinde un foc mic. Majoritatea refugiilor sînt înălţate astfel încît să fie rezistente la foc, dar focul trebuie vegheat cu aceeaşi atenţie.

● Înainte de a pleca din cabană e bine să vorbim cu cabanierul care cunoaşte perfect locurile. De asemenea, el sau salvamontul trebuie anunţat asupra traseului pe care avem de gînd să-l urmăm pentru a preveni surprizele neplăcute şi a primi nu numai sfaturile necesare ci şi ajutorul, în caz de nevoie. De fapt acest anunţ ar trebui să fie obligatoriu. *(Irina Stoica)*

ŞAH 2

PROBLEMA DE AZI:

Albul mută şi cîştigă

STAVON - STOHL, 1989

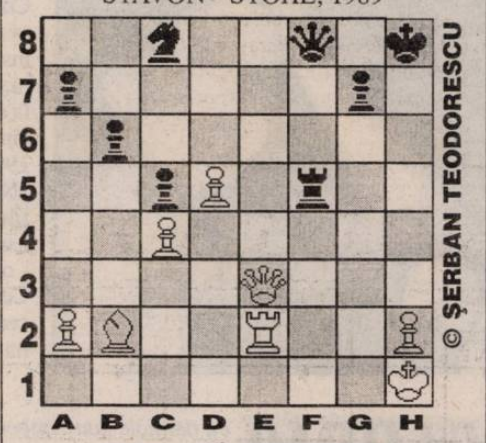

© ŞERBAN TEODORESCU

1. N:g7+! D:g7 (1... R:g7? 2. T g2+ Rf6 3. De6 mat, sau 2... Rh7 3.Dh3+ etc.) 2. Dh3+ Dh7 3.Te8+ Rg7 4.Dg3+! şi negrul pierde dama, atît după 4...Rf6 5.Dc7+ Rg6 6.Te6+ etc., cît şi după 4...Rf6 5.Te6+ Rf7 6.Dc7+ Rg8 7.Te8+ etc.

CONCURS DE FIDELITATE

● Redacţia revistei „Magazin" vă propune un nou concurs al fidelităţii. De data aceasta concursul se adresează tuturor cititorilor ce sînt şi abonaţi ai revistei noastre. Condiţia esenţială a participării la concurs este, deci, aceea de a fi abonat la revista „Magazin".

● În fiecare număr al revistei din luna septembrie (începînd cu nr. din 10 septembrie) publicăm un talon de concurs. Dv. trebuie să-l completaţi, să-l decupaţi şi apoi să trimiteţi pe adresa noastră *(C.E. „Magazin" S.R.L., Bucureşti, Piaţa Presei Libere nr. 1, sector 1, cod 71341)* **într-un singur plic,** cele **trei taloane** apărute în luna septembrie **împreună cu o copie a chitanţei care atestă faptul că aveţi abonament la „Magazin".**

● Taloanele lunii septembrie trebuie să ne parvină pînă pe data de 10 octombrie 1998, cînd va avea loc tragerea la sorţi.

● Cîştigătorii vor fi cinci cititori abonaţi (indiferent de durata din acest an a abonamentului).

● Premiile: trei premii în valoare de cîte **1.000.000** lei şi două premii în obiecte la fel de valoroase.

● Dacă sînteţi unul din zecile de mii de abonaţi fideli ai noştri, aveţi şansa unui cîştig important!

NU O RATAŢI!
FIECARE DINTRE DV. POATE CÎŞTIGA!

Serisori primite

Vă mulţumim, stimate Domnule COSTICĂ BURUIANĂ (Tulcea), atît pentru cuvintele de apreciere, cît şi pentru sugestii. Vom analiza oportunitatea materializării acestora din urmă în contextul actualei structuri a revistei. În ceea ce priveşte aforismele pe care ni le-aţi trimis, mărturisim că, după părerea noastră, aveţi talentul şi concizia necesare acestui gen pretenţios şi, drept urmare, am selectat cîteva:

- Frumuseţea unei femei străluceşte abia după ce a devenit mamă!...

- Fiecare clipă, cu cîntecul lei de lebădă...

- Preţuim uneori omul abia atunci cînd cerul are o stea mai puţin...

- Toate cîntările privighetorilor nu ating frumuseţea gînguritului de prunc!

Vă felicităm, cu singura sugestie: ceva mai multă atenţie la formă!

Mulţumindu-vă pentru aprecieri, stimate Domnule PAVEL CUCOARĂ (Tecuci), ne grăbim să vă răspundem la întrebare: nu sîntem, aidoma Dv., deplin convinşi că (vă citäm) „îmbunătăţirile ţărilor vestice, ţărilor cu democraţii consolidate, pot fi exemple de urmat şi chiar trebuie urmate" atunci cînd este vorba de... cerşetorie. Simplul fapt că şi în aceste ţări există - şi nu puţini ! - cerşetori, constituie, după părerea noastră, un semn că, oricît de dezvoltate economic se dovedesc a fi „ţările vestice", mai e mult pînă... departe ! Adică pînă cînd demnitatea umană nu va mai fi siluită prin nevoia disperată de a cerşi, ca ultim ajutor pentru existenţă pe care-l poate oferi societatea... Faptul că am publicat acea ştire referitoare la „permisul de cerşetorie" nu face altceva decît să sublinieze neputinţa societăţii de a oferi posibilităţi decente, onorabile de existenţă tuturor acelora pe care tot ea i-a marginalizat şi exclus de la „tortul bunăstării". Concurenţa dură dintre indivizi, inegalitatea valorică dintre oameni - amîndouă adevărate, de cînd lumea! - nu presupun, după părerea noastră, eşuarea celor „fără şanse" (?!) în mîlul cerşetoriei. Prin urmare, nu ne interesează (vă citäm) „cine eliberează permisul de cerşetorie şi valabilitatea documentului"! Cu alte cuvinte, nu credem că o astfel de „îmbunătăţire" ar trebui copiată de noi, azi, fiindcă, la urma urmei, dacă ar fi ceva de copiat din experienţa ţărilor dezvoltate, atunci să copiem numai şi numai CULTUL MUNCII BINE FĂCUTE, AMBIŢIA DE A FI CEI MAI BUNI, RESPECTUL PENTRU CIVILIZAŢIE, VALOARE, CULTURĂ... Despre rest, nu avem a discuta decît la rubrica „O lume nebună"...

Mulţumindu-vă pentru gîndurile bune pe care le nutriţi faţă de revista noastră, stimate Domnule LIVIU MERCAŞ (Ploieşti), aflaţi că am remis epistola Dv. colaboratorului nostru care vă poate oferi un răspuns autorizat, la rubrica sa. Aşadar, aveţi... puţintică răbdare!

Rubrică realizată de
ADRIAN HOAJĂ

TALON DE FIDELITATE

● Concursul lunii septembrie pentru cititorii-abonaţi ai revistei!

● La 10 octombrie puteţi cîştiga:
  ◆ unul din cele trei premii de cîte 1.000.000 lei
  sau
  ◆ unul dintre cele două obiecte (surpriză) oferite cîştigătorilor.

● Trimiteţi cele trei taloane pe luna septembrie, într-un singur plic, pe adresa redacţiei, pînă pe data de 10 octombrie.

● Nu uitaţi! Anexaţi copia chitanţei cu care aţi achitat abonamentul!

NUME .....

PRENUME .....

ADRESĂ .....

.....

.....

septembrie nr. 38

Gooool...!

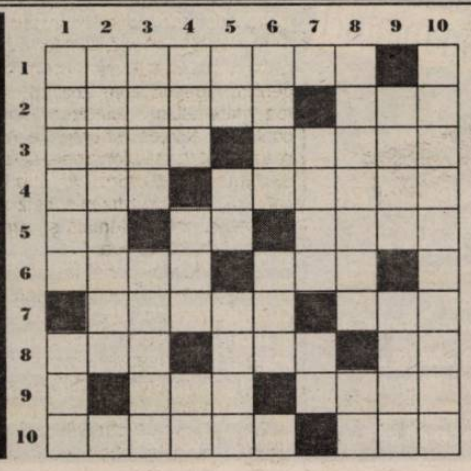

ORIZONTAL: 1) Pe stomacul gol. 2) A goli - Necesită un frecuş la pielea goală. 3) Marchează un gol prin zid - Nu mai are stomacul gol. 4) La radar! - Are o dorinţă acerbă de a astupa un gol. 5) Dezbrăcate în final! - Gol la urmă! - Semnatarul pînzei „La scăldat" (Theodor). 6) Provocat de golul de aer (fig.) - Imită cîntecul greierului. 7) A da de gol - Paradis. 8) „Emiratele Arabe Unite" (siglă) - Stă întinsă goală pe apă - Bloc central! 9) Marchează un gol - Umblau mai mult goi (fig.). 10) Este întotdeauna gol-goluţ - Îi aparţin versurile „Cînd marea-i cer şi cerul este gol" (Traian, poezia „Albatros").

VERTICAL: 1) Autoarea poeziei „Golul oglinzii" (Lucia Olaru) - Jumătatea din grădina Domnului... goală. 2) Minciună goală. 3) Pusă pe picioare - A ţişni. 4) Baston pastoral - Măsura lui Cuza - Oval la faţă! 5) Negaţie - Bile! - Urmă. 6) Are goluri pentru ferestre şi uşi - Gol în interior. 7) Muncitor feroviar - În mare! 8) Realizatorul poeziei „Din golul plin, din plinătatea goală" (Nicolae) - Cuore! 9) Mamifer carnivor din America - Zaharia Stancu publica în 1937 acest volum, de unde amintim poezia „Gol". 10) Sensibilă poetă, autoarea titlului „Înnebunit de gol" (Ileana).

DICŢIONAR: ADA, EAU, ACA.

GEORGETA FLORENŢA
Bîrlad

Soluţia careului „ÎN PRAG DE AN ŞCOLAR"

Orizontal: INVATAMINT - SCOLAR - COR - T - CULTA - TA - ORA - PESTE - RALIA - AI - P - ISAC - B - FOR - OA - AMATORI - A - CREION - M - RAT - SAT - LA - ABAC - TINAR.

Verificaţi-vă cunoştinţele

1. Care este lacul cu cele mai mari variaţii ale suprafeţei?
2. Cine era, în mitologia greacă, zeul vuietului mării?
3. Ce se înţelege în biologie prin „glotă"?
4. Cine este autorul comediei „Opera cerşetorilor", satiră a poliţiei londoneze corupte, devenită, în prelucrarea lui B. Brecht, „Opera de trei parale"?
5. Care naturalist a stabilit pentru întîia oară diferenţa între plantele mono şi dicotiledonate?
6. Care este moneda naţională a Poloniei?
7. Cine a fost Alexandru Sutzu?
8. Cine a compus muzica operei „Italianca în Alger"?
9. De unde este originar oleandrul?
10. Cine a regizat în 1991 filmul „Hook"?

Răspunsurile din numărul trecut

1) Diatomele sînt o clasă de alge microscopice unicelulare, acvatice. 2) Oraşul Freetown este capitala republicii Sierra Leone din Africa de Vest. 3) În mitologia romană Feronia era zeiţa protectoare a pădurilor, izvoarelor, a germinaţiei şi a libertăţii. 4) Aşa-zisele „canale" de pe Marte au fost observate de astronomul italian Giovanni Virginio Schiaparelli. 5) Reventul este originar din Siberia meridională. 6) Vila Dr. Minovici din Bucureşti a fost realizată de arhitectul Cristofi Cerchez (1472-1955). 7) Gnomonul este cel mai simplu cadran solar, cunoscut încă din antichitate. 8) Filmul „Pentru un pumn de dolari" a fost regizat de Sergio Leone (1929-1989). 9) „Cartea snobilor" a fost scrisă de prozatorul englez William Makepeace Thakeray (1811-1864). 10) Primul aparat de reproducere a sunetului a fost fonograful, inventat în 1878 de Edison (1847-1931). (IRINA STOICA)

PAR(anormale) de ToPAN

PERSPICACITATE

Din faţă şi din spate

Cei patru oameni (A, B, C, D) sînt aceiaşi văzuţi însă din spate (1, 2, 3, 4) dar nu în aceeaşi ordine. Puteţi să identificaţi ordinea exactă descoperind unele mici amănunte grafice?

(Soluţia în numărul viitor)

Nu numai cinci diferenţe

Desenul din stînga este identic cu cel din dreapta cu excepţia a cinci elemente grafice şi, nu numai, alte elemente grafice şi-au schimbat locurile. Puteţi să le identificaţi pe toate?

(Soluţia în numărul viitor)

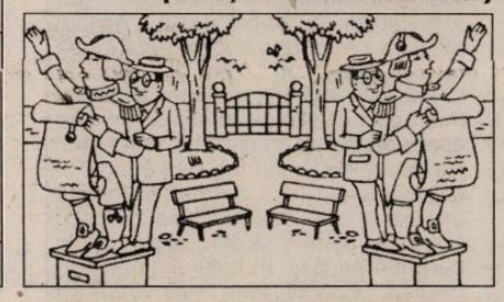

umor

Mămico, tata mi-a spus că mă trag din maimuţe!
- Se poate, nu i-am cunoscut toate rudele!

Într-o florărie se poate citi următorul afiş: „Florile noastre nu sînt numai cele mai frumoase din oraş ci şi atît de ieftine încît pot fi cumpărate chiar şi de bărbaţii însuraţi!"

Draga mea, un singur pahar de vin şi eşti atît de frumoasă!
- Dar eu n-am băut nimic.
- Da, dar eu da!

Un cowboy intră într-un bar şi comandă:
- Vă rog, o găleată de whisky pentru calul meu!
- Şi, dumneavoastră?
- Oh, nimic, mulţumesc! Eu trebuie să pot călări!

La psihiatru:
- Aud mereu o voce, dar nu văd niciodată pe nimeni!
- Şi cînd vi se întîmplă acest lucru?
- De fiecare dată cînd vorbesc la telefon!

De ce vrei să divorţezi?
- Nevasta-mea nu mai vorbeşte cu mine de trei luni!
- Da bine, omule, unde mai găseşti un asemenea noroc?!?

Aforisme

Nu ne rămîne decît să înnobilăm perisabilul.

Greşim cînd noi, cînd drumul.

Am început să fugim deja unii de alţii prin Cosmos.

Pentru bărbaţii trecuţi de o anumită vîrstă, infidelitatea conjugală devine un ideal de neatins.

Din copac nu te aud cei de jos, decît dacă urli.

Din fiecare epocă, arta alege cîteva nume şi un etc.

Frica de deşert a înălţat piramidele egiptene.

V. GHICA

Integramă de MARIAN MINCULESCU

„BREVIAR"

RADARUL UNDELOR / PC-URI		ACIDĂ / MIC ŞI PUS LA GÎT		ALUMINIU / VOCALE		A SE ODIHNI / MĂSOARĂ INTENSITATEA		DIN 4 VERSURI / NU VĂD		CUVINTE / EN GROS!
TAXE / CULPĂ					CHEMAT LA PROCES / DIN DATINĂ!					
				PUŢINĂ APĂ!			BERE! / FELINĂ			ÎMPRĂŞTIAT
COTA MEDIE! / VESTĂ			LOCURI DE PICTAT / FĂCUTĂ LA CUPTOR							
				CURELUŞE / SERE!				CAPUL LUI NANSEN / STĂ LA SPATE		
CIOLĂNOS / PĂTURI					MIC PE VAS / CULMEA ACŢIUNII				NOTA 7 / DIN CUVĂ!	
							BĂGAT ÎN PERNĂ / PĂSĂRI			PĂRINTE
RESORT / CAST!				CIANURAT / CAMĂ!						
		STAT ÎN GOLF / ACUM!							CURĂ! / CALĂ!	
DIN NOU! / TRUFAŞE					EXPUS					
						SCRISĂ CU GREŞELI				

Dezlegarea integramei „ALARME"

Orizontal: D - P - C - V - P - L - DEMORALIZATE - COLIMATOR - A - SANITARA - ARC - PITARI - IZA - ROTI - INAMICI - TOCA - GENTIL - CARACTER - ATA - BI - AU - AR - OR - BIZAR - STEPA - LAVETA - GARA - CETATE - TEREN.

Soluţiile testelor din nr. trecut

CE SE AFLĂ DEDESUBT?
Bucătarul s-a speriat de o langustă...

OPT DIFERENŢE
Soluţia se află în desenul alăturat.

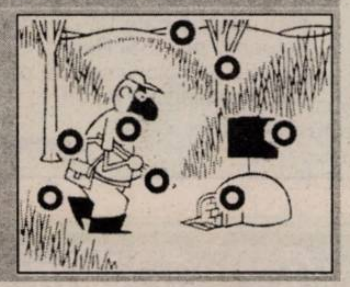

Abonamente la „Magazin" direct la redacţie!

PERIOADA	VALOAREA	PERIOADA	VALOAREA
❑ 1 LUNĂ	5500 LEI	❑ 4 LUNI	22000 LEI
❑ 2 LUNI	11000 LEI	❑ 5 LUNI	27500 LEI
❑ 3 LUNI	16500 LEI	❑ 6 LUNI	33000 LEI

(Marcaţi cu un X perioada dorită a abonamentului)

DATA DE ÎNCEPERE A ABONAMENTULUI: _____
NUME _____ PRENUME _____
VÎRSTA: _____ OCUPAŢIA: _____
ADRESA: str. _____, nr. _____, bl. _____
sc. _____, et. _____, ap. _____, sector _____, localitate _____
cod _____, judeţul _____.

Plata abonamentului se va face prin mandat poştal la adresa:
Ionescu Simion, P-ţa Presei Libere, nr. 1,
sector 1, Bucureşti, cod 71341
Vă rugăm să decupaţi acest talon, să-l completaţi şi să-l expediaţi, la adresa mai sus menţionată, pentru primirea corectă a abonamentului dv.
În cazul în care nu specificaţi data de începere a abonamentului, acesta va fi expediat de la data încasării mandatului poştal.
DE REŢINUT! Toţi cititorii care se vor abona pentru trimestrele următoare, *direct la redacţie*, vor participa la trageri la sorţi trimestriale, la care pot cîştiga valoroase premii în bani şi obiecte!
Pentru informaţii suplimentare vă rugăm să sunaţi la tel. 01/222.83.36

SPORT FLASH

Marele Premiu al Italiei ce s-a desfăşurat duminică pe circuitul de la Monza a adus cu sine mai mult suspans decît era nevoie în Formula 1. Din pole-position a plecat pilotul german Michael Schumacher urmat de actualul campion, Jacques Villeneuve şi de finlandezul Mika Hakkinen. Acest pole-position a surprins pe toată lumea, inclusiv pe Schumacher care a declarat că nu se aştepta ca timpul pe care l-a obţinut în sesiunea de antrenamente să fie cel mai bun. Startul a fost extraordinar, „izbucnirea" maşinilor McLaren-Mercedes fiind un punct hotărîtor în desfăşurarea cursei. Schumacher a fost pur şi simplu spectator la demarajul în trombă al săgeţilor argintii. În primul viraj al cursei, ordinea era următoarea: în frunte Hakkinen, urmat la scurt timp de colegul său David Coulthard şi de Michael Schumacher, Eddie Irvine, Jacques Villeneuve, Ralf Schumacher. Avansul dintre primele 2 maşini şi restul plutonului a început să se mărească treptat, diferenţa fiind făcută de motoarele Mercedes. Fostul campion Damon Hill se zbătea în coada clasamentului deoarece a plecat de pe poziţia a 14-a a grilei de start. Mika stabileşte imediat un record pentru cel mai rapid tur de circuit, moment în care am consideret cursa încheiată. Dar surprizele abia începeau să apară. David Coulthard stabileşte 3 recorduri de cel mai rapid tur de circuit, toate cu cel puţin o secundă mai bune decît cel al lui Hakkinen. David este „on fire" şi nu poate fi oprit nici măcar de colegul său Mika, pricipalul pilot de la McLaren, care este depăşit cu uşurinţă. În acest timp, Damon Hill urcă pas cu pas pînă pe poziţia a 6-a, într-o excelentă cursă de urmărire a colegului său Ralf Schumacher. Ghinionul (pentru cei doi piloţi de la McLaren care se aflau în frunte) a venit în turul al 16-lea. Exact în momentul în care motorul lui David Coulthard a cedat, Michael Schumacher îl depăşeşte pe Hakkinen, instalîndu-se la şefia cursei şi ca să arate că şi el poate, stabileşte un ultim record de cel mai rapid tur de circuit, cu o secundă mai bun decît tot ce reuşise Coulthard. Urmează o lungă perioadă de acalmie, care s-a terminat o dată cu intrarea lui Schumi la boxe, pentru realimentare şi schimb de pneuri. Mika redevine lider şi pare hotărît să nu mai cedeze, mai ales că Schumacher a ieşit la 15 secunde în urma lui. Dar planurile de la standuri nu se potrivesc cu cele de pe pistă şi Mika se vede pentru a doua oară depăşit de german. Urmează o aprigă cursă de urmărire care se soldează cu ieşirea în decor a finlandezului, ieşire ce îi va avaria serios suspensiile maşinii. Pe lîngă el vor trece lejer Eddie Irvine şi Ralf Schumacher, Mika fiind nevoit să se recunoască invins. Finalul cursei i-a surprins în puncte pe Michael Schumacher (10), urmat de Eddie Irvine(6), Ralf Schumacher (4), Mika Hakkinen (3), Jean Alesi (2) şi Damon Hill (1). Clasamen-tul general are de acum alt aspect: Schumi şi Mika au, amîndoi, cîte 80 de puncte, Coulthard 48, Irvine 38. La constructori liderul a rămas acelaşi, McLaren-Mercedes, 128 de puncte, Scuderia Ferrari, cu 10 mai puţin. Aşteptăm cu interes încleştarea de la Nurburgring, Luxemburg, de pe data de 27 septembrie.

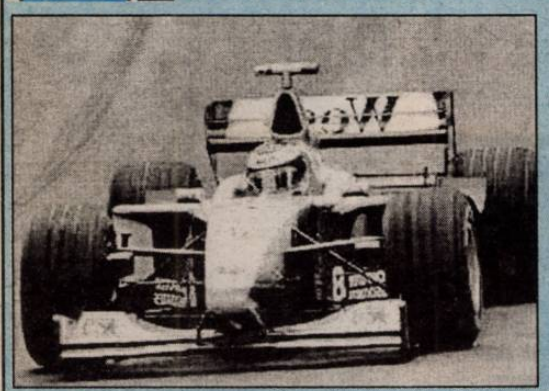

Parcursul de pînă acum al echipei Dinamo este fără cusur: numai victorii. În cele 6 meciuri de pînă acum, Dinamo a marcat 20 de goluri (cele mai multe) şi a primit doar 3 (pe locul al doilea, după Rapid). Aceste statistici ne arată o echipă hotărîtă să ia şi cupa şi campionatul, dar nici jocul lor nu este mai prejos. Astra a fost un mic hop peste care echipa domnului antrenor Dinu a trecut fără probleme. Pe locul al doilea al clasamentului rămîne Rapid care a reuşit să obţină un egal la FCM Bacău acasă, după ce Lupu şi-a permis să dea cu mingea în bară din penalty. Punctul este oricum preţios, Bacăul fiind neînvinsă în această ediţie de campionat.

Cînd antrenorul nu-i acasă (Mihai Stoichiţă se află în Spania), Steaua bate tot ce-i iese în cale, respectiv pe CSM Reşiţa. Cu aceste 3 puncte, campionii se află pe locul 6 al clasamentului, la 8 puncte de lider.

ANDREI TOMA

Ce le trece unora prin minte?!

Căsătoria reprezintă o ceremonie caracterizată, de cele mai multe ori, prin decenţă în amestec cu voie bună. Dar pentru a se acoperi de o glorie efemeră, unii miri preferă să zguduie barierele convenţionalului. Astfel, Samuel şi Connie Ride s-au căsătorit într-un vagon de marfă al unei companii de căi ferate a SUA. Apoi, părăsind nuntaşii, şi-au petrecut luna de miere tot în acel „apartament" pe roţi (destinat transportului de vite), parcurgînd mai multe mii de kilometri, de la Takoma (nord-vestul SUA) pînă-n New Orleans (în sud). Ei au dormit pe stive de paie, s-au spălat în apa rîurilor (numai la opririle foarte rare) şi au mîncat numai ciocolată - aproximativ 4 kg.

Linda şi Paul McDewire, pentru a se căsători împotriva voinţei părinţilor, au răpit un preot şi, ameninţîndu-l cu revolverul, l-au obligat să le oficieze legătura. Faptul este cît se poate de „romantic", avînd în vedere că năbădăioşii miri au 12 şi respectiv 13 ani. Ei aparţinînd organizaţiei secrete numite „Lupta împotriva adulţilor", înfiinţată în localitatea Chatanuoga (statul Georgia).

Louise şi Marcus Filipini (din New York) au fost logodiţi timp de 68 de ani, perioadă în care s-au născut patru copii şi au avut nouă nepoţi. Pe patul de moarte, Marcus s-a căsătorit cu logodnica sa, apoi după două zile şi-a dat obştescul sfîrşit. Louise a afirmat că în deceniile de logodnă a „verificat sentimentele iubitului său" şi abia la 88 de ani a avut certitudinea iubirii imaculate!...

CIUDATE FIGURI TRASATE DIN... CER?!

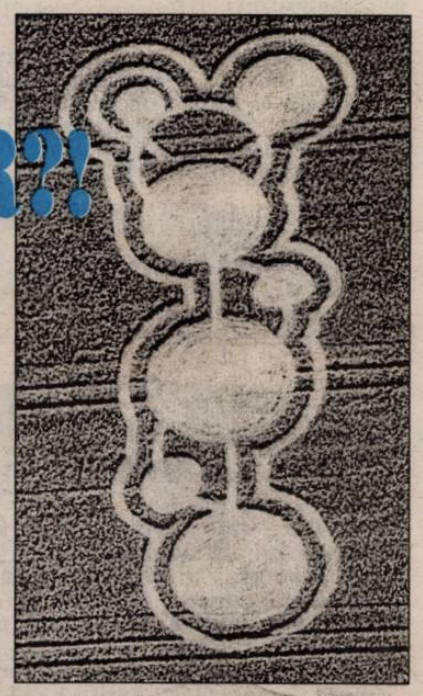

Pentru Lucy Pringle, o cunoscută cercetătoare britanică în domeniul fenomenelor psi, enigma este rezolvată: cercurile care apar în mijlocul cîmpurilor de grîu, în Albion, sînt semne ale unei civilizaţii extraterestre. Recenta sa carte, „Cerul nu-i o limită" este consacrată acestor fenomene care de două decenii tulbură lumea ştiinţifică. „Figurile sînt prea perfecte pentru a fi trucate", afirmă ea.

Pînă de curînd, o mare parte a opiniei publice era convinsă, în privinţa „cercurilor din lanurile de grîu", că e vorba doar de glumele cîtorva iubitori de farse. Azi, miss Pringle vine cu nişte ipoteze senzaţionale, care contrazic această părere. Tinerei englezoaice, chimistă de profesie, i-au fost de ajuns cîteva fotografii aeriene, realizate acum cîţiva ani, pentru a se decide: „Impactul acestor imagini, puterea lor, povesteşte ea, m-au convins să mă dedic total studiului cercurilor misterioase, apărute ca din senin, în mijlocul lanurilor". După numeroase lecturi şi cercetări pasionate, referitoare la acest subiect, tînăra s-a lansat, deci, acum 12 ani, în aventura fotografierilor aeriene ale cercurilor. Astăzi, ea avansează o teorie: „Aceste figuri ciudate sînt expresia unui limbaj complicat. Există un nivel de inteligenţă superioară, probabil venit dintr-un plan extraterestru şi exprimîndu-se cu ajutorul unor forţe magnetice terestre, care ne face să preluăm mesaje, traversînd diverse fenomene, explică Lucy Pringle. Aceste cercuri nu au apărut prin hazard, în acest aparent haos, există o logică, şi ea ne forţează să o descoperim". Explicaţiile cercetătoarei ar fi că aceste cercuri ar avea drept origine acţiunea unei civilizaţii extraterestre, folosind forţele electromagnetice subterane, care emană linii de energie ale scoarţei terestre. Referindu-se la civilizaţii cum ar fi cea aztecă sau cea incaşă, Lucy aminteşte că aceste popoare posedau o tehnologie avansată, datorată, posibil, tot unor fiinţe inteligente venite din spaţiu. Dar de unde anume? Aceste cercuri nu sînt, oare, o altă formă de manifestare a acestei inteligenţe superioare, pe care strămoşii noştri au ştiut să şi-o însuşească?

Şi, chiar dacă, în 1991, doi sexagenari din Southampton, Doug şi Dave, au mărturisit presei că sînt autorii misterioaselor cercuri apărute în Wessex, Lucy îşi continuă cercetările, fără încetare, afirmînd cu tărie: „Cercurile trasate de farsori au fost recunoscute cu uşurinţă. Dar anumite desene formează imense elipse, atît de perfecte, încît nici o fiinţă umană nu ar putea să le reproducă! Ele nu ar fi putut fi realizate decît din cer, de către fiinţe venite de acolo!".

Cel mai educat motan din lume

Îl cheamă Mişa, are opt ani şi locuieşte, împreună cu stăpînul său, Iuri Klejnikov, într-un apartament din centrul Moscovei. De o rasă prea puţin nobilă - Mişa este un maidanez , găsit de Iuri pe o străduţă din capitala Rusiei, pe cînd era doar un pisoiaş - motanul cu pricina, dovedind o ambiţie fantastică de a străbate „drumul spre înalta societate" pisicească, şi-a surclasat net mult galonatele rude siameze sau birmaneze. În ceea ce priveşte educaţia, se pare că nimeni nu îl întrece. Răspunde la comenzile stăpînului, îi aduce acestuia papucii...ca un căţel de treabă, ba chiar, după cum susţine domnul Klejnikov, poate purta o conversaţie foarte politicoasă, desigur, din priviri! Însă, un lucru care într-adevăr îl diferenţiază de restul tagmei sale, este acela că Mişa nu foloseşte, ca orice mîţă, cutiuţa cu nisip pentru oarece necesităţi, ci merge, ca...omul, la toaletă! Ba mai trage şi apa, apăsînd pe o clapă special confecţionată de Iuri Klejnikov, pentru el. „A fost ceva mai greu să-l învăţ asta, mărturiseşte stăpînul său. Pisicile, precum ştiţi, au o aversiune înnăscută faţă de apă. Pînă la urmă, însă, a mers, iar partea cea mai comică e că, de fiecare dată, înainte de a folosi toaleta, Mişa încă «sapă» o gropiţă imaginară... în apă! Din fericire, după ce-şi satisface necesităţile, nu se apucă să o şi astupe! Ce mai, un motan genial! Şi, pentru ca toţi posesorii de pisici să fie la fel de fericiţi ca el, Iuri lucrează deja la o carte, care se va numi, cum altfel decît „Cum să-ţi dresezi pisica". Cu siguranţă, va fi un best-seller!

Un mare pas pentru omenire

S-a pus capăt chinului degetelor de la picioare. În colaborare cu Institutul de biomecanică de la Universitatea din Valencia şi cu multinaţionala WL Gore, fabricantul spaniol Calzados Fam a inventat încălţămintea care creşte... o dată cu picioarele. Acest model revoluţionar se vinde împreună cu două numere mai mari şi cu trei tălpi „evolutive", care permit trecerea de la un număr la altul.

Fotografia săptămînii

Lucy Bull este un feroce terrier englez, arestat şi „întemniţat" pentru că a ucis o pisică. Lcrurile n-ar fi ajuns pînă aici, dacă stăpîna pisicii, care a suferit un puternic şoc în urma pierderii acesteia, n-ar fi făcut presiuni asupra autorităţilor locale.

În numărul viitor

■ Sateliţii vor dirija avioanele ■ Cine a fost primul meşteşugar al planetei? ■ Telemobilele şi radioastronomia ■ Strămoşii noştri, extratereştrii! ■ Procese celebre: Magelian ■ Avem o planetă de rezervă pentru deşeuri? ■ Meteosensibilitatea şi sănătatea ■ Traficul de caimani ■ Trucurile supravieţuirii ■ Cum au dispărut „Pandora" şi „Bounty"? ■ Muntele Athos ■ Biblioteca SF ■ Idoli ■ Femina club ■ Întîmplări adevărate ■ Timp liber

Cititorii din străinătate

care doresc să se aboneze la revista noastră pot contracta abonamente prin Casa Editorială „Magazin" S.R.L., Bucureşti, Piaţa Presei Libere nr. 1, Fax 2230866 sau 2228336, cont nr. 4020105330 (USD) şi 4020105331 (DM), Banca Comercială „Ion Ţiriac", Sucursala Bucureşti.

PUBLICITATE
prin Revista „MAGAZIN"!

Doritorii se pot adresa redacţiei la Tel./Fax: 223.08.66; 222.83.36, zilnic între orele 10^00 - 14^00

NU UITAŢI!

Abonarea, acum, direct la redacţie vă pune la adăpost, în viitor, de eventualele majorări ale preţului revistei. Pe cei care vor să se aboneze direct la redacţia „Magazin" îi informăm că în pagina 15 găsesc talonul ce cuprinde şi alte informaţii utile.

Biblioteca Judeţeană MUREŞ TÎRGU-MUREŞ

SERIE NOUĂ - 384 • ANUL XLI • 24 SEPTEMBRIE 1998 • 16 PAGINI • 1500 LEI Nr. 39 (2134)

magazin

EMail: magazin@com.pcnet.ro

Adresă INTERNET – HTTP://WWW.MAGAZIN.RO

SĂPTĂMÎNAL CULTURAL - ŞTIINŢIFIC INDEPENDENT

„Cine roagă (pe cineva) cu sfială, (îl) învaţă să refuze."
SENECA

•

„La unii aroganţa ţine loc de măreţie, neomenia de fermitate şi viclenia de spirit."
LA BRUYÈRE

ŞTIREA SĂPTĂMÎNII

GALILEO: surprizele continuă

ŞI JUPITER ARE INELE!

Jupiter, cea mai mare planetă a Sistemului Solar, are şi ea un complex sistem de inele. Conform recentelor imagini transmise de sonda spaţială Galileo, aceste inele nu conţin gheaţă (ca în cazul clasicelor inele ale lui Saturn), ci doar praful stîrnit de meteoriţii care bombardează planeta şi sateliţii săi.

Cele nouă miliarde de nume ale lui Dumnezeu

Biblioteca SF 10 ARTHUR C. CLARKE

Avem o planetă de rezervă?...

- *„Războiul" deşeurilor - „războiul" sărăciei*
- *Unde se vor depozita deşeurile radioactive?*
- *Va exista şi o „planetă Cernavodă"?*

pagina 5

Programele posturilor bucureştene de televiziune 12
TVR 1 • TVR 2 • PRO TV • ACASĂ • ANTENA 1 • PRIMA TV • TELE 7 abc

3 *Fascinaţia ştiinţei*
Sateliţii vor dirija aeronavele?...

Incursiune în paranormal 4
Strămoşii noştri extratereştri

5 *Starea de veghe*

• MAGELLAN Conflict... cu explozie întîrziată
• Picnic la marginea Galaxiei

Medicina la zi 7
Meteosensibilitatea şi sănătatea

8 *Enciclopedie*
Traficul de caimani

Homo Sapiens 9
Cum au dispărut „Pandora" şi „Bounty"?...

13 *Idoli*

MEL GIBSON

Timp liber 14
• *Horoscop* • *Grădina* • *Şah* • *Scrisori primite*

femina club 6

Biblioteca Judeţeană

Rendez-vous pe cablu

Sub acest titlu vă voi prezenta, din cînd în cînd, adresele unor situri de pe Internet, cu tematică muzicală. Începem astăzi cu cîteva dintre acestea destinate chitariştilor, amatori şi profesionişti! Fac precizarea că toate siturile au fost verificate în prealabil!

1. *http://zeus.bris. ac. uk/~chmsl/embrace /info.html*
2. *http://www.freerclose.demon.co.uk/srk/embrace.htm*
3. *http://raft.vmg.co.uk/embrace*
4. *http://ds.dial.pipex.com.jmcna/embrace.html*
5. *http://www.geocites.com/SunsetStrip/Studio/2886/embrace.htm*

Albumul-Săptămînii

HELLO NASTY - Beastie Boys

Trei ani au trecut de cînd Michael Diamond, Adam Horovitz şi Adam Yauch nu au mai tulburat lumea muzicală! Spun „tulburat" deoarece fiecare nouă apariţie discografică a trioului a surprins prin experimentele făcute de cei trei muzicieni! Beastie Boys au renumele de a fi printre cele mai improvizatoare trupe ale ultimului deceniu, dacă nu chiar cea mai, cei trei abordînd cu nonşalanţă diferite stiluri şi combinîndu-le într-un mod unic! Din acest motiv, auditoriul lor este foarte eterogen, atît din punct de vedere muzical cît şi al vîrstei, de vină fiind sound-ul: pop, metal, rap, hardcore. Înregistrat în studiouri din Los Angeles şi New York, „Hello Nasty" conţine 22 de melodii, tipice pentru ceea ce numim Beastie Boys Sound. Dacă vreţi, Beastie Boys este pentru America, ceea ce reprezintă Midnight Oil pentru Australia, şi ca muzică şi ca implicare socială! „Hello Nasty" nu este un album uşor de ascultat de către un neavizat, textul şi muzica sa solicitînd toată atenţia celui care încearcă să se apropie de el...

Top Albume

1. Blue - Simply Red
2. Talk On Corners - Corrs
3. Where We Belong - Boyzone
4. Desireless-Eagle - Eye Cherry
5. Supernatural - Des'Ree
6. Greatest Hits I, II, III - Billy Joel
7. Trampoline - The Mavericks
8. Vuelve - Ricky Martin
9. Sittin'On The Top Of The World - LeAnn Rimes
10. Back For Good - Modern Talking

Propuneri: Time - Lionel Richie Standing Together - George Benson, Sunmachine - Dario G, Another World - Brian May

VIDEOMUSIC

The Official Aqua Video Diary. Cum cu muzica au cam lăsat-o mai moale, danezii s-au gîndit să ofere fanilor acest „Jurnal video" care conţine înregistrări referitoare la primul lor an de glorie. Imagini din culise, de acasă, de la înregistrări, informaţii personale despre membrii trupei, totul acoperind cele două ore ale acestei video-casete care nu depăşeşte nivelul satisfăcător, dacă nu chiar modest, al unei *„Barbie Girl"*...

Grupaj realizat de
MARIAN MINCULESCU

PUBLICITATE ◆ PUBLICITATE ■ PUBLICITATE ◆ PUBLICITATE

ACEST PRODUS TESTAT DE ZECI DE MII DE ŞOFERI CONFERĂ UN PLUS DE SIGURANŢĂ ÎN TRAFICUL RUTIER

SPECIAL PENTRU ŞOFERI PROFESIONIŞTI

OCHELARI PENTRU CEAŢĂ ŞI NOAPTE

PROTEJAŢI-VĂ VIAŢA DUMNEAVOASTRA, A COPIILOR DUMNEAVOASTRA AJUNGAND CU BINE ACASĂ, FĂRĂ A AVEA VREODATĂ UN ACCIDENT

Sunt un produs nou cu proprietăţi deosebite având calităţi excepţionale pentru conducătorii auto. Ei pot să crească vizibilitatea pe timp de noapte, ceaţă, ploaie, plafon gros de nori şi în orice situaţii cu vizibilitate scăzută, protejând ochii şi sporind securitatea în timpul mersului.

Ochelarii pentru ceaţă şi noapte te fac să vezi la fel de clar noaptea ca şi în timpul zilei, asigurând securitatea în timpul conducerii maşinii.

Lentilele ochelarilor prezintă proprietatea deosebită de a concentra imaginea, ceaţa şi culoarea albicioasă care provoacă oboseala şi tendinţa de a adormi la volan, fiind eliminate din raza vizuală, imaginea devenind extrem de clară, iar culoarea galben - oranj oferind o atmosferă caldă, optimistă, care induce o senzaţie de căldură şi confort, perfectă pentru a conduce autoturismul pe orice distanţă, cât de lungă, fără a obosi.

Noaptea în mod cu totul surprinzător ei au o funcţionalitate similară, obiectele confuze din cauza întunericului sunt scoase în evidenţă, devenind mult mai vizibile, iar culoarea oranj protejează vederea de farurile automobilelor venind din sens contrar, ce ar putea orbi conducătorul auto, acesta pierzând controlul asupra maşini.

Se recomandă a se purta în următoarele împrejurări:

- CEAŢĂ
- NOAPTE
- PLAFON GROS DE NORI
- PLOAIE
- NINSOARE
- ZONE UMBROASE
- ÎN ORICE ALTE SITUAŢII

Ochelarii pot fi purtaţi de oricine oriunde ei având un aspect ultramodern şi nu au nici o dioptrie.

După o mică perioadă de acomodare, aceştia vă vor deveni nelipsiţi în călătoriile dumneavoastră.

☎ 018606019
094814247
comandaţi zilnic, între orele 8-20

Special pentru societăţile de transport sau şoferii doritori de a cumpăra un nr. mai mare de 5 bucăţi vă oferim o reducere de 10%

Atenţie! Aceşti ochelari îi puteţi procura numai de la firma noastră, ei nu se comercializează prin magazinele cu profil auto.

Stimaţi cititori, informaţi pe toţi cunoscuţii dumneavoastră, şoferi amatori sau profesionişti despre această ofertă foarte utilă. **Cine ştie?** Poate le veţi putea face cel mai mare bine, protejându-le: **VIAŢA ŞI SĂNĂTATEA !**

BON DE COMANDĂ

OCHELARI
pentru **CEAŢĂ** şi **NOAPTE**
De expediat la:
„GULLIVER EXIM"-SRL
C.P. 10-07 COD 72200 BUCUREŞTI

Da, vreau să-mi expediaţi imediat excepţionalii Ochelari pentru Ceaţă şi Noapte, la preţul redus de numai **69500** lei.

1) Dacă ochelarii nu mă satisfac 100%, îi pot returna în termen de 30 zile de la primirea comenzii. În acest caz contravaloarea sa îmi va fi rambursată.

2) Nu mi se va pune nici o condiţie.

COMPLETAŢI CU X CĂSUŢA ÎN DREPTUL NR. DORIT DE BUCĂŢI
☐ 1 buc. ☐ 2 buc. ☐ 3 buc. ☐ 4 buc. ☐ 5 buc.
Voi plăti, numai în momentul primirii comenzii mele, suma corespunzătoare + TAXELE POŞTALE

NUME: .....
PRENUME: .....
Str. ..... Nr. .....
Bl. ..... Sc. ..... Etj. ..... Ap. .....
Sector ..... Localitate .....
Cod ..... Judeţ ..... O.P. .....
Tel. .....
Data neşterii: ziua ..... luna ..... anul .....

Săptămînalul „Magazin" este editat de

CASA EDITORIALĂ „MAGAZIN" S.R.L.

magazin

Înmatriculată la Oficiul Registrului Comerţului Bucureşti sub nr. J/40/2623/1991 din 8 mai 1991. Adresa: Bucureşti sector 1, Piaţa Presei Libere nr.1, cod. 71341.

COLEGIUL DE REDACŢIE:
ECATERINA BĂTRÂNEANU
Preşedinte al Consiliului de Administraţie
Tel./Fax: 223 08 66;
GEORGE CUŞNARENCU
Redactor şef
Tel.: 222.51.11;
ADRIAN HOAJĂ
Secretar general de redacţie
Tel.: 222.51.11;
DOREL DORIAN, ION ŢUGUI

REDACŢIA:
Telefon: 222.83.21
Aurora Popescu, Mihaela Dorobanţu, Dorin Măran, Marian Grigore; Dumitru Mateuţă, Ionel Cojocaru, Vasilica Mărgărita; Melania Constantiniu, Maria Rădoi, Elena Ilie; Irina Stoica, Paul Ioan, Teodora Bujor-Panaitescu

ECHIPA DE SERVICIU:
Responsabil de număr:
Aurora Popescu
Secretar de redacţie: Ionel Cojocaru

PUBLICITATE: Tel./Fax: 223.08.66
DIFUZARE: Tel./Fax: 222.83.36, Nicuşor Dincă (şef departament), Simion Ionescu, Titi Baboi

FINANCIAR-CONTABIL:
Margareta Drăghici (contabil-şef), Nicoleta Cochinţiu, Aurel Frăcea
Tel.: 222.83.21
Cont: 40 10 10 85 00 (lei);
40 20 10 53 30 ($);
40 20 10 53 31 (DM)
Banca Comercială „Ion Ţiriac" S.A.

Cititorii din străinătate se pot abona prin
Casa Editorială „Magazin" S.R.L.
Fax: 223.08.66
sau RODIPET S.A. -
P.O. BOX 3357, Fax: 222.64.07
Telex: 1 1995,
Piaţa Presei Libere nr.1,
sector 1, Bucureşti, România

TEHNOREDACTARE COMPUTERIZATĂ:

„MAGAZIN"
Gabriela Niţu, Rodica Niţu

Tiparul:
INTACT S.A.

GNSS '98:

SATELIȚII VOR DIRIJA AERONAVELE?

Prof. dr. FLORIN ZĂGĂNESCU

La 17 ianuarie 1991, printre alte veşti aferente operaţiunii „Furtuna deşertului", s-a aflat despre prima utilizare din istoria militară, a rachetelor de croazieră TOMAHAWK. Lansate de pe navele americane dislocate în Golful Persic, aceste rachete evoluau cu 885 km/oră la înălţimi de cîţiva metri deasupra denivelărilor solului (!), ieşind astfel din incidenţa radarelor şi chiar a artileriei antiaeriene irakiene... Echipamentele acestor „bombe zburătoare" le permiteau să evite obstacolele reliefului şi să reia, fără dificultate, calea spre ţintă deoarece ele asigurau poziţionarea continuă şi precisă, folosind date de la sateliţii artificiali, pe care le comparau instantaneu cu programul de zbor!

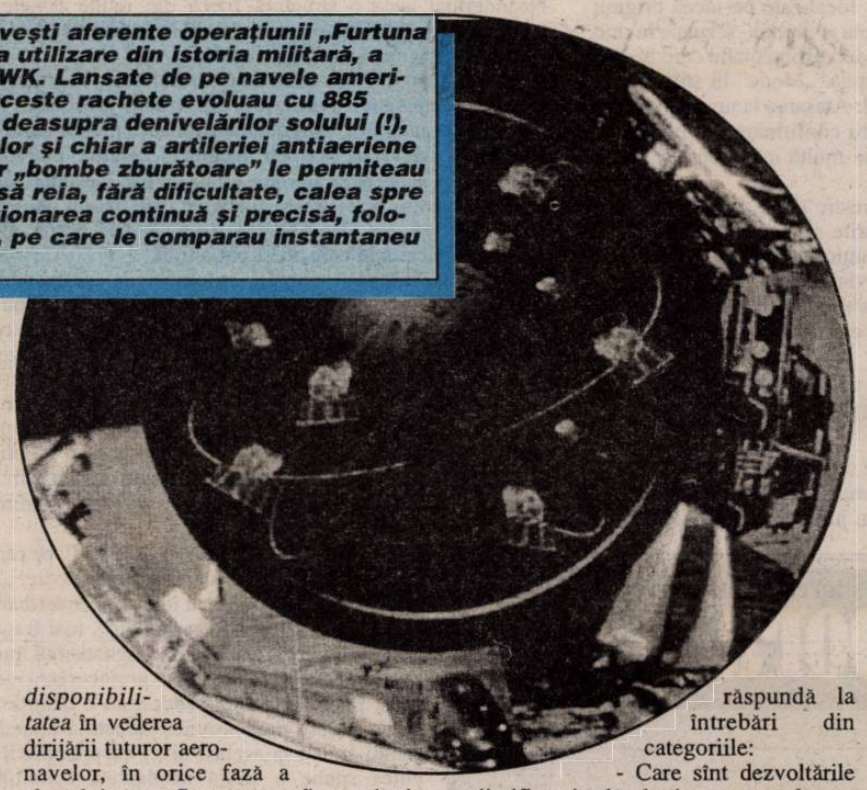

GPS - un modern sistem de radionavigație

Acesta a fost unul din primele contacte ale opiniei publice cu sistemul militar de navigaţie satelitară GPS (Global Positioning System), care folosea nu mai puţin decît 21 de sateliţi specializaţi, de tipul NAVSTAR.

Ulterior, tot în timpul conflagraţiei din Golf, au apărut informaţii conform cărora pînă şi echipajele blindatelor aliaţilor erau dotate cu receptoare GPS care, primind date de la sateliţii NAVSTAR, ofereau militarilor, instantaneu, poziţia acestora în plin deşert! Evitînd detaliile tehnice, trebuie menţionat că GPS reprezintă un sistem modern de radionavigaţie, care foloseşte pentru poziţionarea vehiculelor de orice fel, metoda trilateralităţii pasive, respectiv determinarea (la un moment dat) a distanţelor dintre un vehicul avînd poziţia necunoscută (ca şi viteza) şi repere avînd aceste date cunoscute! Spre deosebire de sistemele clasice de radionavigaţie, GPS foloseşte, în loc de repere terestre, constelaţia celor 21 de sateliţi NAVSTAR - DOTAŢI CU RADIOEMIŢĂTOARE FIABILE ŞI OROLOGII ATOMICE (!) - şi care evoluează pe orbite circulare la altitudinea medie de 20200 km; aceşti sateliţi formează aşa-numitul segment spaţial al sistemului, în timp ce cel terestru este format din staţii de urmărire şi control, precum şi antene, iar segmentul utilizatorilor beneficiază de receptoare ultrasofisticate, care - acum - le depăşesc cu mult pe cele menţionate ca utilizate în Golf... De fapt, în anii care s-au scurs de la războiul din Golf, dotarea NAVSTAR şi a staţiilor terestre de urmărire şi control, precum şi receptoarele utilizatorilor, au evoluat mult, sistemul GPS încercînd să demonstreze că poate asigura cerinţele de precizie ale navigaţiei aeriene, impuse de organismele aeronautice internaţionale. Aceleaşi eforturi le depun şi constructorii ruşi ai sistemului GLONASS, care constituie replica în varianta rusească, a sistemului GPS! În paralel, aplicaţiile navigaţiei prin satelit s-au multiplicat rapid şi au fost implementate în numeroase domenii de activitate, progresul tehnic oferind noi mijloace pentru ameliorarea performanţelor mijloacelor de navigaţie satelitară.

De la GPS la GNSS

În vederea acceptării unui aşa-numit SISTEM GLOBAL DE NAVIGAŢIE SATELITARĂ (GNSS) în calitate de mijloc unic de asistare a navigaţiei aerospaţiale a SUA, organismele aeronautice internaţionale impun întrunirea unor cerinţe funcţionale de disponibilitate şi continuitate care, uzual, nu sînt asigurate nici de GPS, nici de GLONASS. Calităţile - cheie, în acest sens, sînt asigurarea performanţelor şi a securităţii zborurilor, ceea ce implică satisfacerea permanentă a următoarelor cerinţe: a) o *precizie* de excepţie în scopul efectuării aeronavigaţiei în orice fază de zbor pentru *toate* aeronavele în zbor într-un spaţiu aerian dat; b) *integritatea* - în sensul depistării şi lichidării automate a oricăror surse de erori de navigaţie; c) *disponibilitatea* în vederea dirijării tuturor aeronavelor, în orice fază a zborului s-ar afla acestea; d) *continuitatea* în sensul că sistemul global satelitar îşi îndeplineşte funcţiile de navigaţie fără întrerupere şi în orice zonă a spaţiului aerian în care s-ar afla aeronavele asistate de acesta.

Pentru a defini în ce condiţii, cu ce completări tehnologice etc. pot fi îndeplinite asemenea cerinţe, anul acesta, în perioada 20-23 octombrie, la Toulouse - Franţa, se desfăşoară cel de al doilea Simpozion european dedicat SISTEMULUI GLOBAL DE NAVIGAŢIE SATELITARĂ- GNSS '98.

Comunicările şi rapoartele ştiinţifice întocmite de participanţi cu respectarea topicii celor nouă tematici stabilite de organizatori - Centrul naţional francez de studii spaţiale, CNES - vor încerca să răspundă la întrebări din categoriile:

- Care sînt dezvoltările ştiinţifice şi tehnologice pe care le vor avea sistemele GPS şi GLONASS, pentru a obţine consimţămîntul OACI (Organizaţia Internaţională a Aviaţiei Civile) în calitate de sistem global de navigaţie?

- Vor fi actualele sisteme de radionavigaţie satelitară ajutate de sateliţii geostaţionari de telecomunicaţii, sau de alte mijloace (pseudoliţi, nave oceanice etc)?

- Ce utilizări terestre ar putea primi şi asigura viitorul sistem global de navigaţie? Alte informaţii despre obiectivele acestei manifestări ştiinţifice, care este înscrisă în Programul Salonului internaţional pentru tehnologiile viitorului - SITEF - se pot obţine apelînd *CNES* la Internet, cu adresa http/www.cnes.fr.

ANTROPOLOGIE

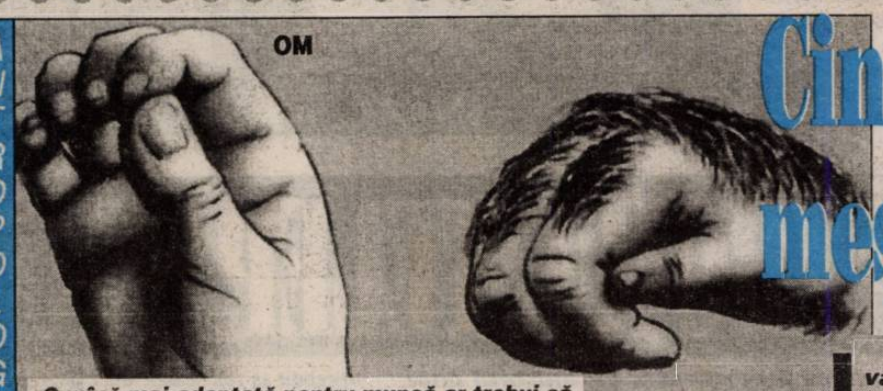

O mînă mai adaptată pentru muncă ar trebui să corespundă unui creier mai evoluat. Un hominid găsit în estul Africii contrazice această teză.

CIMPANZEU

Cine a fost primul meșteșugar al planetei?

Pe cît de fascinante sînt ştiinţele care prefigurează viitorul - văzut ca o înnobilare optimă a realizărilor prezentului -, pe atît de captivante sînt cercetările ce reconstituie tot ceea ce ţine de fiinţele primitive din care a evoluat, se pare, omul. Paleoantropologia, ştiinţa despre cei mai vechi oameni, trage încet dar sigur cortina misterelor milenare, lăsînd la vedere, pe scena istoriei umane, un spectacol plin de surprize despre noi înşine. Una din aceste neaşteptate informaţii este următoarea: mîna, considerată de înţelepţi unealta sufletului, s-a dezvoltat mai repede decît creierul, în sensul folosirii ei pentru o activitate inteligentă: făurirea de mijloace rudimentare de muncă.

PAUL IOAN

Una din teoriile acceptate despre evoluţia omului este aceea a diferenţierii lui homo sapiens de predecesori prin volumul creierului. La scara evoluţiei, cel mai mic creier uman măsoară aproximativ 855 centimetri cubi, pe cînd creierul unui mascul de gorilă (cel mai mare dintre maimuţe) abia atinge 650 cmc. În mod corespunzător, mîna omului are o astfel de comformaţie, încît ea poate ţine cu forţă o unealtă într-o poziţie care să-i permită utilizarea ei optimă. Este vorba în primul rînd de lungimea oaselor degetului mare şi de musculatura acestuia, după cum se observă şi-n ilustraţie. Abilitatea de a ţine, de exemplu, o piatră în mîna stîngă şi de a o prelucra cu mîna dreaptă a fost dobîndită în decursul a peste un milion de ani şi a făcut trecerea de la hominide la oameni (homo habilis, omul îndemînatic). Dar pentru aceasta - susţine teoria sus-amintită - trebuia mai întîi să se dezvolte creierul, hominidul trebuia să conştientizeze ceea ce face, să-şi propună un scop şi să ştie cum să-l atingă.

Ei bine, studiul fosilelor humanoide din zona Gona a Etiopiei şi în grota Swartkrans din Africa de Sud arată că predecesorii lui homo habilis, australopitecii robuşti sau Paranthropus (a existat şi tipul australopitecului plăpînd, Afarensis), chiar dacă au posedat un creier inferior ca volum, au avut o conformaţie a mîinii ce denotă că au fost făuritori de unelte. Mai mult, uluitoarea afirmaţie se sprijină şi pe rudimentele de obiecte prelucrate, găsite în aceeaşi zonă geografică, în preajma scheletelor. Printre pietrele „meşteşugite" se află unele cu feţele ascuţite, bune pentru răzuit scoarţa copacilor sau jupuirea animalelor, şi chiar unele apte pentru gravat pereţii grotelor! Mîna hominidului respectiv este mult mai asemănătoare cu mîna primului om, decît cu a maimuţelor mari de astăzi, deşi creierul lor era mai mic. *Acest Paranthropus robustus contrazice flagrant relaţia de succesiune cauzală: întîi se dezvoltă creierul, apoi se adaptează mîna pentru a executa ceea ce îi comandă raţiunea. El este simbolul a ceea ce am putea numi omul dinaintea omului şi, în consecinţă, primul meşteşugar al Terrei a fost un hominid şi nu un om (homo habilis)!*

Cei doi au fost contemporani acum două milioane de ani, însă Paranthropus robustus a apărut cu aproximativ 1,5 milioane de ani înaintea primului om, adică acum 2,5 milioane de ani. Într-o interpretare filosofică cvasisuperficială, am putea spune că fiinţa din care a evoluat omul a fost mai întîi pragmatică, apoi a devenit şi gînditoare. Cel puţin aceasta este concluzia multor paleoantropologi, care încă mai studiază discontinuitatea ivită în evoluţia firească a omului.

MEDIU

Ozonul - o otravă invizibilă

Ozonul este protectorul Terrei, din straturile înalte ale atmosferei, el oprind excesul de raze ultraviolete emise de Soare să ajungă la Pămînt, provocînd daune importante, inclusiv efectul de seră. Şi totuşi, acelaşi ozon devine o otravă cumplită la nivelul solului. Pînă într-atît, încît Societatea Franceză de Sănătate Publică l-a declarat un fel de inamic public numărul unu, „de supravegheat cu prioritate".

Cum poate însă ozonul să fie otrăvitor? El conţine în molecula sa trei atomi de oxigen, în loc de doi, cît conţine molecula oxigenului „obişnuit", adică cel care ne asigură însăşi viaţa noastră. Tocmai acest atom de oxigen în plus îi dă caracterul de otravă. Se formează din dioxidul de azot (NO_2), din hidrocarburi şi alţi poluanţi, sub efectul conjugat al razelor solare şi al temperaturilor ridicate (de peste 28°C). Totodată ozonul este poluantul tipic al zilelor de vară în oraşele americane şi europene şi principalul ingredient al „smogului" - norii cenuşii care se formează deasupra oraşelor în zilele de maximă poluare. Poate fi risipit de vînt, dar în aceste cazuri se înregistrează cote mari de poluare în zonele rurale şi în localităţi depărtate de marile oraşe.

Atenţia acordată de experţi ozonului se datorează mai ales morbidităţii respiratorii şi sensibilizării suplimentare a astmaticilor. Ozonul este un gaz agresiv, care pătrunde pînă la canalele respiratorii cele mai fine, provocînd afecţiuni pulmonare mai ales la copii şi la cei ce suferă de astm.

Un gaz inodor şi incolor, cu... „două feţe": binefăcător şi asasin în acelaşi timp.

METEOROLOGIE

Weekend sub ploaie

Dacă v-aţi plîns şi v-aţi supărat vreodată că tocmai cînd vine atît de aşteptatul sfîrşit de săptămînă şi vă gîndeaţi să mergeţi la plimbare, se strică vremea şi începe să plouă - să ştiţi că aveţi dreptate!

Randall Cerveny şi Robert Balling, de la Universitatea de Stat din Arizona au descoperit, de curînd, pornind de la analiza unui imens volum de date, că într-adevăr ploile se acumulează la sfîrşit de săptămînă. Coastele Atlanticului sînt „vizitate" de precipitaţii după un ritm săptămînal, influenţat major de nivelul de poluare determinat de om.

Mai precis, studiind înregistrările meteorologice între anii 1946 şi 1996, cei doi cercetători nu au reuşit să descopere nici o regularitate legată de anumite zile, dar au observat că mai ales în zonele puternic industrializate, sîmbăta se înregistrează cu 22% mai multe precipitaţii decît lunea! Comparrea datelor cu arhivele păstrate la staţia meteo din Sable, Noua Scoţie, a furnizat imediat şi legătura cu poluarea. Emisia de aerosoli datorată surselor umane de activitate, în special automobilelor, se acumulează de-a lungul săptămînii şi atinge maxim-ul sîmbăta. Iar dacă ţinem seama că tocmai în jurul acestor aerosoli se formează picăturile de ploaie, este clar de ce riscul de a ploua în weekend este crescut.

Aerosoli..., insule de căldură urbană! Influenţa exercitată de om asupra vremii este enormă, determinîndu-l pe Randall Cerveny să afirme chiar că ar fi comparabilă cu... efectul lui El Niño. Doar asupra... urganelor pare să aibă ea un efect profitabil pentru oameni, deoarece faptul că se „forţează" ploaia scade sensibil forţa acestora şi le face să ne ierte măcar la sfîrşit de săptămînă...

Strămoşii noştri extratereştri

ION ŢUGUI

Din cînd în cînd ipotezele ştiinţifice focalizate pe ideea originii omului instituie un climat asemănător cu acela al modei - sezoane la rînd sau chiar ani se ocupă de nuanţele unui tip de vestimentaţie care în cele din urmă se va perima pentru a lăsa loc altuia. „Moda" în ştiinţă este, evident, departe de fluctuaţiile de gust şi stil. Ataşarea la un moment dat de o ipoteză presupune termene lungi pentru confirmare, iar în această dilatare temporală către adevăr, se investesc multă inteligenţă şi multă energie...

Ipoteza descendenţei noastre extraterestre poate fi urmărită încă din mărturiile Egiptului faraonic, din miturile şi legendele Orientului, din Vechiul Testament (aici cu sensul de autoritate sacră). O dată cu amplificarea cunoaşterii, aceeaşi ipoteză devine din ce în ce mai plauzibilă. Un paradox care ţine de evoluţia acumulărilor cunoaşterii ne arată că, cu cît ne îndepărtăm mai mult de trecut, cu atît îl vom înţelege şi cunoaşte mai bine...

Omul înlocuit!

Ce i-a surprins şi uimit pe oamenii de ştiinţă este trecerea nefiresc de bruscă de la omul de Neanderthal, la omul „actual". Nici o analiză efectuată pe datele şi principiile evoluţiei nu justifică o astfel de schimbare rapidă, atît de incredibilă. Putem reconstitui azi un prototip de Homo Neanderthalensis, care a trăit cu cincizeci sau o sută de mii de ani în urmă. Apărut însă cu o sută cincizeci de mii de ani în urmă, Omul de Neanderthal avea o structură fizică din multe puncte de vedere de neregăsit la om, nici măcar la urmaşul mult mai fragil, Homo Sapiens de tipul Cro-Magnon sau Chancelande...

Să-l „privim" pe omul neanderthalensis. Condiţie fizică ieşită din comun (comparativ cu urmaşul), construcţie grosolană, structură osoasă masivă şi puternică, supradimensionată, musculatură super-atletică, membrele adevăraţi scripeţi metalici, dentiţia puternică precum la carnivore şi acoperirea aproape totală cu păr. Neanderthalianul era parcă construit pentru o rezistenţă fizică pe care azi nu ne-o putem imagina. Habitatul său era deosebit de dezavantajos, dacă avem în vedere perioada glaciară în care acest om a trăit.

Temperaturile scăzute, intemperiile permanente şi absenţa surselor de hrană constituiau de fapt mediul de-o asprime ucigaşă, căruia doar Omul de Neanderthal i-a putut supravieţui. Ce are comun acest om cu specia care avea să creeze atîtea civilizaţii? Ipotezele mai recente spun direct că *nimic!* Acest prototip pierdut şi regăsit în relicve, studiat cu o pasiune devotată şi plină de promisiuni, a fost pur şi simplu *înlocuit*. Cel care îi va urma era departe de performanţele naturale ale primului. Dimpotrivă, înlocuitorul se dovedeşte de o fragilitate incredibilă în comparaţie cu primul, dar are în principal alte însuşiri, fundamentale: coeficientul de inteligenţă fără precedent pe Terra, gîndire, creativitate şi afecte...

O descriere a acestui „venetic", pe care o datorăm lui Renato Zamfir, pare foarte convingătoare: „...apare o fiinţă mult mai suplă, mult mai înaltă (neanderthalianul avea doar un metru şi şaizeci de centimetri), mai fragilă, dotată cu o forţă mult mai slabă, cu prognatismul mandibular mult atenuat, dar fin cizelat într-o protuberanţă mentonieră, ochii mari, pilozitatea mult redusă, cu o dentiţie care nu spune nimic despre prehensiunea directă a hranei, cu incisivi şi canini situaţi la acelaşi nivel cu premolarii şi molarii, am putea spune o fiinţă neadaptată condiţiilor vitrege de mediu".

De unde venim?

Întrebarea va mai rămîne o vreme fără răspuns, dar cu siguranţă se va răspunde la această întrebare într-un viitor nu prea îndepărtat. De pe planeta Marte? Din Constelaţia Orion - cum credeau egiptenii? Din Cer pur şi simplu, cum credeau cei din peninsula Yucatan, din Honduras? Va trebui deci să ne desprindem de ipoteza neanderthalului pentru că ne confruntăm cu evenimente care nu pot fi susţinute prin evoluţie şi care sfidează logica internă a evoluţiei speciei noastre. Biologia nu ne poate, încă, explica, dacă ne raportăm la un strămoş din perioada glaciară care era altceva, deşi arăta a... om! Sînt prea numeroase modificările anatomice excluse unei necesităţi într-un proces de evoluţie... şi repetăm întrebarea: Totuşi, de unde venim? Poate că mitul biblic al coborîrii din Cer a unor fiinţe stranii care s-au unit cu „femeile oamenilor" să ne ajute să dezlegăm o parte din mister. Sau, poate cîndva, dintr-un OZN vor coborî adevăraţii noştri strămoşi şi ne vor povesti cum strămoşii lor au dat naştere strămoşilor noştri. Oricum Adam şi Eva, Geneza, sînt mai apropiate de o autentificare a identităţii noastre terestre prin infuzie extraterestră...

Extracorporalitatea

DAN D. FARCAŞ

Obiectivul central al investigaţiilor OZN din anii optzeci devenise elucidarea misterului aflat îndărătul miilor de rapoarte despre răpiri, cu elemente privind ipotetice experimente genetice efectuate asupra oamenilor de vizitatori veniţi nu se ştie de unde. În anii nouăzeci s-a conturat în acest domeniu o nouă mutaţie, deosebit de spectaculoasă, în direcţia unor domenii tradiţionale ale sacrului. Astfel, aminteam că un investigator OZN de primă mînă, ca Raymond Fowler scria în 1995 că „probabil răpirile OZN, decorporarea şi supravieţuirea sufletului după moarte au o cauză comună". El mai afirma că inteligenţele care ne vizitează cu OZN-urile „vin de acolo unde noi vom merge «după moarte». Moartea, în esenţă este suprema experienţă de răpire «OZN»". Opinia lui este împărtăşită, cu nuanţele de rigoare, de Prof. John Mack, de Jacques Vallée, Jean Sider şi alţii.

Decorporarea de care vorbea Fowler, numită şi *extracorporalitate*, e un fenomen atestat într-adevăr atît în contextul răpirilor efectuate de OZN-uri, cît şi în unele situaţii de moarte clinică, prin acel *Near Death Experience* (sau NDE), numit în românește „experienţă la limita morţii" sau „experienţa morţii apropiate". Primele cercetări moderne în acest sens aparţin *Dr. Elisabeth Kubbler-Ross* şi au fost publicate în cartea *On Death and Dying* (1969), dar notorietatea fenomenului se datorează lui *Raymond A. Moody*, cu faimoasele sale cărţi *Life after Life* (1976), *Reflections on Life after Life* (1977), *The Light Beyond* (1988) etc. În cărţile sale, Moody a anchetat numeroase persoane readuse la viaţă după declararea morţii clinice. Acestea au declarat că s-au văzut la un moment dat în afara corpului, ca şi cum spiritul lor plutea undeva deasupra trupului inert, urmărind forfota celor din jur, ascultînd comentariile celor de faţă, între care faptul că... au murit.

De pildă, un bărbat revenit din moartea clinică, i-a povestit medicului toate amănuntele petrecute în camera de urgenţă şi în zonă, deşi tot timpul fusese aici în stare de comă profundă. El a descris în detaliu că văzuse un cărucior cu o maşinărie de care erau legate două palete ca de ping-pong (defibrilatorul utilizat la resuscitare), împins pe un culoar de sora de la urgenţă; el a fost în stare să indice inclusiv numele ei pe care, spunea, îl citise de pe ecusonul aflat pe halat. Un alt caz era al unei femei de şaptezeci de ani, oarbă de la vîrsta de optsprezece ani, care, reanimată după o criză cardiacă, a descris instrumentele din sala de reanimare, inclusiv culorile acestora, ca şi culoarea albastră a halatului pe care-l purta medicul. Toate acestea nu existau pe vremea cînd ea mai vedea. Sînt sute de astfel de cazuri.

Aluzii la fenomenul NDE au fost găsite în Biblie, în lucrările lui Platon, în faimoasa Carte Tibetană a Morţii, ori în literatura evului mediu. Fenomenul NDE a fost între timp intens studiat, s-au făcut studii statistice pe eşantioane de zeci de mii de cazuri, în ţări din toate zonele culturale mai importante din lume, confirmîndu-se în bună măsură constatările lui Moody. Un sondaj Gallup estima că un american din douăzeci a trecut printr-o astfel de experienţă (deci opt milioane de persoane adulte). Din păcate nu s-au făcut progrese esenţiale în privinţa unor explicaţii. Unii spun că fenomenul se datorează halucinaţiilor provocate de lipsa de oxigen, de dereglarea echilibrului dintre anumiţi centri nervoşi, ori unui proces analog drogării, dat fiind că în condiţii de stres extrem, creirul produce anumiţi produşi chimici, de tipul morfinelor. Alţii au invocat trăirile misticilor; nu s-a găsit însă că ar exista o predispoziţie mai mare pentru NDE printre credincioşi ori printre atei, nici pentru anumite rase ori credinţe religioase. Misterul rămîne deci intact.

Kenneth Ring, prin aşa-numitul „Omega Project", a făcut un efort pentru a corela NDE cu răpirile OZN, găsind că persoanele care raportează ambele aceste experienţe fac parte din tipuri remarcabil de asemănătoare. Totuşi nu este vorba nici de persoane cu anumite dereglări psihice ori comportamentale (de pildă de mitomani), nici de persoane care ar fi suferit traume în copilărie, aşa cum s-a încercat să se susţină. La capătul acestui proiect, Ring se întreba „Nu s-ar putea oare ca lumea NDE şi cea a răpirilor OZN, în ciuda diferenţelor dintre ele, să fie totuşi nu universuri diferite, ci părţi ale unui acelaşi univers? Nu s-ar putea ca experienţele NDE şi cele OZN să aibă mai multe în comun una cu cealaltă decît am bănuit pînă acum?". Într-o altă parte el îşi continua raţionamentul spunînd: „ar putea exista o relaţie între structura viselor şi a poveştilor cu zîne, pe de o parte, şi istorisirile privind întîlnirile OZN pe de altă parte"...

(Va urma)

Amintirile subconştientului

MIHAELA DOROBANŢU

John Bovee Dods a fost un militant neobosit al electricităţii ca explicaţie şi mod de rezolvare pentru toate problemele vremii sale. Cu el se naşte o nouă ştiinţă - „electropsihologia". Pentru el, fiecare organ din corpul omenesc (inclusiv diferitele părţi ale creierului) îşi are un corespondent spiritual. Dods îşi folosea propria aură pentru a intra în comunicare cu pacienţii şi a prezentat nouă conferinţe despre electropsihologie. Puţin cîte puţin, interesul său în mesmerism s-a deplasat spre aspectele religioase ale acestuia, precum şi ale interacţiunii vindecător - pacient. În acelaşi timp, alte două nume se impuneau, cu un punct de vedere diferit şi despre care astăzi se ştie şi se vorbeşte foarte puţin: Laroy Sunderland şi William Fahnstock.

„Doctor" sau „pacient"?

Primul era membru al bisericii metodiste, pe care însă a părăsit-o pentru că a constatat că poate produce aceleaşi „efecte" recurgînd la... medicina mesmeristă. Sunderland afirmă astfel că fenomene despre care ţinuse nume-roase predici şi care constituiau esenţa bisericii sale, cum ar fi extazul şi convertirea, aveau origine umană şi nu divină. Spiritul divin poate pătrunde în oricine şi în orice clipă. Metoda sa de inducere a somnului mesmeric era foarte simplă: ţinea pur şi simplu o conferinţă; o parte dintre ascultători adormeau în scaunele lor, alţii urcau pe scenă şi se aşezau pe scaune acolo.

Pentru Sunderland lucrurile sînt clare: există două elemente de succes, „practicantul", care trebuie să-şi asume autoritatea şi pacientul care trebuie să-şi cultive credinţa în ceea ce face practicantul. Cu cît nivelul de... ignoranţă al „profesorului", „conferenţiarului" sau „doctorului" va fi mai mare, cu atît acesta va fi mai convins de puterile pe care le are şi cu atît mai mare îi va fi succesul. Sunderland şi-a găsit şi un nume pentru doctrina sa: „patetism", şi a publicat o carte în care descris noua doctrină şi practicile sale. Cartea s-a numit „Transa", a apărut în 1860 şi probabil că a fost un best-seller.

Printre adepţii patetismului s-a numărat şi Fahnstock, care era medic. El a abandonat însă curînd doctrina lui Sunderland, pentru a şi-o impune pe a sa proprie, numită „statuvolism". Fahnstock merge însă şi mai departe decît predecesorii săi şi afirmă că pacientul însuşi este responsabil pentru intrarea în somnul mesmeric. La început se instalează o „stare statuvolică", spre care Fahnstock îşi conduce pacienţii. Aceştia au mai întîi mintea aiurea, dar treptat îşi asumă puterea asupra propriei persoane. În această stare, oricine se poate autoconvinge că are orice boală. Simptomele acesteia se vor manifesta pe loc.

Şi mai interesant este însă că din acest mesmerism popular dezvoltat în America s-au născut atît spiritualismul, cît şi ceea ce a devenit cunoscut sub numele de ştiinţă creştină.

Spectator la graniţa realităţii

RĂZBOIUL TELEPATIC 3

Rezumatul episoadelor precedente: cu ajutorul unei ghicitoare din Monterey (California), poliţia reduce cercul suspecţilor la fostul combatant în Vietnam pe nume Sam Collins - Vrăjitorul. Acesta dovedise că putea întui cine-i zădărnicea planurile ucigaşe şi o înlăturase pe Miss Moon, adversara lui parapsihologică ce călăuzise cercetările poliţiştilor. Presa îl poreclise „grădinarul ucigaş" pentru că-şi otrăvea victimele cu ajutorul unei substanţe îmbibate în florile oferite chiar de ziua lor.

PAUL IOAN

AUGUST 1996

Trei din supravieţuitorii trupei de şoc numite „Triunghiul", ce acţionase în Vietnam, sînt localizaţi de FBI. Al patrulea, Sam Collins, este de negăsit. Sînt contactate şi cercurile de ghicitoare şi mediumuri din California şi statele învecinate. Zadarnic. Singurul indiciu demn de luat în seamă era faptul că suspectul avea în mod sigur un laborator secret de chimie. Dar sergentul-detectiv Roy McDenis revine la spusele ghicitoarei ce-i condusese pe urmele lui Collins, şi anume: următoarea victimă se afla în triunghiul localităţilor Fresno, Baskerfield, Monterey şi numele de familie începea cu litera „E". El îşi amintea doar „execuţia", pentru a deruta poliţia... Flerul lui McDenis s-a dovedit a fi salvator. În secret, el ia legătura cu fiica ghicitoarei ucise, Rose, ea însăşi medium. Aceasta dorea să-şi răzbune mama şi intrase la rîndu-i în război telepatic cu Collins. Şi, spre sfîrşitul lunii august, Rose spune că obsesia literei „E" persistă, dar în alt mod. Viitoarea victimă locuia într-o casă sau grup de case în forma acestei litere!

Fără să ezite, poliţia începe să supravegheze cu trupe speciale trei bungalowuri din marginea oraşului Monterey, toate fiind organizate după forma literei „E". Aici trăiau mulţi emigranţi hispanici. Bărbaţii familiilor respective erau plecaţi de acasă mai toată ziua, femeile rămînînd singure cu copiii. Sărăcia îi împiedica pe soţii lor să-şi permită să trimită prin curier flori nevestelor, aşa că psihopatul ar fi trebuit să folosească altă cale. Care?

Într-un cărucior mecanizat pentru handicapaţi, la 12 septembrie 1996 îşi face apariţia în zona bungalow-urilor Collins, zis Vrăjitorul, presupusul „grădinar ucigaş". El cere ajutoare pentru o asociaţie caritabilă ce sprijină pe foştii luptători din Vietnam ce trăiesc din pensii mizere. În partea stîngă a căruciorului are un coş cu buchete de flori, pe care le oferă celor milostivi... După primul buchet oferit, poliţiştii intervin şi-l arestează. Dar se constată că substanţa otrăvitoare lipseşte! Psihopatul intuise iarăşi că i se întinsese o cursă. Nu exista practic nici un motiv pentru a fi reţinut. I se dă drumul şi se face o percheziţie amănunţită la domiciliu. Abia după două zile de căutări, se găseşte îngropată în grădină o ladă metalică plină cu fiole cu tropodoxină, veche de peste 25 de ani. Acesta a fost singurul motiv pentru care au continuat interogatoriile. În cele din urmă, Collins a mărturisit. Cîştigase războiul telepatic cu cele două ghicitoare, nu însă şi cu poliţia. Sam Collins a fost condamnat la închisoare pe viaţă, fără posibilitatea comutării pedepsei.

Procese celebre

MAGELLAN

Conflict.. cu explozie întîrziată

DOREL DORIAN

A-l înțelege pe Magellan - și a-l judeca, mai ales - înseamnă, înainte de orice, a-i înțelege epoca, secolul. Drumul spre Indii nu era căutat, știm cît se poate de bine, din savante rațiuni științifice, ci pentru marile bogății pe care le-ar fi putut oferi - mult mai repede și cu mai puține cheltuieli - Europei. Mirodeniile se cîntăreau în aur, iar cei care se hotărau să încredințeze o flotă vreunui navigator nu aspirau la recunoștința posterității, ci la un beneficiu imediat și uriaș. Bartolomeo Diaz și Vasco de Gama n-ar fi pornit să ocolească Africa, nici Cabot nu s-ar fi îndreptat spre Labrador și, cu atît mai puțin, corăbiile lui Columb n-ar fi cutezat să înfrunte Oceanul Atlantic - teribila „mare a întunericului" - dacă toate aceste călătorii n-ar fi promis armatorilor o cale facilă, rapidă și sigură spre bogățiile unor lumi mai puțin cunoscute. În 1492, Columb ajunge într-adevăr pe țărmul Americii; șase ani mai tîrziu, înfricoșătorul Cap Bojador, capul furtunilor, extremitatea sudică a continentului african devine - prin contribuția lui Vasco de Gama - „Capul Bunei Speranțe"; și tot atunci, definind un proces și o epocă, sextantul, busola și cîrma cu etambou, praful de pușcă și alcoolul sporesc brusc îndrăzneala navigatorilor. Cine să-l mai creadă pe Allah, după care Pămîntul ar fi fost predestinat credincioșilor, în timp ce necredincioșilor le-ar fi fost dată, spre ispășire, marea...

● A cunoscut Magellan harta lui Martin Behaim? ● Dar globul lui Johann Schöner? ● Un nou drum spre Molucce - contra a cinci corăbii... ● Suspiciuni și uneltiri care preced „marea dramă" ● Se mai putea întoarce viu Magellan?

Firește, Toscanelli, un geograf florentin, recomandase traversarea Atlanticului mult înainte ca vreun navigator să îndrăznească s-o facă. Se micșorează oare, prin acest fapt, meritul lui Columb? Lucrările lui Eratostene, cel care calculase circumferința Pămîntului, se aflau în atenția astronomilor încă din secolul XIV, cînd mai era un sacrilegiu teribil să afirmi forma rotundă a Pămîntului. Gerson, creatorul unui sextant primitiv, și Peurbach, cel care avea să realizeze tabelele astronomice alfonsime, mult înainte ca vreun navigator să-și închipuie cum ar putea fi folosite practic, erau convinși probabil și ei că Pămîntul poate fi înconjurat. Au existat și teme-rari care, fără să fi intrat în istorie, au inscris o astfel de posibilitate pe hărțile lor. Au indicat și un traseu; au lăsat posterității comentarii scrise... *Se micșorează în vreun fel meritul celui care a trecut efectiv, prin Țara de Foc, spre Pacific?*

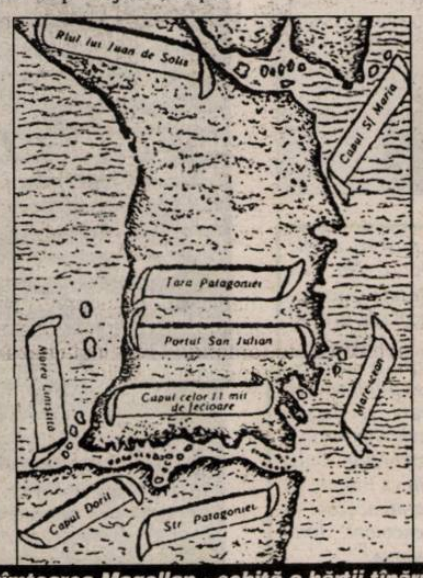

Strîmtoarea Magellan - schiță a hărții tînărului italian Antonio Pigafetta, istoricul primei expediții în jurul lumii. Pe originalul hărții, nordul se află jos!

Antonio Pigafetta, însoțitorul fidel și biograf inspirat al celui care a fost Magellan, ne sugerează faptul că existența unei căi de comunicare între Atlantic și Pacific ar fi fost consemnată pentru prima oară într-una din hărțile celebrului cosmograf Martin Behaim, închisă în arhiva secretă a regelui Portugaliei. Dar Magellan, știm foarte bine azi, avusese acces la această arhivă... Și s-ar putea să fi ajuns în mîinile sale chiar globul lui Johann Schöner, păstrat pînă în zilele noastre, și care indică încă din anul 1515 - deci înainte de expediția lui Magellan - existența unui „canal" spre Pacific. La rîndul lor și Schöner și Behaim au avut cu siguranță o sursă de informare - chiar dacă era și aceasta o sursă îndoielnică, mai mult o ipoteză de lucru, canalul fiind indicat în dreptul latitudinii 40. Astăzi nu mai încape îndoială că acei primi navigatori care au notat pe hîrtiile lor „trecerea" spre Pacific, au luat drept trecere impresionantul estuar al fluviului La Plata. Ceea ce Magellan avea să constate abia în timpul călătoriei, și ceea ce avea să determine, poate, sau să grăbească conflictul său cu ofițerii spanioli.

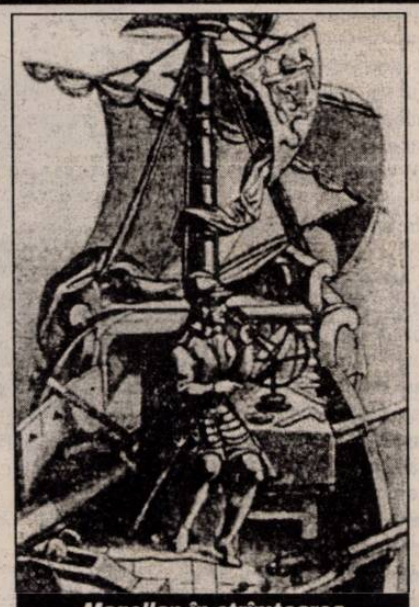

Magellan în strîmtoarea care-i va purta numele (desen din secolului al XVI-lea).

Cum s-a ajuns însă la acest tragic conflict și, ulterior, la acuzarea lui Magellan?

Neizbutind să-l convingă pe regele Portugaliei, Manuel, să-i accepte serviciile, Magellan se adresează Spaniei. Oferta este cît se poate de clară și de avantajoasă. În schimbul unei flotile spaniole în stare să traverseze oceanul, Magellan se obligă să indice drumul cel mai scurt spre insulele Molucce. Avantajele pentru curtea regală se anunță imense și, la capătul a numai șase luni de tratative, contractul dintre regele Spaniei și Magellan devine realitate. Urmează, însă, partea cea mai grea a oricărei expediții: pregătirea corăbiilor. Și, într-adevăr, Magellan are nevoie de un an și jumătate pentru pregătirea celor cinci corăbii care urmau să alcătuiască prima flotilă pornită în jurul lumii.

Dar nu numai pregătirea constituie o dificultate. Curtea spaniolă, tacit, pare să-l suspecteze pe Magellan; mai mult chiar, nu puține sînt zvonurile care vin să răspîndească o anume intenție ascunsă a lui Magellan de a trece din nou de partea Portugaliei. Ambasadorul portughez la Sevilla se străduiește să sporească suspiciunea și neînțelegerile; regele Spaniei, prudent, numește la conducerea navelor - în afara lui Magellan - patru căpitani spanioli. Unul dintre ei, Juan de Cartagena, poartă chiar titlul de „inspector general al regelui". Un altul este numit trezorier al întregii expediții. *Să fie adevărat - așa cum i se comunică lui Magellan în secret - că acești ofițeri spanioli au primit dispoziția de a-i lua cu forța comanda, de îndată ce noul drum spre Indii va fi dezvăluit?* Să fie adevărat că el pornește în această călătorie de la bun început, ca un om sortit morții, de îndată ce nu va mai fi necesar pentru reușita expediției?

Conflictul dintre ofițerii spanioli și Magellan începuse, fără îndoială, mult înaintea dramaticelor evenimente din portul San Julian. *Părăsind Sevilla la 10 august 1519, contrar oricăror aparențe festive, flota lui Magellan ducea cu sine germenele unei acute confruntări și al unei drame care, practic, nu mai putea fi evitată.*

Avem o planetă de rezervă pentru deșeuri (radioactive)?

PAUL IOAN

Insulele de deșeuri menajere migrează cu tenacitate dinspre periferie spre centrul capitalei țării, formînd arhipelaguri pitoresc-odorizante și paradisiac-comestibile pentru cîinii comunitari (patrupedele sînt, deci, ale comunității, iar copiii sînt „ai străzii"!). Este o realitate vizibilă și de pe Lună, cu un telescop mai acătării. Primarii sînt mai înfometați de tribune, microfoane și discursuri, decît de mătură și făraș... La o cu totul altă scară a proporțiilor îngrijorării se află un alt gen de migrare, și anume migrarea în mediul natural a componentelor deșeurilor radioactive. Tehnologiile actuale nu se dovedesc suficient de sigure, fapt atestat de sumele colosale investite în cercetările cu acest profil. Ne întrebăm, în consecință, cu deplină legitimitate, ce se va întîmpla cu deșeurile de la Centrala nucleară de la Cernavodă, atunci cînd se va petrece minunea că toate reactoarele vor dudui din plin?

„Războiul" deșeurilor - „războiul" sărăciei

Dacă pentru resturile domestice, avatar al asediului ambalajelor zglobiu colorate, indiferența autorităților este condamnabilă, deși există taxe și promisiuni electorale, cu izotopii plutoniului rezultați din fisiunea nucleară a uraniului îmbogățit nu e de „joacă". UNDE SE VOR DEPOZITA PACHETELE CU DEȘEURI RADIOACTIVE DE LA CERNAVODĂ? Vă mai amintiți de tentativa unor firme străine de a stoca „gunoaiele plutonice" în Delta Dunării? Întrebarea noastră nu se dorește a fi retorică. În întreaga lume se desfășoară un adevărat război cu tema: ce țară, ce zonă cît se poate de discretă să fie lada de gunoi nuclear pentru marile state a căror energie electrică depinde hotărîtor de fisiunea uraniului? De mai multe decenii, țările sărace, cum este doar în aparență și România, primesc sume atractive pentru a accepta acest rol ingrat și extrem de periculos. DE CE VOR „BOGAȚII" SĂ ARUNCE RESTURILE RADIOACTIVE ÎN CURTEA „SĂRACILOR"? Răspunsul este dureros de simplu: *statele dezvoltate AU LEGI ECOLOGICE EXTREM DE DURE ȘI DE ÎMPOVĂRĂTOARE ÎN PRIVINȚA OCROTIRII MEDIULUI.* În SUA și Germania, de exemplu, a devenit un lucru comun ca acest

gen de probleme, în virtutea legislației severe, să se rezolve la tribunal. Iar ecologiștii, apărătorii mediului, au întotdeauna dreptate. Privind lucrurile din acest punct de vedere, este *greu de crezut că România va avea suficiente resurse financiare pentru a depozita deșeurile radioactive pe teritoriul altei țări*, de vreme ce pentru însăși funcționarea la capacitate a Centralei Cernavodă se mai caută finanțări... Într-un viitor apropiat, gunoaiele străzii ni se vor părea floare la ureche pe lîngă natura (solul și apele freatice) invadată de izotopi radioactivi cu perioade de dezintegrare de la ceva mai mult de doi ani ani (plutoniu 236) pînă la 24.111 ani (plutoniu 239)!

Ce-i de făcut?...

Cercetarea științifică mondială în acest domeniu are două direcții prioritare: *1. Depozitarea în condiții de maximă (optimă) certitudine că natura (solul sau fundul oceanelor) nu va fi infestată radioactiv și 2. Găsirea tehnologiilor de tratare și refolosire a reziduurilor nucleare.* Numai că recentul scandal european asupra Uzinei de tratament de lîngă Haga a trezit noi incertitudini. Înseși aceste uzine produc deșeuri și, mai mult, afectează și atmosfera înconjurătoare. Anual, specialiștii atrag atenția la varii Congrese că unele soluții de depozitare deja adoptate nu sînt fiabile pe un termen *la fel de îndelungat* ca și perioada de dezintegrare a resturilor radioactive...

O concluzie, deloc patetică și nicidecum aparținînd literaturii științifico-fantastice, ar fi că avem nevoie de o planetă de rezervă care să găzduiască resemnată aceste „bombe nucleare cu efect întîrziat", și nu pe noi înșine! Revenind la scara deșeurilor domestice ale Capitalei, o astfel de planetă-satelit a Bucureștiului există; este depozitul de la Glina, un asteroid pestilențial propice numai mutațiilor genetice. Nu ne îndoim că astfel de miniplanete dezolante au mai toate orașele țării. Va exista și o „planetă Cernavodă"? De ce să nu procedăm și noi precum jucătorul de șah: prima mutare este evitarea unui accident nuclear în timpul funcționării (datorat unei erori umane sau tehnice); următoarea mutare, asupra căreia am dorit să punem accentul, este ce facem cu izotopii din uraniul „ars" care a făcut să zbîrnîie rețeaua de înaltă tensiune? Deocamdată, e secret. Un Colegiu pentru ghicitoare sau legiferarea prostituției sînt probleme mai apetisante pentru potentați. Ei uită că pentru „planeta-satelit a gunoaielor", indiferent de natura lor, nu trebuie telescop. E detectabilă, din păcate, cu ochiul liber.

P.S. *Atenție! În obrăznicia lui, plutoniul rezidual nu ține seama nici de culoarea politică, nici de algoritm și nici măcar de francofonie sau deficit bugetar. Are același tupeu cancerigen ca iodul radioactiv și transfrontalier împrumutat de la Cernobîl...*

Anatomia secundei

Picnic la marginea Galaxiei

ALEXANDRU MIRONOV

...Este titlul unui superb roman al rușilor (sovietici) Arkadi și Boris Strugațki, roman pe care un alt geniu, Tarkovski l-a transformat în celebrul film „Frații Karamazov" al celei de-a 7-a arte.

„Picnicul" despre care vă vorbesc a avut însă loc în București, la începutul lunii septembrie și a fost o reuniune a cinci cenacluri S.F. bucureștene *(Star Treck, Planetar sf, Sting, Solaris* și *Rătăcitorii).* Pe tema timpului au glosat scriitori reputați ai genului (Ion Hobana, George Anania, Romulus Bărbulescu) și tineri chemați spre visare au prezentat *lucrări științifice,* (!), legînd știința și literatura, așa cum se întîmplă numai în Science Fiction. O mică revistă a fost lansată, purtînd chiar titlul „picnicului" (plus: *News Letter, SF,* dar și un subtitlu delicios: „Revistă de artă SF între agonie și extaz") și un fanzin „String" care supraviețuiește, uimitor, la *Ecran Club* (care a adăpostit manifestarea); - mi-am procurat ultimele patru numere ale acestei reviste de amatori, de fapt, singura în care astăzi mai apare literatură SF. I-am întîlnit, în pagini, pe dr. Dlorin Chirculescu, Liviu Radu, Costi Giurgu, „veteranul" Ovidiu Bufnilă (superbe schițe scurtissime a scris Ovidiu!), Ana Maria Negrilă, respectatul Mihail Grămescu, Robert Davis, cercetătoarea Mariana Godeanu. Un „cenaclu" de pe *Internet* (o fi corect să-i zic cenaclu?) și-a făcut cunoscută prezența - îi spune *Altherna SF Club* („adresă": *http://atsf.fx.ro)* și prezintă lumii întregi - *Internet*-iste, firește - informații despre SF-ul românesc: fandom (mulțimea amatorilor), manifestările sale, opere, edituri, emisiuni, reviste, fanzine.

Urmînd taberei „Atlantykron" din vară, de la Cernavodă, „Picnic la marginea Galaxiei" demonstrează nevoia de asociere pe care o au intelectualii tineri de astăzi. Respingînd, cei mai mulți, jocul politic ciolănard, cu puritatea și curjozitatea vîrstei, junii de astăzi scormonesc cultura în toate rafturile și sertarele sale, legînd, așa cum este normal, știința de cultura clasică. Cîmp de desfășurare? Science-fictionul, fenomen unic în cultura lumii, complex, interactiv, creator, combinînd metafora cu ideea - atît în literatură, cît și în artă sau film.

Și cum revista „Știință și tehnică" și a sa muribundă Colecție de Povestiri Științifico-Fantastice „Anticipația" nu mai par capabile să reziste în economia de piață, poate că revista „Magazin" va oferi adăpost SF-iștilor români - și nu vorbesc numai despre publicarea a cîte unei pagini întîmplătoare, ci de susținerea unui supliment lunar sau trimestrial, dar și a întîlnirilor pe care fandomul SF - încă activ - le pune la cale, de cîteva ori pe an, în București, Buzău, Craiova sau Brașov.

„Fabrica de vise" a anilor '80 trebuie reînviată, simt asta cu toate cele cinci simțuri ale mele, ascuțite de bătăliile sociale de o viață.

N.R. De multă vreme este de notorietate pasiunea fervență cu care distinsul nostru colaborator Alexandru Mironov promovează cauza literaturii S.F. Promitem că vom medita la posibilitățile de materializare a sugestiilor prezentate mai sus. Totuși pînă una-alta, în actualele condiții economice, ținînd seama și de alte considerente pe care nu le vom detalia, din lipsă de spațiu, am decis ca, o dată pe lună, mai exact în ultimul număr din luna respectivă să acordăm o pagină (deloc, deci, „întîmplătoare"!) literaturii SF - românești sau străine...

DOSARELE FRUMUSEȚII

Nu dezarmați...

Un ten frumos este și rezultatul unei alimentații sănătoase și echilibrate. Evitați potențialii alergeni, preferați peștele, fibrele fructelor și legumelor, cerealele complete, produsele lactate, uleiurile vegetale. Nu uitați vitaminele, în special C, A, și E. De cele mai multe ori hrana cotidiană nu acoperă integral nevoia de vitamine, motiv pentru care, în funcție de anotimp trebuie să completați aportul cu vitamine de sinteză.

Un sfat imperativ al specialiștilor domeniului este acela de a fi foarte prudente față de dușmanii recunoscuți ai pielii: soarele și tutunul. Chiar dacă efectele nocive sînt vizibile după mai mulți ani, nu trebuie să-i subestimați. Sub efectul razelor ultraviolete pielea va îmbătrîni prematur iar riscul cancerelor cutanate este crescut. În privința fumatului, nu numai că țigara favorizează maladii grave, dar împiedică pielea să respire suprimînd schimburile de apă și oxigen care asigură prospețimea tenului. De asemenea, fumatul favorizează apariția ridurilor, îngălbenirea dinților, a unghiilor. Iată și cîteva sfaturi „cu adresă precisă", pentru femeile trecute de 35 de ani. Ați ajuns așadar la acea frumoasă vîrstă cînd mai sînteți confundată cu... sora fiicei dv., iar bărbații întorc involuntar capul, seduși de mersul zvelt, ținuta tinerească și obrazul tînăr.

Și chiar dacă oglinda vă dezvăluie dimensiunea reală a faimoaselor riduri de expresie, nu încrucișați brațele a neputință. Folosiți creme bogate în vitamine sau în acizi de fructe. Ele stimulează reînnoirea celulară, redînd pielii un aspect catifelat și o mină excelentă.

Este timpul să vă ocupați de ameliorarea ridurilor din jurul gurii practicînd cu regularitate un gomaj al buzelor și a zonei adiacente urmat de o hidratare abundentă. Obișnuiți-vă să masați cu blîndețe zona, cu mișcări lente. Circulația va fi ameliorată iar pielea va deveni mai suplă.

PREOCUPĂRI materne

Are 7 luni și îl cheamă Flynn. Este cel mai frumos copil din lume. (Există oare vreo mamă care să gîndească altfel?) Elle MacPherson, la 34 de ani este mama visată de toți copiii și, nu mai puțin, de... tați. Frumoasă, top-model, actriță și om de afaceri, Elle știe, și demonstrează acest lucru, să fie o mamă de o cuceritoare tandrețe. Acum toată atenția și iubirea îi sînt îndreptate spre Flynn de care nu s-a despărțit în ultimele luni decît într-un singur week-end. Acele zile le-a petrecut alături de cealaltă mare iubire a sa, Arpad Busson, tatăl micuțului, un bogat bancher. Pentru a fi alături de irezistibila sa mamă, Flynn a devenit cel mai tînăr călător cu avionul, el avînd deja pașaportul plin de vize.

Elle MacPherson a privit maternitatea ca pe „o întîmplare" benefică și a reușit. Cariera sa de top-model se derulează fără probleme, trupul său de vis recăpătînd în doar cîteva luni dimensiunile ideale impuse. Elle își asumă destinul său de mamă cu o seninătate exemplară. Starul ce „ține" coperta celor mai mari reviste și a cărei remunerare atinge 100000 $ pe zi a optat, în aceste luni, pentru o viață simplă, asemănătoare cu aceea a oricărei mame. (Nu vrem să fim interpretați greșit. Deci obligatoriu se subînțelege că acest tip de „viață simplă" este condiționat și de banii rezervați de fericita mamă pentru „cheltuielile curente"...)

Așadar, în această vară în vila sa de pe Coasta de Azur, Elle a petrecut o frumoasă vacanță împreună cu fiul ei, „rod al unei mari iubiri, care și-a ales să se nască de ziua îndrăgostiților", cum mărturisea celebrul manechin. Alte mărturisiri despre maternitate, dar nu numai, altă dată. Acum vă spunem doar că micuțul Flynn, a înotat în fiecare zi din această vacanță împreună cu mama sa, în piscină, pentru că... a urmat deja la Londra un curs de înot... pentru nou-născuți...

Reflecții psihologice

Pentru armonia cuplului

Armonia cuplului, aflată constant în atenția psihologilor, poate fi păstrată dacă nu ignorați concluziile studiilor elaborate.

Se apreciază că iubirea este în pericol dacă nu știți sau nu vreți să faceți... concesii. Nu uitați prea ușor că dacă confortul dv. psihic este maxim cînd vă știți ocrotită de alesul inimii, la rîndul său ar fi extrem de încîntat dacă v-ați arăta interesată de preocupările sale, de ceea ce îl pasionează în mod deosebit.

Oricum, micile concesii fac parte din „rețeta fericirii", ne atenționează psihologii. Nu ar fi rău să vă amintiți acest lucru atunci cînd, avînd mult de lucru, în acest week-end nu vă poate oferi un program special. Nu îl considerați egoist, pentru că greșiți. Iată și cîteva „pilule" recomandate femeilor căsătorite, preocupate de menținerea iubirii:

- Un dialog captivant, strălucitor, elevat, purtat cu ființa iubită nu poate decît să demonstreze că el nu a greșit cînd v-a ales drept parteneră. Pentru aceasta însă, informați-vă despre noile apariții editoriale, citiți, ascultați muzică, vizionați spectacole...
- Evitați subiectele deprimante, degajați în jurul dv. optimism și soțul dv. va fi convins că are alături o femeie adorabilă, îndrăgostită, învăluită în eternele mistere ale iubirii.
- Treceți cu vederea aspectul mai „ofilit" pe care îl afișați în cîte o zi nefastă. Ați comite o gravă eroare dacă ați atrage atenția partenerului dv. asupra acestui aspect firesc, dar care nu vă avantajează.
- Nu uitați că orice femeie are farmecul său, oricînd. Exteriorizați-l, cultivați optimismul și tinerețea dv. va fi cuceritoare.

BINE DE ȘTIUT

Vă simțiți obosită? Sînteți crispată? În cîteva minute puteți reveni la cea mai bună formă. Cu condiția să cunoașteți cîteva puncte esențiale ale meridianelor energetice ale organismului.

Așadar, urmărind linia sprîncenelor, cu ajutorul celor două degete index, găsiți o mică adîncitură. Masați zona, descriind mici mișcări circulare și apăsînd progresiv.

În creștetul capului există o altă zonă ușor adîncită. Fixați indexul deasupra ei și masați ușor cu mișcări concentrice, spre stînga și spre dreapta.

Destindeți-vă umerii, prindeți bine umărul drept cu mîna stîngă. Presați ușor cu trei degete pînă simțiți cum tensiunea musculară se destinde ușor.

Relaxați-vă întreg trupul. Prindeți antebrațul drept cu mîna stîngă. Apăsați ușor și veți simți în toți mușchii o relaxare ușoară. Faceți totul cu blîndețe, nu cu brutalitate.

Pentru a acționa asupra zonei stomacului, masați transversal pe fața externă a pulpei piciorului.

Cu pumnii strînși, căutați două mici adîncituri de la nivel lombar și presați ușor. Masați apoi cu mișcări ample spre șolduri. Nu veți mai simți nici o senzație neplăcută la nivelul coloanei vertebrale.

Pentru a decontracta gîtul, apăsați ușor ceafa și masați ușor zonele din vecinătatea vertebrelor. După aceste cîteva minute pe care vi le-ați acordat vă simțiți excelent. Exagerăm cumva?

Indiscreții

Cindy și „armata" sa

Atunci cînd Cindy Crawford dorește să se plimbe, o adevărată „armată" se alătură celor șase „gorile" permanente ce o însoțesc peste tot. Pentru a nu-i fi tulburată intimitatea a solicitat chiar protecție din partea unui serviciu de ordine care i-a trimis 17 „gărzi de corp" suplimentare...

Pentru dumneavoastră, doamnă

Un caz pe săptămînă

„Mă numesc I.C. și locuiesc în județul Argeș. Din păcate sufăr de diabet zaharat insulino-dependent. Citind în revista „Magazin" despre un caz asemănător tratat prin bioenergie de doamna Vasilica Ciupea și fiicele sale, doamnele Mariana Ciupea și Ana Stoica, am apelat și eu. Cînd am început tratamentul bioenergetic aveam glicemia peste 300 mg. După o serie de zece ședințe glicemia a scăzut spre 200 mg și sînt convinsă că după seriile următoare sănătatea mea se va ameliora și mai mult"...

Redacția revistei noastre facilitează cititorilor dornici să beneficieze de tratament bioenergetic accesul la „Cabinetul Ciupea" pe baza talonului alăturat. Posesorul unui astfel de talon decupat din revistă beneficiază de o reducere cu 10 la sută a costului tratamentului, ceea ce echivalează cu 25000 lei.

10% REDUCERE adică 25000 lei

TALONUL NR. 37

Numele și prenumele pacientului.....

.....

Adresa.....

Intervalul efectuării tratamentului.....

● Valabil pînă la 31 octombrie 1998 ●

Programări la telefon: 6862046

Alături de o veche cunoștință

După eșecul mariajului său, Pamela Anderson și-a regăsit liniștea și surîsul cuceritor la brațul lui Kelly Slater, o mai veche cunoștință. Kelly speră că de această dată, cu iubire și tandrețe să o poată păstra pentru mai mult timp...

Gastronomice

Vă sugerăm să pregătiți, în această săptămînă o ***Plăcintă cu spanac.***

Sînt necesare: foi de plăcintă, 2 kg spanac, 150 g caşcaval ras, 4-5 ouă, ulei, sare, piper.

Spanacul se curăță, apoi se spală bine, în multe ape și se opărește. Se lasă să se scurgă bine, apoi se rup frunzele, se încorporează caşcavalul, ouăle, piperul, sarea. Jumătate din cantitatea de foi se pun în tava bine unsă, se stropesc cu ulei, se pune compoziția de spanac pregătită, apoi restul de foi. Se stropește cu puțin ulei, apoi se coace la foc potrivit. Este excelentă.

Pagină realizată de
ECATERINA BĂTRÂNEANU

Prim-ajutor

GUTURAIUL

Guturaiul este o inflamaţie acută a mucoasei nazale. În majoritata cazurilor, este produs de un virus, motiv pentru care devine contagios ca şi gripa. Cel mai frecvent apare primăvara şi toamna, favorizat fiind de variaţiile bruşte de temperatură a aerului. Boala începe cu senzaţia de uscăciune a nasului, de mîncărime în gît, strănuturi repetate, stare de oboseală, durere de cap. Apoi, se manifestă prin scurgerea abundentă de secreţie nazală şi, uneori, prin stări febrile sau subfebrile (37,5-38,0°C). Dacă infecţia cuprinde şi gîtul sau laringele, se porneşte şi o tuse seacă, greu de stăpînit.

În ce constau îngrijirile medicale?

Cu excepţia persoanelor mai rezistente, care „duc boala pe picioare" şi se vindecă de la sine în cîteva zile, majoritatea cazurilor trebuie să apeleze la un tratament minim:

● Încă de la apariţia primelor simptome de guturai, se recomandă o baie generală fierbinte sau măcar la picioare, ceaiuri calde de soc, tei, sudorific, uşor îndulcite cu miere, o Aspirină, un Paracetamol. Transpiraţia declanşată de toate acestea în cursul nopţii poate curma guturaiul de pe o zi pe alta.

● Cînd boala s-a declanşat deja, nu mai poate fi oprită, ea îşi urmează evoluţia 4-5 zile, pînă la o săptămînă. Simptomele bolii se ameliorează cu ceaiuri fierbinţi, gargară, inhalaţie, vitamina C şi fructe bogate în vitamina C (lămîie, grape-fruit etc.), picături pentru nas (Fedrocaină, Bixtonim etc.), Aspirină, Paracetamol, Algocalmin, Antinevralgic pentru combaterea durerilor de cap şi scăderea febrei, precum şi calmante pentru tuse. Micşorarea cantităţii de sare din alimente contribuie la reducerea secreţiilor nazale.

Uneori, guturaiul poate fi doar faza iniţială specifică unor boli mai serioase - gripa, pojarul, astmul alergic etc.

METEOSENSIBILITATEA ŞI SĂNĂTATEA

ARCADIE PERCEK

Experienţa empirică umană şi observaţiile medicale vizînd influenţele vremii asupra sănătăţii umane au dus la cumularea, în decursul timpului, a unei uriaşe cantităţi de informaţii vizînd domeniul meteorofiziologiei şi al meteoropatologiei umane, informaţii care se cereau verificate interdisciplinar, de poziţii riguros ştiinţifice. Dacă dependenţa bolii reumatismale, a gripei, ca şi a bolilor infecto-contagioase de factorii climatici şi meteorologici reprezintă încă de multă vreme un fapt bine cunoscut, nu acelaşi lucru se poate spune despre numeroase alte boli care, totuşi, par a fi influenţate de factorii climatici.

Cunoscîndu-se de multă vreme gradul accentuat de meteosensibilitate al multor persoane care, cu durerile lor artrozice, prezic cu o uimitoare precizie schimbările de vreme, s-a căutat şi explicaţia ştiinţifică a acestui fapt, care pare datorat faptului că aceşti bolnavi, comportîndu-se ca nişte barometre biologice, sesizează mai rapid şi mai intens impactul factorilor de ionizare ce survin în cursul schimbărilor de vreme, factori care fac ca durerea să se instaleze mai repede şi mai intens, cum am mai spus, la cei care suferă de diverse artroze, spondiloze sau discopatii.

S-a mai constatat că în special schimbările bruşte de temperatură sensibilizează reumatismele inflamatorii, aceasta pentru că sub acţiunea frigului are loc o constricţie mai puternică a vaselor sangvine, constricţie ce antrenează tulburări metabolice. Cercetări experimentale recente au mai constatat că, la schimbările mai bruşte de temperatură şi de umiditate, epiderma se contractă şi se retractă, ceea ce nu se întîmplă cu cicatricele. De ce nu s-ar întîmpla, astfel, şi cu ţesuturile articulaţiilor inflamate?

Cum s-a creat o vie mişcare de idei, în lumea medicală, pe marginea meteosensibilităţii şi a corelaţiilor acesteia cu sănătatea, am să vă semnalez, în continuare, o serie de cercetări recente efectuate pe această linie în diverse locuri de pe mapamond, ca şi noile aspecte ce trebuie avute în vedere.

Astfel, merită să ştim că în cadrul „Colocviilor Bichat", manifestări ştiinţifice cu caracter tradiţional din Franţa, profesorul Besançon, o autoritate în domeniu, a prezentat un studiu de durată, efectuat în Franţa, în care s-au folosit calculatoarele, prin care demonstrează că infarcturile de miocard sînt mai frecvente în perioadele friguroase, în vreme ce seceta şi canicula din timpul verii favorizează apariţia apoplexiei cerebrale, adică a acelor hemoragii cerebrale exprimate prin pierderea bruscă a cunoştinţei şi a motilităţii active, cu păstrarea funcţiilor vitale de bază - ca respiraţia şi circulaţia - situaţie cu care s-au confruntat mulţi din locuitorii ţării noastre în vara toridă şi secetoasă pe care am traversat-o recent.

Cercetări efectuate în Suedia, tot în această direcţie, relevă faptul că migrenele sînt mai accentuate în următoarele trei zile după o schimbare bruscă de temperatură şi de presiune barometrică, după cum tot asemenea cercetări efectuate recent în Japonia au evidenţiat faptul că crizele de astm se multiplică cînd vîntul îşi schimbă direcţia.

Cercetări de acest gen efectuate în Ungaria şi anume la o întreprindere de transporturi auto denumită „Volan Trust", au evidenţiat faptul că variaţiile condiţiilor atmosferice proprii în special primăverii şi toamnei, generează migrene, oboseală, somnolenţă sau, dimpotrivă, încordare, cu tot ce decurge din această realitate pentru conducerea auto. Un studiu similar efectuat la celebrele uzine Mercedes-Benz din Stuttgart, Germania, vizînd 36000 accidente de muncă, scoate în evidenţă influenţa fronturilor de aer cald, însoţite de instabilitatea atmosferică, în producerea accidentelor menţionate.

Studii americane, efectuate tot în acest domeniu, susţin că scăderea de presiune atmosferică merge mînă în mînă, ca să zicem aşa, cu o relaxare şi diminuare a disciplinei în şcoli, în vreme ce valurile de căldură, merg tot mînă în mînă, cu creşterea violenţei urbane. Astfel stînd lucrurile cu biometeorologia, nu trebuie să ne surprindă faptul că au luat fiinţă o Societate Internaţională de Biometeorologie şi cîteva reviste cu acest profil. Nu trebuie să ne surprindă, de asemenea, faptul că în oraşul german Offenbach s-a creat un serviciu special, unde, pe baza unui simplu apel telefonic, medicii pot obţine imediat informaţii biometeorologice cu caracter regional pe care să le valorifice în contextul stabilirii diagnosticului. Nu trebuie să ne surprindă, în sfîrşit, interesul tot mai mare de care se bucură biometeorologia pe toate meridianele lumii.

Terapie naturală

DOVLEACUL

(Cucurbita Pepo)

Cunoscut şi sub numele de bostan, se cultivă în toate zonele ţării şi cu precădere pentru hrana animalelor şi păsărilor; în scopuri farmaceutice se utilizează seminţele ajunse la completa lor maturitate şi decorticare.

Ce principii active are? Conţine vitamine (mai cu seamă vitamina A), săruri minerale, hidraţi de carbon, protide; seminţele de dovleac conţin ulei (35%), fitosterine, protide, lecitină, rezine şi enzime avînd proprietăţi antihelmintice; laxativ, diuretic, sedativ, nutritiv.

La ce e bun? Se foloseşte în constipaţii şi dispepsie, insuficienţă renală şi infecţii urinare; hemoroizi, enterite, dizenterie, insomnii, afecţiuni cardiace, diabet; în combaterea teniei şi ascarizilor.

Cînd se recoltează? În funcţie de regiune (cîmpie, deal etc.) în lunile august-septembrie şi se păstrează în încăperi ferite de umezeală, îngheţ etc.

Cum se foloseşte? a) *intern:* în supe de zarzavaturi cînd este mai crud; ca laxativ, folosindu-se cîte un pahar de suc dimineaţa pe nemîncate; emulsie obişnuită prin fierbere în apă sau în lapte a seminţelor decojite şi pisate - calmant şi răcoritor; combate insomniile şi durerile în inflamaţiile căilor urinare; ca viermifug şi tenifug se folosesc seminţele decorticate şi puţin pisate, dimineaţa pe stomacul gol - 30-40 g pentru copii şi 60-80 g pentru adulţi; după 1/2-2 ore de la administrare se ia un purgativ (ulei de ricin). Pastă antihelmintică din: 1,2 kg seminţe de dovleac date prin maşina de tocat, 0,5 kg miere şi 100 ml lapte proaspăt; amestecul rezultat se împarte în 3 părţi care se iau din oră în oră, iar după alte 3 ore, se iau 3 linguri de ulei de ricin; dacă paraziţii nu s-au eliminat, tratamentul se repetă a doua zi, cu 12 ore înainte nu se mănîncă nimic.

În prostatite cronice: seminţele de dovleac, ca atare, sau decoct de seminţe de dovleac: 2 căni pe zi timp de mai multe luni.

b) *Extern:* Cataplasme din seminţe de dovleac - în arsuri, inflamaţii, plăgi atone.

DUMITRU RĂDUCANU

MEDICUL vă răspunde

Constipaţia cronică 2

Referitor la întrebarea Dv., stimate Dle A.G., dacă usturoiul vă poate scoate din impasul dezagreabil în care vă aflaţi din cauza constipaţiei cronice de care suferiţi, vă facem precizarea că usturoiul are numeroase efecte benefice terapeutice (fiind un antiseptic intestinal, tonic general, hipotensor, diuretic, vermifug - adică combate viermii intestinali - şi chiar preventiv al cancerului dar nici într-un caz nu ne poate fi de mare ajutor în combaterea constipaţiei. La Dv, din cauza hemoroizilor de care suferiţi, usturoiul este chiar contraindicat. Recent a apărut pe piaţă, în cadrul Editurii Venus, volumul celebrului medic naturist francez, Maurice Mességué, intitulat în traducerea românească, „Usturoiul - senatorul legumelor", şi subintitulat „Un singur aliment-medicament, pentru 50 de boli". Dacă vi-l procuraţi şi îl citiţi, vă veţi convinge că marile speranţe pe care le nutriţi pentru această plantă nu sînt justificate. Pentru a ieşi din impas, prezentaţi-vă la medic, introduceţi în alimentaţia Dv o cotă consistentă de zarzavaturi şi fructe, reeducaţi-vă reflexul de a avea un scaun zilnic, la oră fixă, plimbaţi-vă zilnic şi fortificaţi-vă muşchii abdominali prin gimnastica de rigoare etc., etc. Cu perseverenţă, veţi ieşi în mod sigur din acest impas, cum îi spuneţi Dv.

Dr. ANDREI ONU

Studiind modul de a acţiona direct asupra corneei, cercetătorii încearcă să găsească o rezolvare totală a miopiei, fără a apela la ochelari sau lentile de contact. În acest scop, a fost imaginat sistemul Giak, aflat în prezent în studiu la Miami (Florida), care constă în injectarea unui gel la periferia corneei. Se produce astfel o deformare ce atrage după sine aplatizarea centrului organului şi deci corectarea miopiei.

La Paris, profesorul Gilles Renard şi dr. Benoît Briat experimentează o tehnică asemănătoare. Ei nu folosesc un gel, ci un inel din polietilmetacrilat, pe care îl plasează tot la periferia corneei. Metoda a trecut cu succes de stadiul experimental iar în prezent se află în stare de testare clinică.

Am devenit timid şi nesociabil

- Cititorul nostru Horia M., de 17 ani, din Cîmpia Turzii se confruntă cu o problemă neplăcută, un defect de vorbire încă necorectat, datorat unei malformaţii anatomice. Acesata, ne spune el, în ciuda faptului că, mai de mult, a fost supus chiar unei intervenţii chirurgicale.

„Acest defect m-a transformat într-o persoană timidă şi extrem de nesociabilă. Nu am nici un prieten. Chiar şi acum, la vîrsta mea, nu pot lega o conversaţie cu o fată, deoarece toate îşi bat joc de falul în care vorbesc".

Ar putea să facă să dispară acest defect, sau cel puţin să-l atenueze, ne întreabă cititorul nostru. Unde ar putea să facă operaţia, este cumva riscantă şi cît ar costa? Aşteaptă sfaturile utile pe care i le vom oferi şi pentru care ne mulţumeşte anticipat.

- Dragă Horia, într-adevăr, problema ta este foarte neplăcută şi este păcat că ai ajuns pînă la vîrsta aceasta fără să o rezolvi. În ceea ce priveşte o eventuală operaţie, îţi sugerez să te interesezi la Spitalul de copii Budimex (Maria Sklodowska Curie), din Bucureşti, unde ştiu că se realizează cu succes diverse operaţii de corectare a unor asemenea defecte congenitale (din naştere) sau dobîndite. Nu ştiu dacă acest gen de operaţii se plătesc, sau dacă prezintă vreun risc (deşi nu cred), dar vei obţine cu siguranţă toate informaţiile pe care le doreşti cînd vei lua legătura cu spitalul.

În ceea ce priveşte implicaţiile acestui defect asupra vieţii tale sociale, cred că aici ai şi tu un cuvînt de spus. Reacţiile celor din jur sînt de cele mai multe ori provocate sau cel puţin amplificate de reacţiile noastre. Cred că fetele rîd de felul în care tu pronunţi anumite cuvinte, dar dacă nu le-ai arăta că asta te afectează, pînă la urmă ar renunţa şi te-ar privi din perspectiva a ceea ce eşti şi nu după cum vorbeşti. Ştiu că nu este uşor, că ceea ce ţi-am spus necesită un imens efort de voinţă, dar cred că este singura soluţie pînă îţi vei rezolva chirurgical problema. Cu cît te vei izola mai mult, cu atît îţi va fi mai greu să revii, să începi să îţi faci prieteni în jurul tău.

Se cunosc persoane cu defecte fizice mult mai mari decît al tău, care au reuşit să depăşească pragul timidităţii, sentimentul inferiorităţii faţă de ceilalţi, şi şi-au trăit viaţa normal, ca şi cum aproape nimic nu s-ar fi întîmplat. Este nevoie doar de foarte mult curaj şi, bineînţeles, de sprijin emoţional (şi nu numai) din partea familiei.

Trebuie să mai ştii un lucru: cu cît te însingurezi mai mult, cu atît ţi se va părea că defectul tău de vorbire este mai mare, că ai mai puţine şanse să îţi faci prieteni (şi cu atît mai puţin o prietenă), dar dacă vei „ieşi în lume", vei vedea lucrurile diferit, vei căpăta curaj şi, cu timpul, vei învăţa să te accepţi tu pe tine aşa cum eşti şi îi vei putea apropia şi pe ceilalţi de tine. Sînt însă aproape sigură că îţi vei rezolva problema prin operaţie şi nu peste mult timp te vei gîndi la toate acestea ca la ceva îndepărtat. Eu, oricum, îţi doresc mult succes şi te rog să ne mai scrii, să ne spui ce ai făcut. Pe curînd!

Rubrică realizată de
MIHAELA DOROBANŢU

„VĂRUL LUI HIBERNATUS"...

Exploratorul american John Torrington a dispărut, în condiții misterioase, în timpul unei expediții dincolo de Cercul Polar, acum mai bine de 150 de ani, în 1845! Corpul său a fost găsit îmbrăcat într-o platoșă de gheață, care l-a conservat aproape perfect de-a lungul deceniilor care au trecut peste el: mîinile sînt albe, ochii strălucitori, gura deschisă într-un bizar surîs. Parcă dintr-un moment într-altul, te aștepți să-l vezi ieșind din „costumul" de gheață și încălzindu-se la Soare, precum „vărul" lui fictiv, Hibernatus...

REÎNTOARCEREA ÎN NATURĂ

Asociația franco-congoleză „Habitat ecologic și libertate primatelor" (Help) încearcă salvarea cimpanzeilor crescînd puii orfani în semilibertate. După un an și jumătate, șase asemenea cimpanzei au fost readuși în mediul sălbatic, purtînd fiecare cîte un emițător. S-a constat că adaptarea a fost rapidă, că toți cei șase au continuat să întrețină legături permanente între ei.

DRAKKAR ÎNGROPAT

Agricultorii norvegieni au descoperit că o colină destul de mică începuse să se scufunde lent. Alertați, arheologii de la Universitatea din Oslo au studiat colina cu ajutorul unui radar. Ei au descoperit contururile unei corăbii, un drakkar, din care au extras fragmente. După legendă, această colină adăpostea mormîntul lui Halfdan cel Negru, tatăl primului rege al Norvegiei. Datarea resturilor corăbiei - secolul al IX-lea - coincide cu presupusa dată a morții lui Halfdan.

radio CONTACT
THE GREATEST FM EXPERIENCE
București 96,1 FM
Iași 92 FM
Cluj 89,8 FM
Ploiești 92,8 FM
Sibiu 91,8 FM
Constanța 91,1 FM
Baia Mare 88,5 FM
Râmnicu Vâlcea 66,14 FM
Pitești 90,7 FM
Câmpulung Muscel 94,1 FM
Botoșani 93,1 Mhz
Focșani 95,4 Mhz
Arad 65,95 Mhz
Brașov 105,5 Mhz

Om/Natură

TRAFICUL DE CAIMANI

IRINA STOICA

Comerțul ilicit cu pieile de caimani dovedește cît de dificilă devine „eploatarea rațională" a speciilor amenințate... O poșetă de lux, expusă în vitrina unui magazin de pe Champs-Élysées afișează un preț exorbitant, pentru că este făcută din piele de crocodil veritabilă și nu din piele de vițel prelucrată într-un anume fel. Nu este însă exclus ca pielea respectivă să provină din contrabandă.

După experții WWF (World Wildlife Fund - Fondul Mondial de Salvgardare a Naturii) pentru produsele de lux se folosesc în fiecare an între 1,5-2 milioane de piei de crocodili, de aligatori și de caimani. Dintre acestea numai un milion sînt însoțite de documente care să precizeze țara de origine.

Traficul de caimani este foarte răspîndit pentru că în vreme ce pielea de pe burta unui aligator costă mai multe mii de franci, pielea unui caiman poate fi cumpărată de la fermieri din America Centrală și de Sud sau de la braconieri cu numai 300 de franci și revîndută apoi la prețul unei piei de crocodil, de altfel foarte asemănătoare.

Caimanii populează rîurile, fluviile, lacurile și mlaștinile din regiunile amintite și cîteva din insulele Caraibe. Speciile existente se luptă pentru supraviețuire, cu toate că există zone izolate unde nu au fost atinse de lăcomia necugetată a omului. Reproducerea caimanilor are loc în anotimpul umed. Masculii cîntă și își delimitează teritoriul, iar femelele construiesc adăposturile, cuiburile de circa doi metri lungime și aproximativ 50 cm înălțime. Situate deasupra nivelului apei, dar în vecinătatea rîurilor, acestea sînt făcute din ierburi și crengi și instalate, de obicei, în desișuri. Depunerea celor 20-30 de ouă se face în plină perioadă de ploi. Femelele păzesc apoi ouăle, în timp ce masculii patrulează în jur. Descompunerea materiilor organice, din care este făcut cuibul, degajă căldură și asigură o temperatură de 28-32°C. Eclozarea se face după o perioadă între opt și zece săptămîni. Cînd femela aude țipătul puilor degajează cuibul și uneori îi transportă în gură pînă la o mlaștină vecină.

Puii rămîn alături de părinți în primul an de viață, hrănindu-se cu nevertebrate terestre și, pe măsură ce cresc, cu moluște. În ciuda vigilenței părinților, ei au mulți dușmani: broaște țestoase, pești de pradă, pirania, păsări acvatice, șerpi. Dacă nu sînt uciși de dușmani sau de boli, caimanii pot atinge 60 de ani.

Totuși, cel mai mare inamic al lor rămîne omul. Uciși pentru carne, dar mai ales pentru piele, ei sînt uneori vînduți și vii, ca animale de amuzament. Tot omul este cel care le distruge habitatul, mlaștinile în care se adăpostesc pe vreme uscată.

Comerțul cu aceste animale a fost interzis prin tot felul de legi severe, dar, în practică, acestea sînt permanent încălcate, mai ales că moda impune accesorii de piele de crocodil, sinonime cu luxul și eleganța.

TRUCURILE SUPRAVIEȚUIRII

ALEXANDRA BEATRICE KISELEFF

Sigur, nu străbați 240 milioane de ani de evoluție fără a te folosi de trucuri. Phasma (fantasmă în limba greacă), numită „bîta diavolului" în Franța, și „spiritul arborelui" sau „lacrima de viață", ortopteră înrudită cu lăcusta. Această bizară insectă vegetariană, este de-a dreptul „genială" în arta camuflajului, reușind să se confunde perfect cu mediul. Rivalizînd cu cameleonul, Phasmele sînt prezente pe aproape toată centura tropicală; în Europa meridională există zece specii. Cele mai mari dintre ele, uriașele familiei, se află în Australia și ating 33 cm.

Asemenea unei aschii tremurătoare sau unei tije, ea capătă culoarea verde crud pe tijă proaspătă și gri-brun pe o aschie uscată. Una dintre rudele sale din Java copiază la perfecție petele lichenului de pe trunchiurile pe care doarme în timpul zilei, altele, din zona indo-malaeză și din unele insule din Pacific, numite „phillie", se „prefac" în frunze, împingînd atît de departe arta disimulării încît par a fi roase de micoze, de pete de rugină sau dau impresia că ar fi „rupte". Femelele unor specii, mult mai mari decît masculii, și-au pierdut capacitatea de a zbura din pricina unui abdomen monstruos, util reproducerii. Pentru aceste nezburătoare apărarea pasivă este foarte importantă. Unele sînt țepoase, alta, din Australia, imită scorpionul, ridicînd coada. Mai ciudată, femela folosește „tirul de baraj", proiectînd în inamic ouăle sale foarte tari. Altele, mai bine echipate, folosesc „arme chimice" - de la substanțe cu mirosuri neplăcute, insuportabile, pînă la otravă.

Diabolică este amputarea voluntară: prinsă de o labă, se automutilează printr-o contracție puternică musculară, abandonînd membrul în voia inamicului. Dacă este încă în stadiu larvar, îi crește o altă labă (ce-i drept, una mai mică, pe creștetul insectei - ce să-i faci, nimeni nu este perfect!). La fel se întîmplă și cu o antenă: ruptă, ea se regenerează.

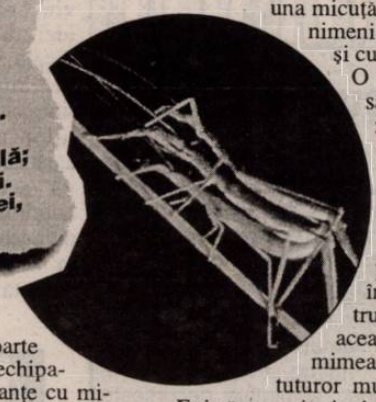

O phasmă din Madagascar încearcă să-și impresioneze adversarul întinzînd labele înarmate cu țepi, manevră însoțită de o colorare vie.

Și aripile se transformă în arme de descurajare atunci cînd, cu tot camuflajul, sînt atacate de vreun inoportun. Luată prin surprindere, insecta bate din aripi, le întinde brusc, ca pe un evantai, pentru a-și deruta adversarul. Iar dacă această manevră nu este suficientă... mimează moartea. O tetanie bruscă a tuturor mușchilor o face rigidă ca lemnul. Există campioni ai „catalepsiei" care pot rămîne în această stare chiar și cinci ore.

Jack Swigert - o viață pentru zbor!

Prof. dr. FLORIN ZĂGĂNESCU

În aprilie 1966 cînd a fost selecționat de NASA în grupul celor 19 astronauți-specialiști, inginerul-aviator John „Jack" L. Swigert jr. (n. 30 august 1931, Denver - Colorado), susținuse deja masteratul în astronautică la Institutul Rensselaer (1965) și își pregătea o nouă lucrare de master în știința conducerii afacerilor, la Universitatea din Hartford (pe care a susținut-o în 1967).

„Jack" Swigert a demonstrat de timpuriu o deosebită capacitate de asimilare: după absolvirea liceului din Denver, a urmat cursurile de specializare la Blessed Sacramento High School, Regia High School și East High School!

Tatăl lui John-Jack, medic oftalmolog, își amintea că acesta de mic a fost pasionat de zbor, luînd de la 14 ani lecții de pilotaj. Deoarece acestea erau foarte scumpe și depășeau posibilitățile materiale ale familiei, tînărul Swigert lucra în orele libere pentru a acoperi o parte din costul orelor de antrenament.

Avînd brevetul de pilot încă de la 16 ani, Jack a reușit să obțină o bursă cu ajutorul căreia a absolvit ca inginer (1953) Institutul de mecanică al Universității de stat din Colorado.

După terminarea facultății, Swigert a servit - pînă în 1956 - în unități ale Air Force, perioadă în care s-a perfecționat ca pilot de încercări la baza Nellis din Nevada; după un stagiu la o unitate dislocată în Japonia (1957), el a revenit în patrie, a demisionat din armată și a activat ca pilot pe avioanele cu reacție ale Massachusetts Air National Guard (1957-1960) și apoi ale Connecticut Air National Guard (1960-1965).

Dornic să-și însușească și alte specializări aeronautice, „Jack" Swigert a funcționat ca inginer - pilot testator la firmele Pratt & North American (1964-1966). La data cînd a fost selecționat de NASA, pilotul Swigert, înalt de 1,80 m și cu părul de culoarea nisipului, zburase aproape 7000 ore, din care circa 5500 pe avioane cu reacție!

Experiența sa a fost deosebit de folositoare echipajului, în timpul celor 142 de ore și 54 de minute cît a durat zborul dramaticei misiuni APOLLO-13...

REMEMBER

Lui „Jack" Swigert i-a fost atribuită afirmația, de fapt exclamația: „...Ei, ei ne-au distrus pila de combustie!...", cuvinte care nu au fost niciodată explicitate și datorită cărora, s-ar părea, în aprilie 1973 Swigert a părăsit NASA, deși încă din 1971 fusese distins cu titlurile de Doctor Honoris Causa ale American International College, Western Michingan University... și Western State University.

După un fel de „exil" ca director executiv al Comitetului pentru știință și astronautică aparținînd de Camera Reprezentanților a Senatului SUA, Swigert revine în 1979 la NASA, ca astronaut - specialist de misiune în Programul Navetei spațiale, unde nu a reușit să zboare în spațiu, deoarece în 1982 a decedat. Cauzele decesului nu au fost mediatizate.

(Va urma)

Enigme ale istoriei navale

Cum au dispărut „PANDORA" și „BOUNTY"?...

EMILIA și VASILE OROIAN

La începutul anului 1983, doi scufundători australieni, Ben Crop și Stew Domm, analizînd niște înregistrări magnetometrice, făcute din avion nu departe de coasta de nord a statului Quinsland, au constatat în acea zonă o anomalie slabă. Interesîndu-se de acest fenomen straniu, scufundătorii s-au deplasat în centrul zonei respective și au efectuat cîteva scufundări. Nu vă puteți închipui uimirea celor doi cînd la adîncimea de 35 m au găsit o corabie, îngropată adînc în nisip.

Totuși, Crop și Domm au putut distinge ancora, tunurile și diferitele obiecte necunoscute acoperite de corali. Ei au emis ipoteza că epava respectivă era cea a fostei fregate engleze „Pandora", care s-a scufundat la 28 august 1791, izbindu-se de Marea Barieră de stînci subacvatice. Pentru a confirma ipoteza scufundătorilor, Muzeul Quinsland din Brisbane a organizat o expediție arheologică și, în 1984, o echipă de scufundători formată din 24 de persoane (incluzînd și șase femei) a început să îndepărteze nisipul de pe epavă.

La sfîrșitul anului 1984, arheologii submarini au adus, printre altele, la suprafață și un ceas de argint, care a contribuit esențial la stabilirea numelui posesorului. Gravura și marca de pe capacele ceasului arătau că acesta fusese produs de firma „J. și J. Jackson" din Londra în 1787 și că aparținuse lui George Hamilton, fostul medic de pe nava „Pandora". După descoperirea „Pandorei", s-a reușit să se pună punctul pe „i" în încîlcita poveste referitoare la răscoala de pe nava militară de transport „Bounty". Fiindcă patru dintre marinarii care și-au găsit moartea o dată cu scufundarea „Pandorei" aveau o legătură directă cu evenimentele dramatice anterioare - adică participaseră la răscoala care izbucnise pe corabia „Bounty".

Debutul aventurii...

La 23 decembrie 1787, fregata engleză „Bounty" cu 24 de tunuri a părăsit portul „Speedhad". Nava trebuia să încarce în Tahiti puieți de arbore de pîine și să-i transporte pe insulele Jamaica, Saint-Vincent și India de Vest pentru asigurarea hranei sclavilor negri. Fregata era comandată de locotenentul William Bligh, unul dintre cei mai fioroși căpitani pe care marea i-a legănat vreodată pe valurile sale. Într-un timp foarte scurt, el a reușit să devină omul cel mai urît de pe corabie. Înainte de plecarea în cursă, Bligh a risipit o treime din alimentele marinarilor, iar aceștia, care și așa o duceau destul de greu, au început să sufere de foame. Pe vas a izbucnit scorbutul... În afară de aceasta, Bligh tiraniza echipajul chinuit, obligîndu-i pe oameni să muncească, chiar și pe cei grav bolnavi... Nu-i cruța nici pe cadeți, nici pe ofițeri. Nu era săptămînă în care echipajul să nu fie aliniat pe punte pentru pedepsirea celor vinovați. Abia în golful Matavi din Tahiti, unde la 28 octombrie 1788 „Bounty" a aruncat ancora, el a mai slăbit puțin frîiele. Insula tropicală a fost pentru marinari un adevărat rai după cursa îndelungată și istovitoare.

Dar superba lor odihnă fu întreruptă brusc de ordinul de plecare dat de căpitan. Condusă de numeroase perechi de ochi frumoși, „Bounty" își ridică pînzele și porni la drum. Spre nenorocirea sa, Bligh a început să se poarte cu și mai mare cruzime față de echipajul său. Și după o nouă dispută, extrem de umilitoare, cu căpitanul său, tînărul ofițer Fletcher Christian a hotărît să se răzbune cu orice preț pentru jignirile aduse.

William Bligh, căpitanul fregatei engleze Bounty

Răzvrătiții...

Atrăgînd de partea sa majoritatea membrilor echipajului, ceea ce nu era deloc greu din cauzele cunoscute, la 28 aprilie 1789, împreună cu matrozul Thomas Barckit a dat buzna în cabina căpitanului și l-a arestat. Apoi complotiștii i-au îmbarcat într-o șalupă pe căpitan și pe puținii matrozi și ofițeri care, de teama spînzurătorii, n-au aderat la răscoală, le-au dat ceva de mîncare și apă, lăsîndu-i în voia vînturilor și valurilor.

Dar, orice s-ar spune, Bligh era un marinar de excepție. Doar o singură persoană din cele 18 îmbarcate pe șalupă a murit pe drum. Pe toți ceilalți, partici-panți fără voie la această odisee de 41 de zile prin Oceanul Pacific, el a reușit să-i ducă, chiar bolnavi și istoviți, pînă la o așezare olandeză de pe insula Timor. Fără alimente și instrumente de navigație, doar cu ajutorul unei busole, au străbătut în mica ambarcațiune 3618 mile!...

După debarcarea căpitanului Bligh, corabia răsculată s-a întors în Tahiti. Aici, mulți dintre marinari s-au căsătorit cu tinerele tahitience și au rămas pe această „insulă născută din iluzii"... Dar nu toți răsculații au rămas în Tahiti. Nouă marinari care se temeau pentru siguranța lor, s-au îmbarcat pe „Bounty" și au părăsit insula, luîndu-și cu ei și noile soții. Nava a plecat în necunoscut și nimeni n-a mai văzut-o vreodată.

Ajutat de olandezi, William Bligh a ajuns în cele din urmă în Anglia, unde a informat oficial despre împrejurările răscoalei. În noiembrie 1790, amiralitatea a trimis în căutarea răs-culaților fregata „Pandora", care în martie 1791 s-a apropiat de Tahiti. Detașamentele înarmate, trimise pe insulă, au descoperit 14 răsculați pe care i-au pus în lanțuri și i-au închis într-o cușcă, special construită pe fregată. Curînd nava porni din nou la drum. Timp de alte trei luni, „Pandora" a cercetat fără succes insulele apropiate în căutarea corabiei „Bounty". În august 1791, în încercarea de a găsi o trecere peste Marea Barieră de stînci subcvatice, „Pandora" s-a izbit de corali și s-a scufundat. Cei care s-au salvat au reușit să ajungă la o așezare olandeză din insula Timor, iar ulterior cei zece răsculați rămași în viață au fost expediați în Anglia și judecți. Trei marinari au fost condamnați la spînzurătoare, cinci la diverse termene de închisoare, iar doi achitați.

Tahiti, insula unde la 28 octombrie 1788 Bounty a aruncat ancora

Deznodămînt enigmatic...

Să revenim la „Bounty". După ce a părăsit Tahiti, nava s-a îndreptat spre Pitkairn, o insulă formată de vîrful unui vulcan subacvatic, greu accesibilă din cauza numeroșilor corali care o înconjurau și a curenților foarte puternici. Corabia a învins cu greu valurile furioase și a aruncat ancora într-un golf adăpostit. Apoi, Fletcher Christian a ordonat dezmembrarea navei cu scopul de a folosi materialul la construcția de locuințe de pe mal. După aceea, corpul navei fără catarg și punte a fost scos din golf și incendiat, „Bounty" încetînd să mai existe...

Soarta corabiei a rămas multă vreme o enigmă. Numeroasele nave de căutare au brăzdat în lung și în lat Oceanul Pacific, dar fără nici un rezultat. Abia în 1808, fregata americană „Topaz", care vîna balene, a descoperit pur și simplu întîmplător insula Pitkairn. În acel timp pe insulă se mai afla în viață doar un singur participant la răscoală, care trăia înconjurat de tahitience și 18 copii.

În anul 1814, de insulă s-au apropiat fregatele engleze „Breton" și „Tangus". Comuna prosperă creată de urmașii răsculaților a produs o puternică impresie asupra judecătorilor veniți pentru cercetarea cazului. Singurul membru supraviețuitor al echipajului de pe „Bounty" era foarte bătrîn dar mai îndeplinea încă funcția de învățător. A fost lăsat în pace, iar fregatele s-au întors în Anglia. Așa se termină istoria ultimei curse a navei militare de transport „Bounty".

Încă două fraze înainte de a încheia. „Pandora" a căutat-o în zadar pe „Bounty" printre sutele de insule din Mările Sudului. Și aceasta pentru că distanța dintre ele era nici mai mult nici mai puțin de 5000 de mile. Abia după două secole și ceva evenimentele din trecutul îndepărtat apar în fața noastră ca un tot unitar.

SUPA GALACTICĂ

După expansiunea Universului, consecutivă Big-Bangului, ar putea urma oare fenomenul invers? Se va prăbuși Universul în el însuși? Observarea unori supernove, într-o galaxie îndepărtată, i-a determinat pe oamenii de știință să concluzioneze că Universul nu conține decît 20 la sută din materia necesară acestei scufundări. Expansiunea va continua un timp incalculabil. După 10^{100} ani, cînd toate stelele se pare că vor fi stinse și toate găurile negre evaporate, Universul va deveni o imensă supă înghețată... Totul e să avem răbdare pînă atunci, spre a putea observa fenomenul!

GRADIENT TERMIC

Meteorologii de la Universitatea din Grenoble au colaborat cu

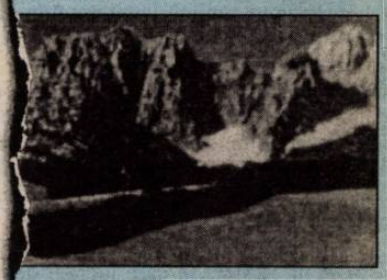

oceanografii din Le Havre pentru determinarea gradientului termic al atmosferei. Echipa din Grenoble a plasat la altitudine țevi de diferite lungimi (între 100 metri și doi kilometri), pentru a aspira diferite eșantioane de aer care au fost analizate. Rezultatul a fost cel de altfel cunoscut. La nivelul oceanelor și în văile joase atmosfera este mult mai rece.

VESTIGII DEZGROPATE

Două morminte romane din secolul al IV-lea d. Ch. au fost descoperite la Naintre. Excepțional de bine conservate, ele conțineau vase și diverse alte obiecte casnice sau podoabe. S-au găsit, de asemenea, două sarcofage de piatră cu cîte un coșciug de plumb. În interiorul acestora se odihnesc trupurile a două femei de rang înalt, după cum arată inscripțiile respective. Coșciugele încă n-au fost deschise pentru a nu deteriora trupurile, veșmintele sau alte obiecte, în contact cu aerul. Centrul arheologic din Poitiers a instalat un adevărat laborator pentru a controla umiditatea și temperatura, în intenția de a reuși deschiderea acestora în cele mai bune condiții.

MUNTELE ATHOS

IRINA STOICA

Loc de pelerinaj și de reculegere, muntele Athos, domină peninsula Calcidica din Grecia de nord-est. Republică monastică autonomă, își oglindește înălțimile în apele Mării Egee.

Departe de grijile lumii, presărat de mănăstiri, Athosul este un simbol al credinței, muntele sfînt al creștinătății.

Călugării au venit aici din zorii veacului al nouălea, dar prima mănăstire „Marea Lavra" a fost înălțată în anul 963 de Sfîntul Athanasios, cu sprijinul financiar al împăratului bizantin. Pe la 1400 funcționau 19 din cele 20 de mănăstiri din zilele noastre. În aceste locașuri, în schiturile și așezările ascetice, trăiesc 1500 de călugări. Pe aceste meleaguri n-a călcat picior de femeie de mai bine de 1000 de ani, dar bărbații sînt întotdeauna bine primiți. Călugării își petrec vremea în rugăciune, muncă și meditație. Regulile sînt însă mai puțin rigide, permițînd unora dintre ei să aibă proprietăți personale.

Ceea ce atrage însă mulțimea credincioșilor și curioșilor nu este numai convingerea că ru-găciunile înălțate aici îi vor ierta de păcate, ci dorința de a lua contact cu mărturiile civilizației bizantine, adevărate comori de artă.

Mănăstirea Simonpetra este o construcție îndrăzneață, părînd ea însăși un pisc, asemenea celor din jur. Aici călugării își îngroapă tovarășii într-o gropniță comună, dar rămășițele ultimului stareț rămîn într-o cutie specială și sînt păstrate de starețul în funcție. Mănăstirea Stavroniketa înalță zidurile masive deasupra mării iar la Dioonisiu sau Gregoriu nu se poate ajunge decît pe cărări alunecoase, impracticabile pe vreme proastă. Și totuși în aceste colțuri de lume s-au înălțat ziduri, turnuri, clopotnițe.

Fiecare mănăstire este un adevărat muzeu. Cultura bizantină îți apare la fiecare pas. Pereții sînt acoperiți cu fresce, unele chiar din secolul al XII-lea, pretutindeni se găsesc mozaicuri, sculpturi în lemn, icoane prețioase, în ferecături de aur și argint, obiecte de cult executate cu artă și migală.

Bibliotecile de aici adăpostesc peste 15000 de manuscrise, multe dintre ele din perioada medievală, constituind obiecte de mare preț. Unele dintre acestea sînt „danii" oferite de credincioși din țara noastră, pentru că încă din secolul al XVI-lea, numeroși domni români au reparat și înzestrat mănăstirile. La începutul secolului al XVI-lea au început chiar „închinările" de mănăstiri și moșii din Țările Române comunităților de la muntele Athos, situație curmată de legea secularizării averilor mănăstirești, adoptată în 1863, de Alexandru Ioan Cuza.

Sfîntul munte păstrează însă de veacuri toate comorile din lumea creștină. Printre relicvele sfinte, pot fi amintite fragmente din Sfînta Cruce, o haină purtată de Sfînta Fecioară pe Drumul Calvarului, o parte din cununa de spini a lui Iisus Christos.

Deasupra Muntelui Sfînt pare că timpul s-a oprit în loc. Călugării, care au depus jurămîntul de supunere, nu sînt speriați de valurile amenințătoare care lovesc stîncile din jur. Ei se roagă, bat toaca, îngrijesc animalele și, uneori, își găsesc timp să sculpteze, să picteze icoane. Tot ei continuă să înalțe sau să repare ziduri, dar seara, după vecernie, închid porțile lăcașurilor pentru a le redeschide în zori, pentru că ziua bizantină începe o dată cu răsăritul soarelui.

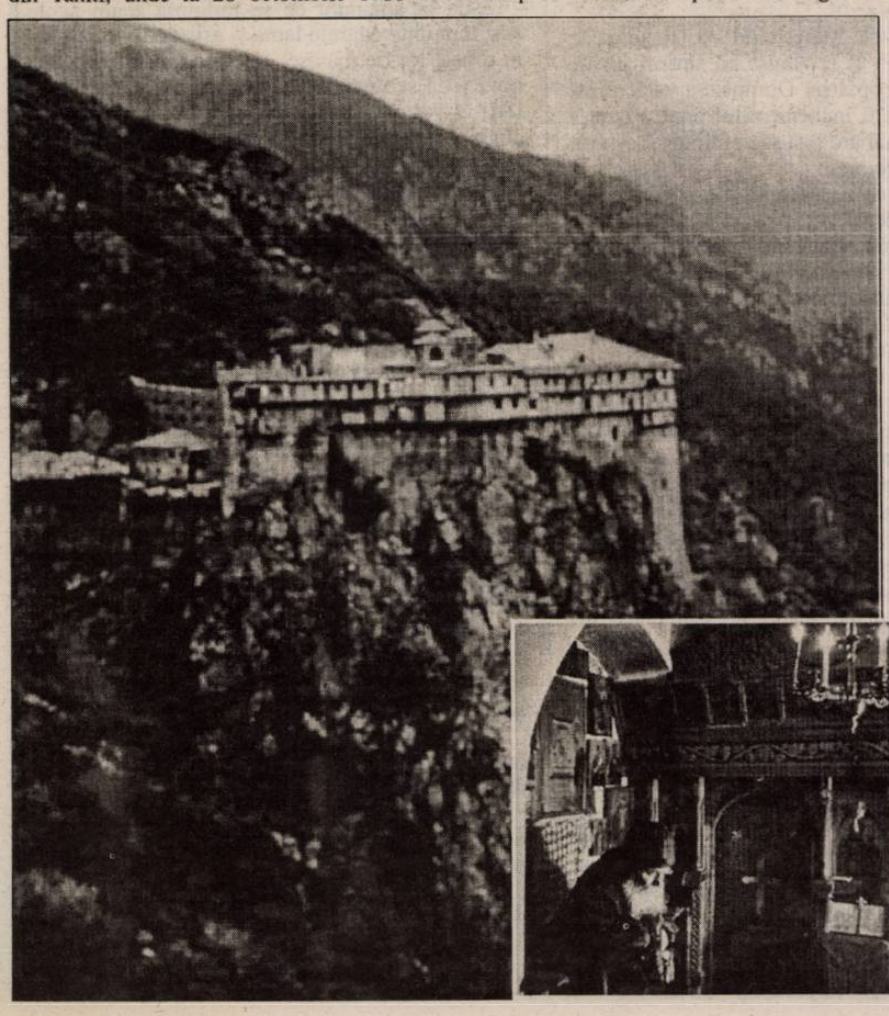

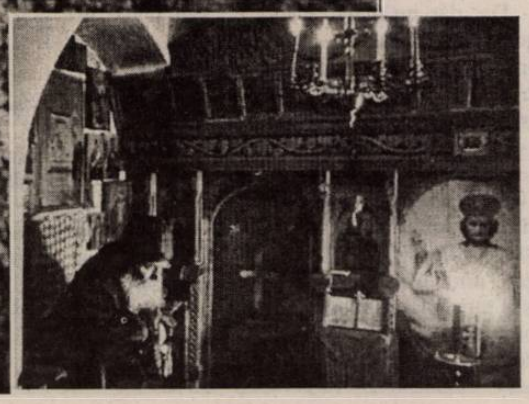

Cele nouă miliarde de nume ale lui Dumnezeu

ARTHUR C. CLARKE

- E o cerere oarecum neobişnuită, spuse Dr. Wagner cu un ton care spera a fi o reţinere amabilă. De cînd mă ştiu, e prima oară cînd cineva ne cere să dotăm o mănăstire tibetană cu un computer secvenţial automat. Nu vreu să fiu indiscret, dar nu-mi trecea prin minte că - mă rog - instituţia dumneavoastră ar putea să aibă nevoie prea mare de un astfel de aparat. Aţi putea să-mi explicaţi doar la ce doriţi să-l utilizaţi?

- Desigur, replică lama, aranjîndu-şi hainele de mătase şi adoptînd regulile pentru conversaţiile obişnuite. Computerul Marca V produs de dumneavoastră poate rezolva orice operaţie matematică ce implică nu mai mult de zece cifre. Însă pentru munca noastră avem nevoie de *litere*, nu de numere. Astfel că am dori să modificaţi circuitele de ieşire, ca aparatul să printeze cuvinte, nu coloane de cifre.

- Nu prea înţeleg...

- E un proiect la care lucrăm de trei sute de ani - de cînd lamaseria a fost întemeiată, de fapt. Pare un lucru straniu pentru felul dumneavoastră de a gîndi, aşa că sper că mă veţi asculta cu atenţie în timp ce vă voi explica.

- Desigur.

- În esenţă e foarte simplu. Vom alcătui o listă care va conţine toate numele posibile ale lui Dumnezeu.

- Poftim?

- Sîntem convinşi, continuă lama imperturbabil, că toate aceste nume pot fi scrise numai cu nouă litere ale unui alfabet pe care l-am inventat.

- Şi asta aţi făcut vreme de trei secole?

- Da: ne aşteptam că lucrul acesta ne-ar fi luat vreo cincisprezece mii de ani, ca să ne îndeplinim misiunea.

- Oh, îl privi Dr. Wagner puţin mirat. Acum înţeleg de ce doriţi să luaţi un aparat de-al nostru. Dar care este de fapt finalitatea acestui proiect?

Lama ezită o clipă şi Wagner se întreabă dacă nu cumva îl ofensase. Dar nu părea nici urmă de supărare în replica lui.

- Dacă vreţi consideraţi-l un ritual, dar e o parte fundamentală a credinţei noastre. Toate numele Fiinţei Supreme - Dumnezeu, Jehova, Allah şi aşa mai departe - toate sînt opera oamenilor. Aici se naşte o problemă filosofică de o oarecare dificultate, pe care nu intenţionez s-o discut, dar undeva între toate posibilele combinaţii de litere care pot exista se află ceea ce am putea numi *adevăratele* nume ale lui Dumnezeu. Prin permutarea sistematică a literelor, am încercat să le adunăm pe o listă.

- Înţeleg. Aţi început cu AAAAAAA... şi mergeţi pînă la ZZZZZZZZ...

- Exact - chiar dacă folosim un alfabet special, al nostru. Modificînd imprimantele astfel încît să îl poată folosi, e un lucru banal. Mult mai serioasă e problema de a construi circuite care să elimine combinaţiile ridicole. De exemplu, o literă să nu apară de trei ori la rînd.

- Trei? Desigur, voiaţi să spuneţi două.

- Corect e trei: mi-e teamă că mi-ar lua prea mult timp să vă explic de ce, chiar dacă ne-aţi înţelege limbajul.

- Sigur că da, spuse Wagner repede. Continuaţi.

- Din fericire, va fi o chestiune simplă să adaptaţi computerul secvenţional automat al dumneavoastră pentru un astfel de proces, astfel că, programat cum se cuvine, va permuta fiecare literă şi va imprima rezultatul. Ceea ce nouă ne-ar fi luat cincisprezece mii de ani s-ar face într-o sută de zile.

Dr. Wagner abia mai auzea zgomotul străzilor din Manhattan de dedesubt. Era acum într-o lume diferită, naturală, nu făcută de mîna omului, dominată de munţi. Acolo, în înălţimile lor îndepărtate, aceşti călugări munciseră în linişte, generaţie după generaţie, alcătuind listele lor de cuvinte fără sens. Exista vreo limită a nebuniei omeneşti? Şi totuşi nu trebuia să-şi manifeste vreunul dintre gîndurile proprii. Clientul avea întotdeauna dreptate...

- Fără îndoială că putem modifica Modelul V pentru a putea imprima astfel de liste, replică doctorul. Mai degrabă sînt îngrijorat de problema instalării şi întreţinerii. Să mergem în Tibet, acum, nu-i prea uşor.

- Asta se poate rezolva. Componentele sînt suficient de mici ca să fie transportate pe calea aerului - acesta e unul dintre motivele pentru care am ales aparatul dumneavoastră. Dacă le puteţi aduce în India, noi vom asigura transportul de-acolo.

- Şi-aţi vrea să angajaţi doi ingineri de-ai noştri?

- Da, pentru cele trei luni cît va dura proiectul.

- Sînt sigur că Serviciul Personal va găsi o soluţie. Dr. Wagner mîzgăli ceva pe teancul de hîrtii de pe birou. Mai sînt doar două alte puncte...

Înainte de a-şi termina fraza, lama scoase o hîrtiuţă.

- Iată extrasul meu de cont de la Banca Asiatică.

- Mulţumesc. Pare să fie - ah - potrivit. A doua problemă e atît de banală încît îmi vine greu s-o aduc în discuţie - dar e surprinzător cît de frecvent lucruri mărunte, dar necesare, sînt trecute cu vederea. Ce fel de sursă electrică aveţi?

- Un generator diesel care asigură cincizeci de kilowaţi la o sută zece volţi. A fost instalat acum cinci ani şi este destul de sigur. A făcut mai confortabilă viaţa din lamaserie dar, desigur, a

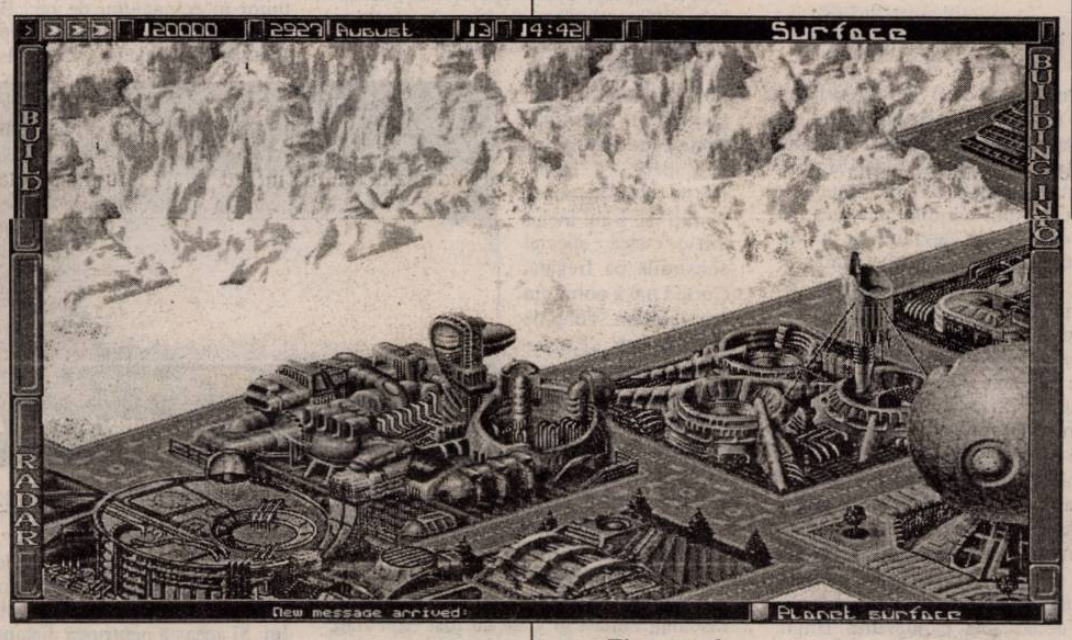

fost instalat pentru a alimenta motoarele care învîrt rolele pentru rugăciuni.

- Desigur, răspunse Dr. Wagner. Trebuia să mă fi gîndit la asta.

După trei luni, George Hanley nu mai era impresionat de abruptul de aproape şapte mii de metri, abis în care, precum o tablă de şah, se zăreau în depărtare, cîmpurile.

Acesta este cel mai tîmpit lucru care i se întîmplase vreodată, îşi spuse George. „Proiectul Shangri-La" şi nostalgia laboratoarelor parcă îl creştinaseră. De săptămîni întregi Modelul V imprima pogoane de hîrtie cu bolboroseli. Cu răbdare, inexorabil, computerul rearanjase literele în toate combinaţiile posibile, secătuind fiecare categorie înainte de a trece la o alta. Pe măsură ce hîrtia ieşea din imprimantă, călugării o tăiau cu grijă, alcătuind volume enorme. Slavă Domnului, într-o săptămînă aveau să termine. George nu ştia ce calcule obscure îi împiedicaseră pe călugări să nu încerce cuvinte de zece, douăzeci sau o sută de litere. Unul dintre coşmarurile lui recente era unul în care planul se schimba, iar marele lama (pe care ei obişnuiau să-l numească Sam Jaffe, deşi nu arăta deloc ca el) ar fi anunţat că proiectul s-ar fi întins pînă în A.D. 2060. Ar fi fost capabili de una ca asta.

George auzi trîntindu-se uşa grea de lemn şi Chuck veni lîngă el, la parapet. Ca de obicei, fuma unul dintre trabucurile care îl făcuseră atît de popular printre călugări - care, se pare, erau doritori să împărtăşească cele mai mici şi cele mai mari plăceri lumeşti. Aceasta era una din calităţile lor: poate că erau nebuni, dar nu făceau pe puritanii. De exemplu, frecventele călătorii în satul de jos...

- Ascultă, George, spuse Chuck grăbit. Am aflat ceva ce nu-i în regulă.

- Ce s-a întîmplat? S-a defectat aparatul? Aceasta era cea mai gravă posibilitate pe care şi-o putea imagina George. Ar fi putut să îi întîrzie întoarcerea şi nimic nu putea fi mai cumplit. În situaţia în care era acum, pînă şi vederea unei reclame TV ar fi fost mană cerească. Măcar ar fi avut o legătură cu casa.

- Nu, nu-i aşa ceva. Chuck se sprijini la rîndul lui de parapet, ceea ce era neobişnuit, fiindcă avea rău de înălţime. Tocmai am aflat despre ce este vorba.

- Ce vrei să spui? Credeam că ştim.

- Sigur - ştim ce încearcă să facă aceşti călugări. Dar nu ştiam *de ce*. E cel mai straniu lucru...

- Îmi spui o noutate, mormăi George.

- ...dar bătrînul Sam tocmai a dat cărţile pe faţă. Ştii că în fiecare după-amiază coboară să vadă cum iese hîrtia de pe imprimantă. Ei bine, de data aceasta părea emoţionat sau, cel puţin, în măsura în care poate fi el emoţionat. Cînd i-am spus că am ajuns la ultima etapă m-a întrebat, în engleza lui caraghioasă, dacă m-am întrebat vreodată de ce fac ei asta. I-am spus „Sigur" - şi el mi-a spus.

- Zi: te ascult.

- Păi, ei cred că atunci cînd vor recunoaşte toate numele Lui - şi recunosc că sînt în jur de nouă miliarde - scopul lui Dumnezeu va fi atins. Umanitatea îşi va fi încheiat rolul pentru care a fost creată şi nu mai are rost să continue. Desigur, ideea sună a blasfemie.

- Şi-atunci la ce se aşteaptă din partea noastră? Să ne sinucidem?

- Nu e nevoie de asta. Cînd lista va fi completă, Dumnezeu va pune piciorul în prag şi pur şi simplu va anula toate lucrurile... bingo!

- Oh, pricep. Cînd ne vom încheia rolul, va fi sfîrşitul lumii. Churk rîse nervos.

- Asta e exact ce i-am spus lui Sam. Şi ştii ce s-a întîmplat? S-a uitat la mine într-un fel ciudat, de parcă aş fi fost handicapat şi mi-a zis: „Nimic nu poate fi mai grosolan decît una ca *asta*".

George stătu pe gînduri o vreme.

- E ceea ce eu aş chema Clarviziune, spuse imediat. Dar ce crezi că am putea noi să facem în cazul ăsta? Nu cred că are vreo importanţă pentru noi. De fapt, noi ştim deja că sînt nişte ţicniţi.

- Da, dar nu-ţi dai seama ce s-ar putea întîmpla? Dacă lista va fi completă şi nu va suna Ultima Trîmbiţă - sau, bine, ce aşteaptă ei - *noi* vom fi cei învinovăţiţi. Au folosit maşinăria noastră. Şi chestia asta nu-mi place deloc.

- Înţeleg, spuse George încet. Aici ai dreptate. Dar astfel de lucruri s-au întîmplat înainte, ştii şi tu. Cînd eram copil, în Louisiana, aveam un predicator smintit care a spus odată că lumea se va sfîrşi duminica viitoare. Sute de oameni l-au crezut - unii chiar şi-au vîndut casele. Şi cînd asta nu s-a întîmplat, lumea nu s-a revoltat, cum era de aşteptat. Au decis că omul calculase greşit şi au continuat să-l creadă. Şi cred că unii continuă.

- Păi aici nu sîntem în Louisiana, dacă n-ai observat. Sîntem numai noi amîndoi şi sutele de călugări dintr-ăştia. Mie îmi plac şi mi-ar părea rău ca bătrînul Sam s-o dea în bară, după o muncă de o viaţă. Dar, pe de altă parte, aş fi vrut să fiu undeva în altă parte.

- Lucrul ăsta mi-l doresc de săptămîni. Dar nu putem să facem nimic pînă cînd nu expiră contractul şi nu vine avionul să ne ia.

- Sigur că da, spuse Chuck gînditor, dar am putea să-i sabotăm puţin.

- La dracu'! Asta ar înrăutăţi lucrurile.

- Nu asta am vrut să spun. Hai să privim altfel. Maşinăria îşi va termina treaba peste patru zile, luînd în calcul cele douăzeci şi patru de ore standard. Transportul va veni peste o săptămînă. O.K. - atunci va trebui să găsim ceva care ar necesita o reparaţie capitală care să dureze pentru noi vreo două zile. O să-l punem la punct, desigur, dar nu prea repede. Dacă vom calcula cum trebuie timpul, putem fi jos, pe pista de aterizare, atunci cînd ultimul nume va apărea pe imprimantă. Şi-atunci nu vor mai putea să ne prindă.

- Nu-mi place, spuse George. Ar fi pentru prima oară cînd mi-aş bate joc de slujbă. Pe de altă parte, i-ar face să devină suspicioşi. Voi sta aici să văd ce se întîmplă.

*

- Nu-mi place *nici acum*, zise el o săptămînă mai tîrziu, pe cînd puternicii ponei de munte îi duceau jos pe cărarea întortocheată. Şi să nu crezi că fug fiindcă mi-e frică. Pur şi simplu mi-e milă pentru tipii ăia amăriţi de sus şi nu vreau să fiu de faţă atunci cînd vor realiza ce fraieri au fost. Te-ai întrebat cum va reacţiona Sam?

- E ciudat, replică Chuck, dar cînd mi-am luat rămas-bun, am avut impresia că ştia de ce îl părăsim - şi că nu îşi făcea probleme fiindcă ştia că aparatul merge perfect şi că în curînd munca lor va lua sfîrşit. De atlfel - bine, desigur, pentru el nu există Viaţă de Apoi...

George se întoarse în şa şi privi înapoi la drumul printre munţi. Era ultimul loc de unde putea privi spre lamaserie. Clădirile joase şi angulate îşi prezentau siluetele în lumina amurgului. Ici şi colo, luminile străluceau precum hublourile unui transoceanic. Lumini electrice, desigur, care erau alimentate de acelaşi circuit cu al Modelului V. Cît timp aveau să mai ardă? - se întrebă George. Sau aveau să se odihnească în linişte pentru a o lua din nou de la capăt?

Ştia în amănunt ce se întîmpla acum acolo sus, în munţi. Marele lama şi asistenţii lui stăteau în robele lor de mătase, cercetînd hîrtiile pe care novicii le scoteau de pe imprimantă pentru a le lega în volume imense. Nimeni nu scotea vreun cuvînt. Singurul sunet era cel al imprimantei, neîncetat, precum o neîncetată ploaie pe care Modelul V o gîndea în linişte cu miile de calcule pe secundă. Trei luni într-o lume ca asta putea să-l facă pe oricine să se cţtere pe pereţi.

- Uite-o! - îi spuse Chuck arătînd fundul văii. Ce frumoasă e!

Sigur că era, se gîndi George. Scundul şi vechiul DC 3 stătea la capătul pistei de aterizare, aeronava arăta ca o mică cruciuliţă argintie. Peste două ore avea să-i ducă spre libertate şi normalitate. Gîndul acesta îi stîrnea euforie. George îl lăsă să i se învîrtă în minte, pe măsură ce poneiul cobora panta, răbdător. Cerul de deasupra era perfect senin şi învăpăiat de stelele familiare şi prietenoase. Cel puţin nu va exista nici un risc ca pilotul să nu poată decola din cauza condiţiilor atmosferice. Acesta îi fusese cel din urmă motiv de îngrijorare. George îşi privi ceasul.

- Cam peste o oră vom ajunge, îi spuse peste umăr lui Chuck. Apoi adăugă, drept completare: Cred că computerul şi-a terminat treaba. Cam acum ar fi încheiată.

Chuck nu răspunse, aşa că George se întoarse în şa. Nu putu zări decît faţa lui Chuck, un oval alb îndreptat către cer.

- Priveşte, murmură Chuck, şi George ridică ochii spre înaltul cerului. (Există o ultimă ocazie pentru orice).

Deasupra, lipsite de orice agitaţie, stelele dispăreau...

În româneşte de
VALENTIN CIOCŞAN